virtual-project.eu

DONNA LEON

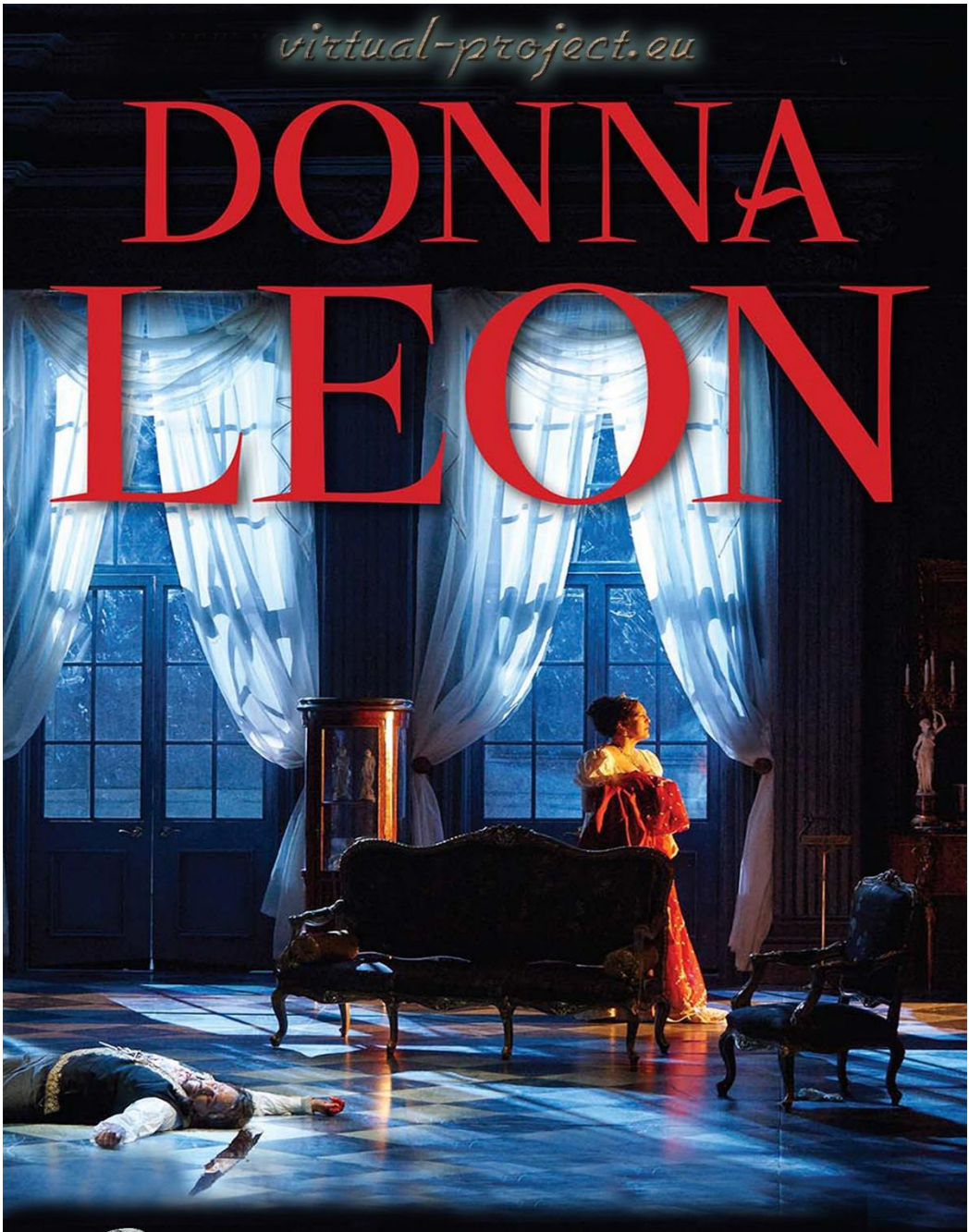

Să moni din dragoste

DONNA LEON

SĂ MORI DIN DRAGOSTE

Original: *Falling in Love* (2015)

Traducere din engleză de:
MIHAELA BURUIANĂ

virtual-project.eu

2016

Le voci di virtù
Non cura amante cor, o pur non sente.

Inima care iubește nu ascultă de vocea virtuții sau pur și simplu n-o aude.

Rodelinda
Handel

1.

Femeia îngenunche lângă iubitul ei și se aplecă deasupra acestuia, cu fața și corpul înțepenite de groază și privirea ațintită la mâinile mânjite de sânge. El stătea întins pe spate, cu un braț aruncat în afară, orientat cu palma în sus, de parcă o implora să-i pună ceva în ea; viața lui, poate. Ea îl atinsese pe piept, îndemnându-l să se ridice, ca amândoi să poată pleca de acolo, dar el nu se mișcase, așa că ea îl scuturase, același chip somnoros care nu voia niciodată să se ridice din pat.

Ridică mâna ce-i devenise roșie și, fără să se gândească, femeia își apăsă gura cu ea ca să-și înăbușe țipătul, știind că nu trebuia să facă niciun zgomot, să nu se dea de goi. Apoi, prudența ei fu înlocuită de spaimă și îl strigă de mai multe ori, spunându-și că el era mort și că totul se terminase; așa, sângeros.

Privi locul în care mâna ei se odihnise și văzu petele roșii: cum de îi cursese atât de mult sânge din degetele acelea atât de mici? Își șterse gura cu mâna curată și se murdări cu sângele de pe față. La vederea acestuia, intră în panică și-l strigă. Din nou și din nou. Îi rosti numele iar, tot mai tare, dar el nu mai putea s-o audă sau să-i răspundă. Nici ei, nici altcuiva. Fără să gândească, se aplecă să-l sărute, îl apucă de umeri într-o încercare zadarnică de a-l trezi la viață, dar pentru niciunul dintre ei nu avea să mai existe viață.

Din stânga ei, se auzi țipătul liderului găștii care îl omorâse, iar ea își apăsă mâna pe piept. Frica o împinse să vorbească, dar nu putu decât să mormăie un „Ah, ah", ca un animal rănit. Își întoarse capul și-i văzu, le auzi urletele, dar nu înțelese nimic din ce spuneau: nu știa decât că-i era groază și, acum că el era mort, brusc i se făcu frică pentru viața ei și pentru ce voiau ei să-i facă.

Se ridică greoi în picioare și se îndepărtă de el, fără să privească înapoi. El era mort și totul se terminase: toate speranțele, toate promisiunile erau distruse.

Bărbații, patru din stânga și apoi încă cinci din dreapta, își făcură apariția pe acoperișul plin de gunoaie, unde avusese loc crima. Liderul găștii strigă ceva, dar ea nu mai putea să audă nici ce spunea el, nici altcineva. Știa numai că trebuia să scape, dar ei o blocaseră din ambele părți. Femeia se întoarse și văzu în spatele său marginea acoperișului, fără vreo altă clădire în apropiere: nu avea unde să se ducă, să se ascundă.

Putea alege, fără să aibă cu adevărat de ales: moartea era mai bună decât așa ceva, decât ceea ce tocmai se întâmplase sau decât ce era sigură că se va întâmpla odată ce puneau mâna pe ea. Se împiedică o dată, de două ori în timp ce alerga spre margine, se urcă pe ea cu o grație neașteptată și se întoarse ca să

privească spre bărbații care fugeau spre ea. „O, *Scarpia, avanti a Dio*“, strigă ea, se întoarse și sări.

Muzica se stinse, dar continuă să reverbereze un pic, așa cum se întâmpla mereu la sfârșitul acestui moment șocant, cam prăfuit, după care urmă un moment prelungit de tăcere înmărmurită, timp în care publicul înțelegea ce tocmai văzuse și auzise. De la Callas încoace, adică de o jumătate de secol, nu se mai văzuse sau auzise ceva ca *Tosca* aceasta. Într-adevăr, Tosca îl omorâse pe Scarpia, șeful poliției, nu-i așa? Și iubitul ei chiar fusese împușcat de oamenii aceia îngrozitori în uniformă? Iar ea chiar sărise în Tibru? Dumnezeule, femeia asta știa într-adevăr să joace și, chiar și mai bine, să cânte. Este absolut real: crima, execuția falsă care s-a dovedit a fi adevărată, saltul ei final când nu mai rămăsese nimic și nu mai avea nimic de pierdut. E o aiureală romantică, toată chestia asta mai mult decât o parodie, dar atunci de ce stăteau acolo spectatorii, aplaudând frenetic și strigând ca apucații?

•

Cortina se deschise încet la mijloc, iar Flavia Petrelli se strecură prin spațiul îngust. Era îmbrăcată în roșu-aprins și pe cap purta o diademă care se pare că supraviețuise saltului ei în râu. Privi spre public și fața i se lumină încet de încântare și uimire. Pentru mine? Tot zgomotul ăsta pentru *mine*? Zâmbetul i se lăți și, ducându-și una din mâini – de pe care sângele sau înlocuitorul folosit dispăruse cumva ca prin minune – la zona descoperită de deasupra sânilor, își apăsă inima, de parcă încerca s-o forțeze să rămână la locul ei în toiul tuturor acestor emoții.

Își dădu mâna la o parte și deschise brațul într-o îmbrățișare amplă, care să-i cuprindă pe toți, apoi și celălalt braț, expunându-și tot corpul asaltului aplauzelor. Apoi își aduse ambele mâini înapoi, deasupra sânilor, și se înclină cu un gest grațios, jumătate plecăciune, jumătate genuflexiune. Aplauzele se intensificară, iar voci feminine și masculine strigară *„Brava”* sau, pentru cei care erau orbi sau altceva decât italieni, *„Bravo”*. Ei nu părea să-i pese, atâta timp cât strigau. Încă o plecăciune și apoi își ridică fața de parcă voia să și-o scalde în cascada de aplauze.

Primul trandafir, cu tijă lungă și galben ca soarele, ateriză chiar în fața ei. Ea își retrase piciorul involuntar, ca și cum i-ar fi fost teamă să nu-l rănească sau ca acesta să n-o rănească pe ea, apoi se aplecă, atât de încet încât mișcarea părea studiată, aproape exersată, ca să-l ridice. Și-l apăsă pe sâni, apoi își încrucișă mâinile deasupra lui. Zâmbetul i se stinse la vederea acestuia – „E pentru mine? Pentru *mine*?*”* –, dar fața pe care o ridică spre balcoanele superioare era inundată de bucurie.

Ca invitați de reacția ei, trandafirii continuară să cadă: mai întâi doi, apoi încă trei, aruncați unul câte unul din partea dreaptă, și după aceea tot mai mulți, până

când la picioarele ei se adunară zeci de trandafiri, care îi ajungeau până la glezne apoi, tot mai sus cu desişul lor, şi o transformau într-o Ioana d'Arc.

Flavia zâmbi în ropotul de aplauze, se înclină din nou, făcu câţiva paşi înapoi de lângă noianul de trandafiri şi se strecură în spatele cortinei. După câteva momente, se întoarse ţinându-l de mână pe iubitul-ei-care-nu-mai-era-mort. Ca strigătele acoliţilor lui Scarpia, aplauzele crescură în intensitate la vederea acestuia, apropiindu-se de delirul care apărea adesea în faţa unui tenor tânăr şi arătos, căruia îi reuşeau toate notele înalte şi pe care le folosea cu generozitate. Amândoi priveau cu emoţie în jurul lor, încercând să nu păşească pe covorul de trandafiri, apoi renunţară să-i mai ferească şi-i zdrobiră sub picioare.

Răspunzând instinctiv la o notă din aplauze care îi spusese că erau pentru el, Flavia făcu un pas înapoi şi aplaudă alături de public, cu palmele sus. Chiar când aplauzele începură să se atenueze, păşi lângă el, îl luă de braţ, se aplecă spre el şi-l sărută scurt pe obraz, un pupic prietenesc, ca pentru un frate sau un coleg bun. La rândul său, el o apucă de mână şi ridică mâinile unite deasupra capetelor lor, de parcă ar fi anunţat câştigătorul unui concurs.

Tenorul se dădu un pas înapoi ca să-i facă ei loc, zdrobind şi mai mulţi trandafiri, iar ea alunecă prin faţa lui şi prin despicătura din cortină. El o urmă. După o clipă, Scarpia, readus la viaţă, cu partea din faţă a jachetei de brocart încă înroşită, păşi prin cortină şi merse spre dreapta, evitând toţi trandafirii. Făcu o plecăciune, apoi încă una, şi-şi încrucişă mâinile pe pieptul însângerat ca să-şi arate mulţumirile, apoi, întorcându-se la deschizătura cortinei, o aduse şi pe Flavia, care îl ţinea cu mâna cealaltă pe tânărul tenor. Scarpia conduse şirul indian de trei oameni-care-nu-mai-erau-morţi către dreapta, zdrobind bobocii pe care Flavia îi mătura cu trena rochiei. Îşi ridicară mâinile încleştate şi se înclinară împreună, cu chipurile la fel de radioase şi transfigurate de plăcerea şi recunoştinţa faţă de aprecierea publicului.

Flavia se desprinse de cei doi bărbaţi şi se strecură din nou în spatele cortinei, de data aceasta pentru a ieşi de mână cu dirijorul. Acesta era cel mai tânăr de pe scenă, dar stăpânirea de sine pe care o afişa era egală cu cea a colegilor săi. Înaintă fără măcar să observe trandafirii şi cuprinse publicul cu privirea. Zâmbi, se înclină, apoi făcu semn orchestrei să se ridice pentru a-şi primi partea sa de aplauze. Dirijorul se înclină din nou, după aceea făcu un pas înapoi şi se aşeză între Flavia şi tenor. Toţi patru înaintară şi se înclinară din nou, mulţumiţi şi recunoscători. Ropotul aplauzelor scăzu uşor în intensitate. Observând acest lucru, Flavia făcu fericită semn cu mâna publicului, de parcă se pregătea să urce în tren sau pe o navă, şi îşi conduse colegii în spatele cortinei. Aplauzele se răriră, iar când soliştii nu mai apărură, se opriră de tot, până când o voce de bărbat strigă din primul balcon *„Eviva Flavia",* un strigăt care stârni nişte aplauze frenetice, apoi linişte şi numai sunetul murmurelor şi al conversaţiilor tăcute, în timp ce publicul se îndrepta încet spre ieşiri.

2.

În spatele cortinei, jocul încetă. Flavia se îndepărtă de cei trei bărbați fără să rostească un cuvânt și se îndreptă spre cabina ei. Tenorul privi în urma ei cu aceeași expresie pe care o avea chipul lui Cavaradossi când se gândea la *„dolci baci, o languide carezze”,* a căror pierdere ar fi mai rea decât moartea. Scarpia își scoase *il telefonino* ca să-și sune soția și să-i spună că va ajunge la restaurant în douăzeci de minute. Dirijorul, al cărui unic interes față de Flavia era ca aceasta să-i respecte *tempi* și să cânte bine, își părăsi colegii cu o înclinare tăcută a capului și se îndreptă spre propria cabină.

La jumătatea holului, Flavia își prinse tocul în tivul rochiei stacojii, iar pașii i se împleticiră, evitând să cadă în față doar pentru că se năpusti spre una dintre asistentele costumiere. Tânăra se dovedi surprinzător de puternică și cu reflexe bune: o cuprinse pe cântăreață cu brațele și reuși să-i susțină greutatea și avântul, fără să fie doborâtă la pământ.

De îndată ce Flavia își recăpătă echilibrul, se eliberă din brațele tinerei și o întrebă:

— Ai pățit ceva?

— Nu-i nimic, *Signora,* răspunse asistenta, frecându-și un umăr.

Flavia își puse o mână pe brațul femeii.

— Mulțumesc că m-ai prins, spuse ea.

— Nici nu m-am gândit la asta, doar v-am prins. Apoi, după o clipă: O cădere ajunge pentru seara asta, nu credeți?

Flavia încuviință, îi mulțumi din nou și-și continuă drumul pe hol către cabină. Începu să deschidă ușa, dar se opri tremurând, pe de o parte ca reacție întârziată la ceea ce ar fi putut fi o căzătură și, pe de altă parte, din cauza valului de adrenalină ce urma întotdeauna după un spectacol. Simțindu-se ușor amețită, se sprijini cu cealaltă mână de tocul ușii și închise ochii. După câteva clipe, sunetul vocilor de la capătul celălalt al holului o dezmetici, așa că deschise ușa și intră.

Trandafiri aici, acolo, peste tot. Respirația i se opri la vederea zecilor de flori din vaze, care acopereau orice suprafață. Intră în cameră și închise ușa. Nemișcată, studie marea galbenă, devenind și mai tulburată când observă că vazele nu erau vechiturile obișnuite pe care majoritatea teatrelor le păstrau pentru astfel de ocazii: ciobite, chiar mânjite de vopsea, unele dintre ele evident luate din recuzită pentru a li se da o întrebuințare mai puțin vizibilă.

— *Oddio,* murmură ea, ieșind din cameră.

În stânga, stătea costumiera ei obișnuită, o femeie brunetă, suficient de în vârstă ca să fie mama asistentei costumiere care o salvase mai devreme de la căzătură. Ca după fiecare spectacol, venise să ia costumul și peruca Flaviei ca să le ducă înapoi în depozit.

— Marina, o întrebă Flavia, ai văzut cine a adus florile astea?

Arătă vag spre ele și se dădu înapoi ca să o lase să intre în cameră.

— *Oh, che belle*! exclamă Marina când le văzu. Ce scumpe trebuie să fi fost. Sunt zeci, zeci.

Brusc, observă și ea vazele și întrebă:

— Astea de unde au apărut?

— Nu sunt de aici, de la teatru?

— Nu, dădu Marina din cap. Noi nu avem așa ceva. Astea sunt adevărate.

Văzând că Flavia era derutată, arătă spre o vază înaltă, cu dungi albe și transparente.

— Din sticlă, adică. Asta e o Venini, zise ea. Lucio a lucrat acolo. Le recunosc.

— Nu înțeleg, spuse Flavia, întrebându-se cum de ajunsese conversația aici.

Se întoarse cu spatele la femeie și spuse:

— Poți să-mi desfaci fermoarul?

Își ridică brațele, iar Marina o ajută să-și dea jos pantofii, apoi costumul. Flavia își trase halatul de pe spătarul unui scaun și se așeză în fața oglinzii, unde, aproape fără să se gândească, începu să-și șteargă machiajul strident. Marina agăță rochia după ușă și veni în spatele Flaviei ca să o ajute să-și dea jos peruca. Își strecură degetele sub partea din spate și o desprinse de capul Flaviei, apoi trase calota strâmtă din cauciuc care-i acoperea părul. De îndată ce capul îi fu eliberat, Flavia își băgă degetele în păr și-și scărpină pielea capului un minut întreg, scoțând sunete de ușurare și plăcere.

— Toată lumea zice că asta e partea cea mai rea, spuse Marina. Peruca. Nu știu cum de o suportați cu toții.

Flavia își trecu degetele răsfirate prin păr de mai multe ori, știind că se va usca repede în camera supraîncălzită. Avea părut tuns scurt, băiețește, motiv pentru care arareori era recunoscută pe stradă de fanii care aveau în minte frumusețea cu păr lung văzută pe scenă, nu femeia aceasta cu păr scurt și creț, în care erau deja mici urme de gri. Frecă mai tare, bucurându-se de plăcerea continuă, în timp ce i se usca părul.

Sună telefonul; după o oarecare ezitare, răspunse rostindu-și numele.

— *Signora,* puteți să-mi spuneți cât timp mai durează? întrebă o voce bărbătească.

— Cinci minute, zise ea și așa răspundea mereu, indiferent dacă dura chiar atât sau o jumătate de oră. Aveau s-o aștepte. Dario, întrebă ea înainte ca el să închidă, cine a adus florile astea?

— Au venit cu o barcă.

Din moment ce erau la Veneția, era puțin probabil să fi venit altfel, dar ea spuse numai:

— Știi cine le-a trimis? A cui barcă era?

— Nu știu, *Signora*. Erau doi bărbați și au adus totul la ușă, aici.

După o clipă, adăugă:

— N-am văzut barca.

— Au spus vreun nume?

— Nu, *Signora,* am crezut că… ăăă, când am văzut atâtea flori, am crezut că o să știți de la cine sunt.

Ignorând răspunsul lui, Flavia repetă „cinci minute" și puse receptorul la loc. Marina plecase, luând rochia și peruca cu ea, lăsând-o pe Flavia în liniștea și singurătatea cabinei.

Se privi îndelung în oglindă, înșfăcă o mână de șervețele și-și șterse fața până când nu mai rămase nici urmă de machiaj. Amintindu-și că la ieșire o vor aștepta oameni, se dădu cu rimel și puse niște fard ca să ascundă semnele oboselii de sub ochi. Alese un ruj de pe masă și îl aplică atent. Se simți învăluită de un val de oboseală și-și închise ochii ca să lase adrenalina să-l gonească și să o anime din nou. Deschise ochii și studie obiectele de pe masă, apoi luă poșeta de bumbac din sertar și aruncă totul – machiaj, pieptene, perie, batistă – acolo. Nu mai lua cu ea nimic de valoare când intra în clădirea operei, oricare ar fi fost ea. Odată, la Covent Garden, i se furase haina; la Palais Garnier, agenda, singurul lucru din poșeta ei pe care îl lăsase într-un sertar. Cine Dumnezeu i-ar vrea agenda și, dat fiind că o avea de secole, cine ar putea să descifreze harababura de nume și adrese anulate, adrese de e-mail și numere de telefon actualizate prin care ținea legătura cu alți membri ai acestei profesii ciudate, de o geografie incertă? Din fericire, majoritatea adreselor și numerelor erau salvate și în computerul ei, dar durase săptămâni să recupereze câteva dintre celelalte. Apoi, când n-a găsit o agendă care să-i placă, s-a hotărât să aibă încredere în computerul ei și s-a rugat să nu apară niciun virus sau defecțiune care să i le șteargă pe toate.

Era abia al treilea spectacol din stagiune, prin urmare, cu siguranță aveau s-o aștepte oameni. Își trase pe ea o pereche de colanți negri, apoi fusta și puloverul cu care venise îmbrăcată la teatru. Își puse pantofii, își luă haina din dulap, iar în jurul gâtului își înfășură o eșarfă de lână – la fel de roșie ca rochia pe care o purtase. Flavia vorbea adesea despre eșarfele ei ca despre un *hijab* – nu putea să iasă din casă fără să poarte una.

La ușă se opri și aruncă o ultimă privire prin cameră: asta era realitatea care înlocuise visul succesului? se întrebă ea. O cameră mică, impersonală, folosită o vreme de o singură persoană, luna următoare de alta; un singur dulap, o oglindă înconjurată de becuri, exact ca în filme, fără covor pe jos, o baie mică, în care existau un duș și o chiuvetă. Nimic mai mult: dacă aveai astea, erai un star, bănui

ea. Ea le avea, deci probabil era un star. Dar nu se simțea ca un star, ci doar ca o femeie de vreo patruzeci de ani – îi venea greu să spună cifra – care tocmai muncise ca un sclav mai mult de două ore, iar acum trebuia să meargă să le zâmbească unor oameni fără nume, care voiau o parte din ea, voiau să fie prietenii ei, confidenții ei, din ce știa ea, chiar iubiții ei.

Tot ce voia ea era să meargă la un restaurant și să mănânce, să bea ceva, apoi să plece acasă, să-și sune amândoi copiii ca să vadă ce fac și să le spună noapte bună, iar când agitația spectacolului avea să se disipeze și viața normală să-și reia încet cursul, să se bage în pat și să încerce să adoarmă. În cazul producțiilor în care îi cunoștea sau îi plăcea pe colegii ei, abia aștepta cina veselă de după spectacol, glumele și poveștile despre agenți, manageri și regizori, și compania celor cu care tocmai împărtășise miracolul muzicii. Dar aici, în Veneția, un oraș în care petrecuse mult timp și unde ar fi trebuit să cunoască mulți oameni, nu avea nicio dorință să se amestece cu colegii ei: un bariton care nu vorbea decât despre succesul lui, un dirijor care nu o plăcea și își ascundea cu greu sentimentul și un tenor care părea că se îndrăgostise de ea – se privi în ochi când afirmă acest lucru – fără vreo încurajare din partea ei, asta era sigur. Nu numai că era mai mare decât fiul ei cu puțin peste zece ani, dar era mult prea inocent ca să o intereseze ca persoană.

Cum stătea acolo, își dădu seama că pur și simplu blocase amintirea florilor. Și a vazelor. În cazul în care bărbatul care le trimisese o aștepta la ieșire, ar fi trebuit măcar să fie văzută plecând de la teatru cu unul dintre buchete. „Să-l ia naiba!”, spuse femeii din oglindă, care aprobă înțelept cu un gest scurt din cap.

Prima dată se întâmplase în Londra, cu două luni înainte, după ultimul spectacol *Nozze,* când deasupra ei plouase cu fire de trandafiri galbeni la prima chemare la cortină și, după aceea, la toate celelalte. Apoi, la un recital solo din Sankt Petersburg, căzuseră în mijlocul câtorva buchete mai tradiționale. Fusese încântată de faptul că unii dintre spectatorii ruși, majoritatea femei, merseseră în fața sălii după spectacol și îi înmânaseră ei buchetele pe scenă. Flaviei îi plăcea să vadă ochii celor care îi dădeau flori sau îi spuneau ceva drăguț; era mai uman, cumva.

Și se mai întâmplase tot aici, în seara premierei, când o mulțime de trandafiri căzuseră ca o ploaie galbenă, dar în cabina ei nu găsise niciunul după spectacolul acela. Și totuși, în seara aceasta apăruseră din nou. Fără vreun nume, fără vreo informație sau vreun bilet care să explice un gest atât de excesiv.

Trăgea de timp, nu voia să fie nevoită să ia o hotărâre în legătură cu florile și nici să meargă acolo ca să semneze programe și să schimbe amabilități cu străinii ori, mai rău, cu acei fani care veneau la multe spectacole și credeau că frecvența le dădea dreptul la familiaritate.

Își puse poșeta pe umăr și își trecu din nou mâna prin păr; era uscat. Afară, în capătul holului, o văzu pe costumieră.

— Marina! strigă ea.

— *Si, Signora,* răspunse femeia, apropiindu-se de ea.

— Dacă vrei, ia trandafirii acasă. Dă din ei și celorlalte costumiere, oricui îi vrea.

Femeia nu răspunse imediat, ceea ce o surprinse pe Flavia. Cât de des li se întâmpla femeilor să primească zeci de trandafiri? Dar apoi, chipul Marinei se aprinse de încântare.

— E foarte frumos din partea dumneavoastră, *Signora,* dar nu vreți să luați câteva fire totuși?

Arătă cu brațul spre cameră, unde florile străluceau în lumina artificială.

Flavia respinse ideea.

— Nu, puteți să le luați pe toate.

— Dar vazele? întrebă Marina. Nu pățesc nimic dacă le lăsăm aici?

— Nu sunt ale mele. Le puteți lua și pe astea, dacă vreți, spuse Flavia, bătând-o ușor pe braț.

Înmuindu-și un pic glasul, spuse:

— Să o iei pe cea de la Venini, da?

Se întoarse spre liftul ce avea să o ducă la fanii care o așteptau.

3.

Flavia știa că îi luase mult timp să se schimbe și spera că întârzierea mare îi descurajase pe unii dintre cei care o așteptau. Era obosită și flămândă: după cinci ore petrecute într-un teatru aglomerat, înconjurată de oameni pe scenă, în spatele și în fața scenei, nu voia decât să găsească un loc liniștit, ca să mănânce.

Ieși din lift și porni pe holul lung care ducea la cabina portarului și la spațiul din fața acesteia unde puteau aștepta oaspeții. Aplauzele începură când ea se afla încă la zece metri depărtare, iar Flavia își afișă zâmbetul cel mai încântat, cel pe care îl păstra pentru fanii ei. Văzându-i, se bucură că încercase să ascundă cât de obosită era. Grăbi pasul, ca o solistă dornică să-și vadă și să-și audă fanii, să le semneze programele, să le mulțumească pentru că au așteptat-o atâta timp.

La începutul carierei, aceste întâlniri fuseseră o sursă de bucurie victorioasă: lor le păsa destul de mult încât să aștepte să o vadă, voiau recunoașterea ei, atenția ei, un semn că laudele lor erau importante pentru ea. Erau atunci și continuau să fie și acum: era destul de sinceră să recunoască faptul că încă avea nevoie de laudele lor. Numai de-ar putea să fie mai rapizi, să spună că le-a plăcut opera sau prestația ei, apoi să-i strângă mâna și să plece.

Îi văzu pe primii doi, un cuplu căsătorit, acum în vârstă, ambii mai scunzi decât cu ani în urmă, când îi văzuse prima dată. Locuiau în Milano și veneau la multe dintre spectacolele ei, apoi o vizitau în culise doar ca să-i mulțumească și să-i strângă mâna. Îi văzuse în toți acești ani, dar tot nu le știa numele. În spatele lor, se găsea un alt cuplu, mai tânăr și mai puțin dispus să-i mulțumească și să plece. Bernardo, cel cu barbă – își amintea numele pentru că ambele cuvinte începeau cu B – făcea de fiecare dată o remarcă pentru o singură frază muzicală sau, ocazional, o singură notă, ca să demonstreze că știa la fel de multe ca ea despre muzică. Celălalt, Gilberto, stătea într-o parte și le făcea o fotografie în timp ce ea semna programul, apoi îi strângea mâna și îi mulțumea pentru toate; Bernardo se ocupa de toate detaliile.

Când plecară, locul lor fu luat de un bărbat înalt cu un pardesiu pe umeri. Flavia observă că gulerul era din catifea și încercă să-și amintească ultima dată când mai văzuse asta: probabil după o premieră sau un concert de gală. Părul lui alb contrasta cu fața bronzată puternic. El se aplecă să sărute mâna pe care ea i-o întinse, spuse că mai văzuse rolul interpretat de Callas la Covent Garden în urmă cu jumătate de secol, și-i mulțumi fără să provoace jena pe care orice comparație ar presupune-o, detaliu pe care ea îl aprecia.

După el, veni o femeie tânără cu fața fină, păr castaniu și un ruj neinspirat. De fapt, Flavia bănui că femeia se dăduse cu el special pentru ocazia aceea, atât de

nepotrivit era în contrast cu tenul ei palid. Flavia strânse mâna întinsă și începu să privească dincolo de femeie, ca să vadă câți oameni mai erau prezenți. Tânăra – nu avea mai mult de douăzeci de ani – spuse cât de mult îi plăcuse opera – niște cuvinte atât de simple, dar cu cea mai frumoasă voce pe care Flavia o auzise vreodată. Era un contralto profund, dulce, de o adâncime și bogăție ce contrastau violent cu tinerețea evidentă a fetei. Fiorul pe care îl simți Flavia fu aproape senzual, de parcă fața i-ar fi fost mângâiată de un fular de cașmir. Sau de o mână.

— Ești cântăreață? o întrebă Flavia automat.

— Studentă, *Signora,* răspunse ea, iar răspunsul simplu o lovi pe Flavia ca pe cea mai mică notă a unui violoncel.

— Unde?

— La Conservatorul din Paris*, Signora.* Sunt în ultimul an.

Vedea că fata transpira de emoție, dar vocea îi era fermă ca o navă de război pe o mare liniștită. Pe măsură ce ele își continuau conversația, Flavia simțea nerăbdarea crescândă a oamenilor ce se aflau în spatele fetei.

— Succes, atunci! spuse ea și îi strânse mâna din nou.

Dacă și când cânta avea aceeași voce, un lucru care nu se întâmpla prea des, peste vreo doi ani avea să se afle de partea cealaltă a acestei mulțimi, împărțind amabilitățile și mulțumirile așteptate de fanii recunoscători, ieșind la cină cu alți soliști, nu stând stânjenită în fața lor.

Curajoasă, Flavia strânse mâini, zâmbi, vorbi cu oamenii și le mulțumi pentru complimente și bunăvoință, le spuse cât de fericită era că o așteptaseră ca să o salute. Semnă programe și CD-uri, atentă de fiecare dată să întrebe numele celor pentru care scria dedicația. Nu dădu nici măcar un semn de nerăbdare sau de reticență față de poveștile fanilor. Putea la fel de bine să aibă scris pe frunte „Vorbește cu mine", așa de convinși erau fanii că ea voia să audă ce aveau ei de spus. Tot ce o făcea demnă de încrederea și afecțiunea lor, își tot spunea ea, era capacitatea ei de a cânta. Strânse din pleoape și ridică o mână să se șteargă, ca și cum i-ar fi intrat ceva în ochi. Apoi clipi de câteva ori și zâmbi mulțimii.

Printre oamenii rămași în spatele grupului observă un bărbat de vârstă mijlocie, cu părul castaniu, ce-și ținea capul înclinat pentru a asculta ce-i spunea femeia aflată lângă el. Aceasta era mult mai interesantă: păr blond natural, nas proeminent, ochi deschiși la culoare, probabil mai în vârstă decât părea. Ea zâmbi la ce-i spusese bărbatul și-și sprijini de câteva ori capul pe umărul acestuia, apoi își îndreptă spatele și-l privi. Bărbatul o cuprinse cu brațul și o trase spre el, iar după aceea se întoarse să privească la ce se întâmpla în fața șirului de oameni.

Atunci îl recunoscu, deși trecuseră ani de când îl văzuse ultima oară. Avea părul mai cărunt, fața mai subțire, iar de la colțul stâng al gurii până la bărbie avea o cută pe care ea nu și-o amintea.

— *Signora* Petrelli, spuse un tânăr care cumva o apucase de mână, tot ce pot să vă zic e că a fost minunat. Acum am fost prima oară la operă.

Oare se înroșise când spusese asta? Cu siguranță, părea că îi era greu să recunoască. Ea îi strânse mâna ca răspuns.

— Foarte bine, zise ea. *Tosca* este un mod minunat de a începe.

El încuviință, iar ochii i se umplură de încântare.

— Sper că v-a stârnit să mai vedeți și alta, adăugă Flavia.

— O, da! Habar n-aveam că poate fi atât de…

Ridică din umeri când nu reuși să-și exprime gândul până la capăt, o apucă din nou de mână și, o clipă, ea se temu că voia să i-o ducă la gură și să i-o sărute. Dar îi dădu drumul și spuse „Mulțumesc", apoi plecă.

Mai urmară patru persoane, apoi veni rândul bărbatului și al femeii blonde. El întinse mâna și spuse:

— *Signora,* v-am spus că mie și soției mele ne-ar plăcea să vă auzim cântând.

Cu un zâmbet care-i adânci ridurile de pe față, adăugă:

— A meritat așteptarea.

— Iar eu ți-am spus, răspunse ea ignorând complimentul și întinzând mâna femeii, că voiam să vă invit pe amândoi la spectacolul meu.

După ce femeile își strânseră mâinile, Flavia continuă:

— Ar fi trebuit să mă contactezi. Ți-aș fi lăsat biletele, ți-am promis.

— E foarte frumos din partea dumneavoastră, spuse femeia blondă, dar tatăl meu are un *abbonamento* și ne-a dat el biletele.

Ca pentru a înlătura suspiciunea că ar fi venit numai pentru că părinții ei nu doriseră să vadă spectacolul, adăugă:

— Am fi venit oricum, dar părinții mei sunt ocupați în seara aceasta.

Flavia încuviință, apoi privi peste umerii lor să vadă dacă mai aștepta cineva, dar nu mai era nimeni. Deodată, simți că nu știa cum ar fi trebuit să se încheie întâlnirea. Avea motive să-i fie recunoscătoare acestui bărbat, care o salvase de ceva îngrozitor, nici nu știa exact ce, pentru că ajutorul lui fusese atât de rapid și de complet. O salvase de două ori, nu o dată, iar a doua oară o salvase și pe persoana care îi era cea mai dragă atunci. Ulterior, îl mai întâlnise o singură dată, la o cafea, după care el dispăruse; sau poate ea dispăruse, dată fiind cariera ei în ascensiune, cântase în alte orașe, alte opere, lăsând în urmă acest târg și această clădire extrem de provincială a operei. Viața, orizonturile, talentul, toate luaseră amploare, iar ea nu se mai gândise la el de ani de zile.

— A fost încântător, spuse femeia. De obicei, nu-mi place opera aceasta, dar azi a fost reală și emoționantă, înțeleg de ce atât de mulți oameni o iubesc. Întorcându-se spre soțul ei, adăugă:

— Deși nu prezintă o imagine foarte flatantă la adresa polițiștilor, nu-i așa?

— Doar o zi obișnuită de muncă, draga mea, cu toate lucrurile alea pe care le facem atât de bine, spuse el prietenos. Șantaj sexual, tentativă de viol, crimă, abuz în serviciu.

Apoi, către Flavia:

— M-am simțit ca acasă.

Ea râse sincer și se gândi că bărbatul nu se prea lua în serios. Ar trebui oare să-i invite la cină? Ar fi o companie simplă, amuzantă, dar nu știa dacă-și dorea companie, nu după spectacol și nu după ce văzuse florile acelea.

El băgă de seamă ezitarea și hotărî în locul ei:

— Noi trebuie să plecăm acum, spuse. Acasă.

Nu se scuză și nu dădu nicio explicație, iar ea aprecie asta.

Urmă un moment de stânjeneală, iar Flavia nu se gândi să spună decât:

— Mai stau aici cam o săptămână. Poate doriți – folosise pluralul – să bem ceva împreună.

Femeia o surprinse când întrebă:

— Sunteți liberă pentru cină duminică?

De-a lungul anilor, Flavia dezvoltase și folosise adesea tactica tragerii de timp, menționând o altă invitație, când nu era sigură dacă voia să accepte o ofertă sau mai avea nevoie de timp să se gândească la ea. Dar apoi se gândi la trandafiri și la faptul că ar fi putut să vorbească cu el despre asta, așa că răspunse:

— Da, sunt liberă.

Nevoind ca ei să creadă că era singură și abandonată în oraș, adăugă:

— Sunt ocupată mâine-seară, deci duminică ar fi perfect.

— V-ar deranja să veniți la părinții mei?

Femeia explică imediat:

— Pleacă la Londra săptămâna viitoare, așa că asta este șansa noastră să-i vedem înainte.

— Dar vă permit să faceți invitații pur și simplu… începu Flavia, având grijă să i se adreseze femeii cu formalul *„vă”,* deși folosise familiarul *„tu”* cu soțul ei.

— Sigur că da, răspunse femeia chiar înainte ca Flavia să poată termina întrebarea. De fapt, amândoi ar fi încântați dacă ați veni. Tatăl meu este fan de ani de zile, iar mama încă vorbește despre cum ați interpretat-o pe Violetta.

— În acest caz, zise Flavia, cu mare plăcere.

— Dacă doriți să veniți cu cineva, spuse bărbatul, dar lăsă fraza neterminată…

— Mulțumesc, spuse ea afabil, dar voi veni singură.

— Ah, răspunse el, iar ea luă notă de răspunsul lui.

— E în Dorsoduro, chiar lângă Campos San Barnaba, spuse soția lui, apoi trecu la familiarul *„tu”*. Mergi pe *la calle* din stânga bisericii, pe partea cealaltă a canalului. E ultima ușă pe stânga. Falier.

— La ce oră? întrebă Flavia, care deja vizualizase locul.

— Opt treizeci, răspunse ea, iar soțul își scoase *il telefonino* și începu schimbul de numere de telefon.

— Bine, spuse Flavia după ce salvă numerele lor, mulțumesc pentru invitație.

În continuare curioasă în privința florilor, zise:

— Trebuie să vorbesc ceva cu portarul.

După ce se salutară din nou, Flavia Petrelli se îndreptă spre ferestruica portarului, iar Paola Falier și Guido Brunetti ieșiră din clădirea operei.

4.

Când Flavia ajunse la ferestruica portarului, acesta nu mai era în cabină, poate se dusese să patruleze prin clădire sau, mai degrabă, plecase acasă. Ea voia să afle în detaliu cum ajunseseră trandafirii și cine erau cei care îi aduseseră. De la ce florărie îi luaseră? Preferata ei, Biancat, se închisese: aflase asta chiar a doua zi după sosire, când se dusese să cumpere niște flori pentru apartament și descoperise că abundența colorată a florăriei fusese înlocuită de două magazine care vindeau poșete și portofele de calitate proastă, fabricate în China. Culorile poșetelor din vitrină îi amintiră Flaviei de dulciurile ieftine pe care copiii ei adorau să le mănânce când erau foarte mici: roșu-depravat, verde-violent, orice altceva părea vulgar. Poșetele fabricate dintr-un material care, oricât ar fi încercat să atragă atenția prin culorile țipătoare, tot a plastic arăta.

Hotărî că putea vorbi și în altă zi cu portarul și plecă. O porni spre apartamentul său, situat la *secondo piano nobile* în Dorsoduro, nu departe de podul Accademia. De când se instalase acolo, în urmă cu o lună, colegii ei venețieni nu vorbiseră decât despre declinul orașului și treptata sa transformare într-un Disneyland pe Marea Adriatică. Pentru a ajunge în orice punct din centru în mijlocul zilei, trebuia să-ți faci drum cu greu printre mulțimi de oameni; să mergi cu un *vaporetto* era uneori imposibil, de multe ori neplăcut. Biancat dispăruse. Dar ei de ce i-ar fi păsat? Deși era din Nord, nu era venețiană, prin urmare de ce sau cui alegeau venețienii să-și vândă patrimoniul, nu era treaba ei. Nu scria în Biblie ceva despre un bărbat care și-a vândut dreptul de întâi-născut pentru „o fiertură de linte" – o expresie care o fascinase când o auzise prima dată, la ora de catehism, în urmă cu zeci de ani? Cuvintele acestea îi aduseră aminte cât de flămândă era.

Se opri la Campo Santo Stefano, își comandă paste la Beccafico, deși nu prea acordă atenție mâncării, și bău numai jumătate din paharul de Teroldego. Dacă bea puțin, nu mai dormea; dacă bea mai mult, tot nu mai dormea. Apoi trecu podul, o luă la stânga, podul din San Vio, și prima la stânga, băgă cheia în ușă și intră în holul cavernos din *palazzo*.

Flavia se opri la capătul scărilor, nu atât din pricina oboselii, ci din obișnuință. După fiecare spectacol, cu excepția cazului în care diferența de fus orar o împiedica, încerca să-și sune copiii, dar pentru asta trebuia mai întâi să se împace cu prestația ei din acea seară. Rememoră primul act, nu găsi mare lucru de criticat. La fel cu al doilea, în al treilea, tânărului tenor îi tremurase un pic vocea, dar nu prea fusese ajutat de dirijor, care nu încerca să-și disimuleze proasta părere despre orice, mai puțin despre notele lui înalte. Prestația ei fusese bună.

Nimic ieșit din comun, dar bună. Adevărul fie spus, opera nu era cine știe ce, erau doar câteva momente în care vocea ei putea să strălucească, dar lucrase cu regizorul de suficiente ori pentru ca acesta să-i dea mână liberă, așa că scenele dramatice fuseseră în avantajul ei.

Era de acord cu părerea regizorului despre baritonul care îl interpreta pe Scarpia, dar se prefăcea mult mai bine decât el. Regizorul hotărâse ca Tosca să-l înjunghie în stomac, nu în piept, și de mai multe ori. Când baritonul începu să obiecteze la o asemenea ofensă, regizorul explicase că brutalitatea comportamentului Toscăi trebuie provocată de o brutalitate egală din partea lui în primele două acte: astfel, el va avea ocazia de a crea un monstru dramatic și vocal și să-și exploreze abilitățile artistice mai mult decât în trecut.

Flavia văzuse expresia încrezută de pe fața baritonului când acesta își dădu seama că regizorul îi acorda o șansă să o pună în umbră pe Tosca, dar mai văzuse și cum regizorul îi făcuse ei cu ochiul pe la spatele lui Scarpia, în timp ce acesta își intra pe deplin în rol. Nu omorâse ea prea mulți oameni pe scenă, dar să-l ucidă pe acesta, și să aștepte apoi, cu nerăbdare, ocazia de a-l omorî de încă trei ori, era un deliciu.

Binedispusă de aceste gânduri, începu să urce treptele, fără să se țină de balustradă și apreciind lărgimea scării, creată astfel poate pentru a permite femeilor cu fuste largi să treacă una pe lângă alta, când urcau sau coborau ori când se plimbau braț la braț. Ajunse pe palier și coti la dreapta, spre apartament.

Rămase cu gura căscată. În fața ușii, se găsea cel mai mare buchet de flori pe care-l văzuse vreodată: trandafiri galbeni, desigur – deși, de ce gândea așa? — vreo cincizeci sau șaizeci, aranjați într-un mănunchi strălucitor, enorm, care, în loc să-i provoace bucuria pe care o astfel de frumusețe ar trebui să o provoace, aproape că o îngrozi.

Se uită la ceas, era trecut de miezul nopții. Stătea singură în apartament, oricine ar fi lăsat florile ar fi intrat pe ușa de la parter. Putea să fie oriunde. Rămase în picioare, respirând adânc până când simți că inima îi bate din nou cu ritmul său normal.

Își scoase *il telefonino* și găsi numărul prietenului care îi închinase apartamentul. Acesta locuia la etajul de deasupra, dar Flavia avu destulă prezență de spirit să-și dea seama că, la ora aceea, un apel telefonic ar fi mai puțin amenințător decât sunetul soneriei.

— *Pronto,* răspunse o voce bărbătească la al patrulea țârâit.

— Freddy? întrebă ea.

— Da. Tu ești, Flavia?

— Da.

— Ai rămas pe-afară? o întrebă.

Vocea lui era caldă, aproape paternală; nu avea nicio urmă de reproș.

— Nu te-ai culcat încă, întrebă ea, în loc să-i răspundă.

— Nu.

— Poți să cobori?

După o ezitare extrem de scurtă, spuse:

— Sigur că da. Doar o secundă, să-i spun Silvanei, și închise telefonul.

Flavia se dădu înapoi până la peretele cel mai îndepărtat de ușă și de florile acelea. Își făcu de lucru încercând să se gândească cu ce ar putea fi comparată mărimea buchetului. Îi veni în minte un cerc hula hoop, dar acesta era prea mare. O minge de plajă era prea mică. Un cauciuc de mașină – ăsta ar fi avut circumferința potrivită. Florile erau grupate într-un buchet sub formă de ciupercă, dar o ciupercă ce o luase razna și crescuse necontrolat din cauza radiațiilor atomice, ca într-un film de groază, genul de film pe care îl vedea pe vremuri la cinema și pe care și acum și-l amintea cu bucurie.

De sus nu se auzea niciun zgomot. Ce era mai amenințător? Buchetul acela neclintit, frumusețea transformată în perversiune din cauza decorului sau ciupercile atomice? Preocupată de aceste prostii, nu era nevoită să se gândească la semnificația trandafirilor sau să se întrebe cum de reușise cineva să intre în *palazzo*. Sau să se îngrijoreze pentru că nu știa ce naiba se întâmpla.

Auzi un zgomot la etaj, apoi voci, cea a unui bărbat și a unei femei. Pași care coborau pe scări. Aruncă o privire peste balustradă și văzu picioarele încălțate cu papuci, marginile unor pantaloni de pijama, tivul și apoi cordonul unui halat roșu de mătase, o mână de care atârna un set de chei și apoi fața bărboasă și liniștitoare a marchizului Federico d'Istria. Prietenul ei Freddy îi fusese iubit și cavaler de onoare nu prea convins la nunta ei, dar nu din cauza geloziei, după cum avea să descopere ea mai târziu, ci pentru că îl cunoștea prea bine pe mire și, obligat de codul onoarei, nu-i putea mărturisi ei nimic, blestemându-și astfel tăcerea.

Se opri pe ultima treaptă și își mută privirea de la ea la buchetul enorm așezat la baza scării.

— Le-ai adus acasă?

— Nu, erau aici. Ai dat voie cuiva să intre?

— Nu. Nici Silvana. Nu a venit nimeni.

— Cei de sus? întrebă ea, ridicând un deget și arătând, de parcă el n-ar fi știut unde era „sus"?

— Locuiesc în Londra.

— Deci n-a venit nimeni?

— Din câte știu eu, nu. Doar eu și Silvana suntem aici zilele astea.

Freddy coborî de pe ultima treaptă și se apropie de flori. De parcă ar fi fost un bețiv adormit pe pragul lui sau un pachet suspect lăsat acolo, îi atinse cu piciorul. Nu se întâmplă nimic. O privi pe Flavia și ridică din umeri, apoi se aplecă și ridică florile. Aproape că nu se mai vedea de ele.

— Trandafiri galbeni, spuse el inutil.

— Preferații mei.

În timp ce rosti aceste cuvinte, Flavia își dădu seama că nu mai era adevărat.

— Vrei să-i duc înăuntru? întrebă el.

— Nu, răspunse ea violent. Nu-i vreau în casă. Dă-i Silvanei. Sau pune-i pe *calle*.

Auzi panica din vocea ei și se sprijini de perete.

— Așteaptă aici, spuse Freddy, apoi trecu prin fața sa și coborî scările.

Ea ascultă zgomotul din ce în ce mai îndepărtat al pașilor lui și apoi un sunet diferit când acesta traversă holul de la intrare, ușa se deschise și se închise, iar pașii lui se apropiau.

— Intri cu mine? întrebă ea.

Văzându-l surprins, adăugă:

— … să te uiți un pic pe acolo. Vreau să fiu sigură…

— Că n-a deschis decât ușa de la intrare?

Ea încuviință.

— S-a mai întâmplat așa ceva, Flavia? întrebă el.

— De câteva ori, dar la teatru. Flori aruncate pe scenă, iar în seara asta zeci de buchete în cabina mea.

El privi spre brațele ei goale.

— Le-ai lăsat acolo?

— Nu le voiam. Nu le vreau, zise ea și auzi spaima din propria voce.

Îl privi, nemișcată, gândindu-se, apoi explodă:

— Pentru Dumnezeu, ajută-mă, Freddy!

El traversă holul spre ea și îi cuprinse umerii cu un braț, apoi cu amândouă, iar ea se sprijini pe pieptul lui și izbucni în plâns.

— Freddy, cum a ajuns aici? De unde știa unde locuiesc? Cine e bărbatul ăsta?

Nu știa ce să-i răspundă, dar senzația familiară a corpului ei lipit de-al lui trezi în el tumultul de sentimente pe care le avusese odată pentru ea: dragoste, gelozie, furie, pasiune, precum și pe cele care nu fuseseră distruse de faptul că îl părăsise: respect, prietenie, nevoia de a o proteja, încredere. O iubea pe soția lui și era îndrăgostit de ea, dar nu-și pierduse niciodată puterea de a se gândi și la altceva. Acum Flavia avea doi copii aproape adulți, iar el avea trei copii și o soție: bunăstarea lor era lucrul cel mai important din viața lui.

Se retrase un pic, atent s-o cuprindă cu brațul:

— Așteaptă un minut, Flavia, ca să intru să verific, spuse el.

Apoi adăugă:

— Dacă florile erau în fața ușii, nu prea e probabil să fie cineva înăuntru, nu?

Îi zâmbi și ridică din umeri.

Bodyguardul în halat de mătase, își spuse ea. Poate că-și va scoate un papuc să-l lovească pe intrus cu el. Se dădu la o parte, iar el găsi cheia potrivită și o

răsuci de patru ori, ascultând bolțurile retrăgându-se din cadrul de oțel. *Dacă era cineva înăuntru, atunci se încuiase acolo,* se gândi ea. Freddy împinse ușa și întinse mâna ca să aprindă lumina. Făcu doi pași pe hol și se opri. Flavia se duse lângă el.

— Am crezut că vrei să mă uit mai întâi, zise el, de parcă se temea că prezența ei îi va compromite curajul.

— E problema mea, spuse ea.

— E casa mea, răspunse Freddy, bazându-se pe îndelunga sa familiaritate cu apartamentul, care îi spunea că nu era nimeni acolo.

Flavia îl surprinse cu râsul ei:

— Suntem împreună din nou timp de cinci minte și ne și certăm, zise ea.

Freddy se întoarse cu fața spre ea, întrebându-se dacă acesta era încă un exemplu al talentului ei dramatic. Dar ea încă avea lacrimi pe față și privirea fixă a unei persoane care tocmai a trecut printr-un șoc.

— Stai aici, îi spuse el, și nu închide ușa.

Trecu dintr-o cameră în alta, chiar aplecându-se să se uite sub toate paturile din cele trei dormitoare. Deschise dulapurile, se uită în dușul din camera de oaspeți și deschise ușa către terasă. Nu era nimeni, nici măcar senzația că ar mai fi prezentă o altă persoană.

Când se întoarse în hol, o găsi sprijinindu-se de peretele de lângă ușă, cu capul pe spate și ochii închiși.

— Flavia, zise el, nu e nimeni aici.

Ea încercă să zâmbească, dar nu reuși.

— Mulțumesc, Freddy, și îmi pare rău că am țipat.

— Ai tot dreptul să țipi, Flavia. Acum vino sus cu mine să stai de vorbă cu noi o vreme și să bei ceva.

— Și pe urmă?

— Apoi vii înapoi aici și te culci.

— De ce? Nu vrei să dorm la tine?

Privirea lui rămase caldă, plină de afecțiune, iar el își clătină capul prefăcându-se exasperat.

— Am așteptări mai mari în ceea ce te privește, Flavia. Trebuie să vii înapoi aici ca să te culci, altfel nu vei mai putea dormi în locul ăsta niciodată. Merse la ușă și arătă spre încuietoare. Dacă o încui pe dinăuntru, nici pompierii n-ar putea să intre, iar ei pot deschide aproape orice încuietoare din oraș.

Înainte ca ea să poată spună ceva, el se grăbi să continue:

— Și nimeni nu are cum să ajungă pe terasă. Pentru asta, ar trebui să coboare în rapel de pe terasa noastră, ceea ce nu e prea probabil.

Flavia știa că tot ce spunea el era adevărat, știa că reacționa exagerat, pentru că era epuizată de stresul spectacolului și de frica sălbatică pe care o simțise la vederea florilor în fața apartamentului său. Mai cunoscuse ea frica și în trecut,

dar sentimentele ei avuseseră o logică atunci: știa ce se întâmpla. Acum, florile nu aveau nicio logică: ar fi trebuit să reprezinte un compliment pentru talentul ei, trimise ca apreciere pentru un spectacol bun. În schimb, ea le vedea ca pe o amenințare și ceva mai puternic de-atât, ceva ce se apropia de nebunie, deși habar nu avea de ce gândea așa.

Inspiră adânc și se uită la Freddy.

— Uitasem ce om bun ești și ce răbdător, spuse ea, punându-și o mână pe brațul lui. Mulțumesc pentru invitație, dar aș vrea să mă culc acum. A fost prea mult: mai întâi spectacolul, apoi florile, toți oamenii ăia și acum asta.

Își trecu mâinile peste față, iar când le dădu deoparte, păru și mai obosită.

— Bine, spuse el. Ai numărul meu. Ține telefonul lângă pat și sună-mă, dacă vrei. Oricând. Dacă auzi ceva sau ți se pare că ai auzit ceva, sună-mă. Bine?

Flavia îl sărută pe obraz, așa cum se sărută prietenii vechi.

— Mulțumesc, Freddy.

El se întoarse spre ușă. Cu o voce total lipsită de dramă, spuse:

— Încuie după mine.

O bătu ușor pe braț:

— Du-te la culcare.

Și așa făcu, oprindu-se doar ca să se dezbrace și să-și tragă pe ea un tricou vechi, pe care-l furase de la fiul ei. Ea și Mickey Mouse aproape adormiseră când își aminti că, pentru prima dată după un spectacol, nu-și sunase copiii. Vina aceasta o însoțea în timp ce se adâncea în somn.

5.

Flavia se trezi cu o senzație de mahmureală, de parcă ar fi băut prea mult, deși asta nu se mai întâmplase de câțiva ani. O durea capul, iar ochii păreau cleioși când încercă să-i deschidă. Spatele și umerii erau țepeni și dureroși când se întinse sub pătură. Habar nu avea că stresul poate face așa ceva, dar apoi își aminti săritura și căzătura de pe acoperișul Castelului Sant'Angelo din noaptea trecută: se aruncase pe o grămadă de saltele cu spumă și aterizase înclinată într-o parte mai degrabă decât pe burtă. Simțise asimetria în momentul aterizării, dar aplauzele izbucnite de cealaltă parte a cortinei i-o alungaseră din minte.

Sperând că durerea din corp va trece cu căldură, făcu un duș îndelungat, pe cât de fierbinte putea să suporte, lăsând apa să-i curgă pe cap și apoi pe spate. Înfășurată într-un prosop imens, cu un altul prins ca un turban pe cap, intră în bucătărie și își făcu o cafea, pe care o bău fără lapte și zahăr. Desculță, sorbind din al doilea espresso, intră în camera de zi și merse către ferestrele care dădeau spre balcon. În camerele din față, se auzeau vaporașele care treceau pe acolo, însă în spatele apartamentului, unde se aflau dormitoarele, zgomotul lor abia dacă era perceptibil. Privi încruntată spre încă o zi mohorâtă și fără vlagă și bănui că, dacă deschidea ferestrele, ieșea pe terasă și-și scotea mâna, deasupra apei, putea să apuce o mână de umezeală și să o aducă în casă.

Stătu multă vreme la fereastră, privind bărcile pufăind în ambele direcții. De unde stătea, putea să vadă *l'imbarcadero* Santa Maria del Giglio în dreapta, pe cealaltă parte a canalului; stătu acolo suficient de mult cât să vadă două bărci andocând. Dacă și mintea ei ar avea numai două direcții… se trezi gândind, apoi se întoarse în dormitor ca să vadă cât era ceasul.

Ceasul de masă de lângă patul ei arăta aproape unsprezece; telefonul de lângă ceas arăta că Freddy îi trimisese trei mesaje, dintre care ultimul spunea că, dacă nu primește vești de la ea până la prânz, Silvana va coborî și va suna la ușă, pentru că el, fiind la birou, nu putea să vină.

Îi scrise un sms, cerându-i să-și cheme câinii înapoi, apoi se răzgândi și șterse mesajul, înlocuindu-l cu unul în care spunea că dormise până atunci și că se simțea mult mai bine. Deși un *telefonino* nu prea era mediul potrivit, îi mulțumi pentru ajutorul și răbdarea de noaptea trecută și îi spuse că era un prieten neprețuit.

În câteva secunde, primi răspunsul lui: „Și tu la fel, draga mea". Asta era tot, dar o binedispuse enorm. Se îmbrăcă repede cu o rochie maro pe care o avea de mulți ani și de care refuza să se despartă și își luă niște pantofi maro cu tocul jos, suficient de confortabili pentru a-i purta ore în șir în picioare, la repetiție.

Se opri la barul de pe stânga străduței care ducea spre pod și comandă o brioșă și o cafea, dar nici nu comandă bine că se întrebă dacă nu cumva a înnebunit, să saboteze repetiția ducându-se acolo cu o concentrație mare de cafeină și de zahăr. Îl chemă pe barman și-și schimbă comanda cu un *tramezzino* cu *prosciutto* și *mozzarella* și un pahar de suc de portocale. Cineva lăsase un exemplar din *Il Gazzetino* pe tejghea, așa că îl răsfoi leneș în timp ce mânca, fără să se bucure nici de sendviș, nici de ziar, dar mândrindu-se că rezistase dorinței de zahăr și de mai multă cafea.

Când Flavia ajunse la teatru, îl găsi pe portar în cabina lui de sticlă și-l rugă să-i spună mai multe despre oamenii care aduseseră florile, dar el nu-și aminti decât că erau doi la număr. În răspuns la întrebarea ei, da, erau venețieni, deși nu ținea minte ca vreunul dintre ei să mai fi livrat vreodată flori la teatru.

În timp ce Flavia se îndepărta, portarul strigă după ea și o întrebă dacă era adevărat ce-i spusese Marina, că nu voia nici vazele, nici florile. În cazul ăsta, putea să ia și el câteva pentru fata lui? Nu, soția îl părăsise, trăia cu altul, dar fata lui, care avea numai cincisprezece ani, insistase să rămână cu el. Nu, nu voia să locuiască cu mama ei și cu bărbatul acela nou, iar judecătorul spusese că putea să stea cu tatăl ei. Ei îi plăceau lucrurile frumoase și portarul o întrebase pe Marina dacă putea să ia una dintre vaze și câteva flori, dar Marina spusese că putea numai dacă îi dădea voie *Signora,* pentru că *Signora* spusese că erau pentru costumiere, însă numai două dintre ele lucrau cu *Signora,* așa că poate le păstra ea până când Signora îi spunea că era în regulă să i le dea lui.

Din nou, Flavia se întrebă ce calități găseau ceilalți la ea de voiau să vorbească cu ea sau poate că orice semn de interes sau de curiozitate era suficient ca să stârnească tot acest torent de informații, indiferent cine ar fi fost ascultătorul.

Zâmbi și se uită la ceasul de deasupra biroului lui, iar când văzu cât de târziu se făcuse, se arătă foarte surprinsă.

— Spune-i Marinei că ai vorbit cu mine și că am spus că poți să le iei pe care vrei.

— Pianistul dumneavoastră încă nu a venit, *Signora,* îi întoarse el bunăvoința. Locuiește în Dolo, așa că întârzie de multe ori.

— Dar Dolo e chiar acolo, spuse ea, făcând un gest vag cu mâna în ceea ce credea ea că era direcția continentului.

— Sunt numai vreo douăzeci de kilometri, *Signora,* dar nu are mașină.

Cum se făcea mereu că era absorbită în astfel de discuții?

— Dar trebuie să existe un tren sau un autobuz.

— Sigur că există. Dar trenurile nu prea mai merg așa de mult, cel puțin, nu dimineața. Iar autobuzul face mai mult de o oră.

Mai mult de o oră? Fusese transportată în Burkina Faso în timp ce dormea?

— Păi, sper să ajungă aici, zise ea.

Eliberându-se din nisipurile mișcătoare ale conversației, se întoarse spre lift.

Sus, găsi o femeie de serviciu, care îi spuse că majoritatea florilor și a vazelor fuseseră date, deși două vaze încă mai erau jos, în dulapul Marinei. Înainte ca femeia de serviciu să înceapă să-i povestească mai multe, Flavia se uită la fel de mirată la ceasul său ca la cel al portarului și spuse că întârziase la întâlnirea cu pianistul.

Ca să nu dea impresia că fuge, Flavia se îndepărtă încet, rememorând cele două arii pe care ea și pianistul conveniseră să le repete în ziua aceea. De la verismo la bel canto, într-o singură lună. Termina spectacolele de aici, apoi petrecerea o săptămână în vacanță cu copiii în Sicilia, după aceea se ducea la Barcelona să lucreze cu o mezzosoprană pe care o admira și cu care nu cântase niciodată. Avea să fie prima ei apariție în Spania după divorț, fostul soț fiind spaniol și bogat, dar violent și cu conexiuni importante. Abia după ce el se recăsători și plecă în Argentina, își deschiseseră porțile atât Liceu, cât și Teatro Real, dându-i șansa să cânte în roluri la care visase ani de zile: Maria Stuarda și Anna Bolena ale lui Donizetti, care-și pierd capetele, deși din motive diferite și pe o muzică diferită.

La Fenice îi dăduse o cameră de repetiții unde să-și pregătească aceste roluri, o concesie generoasă din partea teatrului, dat fiind că urma să cânte ambele roluri într-o altă operă. Camera ei era ultima ușă pe dreapta holului.

Când trecu de prima ușă, auzi acorduri de pian, introducerea veselă a unei arii pe care o recunoscu, dar fără să o identifice. Ta, ta, ta: părea cea mai veselă arie, și totuși memoria ei muzicală îi spunea că era cu totul altceva, că voioșia aceasta era complet falsă. Abia își termină gândul că muzica deveni amenințătoare. Intră vocea joasă feminină: *„Se l'inganno sortisce felice, io detesto per sempre virtù"*. În timp ce solista dezvolta subiectul, Flavia își aminti aria. Ce Dumnezeu făceau aici Handel și, chiar și mai incredibil, dușmanul lui Ariodante, Polinesso? Vocea se înălță în niște fluctuații de coloratură care o făcură pe Flavia să se mire că asculta un contralto, deoarece agilitatea acestor salturi ar fi trebuit, în mod normal, să aparțină unei soprane, dar una cu un registru jos, tenebros, bogat și puternic.

Se sprijini de perete și închise ochii. Flavia înțelese fiecare cuvânt: consoanele rostite clar, vocalele deschise exact cât trebuia, nu mai mult. „Dacă păcăleala reușește, voi urî virtutea pentru totdeauna". Melodia încetini minimal, iar vocea lui Polinesso se auzi mai amenințătoare: *„Chi non vuol se non quello, che lice, vive sempre infelice quaggiù."* Flavia se abandonă plăcerii contrastului: melodia continua plină de bucurie, în timp ce Polinesso declama adevărul că cel care face ce trebuie va fi mereu lipsit de noroc pe lumea asta.

Apoi solista se întoarse la secțiunea A și reîncepu să alerge notele de coloratură încolo și-ncoace, atingându-le ușor, după care pornea din nou, ca într-un joc de-a v-ați-ascunselea. Flavia văzuse *Ariodante* la Paris, cu doi ani în urmă,

când un prieten interpretase rolul cam ingrat al lui Lurcanio. Își amintea trei cântăreți, dar nu și pe cel care-l interpretase pe Polinesso, care nu putea decât să viseze la o astfel de voce. Înfloriturile vocale deveniră și mai nebunești, crescând doar ca să coboare la cel mai jos nivel al vocii contralto. Ultima mișcare ascendentă și apoi descendentă a gamei o lăsă pe Flavia copleșită de plăcere fizică și destul de ușurată, că nu va trebui niciodată să concureze cu această solistă, oricine ar fi fost ea.

Chiar când ajungea la această concluzie, din dreapta ei se auzi vocea unui bărbat:

— Flavia, am ajuns.

Se întoarse, dar vraja muzicii era atât de puternică, încât dură un pic până îl recunoscu pe Riccardo, acel *ripetitore* cu care lucrase la *Tosca* și care se oferise să o ajute să pregătească opera lui Donizetti. Scund, îndesat, bărbos, cu nasul strâmb, Riccardo ar fi putut fi confundat ușor cu un răufăcător, și totuși modul lui de a cânta era sensibil și luminos, în special în introducerile lente ale ariilor, cărora – insista el – prea mulți soliști le acordau prea puțină atenție. În săptămânile în care lucraseră împreună la opera lui Puccini, el îi arătase mai multe nuanțe ale muzicii pe care ea nu le observase când citise partitura, nici nu le auzise când o cântase singură. El cântase astfel încât să le facă auzibile, oprindu-se după pasaje care, credea el, cereau o emfază dramatică. Abia după primul spectacol de succes, când munca lui era practic finalizată, recunoscu față de Flavia cât de mult îi displăcea *Tosca*. Pentru el, opera se terminase cu Mozart.

Se pupară, el îi spuse cât de minunat cântase seara trecută, dar ea îl întrerupse ca să-l întrebe?

— Știi cine e acolo? arătând spre ușa din fața ei.

— Nu, răspunse Riccardo. Hai să aflăm, adăugă el și ciocăni la ușă.

Flavia nu reuși să-l oprească la timp.

Se auzi o voce de bărbat care strigă „Momento”, o voce de femeie spuse ceva, apoi ușa fu deschisă larg de un bărbat înalt care ținea în mână câteva partituri. „Cosa c’è?”, spuse el în timp ce păși pe hol, dar, când își recunoscu colegul și apoi pe Flavia, se opri și ridică partitura în fața pieptului, de parcă ar fi vrut să se ascundă în spatele ei.

— *Signora* Petrelli, zise el, neputând să-și ascundă surpriza sau să spună mai multe.

În spatele lui, Flavia o văzu pe fata care o așteptase după spectacolul de seara trecută, cea care vorbise cu o voce atât de frumoasă și emoționantă. Astăzi arăta mult mai bine, cu părul pieptănat pe spate și fără machiaj. Fără rujul prost ales, avea o față chiar drăguță. Și ea ținea partituri în mână, iar Flavia văzu în ea strălucirea cuiva care tocmai a cântat bine și știe asta.

— Te învață foarte bine la Paris, draga mea, spuse Flavia intrând în cameră fără să ceară voie și mergând către fată.

Se aplecă și o sărută pe amândoi obrajii, o bătu ușor pe braț, zâmbi, apoi o bătu din nou ușor pe braț.

— Sunt uimită că încerci un astfel de rol, zise ea.

Înainte ca fata să poată spune ceva în apărarea ei sau să explice, continuă:

— Dar ești perfectă pentru el, chiar și la vârsta ta. Ce altceva mai pregătești?

Fata deschise gura să răspundă, dar păru incapabilă să vorbească.

— Eu… eu… începu ea, apoi întoarse foile și îi întinse una.

— *„Lamentația Ottaviei”,* citi Flavia. E sfâșietoare, nu-i așa? o întrebă pe fată, care încuviință, dar se dovedi tot incapabilă să vorbească. Mereu am vrut s-o cânt, dar e mult prea jos pentru mine.

Flavia se scutură brusc și, adresându-se și fetei, și pianistului, spuse:

— Îmi cer scuze că v-am întrerupt.

— Tocmai terminam, spuse bărbatul. Ședința durează o oră și deja am depășit.

Flavia îi aruncă o privire furișă fetei, care părea să se fi calmat un pic.

— Chiar v-a plăcut, *Signora*? reuși ea să întrebe.

De data aceasta, Flavia chiar râse.

— Ai cântat minunat. De asta am intrat, ca să-ți spun.

Fata se înroși din nou și-și mușcă buzele de parcă se străduia să nu izbucnească în plâns.

— Cum te cheamă? o întrebă Flavia.

— Francesca Santello, spuse ea.

— E fiica mea, *Signora,* zise pianistul.

Făcu un pas înainte și întinse mâna.

— Ludovico Santello.

Flavia îi strânse mâna și apoi o întinse pe a ei formal fetei.

— E timpul să mă apuc și eu de treabă, spuse ea zâmbindu-le amândurora și apoi întorcându-se spre Riccardo, care stătea în prag.

Făcându-i un gest prietenos din cap fetei, Flavia ieși din cameră și merse pe hol. Ușa se închise în urma lor și auziră zgomot de voci dinăuntru. Câțiva oameni ce discutau se apropiară de ei și, în timp ce treceau unii pe lângă alții, Flavia îi spuse lui Riccardo:

— Fata aia are o voce minunată. Cred că o să fie o cântăreață foarte bună.

Riccardo scoase cheia camerei din buzunar și zise:

— Dacă-mi dai voie să spun asta, deja este.

Deschise ușa și o ținu pentru Flavia. Încă vorbind, aceasta intră în cameră:

— Nu se întâmplă prea des ca niște oameni atât de tineri să…

Fraza fu întreruptă brutal la vederea florilor: un singur buchet, într-o vază simplă de sticlă. Erau pe pian, iar de vază stătea sprijinit un plic mic, alb.

Flavia se duse la pian și luă plicul. Fără să se gândească, i-l dădu lui Riccardo, spunând:

— Vrei să-l deschizi și să-mi citești ce scrie pe el, te rog?

Dacă lui Riccardo rugămintea ei i se păru ciudată, nu lăsă să se vadă. Strecură degetul mare sub deschizătura plicului, îl sfâşie şi scoase un cartonaş alb, simplu, întorcându-se cu faţa la ea, citi: „Ce dezamăgire că ai dat florile altora! Sper să nu mai faci asta”.

— E semnat? întrebă ea.

Riccardo întoarse cartonaşul, luă plicul şi se uită pe verso, apoi le aşeză pe amândouă pe pian.

— Nu, nu e nicio semnătură.

Se uită la ea şi întrebă:

— Ce s-a întâmplat?

— Nimic.

Îşi puse dosarul cu partituri pe pupitru, luă vaza cu flori şi o scoase pe hol.

— Cred că lucrăm la sfârşitul celui de-al doilea act, spuse ea.

6.

Pe drumul spre casă, Brunetti și Paola vorbiră despre spectacol, de care fiecare se bucurase în felul lui. Brunetti o văzuse pe Flavia interpretând-o pe Violetta numai o dată, și atunci fusese la televizor, în anii în care producătorii RAI considerau încă opera suficient de importantă ca să merite difuzată. Între timp, dispăruse de la televiziune, precum și din articolele serioase de presă. Sigur, mai apărea din când în când câte un articol legat de operă, dar se acorda mai mult spațiu relației maritale a solistului sau lipsei sau substitutului ori modificării relației maritale decât activității artistice a acestuia.

Nu-i venea să creadă că trecuse așa de mult timp de când o văzuse ultima dată pe Flavia, cântând *La Traviata* și de când simțise nevoia să intervină și să o salveze când aceasta murea pe scenă. Știuse atunci, la fel cum știa că Paolo și Francesca aveau să-și petreacă eternitatea fugărindu-se prin furtunile iadului, că Violetta va țipa de bucurie la revenirea vieții și a puterii, iar apoi se va prăbuși, moartă, cum numai morții pot fi. Era doar o poveste. Așa că, deși Tosca îl ucisese pe Scarpia și era pregătită să sară, el știuse că ea avea să revină pe scenă peste câteva minute, zâmbind și făcând cu mâna publicului. Dar asta nu putea schimba realitatea crimei sau a sinuciderii. Faptele erau lipsite de sens: numai arta era reală.

Paola devenise interesată de operă în ultimii ani și admirase prestația Flaviei fără rezerve, deși subiectul i se părerea ridicol.

— Mi-ar plăcea să o văd într-o operă interesantă, spuse ea chiar când ajunseră în vârful Podului Rialto.

— Dar ai zis că ți-a plăcut.

El începu să coboare treptele, brusc obosit și dorindu-și numai să bea ceva și să se bage în pat.

— În unele momente era pasionantă, fu de acord Paola. Dar eu plâng când e omorâtă mama lui Bambi, știi asta.

Ridică din umeri.

— Și? întrebă el.

— Și atunci n-o să fiu niciodată pasionată de operă așa cum ești tu. Întotdeauna o să am rezerve în privința seriozității ei.

Îl bătu ușor pe braț în timp ce vorbea, iar când ajunseră la capătul treptelor și începură să meargă de-a lungul râului, îl luă de braț. Mai preocupată, adăugă:

— Poate că e din cauză că citești așa multă istorie.

— Poftim? zise el neînțelegând nimic.

— Cea mai mare parte a istoriei – cel puțin cea pe care o citești tu – este plină de minciuni: Cezar obligat să accepte puterea împotriva voinței lui, Nero cântând la liră în timp ce Roma arde, Xerxes punând să fie biciuite apele din Hellespont. Așa că multe dintre cele considerate adevăruri în cărțile astea nu sunt decât zvonuri și bârfe.

Brunetti se opri și se întoarse cu fața spre ea.

— Habar n-am ce încerci să spui, Paola. Credeam că vorbim despre operă.

Vorbind rar, ea-i răspunse:

— Doar sugerez că ai dobândit darul de a asculta.

După cum își încetini și vorbele, și pasul în timp ce rosti ultimele cuvinte, Brunetti știu că ea încă nu-și terminase gândul, așa că nu spuse nimic.

— În munca ta auzi în mare parte minciuni, așa că ai învățat să fii atent la tot ce ți se spune.

— Asta e bine sau rău?

— Să fii atent la cuvinte este întotdeauna bine, răspunse ea imediat.

Își reluă pasul, dar trebui să-l tragă de braț ca să se urnească și el.

Brunetti se gândi la ziarele și magazinele pe care le citea, la rapoartele de crimă scrise de colegii săi, la rapoartele guvernamentale. Paola avea dreptate: majoritatea erau un amestec egal de ficțiune și fapte, iar el le citea știind acest lucru.

— Cred că ai dreptate, spuse el. Adesea e imposibil să le deosebești.

— Asta înseamnă arta, zise ea. Tosca e formată dintr-o grămadă de minciuni, dar ce i se întâmplă Toscăi nu sunt minciuni.

•

Cât de profetice aveau să fie acele cuvinte, Brunetti urma să afle două seri mai târziu, când se întâlniră cu Flavia la cină în casa părinților Paolei. El și Paola ajunseră la opt treizeci și îi găsiră pe *il Conte e la Contessa* în salonul principal, cel care dădea spre *li palazzi* de pe cealaltă parte a Canal Grande. Nici urmă de Flavia Petrelli.

Fu surprins de cât de neprotocolar erau îmbrăcați socrii lui până când își dădu seama că asta însemna că cravata contelui era din lână, nu din mătase, și că în loc de rochie contesa purta niște pantaloni largi, negri, din mătase. Brunetti văzu cum din mâneca sacoului ei ieșea brățara pe care contele i-o adusese dintr-o călătorie de afaceri în Africa de Sud, în urmă cu câțiva ani. Ei, el i-a adus ciocolată din Zürich, nu-i așa? Prin urmare, diamantele din Africa de Sud erau numai potrivite.

Toți patru se așezară față în față pe niște sofale și discutară despre copii, despre școlile și speranțele lor, dar și despre propriile speranțe pentru ei: genul de lucruri despre care discută familiile întotdeauna. Prietena lui Raffi, Sara Paganuzzi, era la studii în Paris pentru un an, dar Raffi încă nu fusese s-o viziteze, motiv pentru cei patru adulți să speculeze la nesfârșit cu privire la

relația lor. Sau la lipsa unei relații. Chiara încă părea să reziste farmecului băieților adolescenți, lucru pe care cei patru adulți îl înțelegeau și-l apreciau.

— Nu va mai dura mult, zise Paola, cu veșnicul pesimism al mamelor de fete. Într-o zi, curând, va apărea la micul dejun cu un pulover mulat și de două ori mai mult machiaj decât Sophia Loren.

Brunetti își luă capul în mâini și gemu.

— Am pistol. Pot să-l împușc.

Simți cum cele trei capete se întoarseră brusc în direcția lui, așa că își îndepărtă ușor mâinile de pe față și dădu la iveală un zâmbet.

— Nu asta trebuie să spună tații de fete adolescente?

Contele sorbi din prosecco și observă sec:

— Încep să bănuiesc că ar fi trebuit să încerc asta când te-a adus Paola prima dată acasă, Guido.

— Of, termină, Orazio, spuse contesa. Știi că după câțiva ani nu l-ai mai crezut pe Guido interlop.

Această informație nu prea i-ar fi adus alinare lui Brunetti dacă soacra lui nu s-ar fi aplecat să-l bată ușor pe genunchi.

— A fost mult mai curând decât atât, Guido.

Ce bine ar fi să cred asta, se gândi Brunetti.

Contesa fu întreruptă de sosirea Flaviei Petrelli, care fu condusă în salon de menajeră. Părea mai puțin obosită decât în seara de dinainte și le zâmbi călduros tuturor când intră. Contele se ridică imediat și se duse spre ea.

— Ah, *Signora* Petrelli, nici nu știți cât mă bucur că ați putut veni!

Îi luă mâna și se aplecă să sărute aerul la câțiva milimetri deasupra, apoi o luă de braț și o conduse spre ceilalți, la fel de mândru ca un vânător care aducea un fazan dolofan acasă pentru cină.

Brunetti se ridică în picioare când aceștia se apropiară, dar se mulțumi să-i strângă mâna și să spună că îi face plăcere s-o vadă din nou. Paola se ridică și ea și își luă libertatea de a se pupa pe obraji cu Flavia. Contesa rămase așezată, dar bătu ușor perna de lângă ea, rugând-o pe *Signora* Petrelli să ia loc acolo. Când Flavia se așeză, contesa îi spuse că o admirase pentru felul cum cânta încă de când o auzise debutând la Fenice, în rolul Zerlina. Faptul că nu menționă și anul debutului îi aminti lui Brunetti că familia contesei contribuise cu mulți diplomați la Vatican și la statul italian.

— Acela a fost un spectacol minunat, nu-i așa? întrebă Flavia, o întrebare care duse la o discuție despre dramaturgie, decoruri și regie și despre calitatea celorlalți soliști din distribuție.

Brunetti observă că Flavia nu făcea niciodată referire la propria prestație și părea să nu aibă nici dorința, nici nevoia de a căuta laude pentru aceasta. Și-o aminti pe femeia pe care o cunoscuse în urmă cu câțiva ani, care atrăgea toată atenția pe scenă, și se întrebă ce se întâmplase cu ea sau dacă această conversație

liniștită era doar un alt exemplu de talent actoricesc remarcabil la care el mai fusese martor în trecut.

Contele îi dădu Flaviei un pahar de prosecco și luă loc în fața ei, lăsând-o pe soția lui să rememoreze împreună cu solista un spectacol pe care el nu-l văzuse. Când conversația ajunse la vremuri mai apropiate de *Tosca,* spuse că deja comandase bilete pentru ultimul spectacol, deoarece își schimbaseră planurile și aveau să stea foarte puțin timp în Londra.

— Dacă are loc, spuse Flavia, spre confuzia tuturor.

— Poftim? zise contele.

— Se vorbește despre o grevă la ultimele două spectacole. Povestea obișnuită: un contract nu a fost reînnoit, așa că ei spun că nu vor munci.

Înainte ca cei de față să-și exprime surprinderea, Flavia ridică mâinile să calmeze spiritele și spuse:

— Numai personalul tehnic și nu prea există riscul să li se alăture și alții. Așa că, și dacă ei intră în grevă, noi tot putem sta pe scenă să cântăm.

Menajera apăru să le spună că cina era gata. Contele se ridică și-și oferi brațul Flaviei; Brunetti luă brațul soacrei sale, apoi, încălcând brusc eticheta, o trase pe Paola de-o mână și, fără să-i dea drumul, le conduse pe ambele femei în sufragerie, unde cu toții lăsară în urmă discuția despre o posibilă grevă.

Brunetti se așeză în fața solistei care continua discuția cu contesa, subiectul fiind de data aceasta impresiile ei despre oraș, având în vedere că fusese plecată atâta vreme.

În timp ce menajera servea *involtini* cu primul sparanghel verde din sezonul acela, Flavia privi fețele adunate în jurul mesei.

— Sunteți cu toții venețieni, așa că poate ar fi mai bine să-mi păstrez părerile pentru mine.

Se așternu tăcerea. Brunetti folosi pauza și faptul că oamenii de la masă se dedicau mâncării pentru a studia chipul Flaviei. Se înșelase prima dată: departe de a fi relaxată, aceasta era încordată ca un arc. Observă că mâncase puțin și nici nu se atinsese de vin. Își aminti cât de impresionat fusese când o auzi vorbind cu ani în urmă, nu numai de tonalitățile vocii ei, ci și despre cât de ușor trecea de la o frază muzicală la alta, pronunțând fiecare cuvânt clar, distinct de celelalte. În seara aceasta, se poticnise asupra câtorva cuvinte, o dată nu-și terminase propoziția și păru să fi uitat ce voia să zică. În schimb, tonul ei avea aceeași delicatețe, ca de piersici coapte.

Nefiind familiarizat cu stresul presupus de munca solistelor, Brunetti se întrebă dacă acestea se relaxau vreodată complet înainte ca reprezentațiile unei opere să ia sfârșit, iar ele să se elibereze de grijile legate de sănătatea și vocea lor, de vreme și de colegi. Urmându-și șirul gândurilor, încercă să-și imagineze cum ar fi să-ți petreci toată ziua gândindu-te că trebuie să te duci la muncă, la fel ca atleții condamnați să concureze numai noaptea.

Când își întoarse atenția către conversație, Brunetti o auzi pe Flavia întrebându-l pe conte ce alte opere mai văzuseră în acea stagiune.

— Ah, răspunse el, schimbă o privire cu soția sa și, în cele din urmă, zâmbi. Trebuie să mărturisesc că încă nu am văzut nimic, răspunse el, iar Brunetti simți în vocea lui aceeași agitație pe care o auzise în a Flaviei. Opera dumneavoastră va fi prima.

Privirea Flaviei era iertarea întruchipată.

— În acest caz, sunt onorată.

Vru să continue, dar fu întreruptă de întoarcerea menajerei, care luă farfuriile de pe masă și se întoarse imediat cu *merluzzo con spinaci.*

După ce aceasta ieși, contele gustă peștele, încuviință și spuse:

— Ba din contră, *Signora.* Teatrul este onorat că dumneavoastră cântați aici.

Flavia ridică o sprânceană a scepticism clar și privi peste masă spre Brunetti, dar i se adresă contelui.

— Nu prea este cazul, Signor Conte, dar vă mulțumesc pentru compliment.

Cu o voce mai gravă, adăugă:

— Asta era valabil acum patruzeci-cincizeci de ani. *Atunci* erau soliști adevărați. Și orice teatru era onorat să-i primească.

În timp ce Brunetti se acomoda cu noua atitudine de „modestie a soliștilor", contesa întrebă:

— Aceasta este o observație care vizează teatrul?

— Am constatat, îi răspunse Flavia contesei, dar – suspectă Brunetti – adresându-se, de fapt, tuturor, că este înțelept să nu comentez niciodată la adresa celor care îmi dau de lucru.

Apoi transferă asupra contelui nevoia de a exprima o opinie, întrebându-l:

— Dumneavoastră ați crescut cu La Fenice. Ați observat schimbarea în calitatea soliștilor de acolo.

Când acesta nu răspunse, adăugă:

— Aveți un *abbonamento,* așa că ați auzit această schimbare de-a lungul anilor.

Brunetti observă cum aceasta evită să întrebe de ce contele nu se obosise să meargă la operă stagiunea aceea.

Contele se rezemă de spătarul scaunului și luă o gură mică de vin.

— Bănuiesc că e ca și cum ai avea un văr care a apucat-o pe căi greșite: a furat de la familie, s-a înhăitat cu femei ușoare, a mințit în legătură cu ce a făcut, a reușit să nu fie închis doar pentru că familia lui e bogată.

Zâmbi, sorbi din vin și, manifestând o vădită plăcere față de comparația aceasta, adăugă:

— Dar indiferent ce face și cât de mult fură, îți amintești cât de fermecător era în tinerețe și cât te-ai distrat cu el și cu prietenii lui când erați cu toții niște puștani. Și atunci, când te sună pe jumătate beat la două dimineața și-ți spune că

are o idee minunată pentru o afacere nouă sau că a găsit o femeie cu care vrea să se însoare, dar pentru asta are nevoie să-i dai niște bani, îi dai banii aceia, deși știi că nu ar trebui. Știi că îi va cheltui pe o vacanță scumpă, poate cu o altă femeie sau cu una dintre fostele iubite; știi că nu vei primi niciodată banii înapoi; dar, mai ales, știi că va face același lucru din nou, peste șase luni sau un an.

Contele își puse paharul pe masă și clătină din cap cu disperare simulată, apoi se uită pe rând la toți comesenii:

— Dar face parte din familie.

— Dumnezeule! izbucni Flavia, râzând. Nici nu vreau să mă gândesc la asta când mă întâlnesc cu regizorul.

Râse așa de mult încât fu nevoită să-și acopere gura cu șervețelul și să privească în jos, spre farfurie. Când se opri, privi în fața ei, la conte, și spuse:

— Dacă n-aș ști, aș crede că ați lucrat acolo.

7.

De parcă toată lumea ar fi căzut mulțește de acord că replica Flaviei nu putea fi întrecută, conversația se mută apoi dinspre operă spre copii. Paola o întrebă pe Flavia despre ai ei: fiul Flaviei avea aceeași vârstă cu Chiara, iar fiica ei era mai mică decât Raffi. Flavia păru mulțumită când spuse că aceștia se descurcau bine la școala internațională din Milano, unde ea locuia în cea mai mare parte a anului, și adăugă – străduindu-se parcă să nu se laude – că aceștia aveau avantajul de a vorbi fluent italiana, spaniola și engleza. Brunetti observă că singurul ei comentariu despre fostul soț se referea la faptul că acesta era spaniol.

Discuția deveni generală și Brunetti contribui cu câteva remarci, dar atenția lui era atrasă de agitația solistei. Păruse destul de bucuroasă să-l vadă în seara de dinainte, deci neliniștea nu venea din faptul că se întâlnise cu cineva care știa multe despre viața ei personală. Contele și contesa, când erau relaxați și se simțeau în largul lor, ar fi putut să liniștească și un ogar, poate pentru că, spre deosebire de un om, era mai puțin probabil ca un câine să observe portretul de Tițian din salon și blazoanele gravate de pe tacâmuri. Iar Paola, constată el, era extrem de mămoasă.

Contesa o întrebă pe Flavia unde urma să cânte după aceea, iar ea răspunse că mai avea de petrecut o săptămână în Veneția, cu *Tosca,* după care lua o pauză, apoi pleca la Barcelona. Lui Brunetti i se păru interesant că nu spusese unde va pleca după Veneția și că nu se obosise să precizeze ce avea să cânte în Spania. El presupusese întotdeauna că majoritatea oamenilor erau dornici să vorbească despre ei înșiși. Nu te așteptai de la o divă să se pună singură în umbră.

Paola îi surprinse pe toți zicând:

— Trebuie să fie o viață dificilă.

Flavia își întoarse brusc capul spre Paola, dar apoi își coborî privirea și ridică paharul de vin. Sorbi încet, conștientă că era privită, puse paharul înapoi pe masă și spuse:

— Da, poate fi. Călătorești tot timpul, stai într-un oraș – singur – și câteva săptămâni odată. Mi-e dor de copii, dar ei sunt la vârsta la care nu vor să petreacă prea mult din timpul liber cu mama lor.

Pe urmă, poate dându-și seama că asta ar putea să sune a milă de sine, adăugă repede:

— După atâția ani, am lucrat cu atât de mulți oameni încât întotdeauna cunosc pe câte cineva din echipă. Și atunci e mai ușor.

— Care e partea cea mai rea, dacă pot să întreb? se interesă contesa, apoi încercă să mai atenueze din gravitatea întrebării adăugând: Sunt atât de rar singură, încât trebuie să spun că sună tentant.

— Nu există partea cea mai rea, răspunse Flavia și Brunetti crezu că, în sfârșit, auzea gândurile ei adevărate. Cred că nu există nici măcar o parte rea. Pur și simplu mă lamentez.

Privi în jurul mesei. Captase atenția tuturor.

— Cântatul îmi aduce mereu bucurie, mai ales dacă știu că am cântat bine și dacă am colegi buni cu care să lucrez.

Luă o gură de apă, apoi adăugă:

— Bănuiesc că e la fel ca orice muncă pentru care este nevoie de multă pregătire și concentrare, cum ar fi restaurarea picturilor sau confecționarea unei perechi de pantofi. Petreci mult timp învățând cum să faci asta, dar la sfârșit ai un produs finit care arată minunat.

Lui Brunetti i se păru că această comparație era valabilă numai parțial. Ceilalți rămâneau cu tabloul sau cu pantofii; cântăreței nu-i mai rămânea decât amintirea. Cel puțin, înainte să apară YouTube.

Flavia nu terminase:

— Zilele pot fi foarte lungi dacă ești singur într-un oraș pe care nu-l cunoști. Sau care nu-ți place. Poate că asta este partea rea.

— Ce orașe sunt astea? o întrerupse Brunetti.

— Bruxelles, zise ea fără ezitare. Și Milano.

Nici lui nu-i plăceau, dar nu spuse nimic despre faptul că ea alesese să locuiască într-unul dintre ele.

— Vă plictisiți să-i auziți pe oameni spunând cât de interesantă trebuie să fie viața dumneavoastră? întrebă contesa, curioasă și gata să fie înțelegătoare.

Flavia râse.

— Nici nu știu de câte ori mi s-a zis asta. Bănuiesc că oamenii o spun oricui călătorește mult.

— Dar nimeni nu i-ar spune asta unui contabil sau unui agent de asigurări, nu-i așa? întrebă Paola.

— Mă îndoiesc, răspunse Flavia, apoi făcu o scurtă pauză înainte de a continua: Ciudat e că cei care zic asta probabil nu înțeleg nimic din felul în care ne trăim, de fapt, viețile.

— Fanii chiar sunt curioși în această privință? întrebă Paola.

Flavia se mișcă brusc spre spate, involuntar, de parcă încerca să se ferească de aceste cuvinte.

— Ce s-a întâmplat? întrebă contesa la fel de evident alarmată ca Flavia.

— Nimic, spuse Flavia, nimic.

Brunetti simți tensiunea din aer: Flavia stătea acolo, incapabilă să mai vorbească, iar ceilalți evitau cu grijă să se uite unii la alții de teamă să nu atragă

atenția asupra comportamentului ei. În cele din urmă, Flavia o întrebă pe Paola cu o voce gâtuită:

— Ți-a spus careva?

— Ce să-mi spună? întrebă Paola, vizibil confuză.

— Despre flori.

Paola se aplecă spre cealaltă femeie, parcă sperând că apropierea ar ajuta.

— Flavia, nu știu despre ce vorbești, spuse ea.

Privi chipul Flaviei și așteptă până fu sigură că aceasta înțelesese. Apoi, vorbind rar și clar, continuă:

— Nu știu nimic despre flori.

Flavia își coborî privirea asupra spațiului gol din fața ei, apoi întinse mâna în lateral și așeză cuțitul în poziție orizontală. Împingându-i capetele cu degetele arătătoare, îl roti în mod repetat în semicerc, de parcă ar fi fost vitezometrul din mașina unui șofer foarte instabil. Fără să o privească pe Paola, spuse:

— Cineva îmi tot trimite flori.

Anxietatea din tonul ei dădu o altă nuanță banalității cuvintelor.

— Și asta te sperie? întrebă Paola.

Flavia readuse cuțitul în poziție verticală înainte să o privească din nou.

— Da, răspunse ea. Au fost multe: zece-douăsprezece buchete. Pe scenă. În cabină.

Privi spre Brunetti.

— În fața ușii de la apartament.

Brunetti întrebă:

— În fața clădirii sau înăuntru, lângă ușa apartamentului?

— Înăuntru, răspunse Flavia. L-am întrebat pe prietenul meu care locuiește la etaj dacă știe ceva despre ele, dar nu știa: nu-l rugase nimeni să deschidă ușa.

— Mai locuiesc și alți oameni în clădire? întrebă Brunetti, de data aceasta ca un polițist.

— Da, dar sunt plecați.

Probabil asta o preocupa, își dădu seama Brunetti, fără să înțeleagă cu adevărat frica ei evidentă. Florile nu erau trimise ca amenințare, ci pentru a oferi plăcere și a aduce laude. Poate că cel care le livrase găsise ușa principală deschisă sau îi deschisese o menajeră.

Contele îl scuti pe Brunetti de neplăcerea de a sugera aceste două posibilități întrebând:

— S-a mai întâmplat așa ceva până acum, draga mea?

Grija afectuoasă din vocea lui și apelativul tandru de la final se dovediră prea mult pentru Flavia, care îl privi, dar nu reuși să vorbească. Ochii i se umplură de lacrimi, care însă nu-i căzură pe obraji. Ridică mâna cu palma deschisă spre el, ca pentru a cere un răgaz, iar contele își luă paharul și așteptă ca Flaviei să-i revină curajul. Nimeni nu rosti o vorbă.

În cele din urmă, Flavia spuse:

— Am mai avut fani, dar întotdeauna a fost o atmosferă de prietenie. Nu așa. Acum mă sperie.

— De când se întâmplă asta, draga mea? întrebă contele, punând jos paharul neatins.

— De vreo două luni. În Londra și în Sankt Petersburg, adăugă ea. Iar acum aici.

Contele încuviință din cap, sugerând că reacția ei i se părea pe deplin normală și justificată.

— E prea mult, continuă Flavia. Sunt prea multe flori și prea caută atenție.

— Să atragă atenția asupra ta? întrebă contele.

— Nu, asupra celui care le trimite. Asta deranjează. Mi-a trimis un bilet în care spunea că știe că le-am dat altora florile.

Vocea ei suna mai subțire ca de obicei.

— Ce ai făcut cu biletul? întrebă Brunetti pe un ton normal.

Ea îi aruncă o privire sufocată de furie.

— L-am rupt în bucățele și l-am aruncat în coșul de gunoi la teatru.

Brunetti începu să-i înțeleagă răspunsul. Oamenii lăsau flori la intrarea artiștilor sau veneau în fața teatrului și le aruncau ca omagiu la picioarele solistei. Publicul privea florile și solista, nu persoana care le adusese.

— Cele de pe scenă, zise el, știi cine le-a aruncat?

— Nu.

— N-ai nicio idee? întrebă Brunetti.

— Nu.

Apoi adăugă pe un ton mai calm:

— Le-ai văzut seara trecută, un morman. Nu le-am vrut. Ai văzut cum a trebuit să călcăm pe ele când am ieșit pentru aplauze.

Amintirea îi pricinui o grimasă.

— Erau pentru tine? întrebă Brunetti.

— Păi pentru cine altcineva? se răsti ea, sunând ca femeia pe care Brunetti o cunoscuse cu ani în urmă. Cu toate acestea, Flavia doar clarificase ceva care ar fi trebuit să fie evident.

— Ai vorbit cu oamenii de acolo?

— Portarul de la intrare a spus că florile din cabina mea fuseseră aduse de doi bărbați pe care nu-i mai văzuse înainte. Atât știa.

Dădu dintr-o mână de parcă arăta spre balcoane.

— Nu am întrebat despre cele care au fost aruncate în jos, pe scenă.

Deși, în timp ce ei vorbeau, menajera adusese piersicile cu frișcă și amaretti, nimeni nu părea interesat de ele și astfel, printr-un acord general, se întoarseră în salonul principal, pe canapele. Menajera intră cu ceștile de cafea. Contele întrebă dacă mai voia cineva să bea grappa cu el, dar numai Brunetti acceptă invitația.

În cameră se instală liniștea: stătură așezați o vreme, ascultând bărcile care treceau în susul și în josul canalului și privind pe ferestrele de pe partea opusă. Luminile se aprindeau și se stingeau, dar dincolo de ferestre nu se vedea nicio mișcare.

Brunetti fu uimit de cât de confortabilă era tăcerea lor, chiar în fața unor evenimente care erau cel puțin neliniștitoare și în cel mai rău caz… nu era sigur. Ciudate și tulburătoare, nelalocul lor într-o lume care era menită să aducă frumusețe și plăcere.

Se gândi la un prieten de-al tatălui său, un bărbat care luptase în război alături de el. Angelo era probabil analfabet, ceea ce nu era așa surprinzător pentru un om născut în disperații ani treizeci, când tinerii începeau să muncească de la vârsta de zece ani. Soția lui citea pentru familie, plătea facturile, avea grijă de rostul casei.

Tatăl lui Brunetti îi spusese odată lui Angelo una dintre părerile lui ciudate despre lume; Brunetti nu-și mai aducea aminte care era, deși își amintea că la vremea aceea i se păruse o părere ciudată.

Când o auzise, Angelo nu se împotrivise și nu-l contrazisese pe prietenul său, iar când bătrânul Brunetti insistase să-i spună ce credea, Angelo se sprijinise de spătarul scaunului, își frecase barba de câteva ori, apoi îi zisese zâmbind prietenului său: „Ideea mea este diferită de a ta, dar asta din cauză că am un singur cap, care nu mă lasă să am decât o idee despre lucruri". Angelo o spusese în așa fel de parcă se scuza pentru un handicap mintal și n-ar fi putut niciodată să se ridice la înălțimea prietenului său și să aibă o idee mai complicată în capul acela al lui sau poate chiar mai multe idei. Poate că persoana care trimitea florile nu avea loc în cap decât pentru o singură idee despre modul în care își putea arăta aprecierea. Sau poate că avea idei și mai ciudate.

Privind spre Flavia, Brunetti întrebă:

— Vrei să încerc să mă ocup de chestia asta?

Ea îi răspunse, dar adresându-se tuturor din cameră.

— Nu, nu cred că e nevoie. Ajută doar să pot vorbi despre asta și să aud cât de ciudat e.

— Doar ciudat, nu ceva mai complicat? întrebă contele.

— Dacă aș sta singură în apartament și nu ar mai fi nimeni în clădire, probabil că aș spune da, începu Flavia.

Privind în jur la fețele lor îngrijorate, zâmbi scurt și adăugă:

— Dar aici, cu voi, pare doar ciudat.

— Cine locuiește la etaj? întrebă Brunetti.

— Freddy d'Istria, spuse ea, iar când ei încuviințară, preciză: Adică Federico.

— Nu-i nimic, interveni Paola zâmbind. Și noi tot Freddy îi spunem.

— De unde îl cunoașteți? întrebă Flavia.

— Am fost colegi de școală în generală, zise Paola. Am fost colegi de clasă patru ani, din care trei am stat în aceeași bancă.

— Iar eu l-am întâlnit la *liceo,* zise Brunetti și se limită la atât.

— Un liceu de stat? o întrebă Flavia pe Paola fără să gândească.

— Sigur că da, spuse Paola, de parcă nici nu existau altfel de școli la care să fie trimiși copiii. E școala cea mai apropiată de casă.

Contesa le întrerupse.

— Am vrut ca Paola să învețe venețiana de la alți copii, nu numai de la personalul de aici. La urma urmei, este limba ei.

— Dumneavoastră o vorbiți, *Signora*? întrebă Flavia, oprindu-se în ultimul moment din a-i rosti rangul și trecând peste surprinderea ei că aristocrații merg la școlile de stat.

— Nu, mi se pare pretențios să încerci să o vorbești dacă nu ești venețian, zise contesa. Dar casa Paolei este aici și am vrut ca ea să învețe s-o vorbească de mică.

Paola se lăsă pe spate pe canapea și-și dădu ochii peste cap, de parcă ar fi auzit asta toată viața.

Brunetti o privi pe Flavia în timp ce aceasta își muta privirea de la o femeie la cealaltă, căutând ceva de spus.

— Aș putea să stau de vorbă cu Freddy, interveni el.

La urma urmei, Freddy era la fel de prieten cu el ca Paola, poate chiar mai mult. Uneori, Brunetti credea că asta era din cauză că ei se întâlniseră când erau băieți, nu copii, și fuseseră prieteni buni în timp ce încetaseră să mai fie băieți și începuseră să fie bărbați.

— Flori la teatru e una, dar să intri într-o casă particulară ca să le lași acolo e cu totul altceva, adăugă el.

O privi în timp ce ea se gândea la ce-i spusese. Brunetti nu era sigur de diferența juridică dintre cele două, nici că era o infracțiune să intri într-o clădire în care nu locuiai și în care nu fuseseși invitat. Cu siguranță, turiștii făceau asta în fiecare zi: de câte ori nu-i povestiseră prietenii că găsiseră străini în curtea lor sau pe casa scărilor? Și ce fel de infracțiune era să lași flori în fața ușii cuiva?

— Ar putea fi o idee bună, draga mea, îi zise contele Flaviei. Cred că Guido ar trebui să vorbească cu el, fie și numai ca să-i arate că cineva ia treaba asta în serios.

— Dar o iei în serios? îl întrebă Flavia pe Brunetti întorcându-se spre el.

Brunetti își descrucișă picioarele și își luă un răgaz de gândire, apoi spuse:

— Nu văd nimic care ar convinge un magistrat că merită începută o urmărire. Nu există nicio infracțiune și nicio dovadă de amenințare.

Contele spuse protector și indignat:

— Vrei să spui că trebuie să se mai întâmple ceva ca să poți lua măsuri?

— *Papà,* interveni Paola pe un ton exasperat. Sună așa de melodramatic: „Trebuie să se întâmple ceva”. Nu s-a întâmplat decât că Flavia a primit flori și un bilet. Nici măcar nu i-a *zis* nimeni nimic.

— Este un comportament bizar, răspunse contele înțepat. O persoană normală ar semna pur și simplu un bilet și l-ar trimite cu florile. Sau ar cere unui florar să le livreze la casa ei în modul obișnuit. Nu este niciun motiv să păstreze secretul. Nu e în regulă.

Se întoarse spre Flavia și spuse:

— Părerea mea este că ai toate motivele să fii îngrijorată: nu știi cu cine ai de-a face și nici cum va proceda în continuare.

— Nu e nevoie să transformi chestia asta în ceva atât de amenințător, îi zise Paola tatălui ei. Cine face asta nu vrea decât să poată spune prietenilor cât de pasionat este de muzică. Nu vrea decât să se laude și să dovedească ce gusturi bune are și ce argumente estetice deține.

Vorbi de parcă i se părea ridicol. Contele se întinse spre grappa adus de menajeră și turnă în două pahare. Îi dădu unul lui Brunetti și luă o înghițitură din al lui.

— Ei, bănuiesc că o să aflăm.

— Ce înseamnă asta, dragă? întrebă soția lui.

— Că povestea nu s-a terminat.

Își bău grappa dintr-o înghițitură și apoi așeză la loc paharul gol.

8.

Când, o jumătate de oră mai târziu ieşiră din *palazzo*, Paola îi sugeră lui Brunetti să meargă pe podul Accademia şi, de data aceasta, să o ia pe jos spre casă, pe partea cealaltă a canalului. Amândoi ştiau că astfel drumul lor ar fi durat cu cincisprezece minute mai mult, dar şi că ar fi însemnat să meargă cu Flavia măcar până la pod, de unde ea ar mai fi avut numai câteva minute până acasă. Cum ea nu ştia unde locuiau ei, nu ar fi bănuit că sugestia Paolei însemna în fond un gest de protecţie.

Brunetti, în continuare curios cu privire la schimbările care păreau să se fi petrecut cu Flavia de-a lungul anilor, se întrebă dacă aveau să discute despre muzică, ceea ce ar fi plasat-o pe ea în centrul conversaţiei. Ea însă alese să vorbească ceea ce în general vorbesc părinţii. Le spuse că se îngrijora teribil din cauza drogurilor, deşi niciunul dintre copiii ei nu arătase prea mult interes faţă de acestea. Şi se temea că unul dintre ei – admise că era mai îngrijorată pentru fiica decât pentru fiul ei – avea să intre într-un anturaj nepotrivit şi să fie influenţată să facă lucruri pe care în mod normal nu le-ar face.

Când Paola o întrebă de ce-i era cel mai teamă, Flavia clătină din cap a exasperare, fie din cauza lumii, fie a propriilor temeri nedefinite, şi zise:

— Nu ştiu. Nu pot să-mi imaginez lumea în care trăiesc ei. Întotdeauna am zgomotul ăsta surd în minte, îmi fac griji pentru ei.

Paola se apropie şi o luă pe Flavia de braţ în timp ce înaintau.

— Oamenii cred că au bebeluşi, zise Paola. Dar nu e aşa: avem oameni, şi sunt ai noştri toată viaţa lor, şi grijile noastre nu se termină niciodată. Niciodată.

Apoi, pe un ton gânditor pe care Brunetti îl recunoscu, spuse:

— Cred că cineva ar trebui să inventeze un telefon special pentru părinţii cu copii adolescenţi.

— Care ce să facă? întrebă Flavia.

— Care să nu poată să sune între unu şi şase dimineaţa.

Flavia râse cu poftă şi spuse:

— Dacă găseşti vreodată aşa ceva, ia-mi şi mie unul.

Simţindu-se în largul lor, ca între prieteni vechi, ajunseră la muzeu şi la pod şi se opriră la capătul scărilor. Flavia o sărută pe Paola pe ambii obraji, după aceea făcu un pas înapoi şi se întoarse spre Brunetti.

— Nici n-am cuvinte să vă mulţumesc tuturor. Nu bănuiam câtă nevoie aveam de o astfel de seară: conversaţie, mâncare bună şi niciun motiv de grijă.

Un *vaporetto* numărul unu, cu destinaţia Lido, băgă motorul în marşarier şi intră cu o izbitură în *l'imbarcadero*. Era un sunet atât de familiar, încât nici

Brunetti, nici Paola nu-l auziră cu adevărat, însă Flavia tresări și se întoarse spre sursa zgomotului. Când cei câțiva oameni de pe punte se risipiră, continuă:

— Aș vrea să vă mulțumesc pentru răbdare.

Zâmbi, însă era o palidă umbră a zâmbetului pe care Brunetti și-l amintea din urmă cu câțiva ani. Ca să o liniștească, acesta îi spuse:

— O să vorbesc cu Freddy. A trecut prea mult timp de când l-am văzut ultima oară și ăsta e un motiv bun să-l sun sau să ne întâlnim la un pahar.

— Numai dacă tu crezi că ar fi util.

Brunetti se aplecă și o sărută pe amândoi obrajii.

— Întotdeauna este util să te întâlnești cu prieteni vechi, nu crezi?

— Da, spuse ea, privindu-l în ochi. Prieteni vechi.

•

Noaptea era blândă, iar luna mai avea doar o zi până să devină plină. Se opriră în vârful podului și priviră spre Lido, și dincolo de acesta, spre Adriatică.

— O consideri o prietenă veche? întrebă Paola.

Nu bătea vântul, așa că luna se reflecta ca într-o farfurie din sticlă neagră. Câteva minute, nu trecu nicio barcă, iar Brunetti rămase tăcut, de parcă s-ar fi temut că sunetul vocii lui ar fi tulburat suprafața apei și astfel ar fi distrus luna. Pașii de pe pod se opriră și vreme îndelungată fu liniște. Un vaporaș numărul unu apăru jos la Vallaresso și traversă către La Salute, destrămând vraja și alungând reflexia. Când Brunetti se întoarse spre San Vidal, văzu oameni nemișcați pe treptele de mai jos, transfigurați cu toții de luna care tremura acum, de liniște și de fațadele de pe oricare dintre laturile canalului. Privi spre dreapta și văzu că de-a lungul balustradei erau aliniați alți oameni nemișcați, cu fețele ridicate spre a fi binecuvântate de lună.

O luă pe Paola de mână și coborâră treptele, luând-o spre casă pe drumul cel lung.

— Pare o prietenie veche, deși nu știu de ce am impresia asta, răspunse el într-un final, când intrară pe Campo Santo Stefano. Nu am mai văzut-o de ani de zile și nu cred că am fost cu adevărat prieteni în cele două ocazii în care ne-am întâlnit.

Se gândi o vreme la asta și apoi spuse:

— Poate că prietenia vine odată cu amintirea unor vremuri grele pe care le-am traversat împreună.

— Vorbești de parcă ai fost în tranșee cu ea, la fel cum vorbea tatăl tău despre prietenii lui.

— Da, așa făcea, nu-i așa? răspunse Brunetti. Eu și ea n-am suferit nici pe departe ca ei. Dar a fost violență și oamenii au avut de suferit.

— Mă întreb ce a făcut toți anii ăștia, spuse Paola ca să-i abată atenția de la aceste amintiri. Adică în afară de faptul că a devenit și mai celebră.

Se apropiară de podul care ducea spre Campo Manin și Brunetti se opri ca să privească în vitrina librăriei. Când se îndepărtă și începu să urce podul, spuse, în sfârșit:

— Habar n-am. Am văzut tot atât cât ai văzut și tu, poate chiar mai puțin, pentru că eu nu citesc cronicile muzicale.

— Norocosule, zise ea. Prea umflate, mai adăugă și se opri.

— Cronicile, bănuiesc, zise Brunetti în timp ce treceau prin fața leului.

Asta o făcu pe Paola să râdă.

— Numele Flaviei apare din când în când. Cronicile sunt mereu bune. Mai mult decât bune.

Apoi, în timp ce traversau San Luca:

— Ai auzit-o în seara trecută, nu? Ai văzut-o?

— As vrea s-o aud în ceva în care muzica să nu fie…

Brunetti habar nu avea cum să-și încheie propoziția.

— Respectabilă? sugeră Paola.

De data aceasta, râse el.

Vorbind despre una și despre alta, trecând de la muzică la aparenta răcire a lui Raffi față de Sara Paganuzzi și revenind la muzică, cei doi traversară Rialto pe partea stângă și o porniră pe lângă *riva*. Restaurantele erau închise sau în curs de închidere, iar chelnerii vizibil obosiți la sfârșitul unei zile lungi.

De-a lungul apei, nu prea vorbiră. Chiar înainte să facă dreapta spre pasaj, se întoarseră amândoi și văzură reflexia lunii parcă pe cale să alunece sub pod.

— Trăim în paradis, nu-i așa? întrebă Paola.

•

Apelul n-ar fi fost oprit de telefonul parental al Paolei, pentru că fu dat la șase și un sfert dimineața, peste două zile. Brunetti răspunse la al treilea țârâit, spunându-și numele.

— Eu sunt, zise o voce de bărbat și mintea lui Brunetti se puse în funcțiune.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el, identificând vocea lui Ettore Rizzardi, unul dintre patologii din oraș, care n-ar fi trebuit să-l sune la ora aceea.

— Sunt Ettore, spuse doctorul, deși nu prea era nevoie, îmi pare rău că te sun așa devreme, Guido, dar s-a întâmplat ceva și cred că ar trebui să afli.

— Unde ești? întrebă Brunetti.

— La spital, răspunse el.

Pentru Brunetti, asta însemna morga: unde altundeva putea să fie Rizzardi?

— Ce s-a întâmplat? întrebă Brunetti, evitând, de fapt, ceea ce voia să întrebe: „Cine a murit?"

— Am venit dimineață pentru autopsia băiatului care s-a împușcat, zise Rizzardi. Am vrut să termin cu ea înainte să înceapă ziua.

— De ce? întrebă Brunetti, deși nu era treaba lui.

— Am o doctoriță nouă aici, abia a terminat facultatea, și nu vreau să fie nevoită să vadă asta. Nu încă.

— De asta mă suni? întrebă Brunetti, sperând, aproape rugându-se, atât cât putea el, ca Rizzardi să nu aibă îndoieli cu privire la sinucidere.

— Nu. Una dintre asistente mi-a zis ceva. O cunoști, Clara Bondi, soția lui Araldo.

— Da, zise Brunetti, întrebându-se ce se întâmpla și de ce nimic nu părea să aibă logică. Ce-a spus?

— E o fată la Urgențe. Are un braț rupt și i-au pus șase copci în scalp.

— Ce s-a întâmplat?

Brunetti se răsuci să se uite la ceas. Aproape șase treizeci. Nu mai avea nicio șansă să adoarmă la loc.

— A căzut pe treptele de la Ponte de le Scuole.

Masa lunguiață acoperită de așternuturi de lângă el se mișcă și scoase un geamăt. Puse o mână pe coapsa Paolei, s-o liniștească, și spuse, cu o voce intenționat plăcută și prietenoasă:

— De ce-mi spui mie asta, Ettore?

— Au adus-o cu ambulanța. Niște oameni care se duceau acasă au găsit-o pe la miezul nopții la piciorul podului și i-au sunat pe Carabinieri, care s-au dus acolo și au chemat salvarea. Fata era inconștientă când au adus-o.

Acesta e probabil un lucru bun, dacă trebuia să i se îndrepte brațul și să i se pună șase copci, se gândi Brunetti.

— Și?

— Și Clara era asistenta din rezerva unde au dus-o.

— Și?

— Și când s-a trezit, i-a zis Clarei că o împinsese cineva pe trepte.

Brunetti luă în calcul posibilitățile.

— Băuse?

— Se pare că nu. Au verificat asta când au adus-o.

— I-au făcut analizele de sânge? întrebă Brunetti.

— Nu, doar testul de alcoolemie, dar nu se simțea nimic.

Rizzardi făcu o pauză, apoi spuse:

— Clara a spus că fata părea foarte sigură pe ea.

— De ce m-ai sunat pe mine, Ettore?

— Când Clara i-a spus doctorului, el a zis că fata probabil inventase, că oamenii de aici nu fac așa ceva.

Înainte ca Brunetti să protesteze, Rizzardi continuă:

— Așa că a refuzat să anunțe poliția. Nu vrea să aibă necazuri cu ea.

— Ce se așteaptă să facă fata? întrebă Brunetti.

— El zice că n-are decât să sune poliția când ajunge acasă.

— Și când o să fie asta?

— Habar n-am, Guido, zise Rizzardo, brusc exasperat. Nu de asta te-am sunat.

— Bine, Ettore, spuse Brunetti, dând la o parte așternuturile. Ajung cât pot de repede.

Aproape că îl auzi pe Rizzardi calmându-se, așa că întrebă:

— Ai vorbit cu ea?

— Nu, dar o cunosc pe Clara de când am început să lucrez aici și are mai multă minte decât majoritatea colegilor mei. Dacă ea a spus că o crede pe fată, atunci pentru mine este suficient.

Brunetti se ridică din pat cu zgomot.

— Parcă ai avea pe umeri toată greutatea lumii, Guido, zise Rizzardi cu vocea lui obișnuită.

— Lasă-mă să fac un duș și să beau o cafea. Ajung peste o oră.

— O găsești aici.

9.

Brunetti plecă la spital imediat după aceea, hotărându-se să nu facă acasă cafeaua, ci să se oprească pe drum. Ajunse la Ballarin înainte de șapte jumătate, dar constată cu ușurare că era deja cineva înăuntru. Bătu la ușă; când Antonella veni să vadă cine e, întrebă dacă poate lua o brioșă și o cafea. Ea-și scoase capul și privi în ambele direcții, apoi deschise ușa larg și-l lăsă să intre. După el, închise ușa și o încuie la loc.

Când îi surprinse privirea, spuse:

— Nu putem să servim înainte de ora de deschidere. E interzis de lege.

Brunetti fu tentat să-și ia vocea aceea a lui serioasă și să spună că el era legea acolo, dar era prea devreme pentru glume și încă nu-și băuse cafeaua. În schimb, îi mulțumi Antonellei și-i spuse că va trece altă dată să plătească, așa că nicio lege nu avea să fie încălcată.

— Probabil există vreo altă lege despre care nu știm noi, zise ea în timp ce se duse în spatele tejghelei, dar apoi vocea îi fu acoperită de râșnița de cafea.

Îi dădu o brioșă, încă fierbinte, și se întoarse să-i ia cafeaua. Fu nevoie de ceva timp și de două pachețele de zahăr pentru ca această combinație să-l transforme ca prin minune, așa că plecă din *pasticceria* un om renăscut.

La spital, își dădu seama că habar nu avea unde s-o găsească pe femeia rănită, nici măcar pe cine să întrebe despre ea: fusese prea adormit că să întrebe de numele ei. Alungă ideea de-a merge să-l vadă pe Rizzardi unde lucra acesta și se duse la Urgențe, unde fata fusese probabil dusă prima dată. Acolo i se spuse că, din cauză că celelalte rezerve erau deja supraaglomerate, aceasta fusese trimisă la cardiologie. Documentația ei fusese trimisă odată cu ea și, cum în spatele lui stăteau patru persoane la coadă, Brunetti hotărî că avea suficiente informații ca să o poată găsi: la urma urmei, câte fete cu un braț rupt și copci la cap puteau să fie la cardiologie?

Într-adevăr, era singura, întinsă pe o targă pe un coridor gol, părând parcată acolo – cuvânt ales anume de Brunetti – până când reușeau să găsească un salon în care să aibă și ea loc. Se apropie de ea. O tânără palidă stătea pe spate, aparent adormită, cu brațul stâng în ghips, așezat pe burtă și palma deschisă pe coapsă. Avea capul bandajat și Brunetti observă că o șuviță de păr îi fusese rasă pentru ca banda adezivă să țină.

Se duse la biroul asistentelor și găsi pe cineva.

— Am venit la tânăra de-acolo. Pot să-i văd fișa? întrebă el.

— Sunteți doctor? întrebă asistenta măsurându-l din cap până în picioare.

— Nu, sunt polițist.

— A făcut ceva? întrebă asistenta aruncând o privire rapidă în direcția fetei.

— Nu, dimpotrivă, s-ar părea.

— Ce vreți să spuneți?

— E posibil să fi fost împinsă pe scări la pod, zise Brunetti, curios să vadă reacția asistentei la această confidență.

— Cine ar face așa ceva? întrebă femeia cu o voce devenită caldă și îngrijorată și privi din nou spre tânără.

Evident, colega ei, Clara, nu-i spusese nimic.

— De asta am venit, să aflu, spuse Brunetti zâmbind.

— A, atunci luați-o, zise ea și-i dădu o fișă de pe biroul care îi despărțea.

— Francesca Santello, citi Brunetti. E venețiană?

— După accent, așa pare, răspunse femeia. Mă rog, din cele câteva cuvinte pe care le-a spus. I-au dat ceva când i-au îndreptat brațul și i-au pus copcile, așa că de-atunci a tot fost amețită sau a dormit.

— Ce-a spus?

— M-a rugat să-l sun pe tatăl ei, răspunse asistenta, dar a adormit înainte să-mi spună cum îl cheamă.

— Înțeleg, zise Brunetti și se uită pe fișă.

Numele și data nașterii, domiciliul în Santa Croce. Radiografiile craniului aveau prins de ele un bilet pe care scria că nu se vedea niciun semn de fractură sau de sângerare internă. Doctorul care o consultase scrisese că fractura brațului era simplă și că ghipsul putea fi dat jos peste cinci săptămâni.

— Am căutat, zise cu convingere asistenta, ca pentru a nega vreo acuzație făcută de Brunetti.

— Poftim? zise el, ridicându-și privirea din fișă.

— Santello. În cartea de telefon. Dar sunt vreo zece.

Brunetti se gândi s-o întrebe dacă verificase adresele, dar se mulțumi să zâmbească.

— De cât timp e aici?

Asistenta se uită la ceasul de mână.

— Au adus-o după ce i-au pus copcile.

— Aș vrea să rămân aici un pic, să văd dacă se trezește, zise Brunetti.

Poate din cauză că explicațiile lui o transformaseră pe tânără din suspectă în victimă, asistenta nu ridică nicio obiecție și Brunetti se duse înapoi lângă targă. Când privi spre fată, văzu că aceasta îl privea fix.

— Cine sunteți? întrebă ea.

— Commissario Guido Brunetti, răspunse el. Am venit pentru că una dintre asistente a spus că dumneavoastră credeți că ați fost împinsă pe scări.

— Nu cred, zise ea. Știu.

Vocea tinerei suna gâfâit, de parcă ar fi fost obligată să facă eforturi pentru a rosti cuvintele. Aceasta închise ochii, iar Brunetti văzu cum strângea din buze de frustrare și durere.

Așteptă.

Tânăra îl privi cu niște ochi limpezi, de un albastru aproape transparent.

— Știu asta.

Vocea ei era șoptită, abia se auzea, însă pronunția era foarte clară.

— Vreți să-mi spuneți ce s-a întâmplat? întrebă Brunetti.

Abia dacă mișcă din cap, dar până și acest gest îi provocă un spasm brusc de durere. Stătu nemișcată, apoi spuse foarte încet, ca și când n-ar fi vrut ca durerea să se observe:

— Mă duceam acasă. După ce mâncasem cu niște prieteni. Când urcam pe podul din spatele școlii, am auzit pași în urma mea.

Îi studie fața să vadă dacă o urmărea.

Brunetti încuviință, dar nu spuse nimic.

Ea rămase nemișcată o vreme, adunându-și eforturile pentru a putea continua.

— Când am început să cobor, am simțit că era cineva în spatele meu. Prea aproape. Apoi m-a atins pe spate și mi-a spus „È *mia",* apoi m-a îmbrâncit, iar eu m-am împiedicat. Cred că am încercat să mă prind de balustradă.

Brunetti se aplecă în față, ca să o audă mai bine.

— De ce ar spune „Ești a mea"? întrebă ea.

Ridică mâna dreaptă să-și atingă bandajul de pe cap.

— Poate m-am lovit. Îmi aduc aminte că am căzut, dar atât. Apoi a venit poliția și m-a dus în barcă. Asta-i tot ce-mi amintesc.

Își întoarse ochii spre coridor și fereastră.

— Sunt în spital, nu-i așa?

— Da.

— Puteți să-mi spuneți de ce sufăr? întrebă ea.

— Dumnezeule, zise Brunetti simulând seriozitatea, nu sunt sigur că asta e treaba mea.

Dură o clipă până înțelese, dar apoi tânăra zâmbi și, ținându-i isonul, adăugă:

— Din punct de vedere fizic…

— Aveți brațul stâng rupt, dar în fișă scrie că nu e grav, zise el. Și v-au pus copci la cap. Nu sunt dovezi evidente de traumatisme la creier sau craniu: nici hemoragie, nici fractură.

Îi spusese numai informațiile seci, așa că se simți obligat să adauge:

— Aveți o contuzie, așa că bănuiesc că o să vă mai țină aici o zi sau două, să se asigure că nu le-a scăpat nimic.

Tânăra închise ochii din nou. De data aceasta, îi ținu închiși cel puțin cinci minute, dar Brunetti rămase în picioare lângă ea.

Când îi deschise din nou, Brunetti o întrebă:

— Sunteți sigură că asta ați auzit? „È *mia*”?

— Da, spuse ea fără ezitare sau nesiguranță.

— Puteți să-mi spuneți ceva, orice, despre voce? întrebă Brunetti. Tonul sau pronunția?

Nu era cine știe ce, dar cum atacatorul venise din spate, acesta era singurul indiciu.

Fata ridică mâna dreaptă și făcu un gest hotărât negativ din deget.

— Nu. Nimic.

După ce se mai gândi puțin:

— Nici măcar sexul.

— Nici dacă vocea era subțire sau groasă? întrebă el.

— Nu. Își forța vocea ca atunci când cânți în falset.

Brunetti se gândi la jocurile vechi de puzzle, cele cu piese din lemn cu care se jucase tatăl lui în ultimii ani din viață, și își aminti acele momente magice când o singură piesă, care poate conținea o jumătate de ochi și o bucățică de piele, aducea un strop de culoare și dădea un înțeles acelor piese bej aliniate la marginea mesei, care până atunci fuseseră lipsite de sens.

— Sunteți cântăreață?

Ochii i se deschiseră larg și răspunse:

— Vreau să fiu. Dar încă nu sunt. Mai am de muncit câțiva ani.

Infuzia aceasta de pasiune făcu să-i revină vocea naturală, lăsând în spate șoaptele și stresul și eliberându-i frumusețea.

— Unde studiați? întrebă Brunetti, mergând ca pe vârfuri spre un loc pe care doar îl bănuia pe-aproape.

— La Paris. La Conservator.

— Nu aici? întrebă el.

— Nu, școala mea este închisă pe perioada vacanței de primăvară, așa că am venit aici să studiez cu tatăl meu câteva săptămâni.

— El predă aici?

— La Conservator, dar numai cu jumătate de normă. Este și unul dintre *li repetitori* independenți de la teatru. Am lucrat cu el acolo.

— La Fenice? întrebă Brunetti, de parcă orașul ar fi fost plin de teatre.

— Da.

— A, înțeleg, zise Brunetti. Și e de acord cu ce vă învață francezii?

Fata zâmbi și, așa cum se întâmplă când tinerii zâmbesc, deveni mai drăguță.

— Tatăl meu e mereu entuziast, zise ea cu o modestie care-i venea bine.

— Numai tatăl dumneavoastră?

Începu să răspundă, dar se opri.

— Cine altcineva? întrebă Brunetti.

— *Signora* Petrelli, șopti ea, de parcă ar fi fost întrebată cine credea ea că-i poate vindeca brațul rupt și ar fi răspuns „La Madonna della Salute”.

— Cum de v-a auzit cântând?

— Se ducea în sala de repetiții și a trecut pe lângă ușa noastră când repetam cu tatăl meu și a…

Fata închise ochii. Apoi începu să fornăie ușor pe nas și Brunetti știu că, în dimineața aceea, nu mai avea să primească nicio informație de la ea.

10.

Brunetti se întoarse la camera de gardă a asistentelor, dar femeia cu care vorbise nu se afla acolo. Își scoase mobilul și, simțindu-se ridicol că tot nu voia să meargă să vorbească cu Rizzardi, îl sună pe patolog.

Rizzardi răspunse la telefon cu o întrebare:

— Ai vorbit cu ea, Guido?

— Da.

— Ce poți să faci?

Exact la asta se gândise și Brunetti încă de când vorbise cu fata.

— Încearcă să afli dacă există o cameră de luat vederi acolo.

— O cameră de luat vederi? întrebă Rizzardi.

— Sunt câteva plasate în diferite locuri din oraș, explică Brunetti. Deși acolo nu prea cred să fie.

După o pauză care ar fi putut fi interpretată ori ca politicoasă, ori ca nepoliticoasă, Rizzardi întrebă:

— Prea puțini turiști?

— Cam așa ceva.

Toată ironia din vocea lui Rizzardi se risipi și acesta întrebă:

— De ce-ar face cineva așa ceva?

— Habar n-am.

Fiul unui prieten de-ai lui Brunetti fusese atacat pe stradă de un dependent de droguri în urmă cu cinci ani, dar genul acesta de agresiune întâmplătoare – un fel de vandalism la adresa persoanelor – rămăsese practic necunoscut în oraș. Nu era nevoie ca Rizzardi să știe că atacatorul fetei vorbise cu ea, așa că Brunetti doar îi mulțumi prietenului său că-l sunase.

— Sper să afli cine a făcut asta, zise Rizzardi, apoi adăugă: Trebuie să plec, și închise.

Lăsat doar cu gândurile lui, Brunetti își făcu în minte o listă cu agențiile care instalaseră *telecameras* în oraș. Știa că ACTV le instalase pe *imbarcaderi* și ca să se asigure că vânzătorii de bilete nu-și înșelau clienții, dar și ca să identifice vandalii. Știa că multe clădiri erau protejate sau cel puțin aflate sub supravegherea lor, dar cine s-ar fi deranjat să pună o cameră pe un pod folosit în principiu numai de venețieni?

Își aminti că văzuse un raport despre camerele de supraveghere instalate chiar de cei de la secția de poliție, dar nu mai știa unde se aflau acestea. Cu siguranță aveau și Carabinieri câteva și el văzuse una pe aleea care ducea la birourile Guardia di Finanza de lângă Rialto.

Se întoarse să se mai uite o dată la tânără, dar înainte să ajungă lângă patul ei îi auzi sforăitul discret. Ieși din spital și se îndreptă spre Campo SS Giovanni e Paolo.

Schelele încă acopereau ambele laturi ale bisericii. Deși fuseseră ridicate cu câțiva ani în urmă, Brunetti nu-și amintea când văzuse ultima dată muncitori pe ele. Mânat de un impuls, intră în Basilica, dar fu oprit de un bărbat care stătea într-o cabină de lemn în dreapta ușii. Nici cabina, nici bărbatul nu se aflaseră acolo ultima dată când fusese Brunetti la biserică.

— Sunteți rezident? întrebă bărbatul.

Brunetti fu cuprins de un val de revoltă, mai ales că bărbatul vorbea italiana cu accent străin. Ce altceva să fie, un bărbat în costum care intra în biserică la ora nouă dimineața? își înclină capul și-l fixă cu privirea prin sticlă pe cel care-l chestionase.

— *Scusi, Signore,* zise bărbatul respectuos, dar trebuie să întreb.

Aceste cuvinte îl calmară pe Brunetti. Omul își făcea treaba și era politicos.

— Da, sunt, zise Brunetti și continuă, deși nu era nevoie.

— Am venit să aprind o lumânare pentru mama mea.

Bărbatul zâmbi larg și imediat își acoperi gura cu mâna ca să-și ascundă lipsa dinților.

— A, foarte frumos, zise el.

— Vreți să aprind una și pentru mama dumneavoastră?

Omului îi căzu mâna de la gură, care i se rotunji de uimire.

— O, da, vă rog, zise el.

Brunetti o porni spre altarul principal, înălțat sufletește de strălucirea din fața lui. Razele soarelui pătrundeau de la răsărit, trasând modele colorate pe podeaua ondulată. Semne ale maiestuozității orașului – dogi cu soțiile lor alături, dormindu-și somnul de veci – erau aliniate de o parte și de alta a naosului. Refuză să privească spre tripticul lui Bellini din dreapta, încă scandalizat de violența ultimei restaurări la care fusese supus bietul de el.

La jumătatea culoarului din dreapta, se opri să studieze un segment din vitralii: odată cu trecerea anilor, Brunetti își pierduse capacitatea de a absorbi prea multă frumusețe deodată și de aceea încerca să limiteze doza când putea, observând numai câte un obiect sau două. Își ridică privirea către cvartetul de sfinți musculoși, purtători de sulițe.

Mama lui nutrise întotdeauna un devotament special față de matadorul de dragon din stânga, deși ba-i zicea San Giorgio, ba San Teodoro. Brunetti nu se gândise niciodată s-o întrebe de ce-i plăcea așa de mult, dar acum, că ea nu mai era, ajunsese să creadă că o făcuse pentru că-i urâse atât de mult pe scandalagii, iar dragonul ce era în fond, dacă nu un mare scandalagiu? Scoase o monedă de un euro din buzunar și o lăsă să cadă cu un clinchet în cutia de metal. Luă cele două lumânări care i se cuveneau și le aprinse pe rând de la o lumânare care

ardea deja. Le puse pe rândul din mijloc și făcu un pas înapoi, privindu-le până când fu sigur că flăcările nu aveau să se stingă.

— Una e pentru mama tipului de la ușă, șopti el, doar ca să se asigure că nu se crea vreo confuzie și că nu erau considerate amândouă lumânările în contul mamei lui.

Mai aruncă o ultimă privire sfântului, prieten vechi după atâția ani, își înclină capul și se îndepărtă. Merse de-a lungul culoarului privind în jos, ca să nu se încarce prea mult cu ceea ce vedea, dar cu greu putea evita splendoarea dușumelei.

La ușă se aplecă, surprinse privirea bărbatului și-l anunță:

— Gata!

•

Pe drumul spre Questura, se gândi la lucrurile pe care trebuia să le afle: mai întâi, locul unde erau amplasate *telecamere,* apoi numele instituțiilor statului responsabile de acestea. Mai întâi trebuia să țină cont și de cât de dispuși aveau să fie cei de la celelalte specializări din cadrul Poliției ca să dorească să-și dezvăluie activitatea, chiar și unii altora, și dacă aveau să fie cooperanți sau vor insista ca solicitarea să vină de la un magistrat.

Se duse direct în sala mare și îl găsi pe Vianello la biroul lui. Acesta avea deschis în față un dosar imens cu numele „Nardo" pe copertă. Când Brunetti se apropie, sergentul își ridică privirea spre el și, luându-și o expresie chinuită și întinzând o mână intenționat tremurândă, îi șopti: Salvează-mă! Salvează-mă!

Fiind și el constrâns adesea să analizeze același dosar, Brunetti își ridică mâinile de parcă ar fi vrut să se apere de o apariție malefică și întrebă:

— Iar *la Marchesa*?

— Chiar ea, zise Vianello. De data asta, își acuză vecinul că ține pisici sălbatice în curte.

— Lei? întrebă Brunetti.

Vianello lovi cu dosul degetelor foaia pe care o citise și spuse:

— Nu, pisicile din cartier. Acum pretinde că vecinul le primește în casă în fiecare seară și le hrănește.

— Chiar dacă locuiește la Londra?

— Spune că l-a văzut pe majordomul lui hrănindu-le, explică Vianello.

— Dar și el locuiește la Londra, răspunse Brunetti.

— E nebună, zise Vianello. Asta e a șaptezecea reclamație de la ea.

— Și trebuie să investigăm? îl întrebă Brunetti.

Vianello închise dosarul și se uită visător la coșul de gunoi din partea cealaltă a camerei. Rezistând impulsului, împinse hârtiile spre marginea biroului său și zise:

— Dacă n-ar fi nașa unui ministru, crezi că ne-am pierde timpul cu asta?

În loc să răspundă la întrebare, Brunetti răspunse:

— Am ceva mai interesant.

•

O găsiră pe Signorina Elettra așezată la birou, întoarsă cu spatele la computer și citind o revistă pe care nu încerca să o ascundă. Nu ar fi fost mai șocați să vadă un tablou cu Eva fără Adam sau o statuie cu Sfântul Cosma fără Sfântul Damian alături.

Când observă că ecranul computerului era negru, șocul lui Brunetti se dublă și nu se putu gândi decât să glumească pe seama asta:

— Faceți grevă, Signorina?

Aceasta își ridică privirea, surprinsă, și se uită la Vianello.

— I-ai zis?

— Nimic, răspunse Vianello.

— Ce să-mi spună? întrebă Brunetti adresând întrebarea amândurora.

— Deci nu știți? întrebă ea, închizând revista și făcând ochii mari, prefăcându-se nevinovată.

— Nu mi-a zis nimeni nimic, insistă Brunetti, deși nu prea era adevărat. Tânăra îi spusese că fusese împinsă pe scări. Lângă el, Vianello își încrucișă brațele, semn clar că nu voia să se bage.

— Ei, nu-i nimic, zise ea și se uită iar pe revistă.

Brunetti se apropie de biroul ei. *Vogue*. Bănuise.

Ea îi surprinse privirea și zise:

— E ediția în franceză.

— Nu o citiți pe cea în italiană?

Signorina Elettra își închise ochii pe jumătate preț de o clipă și făcu un gest cu genele prin care respingea valoarea și acuratețea ediției italiene a *Vogue* și, în același timp, se îndoia de gusturile oricărei persoane care ar pune așa o întrebare ridicolă.

— Ce pot face pentru *dumneavoastră,* domnilor, în această dimineață? întrebă ea, întorcându-se spre Vianello de parcă abia atunci îi observase pe amândoi intrând.

— Puteți începe prin a-mi spune ce se întâmplă, începu Brunetti, aruncându-i o privire și lui Vianello, care încă tăcea, pentru a-l include în acuzație.

Între Signorina Elettra și Vianello avu loc un schimb de priviri pe care Brunetti nu-l înțelese, după care aceasta spuse:

— Vreau capul locotenentului Scarpa.

În ultimii ani, dușmănia adâncă dintre Signorina Elettra, secretara vicechestorului Giuseppe Patta, și locotenentul Scarpa, cel mai apropiat confident și asistent al acestuia, devenise și mai intensă. Ea și locotenentul se întreceau în a bloca inițiativele celuilalt, Scarpa fără să-i pese de costul plătit celorlalți oameni care lucrau la Questura, iar Signorina Elettra cu un handicap tocmai din grija pentru aceștia. Dacă ea sugera să se alcătuiască o listă nu numai

cu numele și condamnările infractorilor recidiviști, ci și cu frecvența și gravitatea infracțiunilor acestora, în mod sigur Scarpa o critica, spunând că încearcă să-i stigmatizeze și să-i discrimineze pe infractorii reformați. Dacă Scarpa recomanda pe cineva să fie promovat, la scrisoarea lui era obligatoriu anexată lista ei cu fie ce mustrare primită de ofițerul în cauză.

— Ca să vă decorați biroul? întrebă Brunetti privind în jur de parcă ar fi căutat cel mai bun loc pentru capul lui Scarpa, poate acolo pe pervaz, lângă Vianello care continua să tacă.

— Asta e o idee minunată, *Commissario,* zise ea. Mă mir că nu mi-a trecut și mie prin cap. Dar nu, era o metaforă, nu vreau decât să dispară de aici.

O cunoștea destul de bine ca să audă zăngănitul metalic al armelor de dincolo de glume. Prin urmare, își ajustă vocea și întrebă:

— Ce-a făcut?

— Știți că îl urăște pe Alvise? întrebă ea, luându-l prin surprindere când spuse adevărul așa direct.

În urmă cu câțiva ani, când sosise la Questura, locotenentul Scarpa păruse că-i face curte lui Alvise, dar descoperi repede că amabilitatea ofițerului era distribuită în mod egal pentru toată lumea, nu numai pentru nou-venit. Astfel, lucrurile luaseră repede o întorsătură urâtă și de atunci locotenentul nu scăpa nicio ocazie să sublinieze multele insuficiențe ale lui Alvise. Cu toate acestea, deși era mai greu de cap, ofițerul Alvise era în general văzut ca decent, fidel și curajos, calități pe care unii dintre colegii lui mai inteligenți nu le aveau. Însă ura, la fel ca dragostea, venea nechemată și făcea ce voia.

— Da, răspunse Brunetti, într-un sfârșit.

— A trimis o reclamație oficială la adresa lui.

— I-a trimis-o lui? întrebă Brunetti, încălcând și mai tare protocolul, arătând din cap spre biroul vicechestorului Giuseppe Patta.

— Mai rău: prefectului și chestorului, zise ea, numindu-i pe cei mai importanți doi oficiali responsabili de aplicarea legii în oraș.

— Ce reclamă?

— Îl acuză pe Alvise de abuz de putere.

Nevenindu-i să creadă, Brunetti se întoarse spre Vianello, care repetă: „Alvise. Abuz de putere", de parcă voia să-l ajute pe Brunetti să vadă absurditatea alăturării acestor cuvinte. Sergentul se uită spre Signorina Elettra ca să îndrepte atenția lui Brunetti înapoi spre ea.

— Locotenentul îl acuză că l-a asaltat pe unul dintre protestatarii de săptămâna trecută, îi spuse ea.

— Când a spus asta? întrebă Brunetti.

Fusese la protestul din Piazzale Roma, o chestie organizată în grabă, la care se adunaseră vreo sută de șomeri care reușiseră să blocheze tot traficul înspre sau dinspre oraș. Din cauză că protestatarii nu dăduseră vreun avertisment și nu

ceruseră autorizație, poliția a ajuns greu și, când a ajuns, în sfârșit, șoferii și protestatarii țipau unii la alții și se înjurau și nu puteau să-i deosebească decât dacă șoferii erau încă în mașini. Sosirea polițiștilor, care purtau măști și caschete, din cauza cărora arătau ca o specie sinistră de insecte, combinată cu o ploaie venită din senin, a mai calmat spiritele protestatarilor, care au început să se împrăștie.

Unul dintre ei însă căzuse sau fusese lovit și se prăbușise pe jos, se lovise cu capul de bordură și fusese nevoie să fie dus la spital cu ambulanța. La momentul respectiv, un martor spusese că bărbatul se împiedicase de unul dintre steagurile abandonate de protestatari.

După două zile, la Questura sosiseră patru protestatari care voiau să depună o plângere formală, conform căreia colegul lor fusese lovit cu bastonul ofițerului Alvise (îi știau numele) până căzuse pe jos, iar ei văzuseră când se întâmplase. S-a dovedit că erau cu toții membri ai aceluiași sindicat ca victima așa-zisului atac. *Il Vice-Questore,* contactat telefonic, îl desemnase pe locotenentul Scarpa să conducă ancheta, iar acesta începu prin a cere suspendarea fără plată a ofițerului Alvise până la terminarea anchetei.

Brunetti află despre asta cu mirare din ce în ce mai mare: când se mai procedase așa? Și cum Dumnezeu avea să-și plătească Alvise chiria?

— La o oră după ce Alvise a fost informat, continuă Signorina Elettra, am primit trei apeluri de la presă, două ediții naționale, și altele de la *Il Gazzetino*.

Îl privi pe Vianello, apoi pe Brunetti, și continuă:

— Niciunul dintre reporteri n-a vrut să-mi spună de unde auzise de asta, iar unul dintre ei a întrebat dacă era adevărat că Alvise avea un trecut violent.

Brunetti se întoarse la auzul unor hohote din partea lui Vianello, care spuse:

— Alvise n-ar putea să fie violent nici dacă viața lui ar depinde de asta.

Brunetti, care era de aceeași părere, nu spuse nimic.

— Când mi-am dat seama cum trebuie să fi aflat presa despre așa-zisul trecut violent al lui Alvise, am hotărât să fac grevă.

Așteptă o clipă, apoi adăugă:

— Tot mă prezint la serviciu, dar limitez cantitatea de muncă pe care o accept.

— Înțeleg, zise Brunetti. Și atunci, ce fel de grevă e asta?

— După cum i-am explicat și vicechestorului dimineață, nu voi face nimic care să-l ajute pe locotenent: nu voi trimite memouri, nu voi transfera apeluri la el, nu mai vorbesc cu el – oricâtă plăcere i-ar face asta –, dar, mai ales, nu voi căuta și nu voi transmite nicio informație pentru el.

La sfârșitul listei, zâmbea deja și expresia feței îi deveni absolut fericită când adăugă:

— Deja am spus la trei persoane care au sunat că habar n-am cine e locotenentul Scarpa și le-am sugerat să sune la Corpo Forestale[1].

Brunetti își aminti că, în urmă cu câțiva ani, aceasta dobândise – pentru a folosi termenul cel mai puțin incorect – parola locotenentului de acces la sistemul informatic, dar i se păru inadecvat să întrebe dacă acest lucru ar servi în vreun fel în situația prezentă.

— Pot să întreb care a fost răspunsul vicechestorului? întrebă el în schimb.

— Ciudat, dar a părut că tolerează, așa că a trebuit să-i spun că, pentru fiecare zi în care Alvise rămâne suspendat, voi lucra cu două ore mai puțin pentru el, așa că până la sfârșitul săptămânii nu voi mai face nimic pentru el, așa cum nu fac nimic acum pentru locotenent.

Femeia era calmă, dar asta nu însemna că părea mai puțin înspăimântătoare.

— Și el ce-a răspuns?

— Modestia nu-mi dă voie să spun că a fost îngrozit, răspunse ea cu ceva mândrie. Astfel, am fost nevoită să-i explic că ce fac eu e mult mai blând decât ce i se face lui Alvise: să fie aruncat cât acolo așa, într-o clipită.

Femeia afișă zâmbetul acela de rechin pe care Brunetti ajunsese să-l aprecieze, apoi adăugă:

— Ce fac acum e și ca să-l dezobișnuiesc pe *Vice-Questore* de ceea ce, de-a lungul anilor, a devenit o dependență jenantă de abilitățile mele.

— I-ați spus și asta? întrebă Brunetti, neputând să-și ascundă uimirea.

— Sigur că nu, *Dottore*. Cred că e mai bine pentru noi toți dacă nu-și dă seama de asta.

[1] Poliția civilă italiană, care se ocupă de protecția patrimoniului natural și de prevenirea și pedepsirea infracțiunilor de mediu și agroalimentare. (N.tr.).

11.

Brunetti era pe de-a-ntregul de acord cu judecata domnișoarei Elettra.

— Faceți grevă numai împotriva lor? întrebă el, voind să clarifice acest aspect înainte de a-i cere ajutorul.

— Sigur că da. Dacă vreți să fac ceva pentru dumneavoastră, aș fi fericită să renunț la asta, zise ea închizând revista. Nu știu de ce mă obosesc s-o citesc.

— Exact asta zice și soția mea despre *Muscoli e Fitness,* spuse Brunetti serios.

Dar Signorina Elettra nu putea fi prinsă în capcană.

— Sunt sigură că o interesează pentru că lucrurile astea erau vitale pentru Henry James, zise ea.

— L-ați citit? întrebă Brunetti, oscilând între uimire și îngrijorare.

— Doar în traducere. Mi-e teamă că, după ce am citit atâtea rapoarte de poliție, mintea mea e prea plictisită ca să se mai poată concentra pe o proză atât de complexă și pe înțelegerea psihologică.

— Așa e, zise Brunetti încet.

Apoi, simțind că Vianelli devenea nerăbdător cu glumițele lor, zise:

— Aș vrea să aflați dacă are careva *telecamere* pe lângă Ponte de le Scuole.

— E podul din spatele San Rocco? întrebă ea.

— Da.

Într-o clipă, aceasta vizualiză locul și spuse:

— Nu prea cred. E prea departe de orice.

Se întoarse spre Vianello și întrebă:

— Tu ce crezi, Lorenzo?

— Ar trebui să încercăm la Carabinieri, zise el, arătând foarte mulțumit de sine. Mi-aduc aminte că, acum câțiva ani, unul dintre ei mi-a zis că instalau multe camere de luat vederi și că… făcu o pauză ca să le atragă atenția… voiau să le pună în locuri nu foarte circulate.

— Asta e o glumă?

— Așa pare, nu-i așa? confirmă Vianello. Dar nu, chiar așa a zis.

Niciunul nu era dispus să comenteze. După câteva secunde, Vianello adăugă:

— Și așa au și făcut.

Vianello era pe punctul de a mai spune ceva, când, brusc, la fel ca florile soarelui care se întorc după soare, capetele lor se întoarseră la unison când auziră deschizându-se ușa de la biroul vicechestorului și, cu același fototropism involuntar, se înroșiră cu toții când îl văzură.

— Tu, îi zise Patta lui Brunetti, ignorându-l pe Vianello, care în ziua aceea purta uniforma și, prin urmare, nu era demn de atenția lui. Vreau să vorbesc cu tine.

La început, Patta păru să n-o observe pe Signorina Elettra, dar apoi îi făcu un semn brusc din cap și se întoarse în biroul lui.

Brunetti, cu chipul la fel de serios pe cât fusese și al lui Patta, își privi colegii și-și urmă superiorul în biroul acestuia.

Patta stătea în picioare în mijlocul camerei, un semn sigur pentru Brunetti că, oricare ar fi fost subiectul, discuția nu avea să dureze mult.

— Ce știi despre treaba asta cu greva? întrebă Patta, arătând furios cu mâna spre ușă.

— Signorina Elettra tocmai îmi povestea despre asta, domnule.

— Nu știai nimic?

— Nu, *Dottore*.

— Unde ai fost? întrebă Patta cu delicatețea-i obișnuită, apoi, fără să se mai deranjeze să aștepte răspunsul lui Brunetti, se duse la fereastră și studie clădirile de pe partea cealaltă a canalului.

Când le memoră, întrebă fără să se întoarcă cu fata spre el:

— La ce lucrezi?

Lui Brunetti i se păru genul de întrebare pe care o pui când te gândești la altceva – în cazul acesta, probabil la grevă.

— O femeie a fost împinsă pe scările unui pod azi-noapte. E în spital.

Patta se întoarse.

— Credeam că aici nu se întâmplă lucruri de-astea.

Apoi, în caz că Brunetti nu fusese sensibil la tonul lui sau la accentul pus pe „aici", adăugă:

— În frumoasa Veneție.

Deși Brunetti trebui să-și înghită reacția imediată, răspunsul lui nu putu fi mai sec:

— Cu siguranță asta era valabil înainte, *Dottore,* dar în ultimii ani au venit atât de mulți oameni aici, încât nu mai e cazul.

După ce-și modificase răspunsul, eliminând „din Sud" de după oameni și înlocuind cuvintele cu o pauză lungă, Brunetti consideră că răspunsul său fusese și adevărat, și moderat.

De parcă i-ar fi citit gândurile, Patta îi spuse cu o voce șoptită și aproape amenințătoare:

— Te deranjează că am venit atât de mulți aici, *Commissario*?

Brunetti tresări ușor, dar vizibil surprins și spuse:

— Mă refeream la turiști, *Vice-Questore,* nu la cei care vin aici să muncească…

Ezită s-o spună, parcă voia, parcă nu voia, apoi se decise să nu-i pese și-și termină fraza:

— … pentru binele orașului, așa ca dumneavoastră.

Zâmbi și se felicită pentru reținerea de a-l include și pe locotenentul Scarpa printre cei care munceau pentru binele orașului.

Se întrebă cum avea să reacționeze Patta și dacă nu cumva mersese prea departe în a-și provoca superiorul. Patta nu putea să-l concedieze direct, dar amândoi lucraseră suficient de mult timp în sistem ca să înțeleagă că *il Vice-Questore* avea prieteni care erau suficient de puternici ca să-i facă viața un chin lui Brunetti, la fel cum propriile lui cunoștințe îi puteau face probleme semnificative lui Patta. Brunetti putea fi transferat într-un loc îngrozitor și erau destule locuri îngrozitoare încât să-l ia amețeala. Sau Patta putea să adopte calea mai ușoară și să se asigure că prietenii și susținătorii lui Brunetti din Questura erau transferați: cu siguranță, erau destul de multe locuri îngrozitoare încât să ajungă pentru toți.

În timp ce reflecta la toate aceste lucruri, Brunetti stătea în picioare, cu mâinile la spate și cu ochii lipiți de fotografia mare a președintelui republicii, care atârna în spatele biroului lui Patta. Începu să facă o listă alfabetică cu locurile îngrozitoare în care putea fi trimis și ajunsese la Catania, când Patta spuse:

— Spune-mi despre podul ăla. Ce s-a întâmplat acolo?

— Aseară târziu, o tânără a fost împinsă pe trepte de cineva care a vorbit cu ea înainte.

— Cum adică a vorbit cu ea? întrebă Patta.

Se duse la birou și se așeză, făcându-i semn lui Brunetti să ia loc în fața lui. Brunetti făcu întocmai.

— Tânăra mi-a zis că i-ar fi spus „Ești a mea” chiar înainte de a o împinge.

— Și o crezi? întrebă Patta, incapabil să-și ascundă suspiciunea instinctivă din voce.

Ignorându-i scepticismul și concentrându-se numai asupra întrebării, Brunetti spuse:

— Da, o cred.

— Ce ți-a mai spus? întrebă Patta și, fără să-l surprindă vreun pic pe Brunetti, adăugă: E o persoană importantă?

În mod normal, Brunetti ar fi luat o astfel de observație și i-ar fi întors-o superiorului său ca pe o întrebare filosofică despre cum se poate stabili importanța cuiva, dar astăzi nu voia necazuri, așa că spuse:

— E invitată a teatrului La Fenice și se pare că *Signora* Petrelli are o părere foarte bună despre ea, zise el.

Știa că ambele afirmații erau adevărate și că, rostite împreună, erau foarte înșelătoare.

— Petrelli? întrebă Patta, apoi adăugă: A, da, s-a întors. Ce treabă are ea cu fata asta?

Lui Brunetti nu-i plăcură nici întrebarea, nici insinuarea.

— Din ce mi s-a spus, a auzit-o pe tânăra asta cântând la teatru și s-a oprit să o complimenteze, răspunse el de parcă nu ar fi auzit sau înțeles subînțelesul întrebării lui Patta.

— Deci femeia astălaltă cântă acolo?

— Sigur că da, zise Brunetti, ca și cum tot orașul ar fi stat aliniat să-i ceară autografe. Am fost la un spectacol acolo acum câteva seri și entuziasmul doamnei Petrelli pare justificat.

Brunetti o lăsă așa: cel puțin una din cele două afirmații era adevărată, fără nicio urmă de îndoială.

— În cazul ăsta… începu Patta, iar Brunetti aşteptă în timp ce superiorul lui își scoase un soi de calculator mintal pe care numai el știa cum să-l folosească și calculă relația dintre importanța victimei și timpul pe care trebuia să-l aloce poliției pentru a se ocupa de acest caz. Apoi Patta puse calculatorul înapoi, într-un buzunar al minții și spuse: Poți să te ocupi de asta?

Brunetti își scoase agenda din buzunar și o răsfoi:

— Am o întâlnire la două – ceea ce era o minciună –, dar după aceea sunt liber.

— Bine atunci, vezi ce poți să afli, zise Patta. Nu putem permite să se întâmple așa ceva.

Nici șeful Biroului de Turism nu s-ar fi putut exprima mai clar.

Brunetti se ridică iute, îl salută din cap pe *Vice-Questore* și ieși din biroul acestuia. O găsi pe Signorina Elettra singură la computer, făcând în locul lui ceea ce el refuzase să învețe cum să facă.

— Lorenzo? întrebă el.

— Trebuia să se întâlnească cu cineva.

— Ați găsit ceva? întrebă el.

— Înainte să plece, mi-a zis că i-a sunat pe *Carabinieri* și chiar au o cameră de luat vederi pe partea cealaltă a podului unde a fost găsită fata. Arată partea dreaptă, care merge spre San Rocco.

Își împinse scaunul în spate și arătă spre ecran:

— Tocmai mi-au trimis asta.

Fără să încerce să-și ascundă uimirea, Brunetti spuse:

— Chiar au trimis *Carabinieri* așa ceva?

— Le-a făcut el niște servicii în trecut.

Brunetti habar n-avea ce servicii ar fi putut Vianello să le facă și nici nu voia să știe.

— Nu mai fac glume despre *Carabinieri* de-acum, minți el.

Aruncându-i o privire sceptică, Signorina Elettra se mută cu scaunul în lateral ca să-i facă loc. Brunetti trecu în spatele ei și se aplecă să vadă ecranul mai bine. La început, imaginea îi aminti de o radiografie: gri, granuloasă și extrem de nedefinită. Numai pentru că știa că se uită la un pod, reuși să distingă parapetul în partea de sus a ecranului și zidul din spate al școlii din San Rocco, deși ar fi putut fi zidul oricărei clădiri. Se observă o mișcare: o formă mică, rotundă, întunecată și sinuoasă în colțul din dreapta jos al imaginii. Foarte repede, i se zăreau umerii, spatele, picioarele, se îndepărtă și apoi dispăru în sens invers în timp ce persoana mergea pe cealaltă parte a podului.

— Asta-i tot? întrebă el, vizibil dezamăgit.

Signorina Elettra ridică din umeri și-și trase scaunul la loc. Apăsă pe câteva taste; pe pod se grăbeau alte forme gri, de parcă ar fi patinat pe trepte. Văzu două sau trei traversând podul în ambele direcții, apoi le pierdu numărul. Pe ecran apăru o pauză lungă: numai parapetul și zidul din spate, Signorina Elettra atinse o tastă, dar nu se mai schimbă nimic.

Deodată, o formă întunecă ecranul, speriindu-i pe amândoi. Brunetti văzu cum din forma aceea se desprinse ceva subțire, care lovi scările, apoi căzu, după care toată forma se prăbuși deasupra, antrenând cu sine încă o formă din acelea mici, rotunde, deși aceasta ricoșă de pe o treaptă, și apoi totul se opri.

Timpul trecea. Signorina Elettra spuse:

— Dau iar pe repede înainte.

Nu se mai schimbă nimic pe ecran: o vreme, nu apăru nicio mișcare.

Brusc, în dreapta jos se iviră două forme rotunde, dar acum Brunetti le recunoscu drept capete și privi cum acestea fură imediat urmate și de trupuri și cum oamenii se grăbiră să coboare treptele la femeia inconștientă. Unul îngenunche lângă ea, iar celălalt își mișcă brațul și-și duse ceva la ureche. Cel care îngenunchease își scoase haina și o întinse peste forma de jos, apoi amândoi se ridicară în picioare și stătură nemișcați.

Signorina Elettra dădu filmul pe repede înainte; cei doi bărbați se mutară pe marginea podului într-o animație sacadată. De două ori, unul dintre ei se grăbi să îngenuncheze lângă forma care nu se mișca. Apoi ambele capete se întoarseră brusc la stânga în același timp, după care încă doi bărbați, îmbrăcați în negru, intrară grăbiți în scenă.

Secretara se aplecă în față și atinse o tastă, iar filmul reveni la viteza normală. Bărbații în negru îngenunchează lângă siluetă, care păru să se miște. Unul dintre *Carabinieri* puse o mână pe umărul femeii și se aplecă deasupra ei, spunându-i ceva la ureche. Silueta încetă să se mai miște.

Din nou, Signorina Elettra derulă filmul: unul dintre ofițerii în uniformă sări în picioare, sfidând legea gravitației; apoi și celălalt făcu la fel. Imediat, ecranul se umplu de siluete pe măsură ce doi bărbați în uniforme albe sosiră cu o targă. Aceștia păreau că se conversează cu *il carabiniere* care nu vorbea cu ceilalți doi

bărbați, apoi alergară în vârful podului și puseră targa jos. Signorina Elettra încetini ritmul și bărbații în uniformă albă duseră femeia pe pod, cu un *carabiniere* urmându-i îndeaproape. Bărbații o așezară pe targă, apoi o ridicară și dispărură cu ea în colțul din stânga al ecranului.

Secretara mai apăsă pe o tastă și siluetele de pe ecran înghețară ca într-un joc pentru copii.

— Pot să mai văd o dată scena în care cade? întrebă Brunetti.

Signorina Elettra se conformă și amândoi urmăriră din nou scena în care tânăra nu reușea să-și împiedice căderea. Observară cum brațul îi cedează, iar capul se lovește de marginea treptei.

— Încă o dată, o rugă Brunetti și o luară de la capăt.

De data aceasta, ignoră sau încercă să ignore căzătura și privi în spatele tinerei ca să detecteze orice urmă de mișcare. Observă ceva.

— Puteți să dați cu încetinitorul? întrebă el.

Secretara porni filmul din nou, iar de data aceasta tânăra arăta ca și cum ar fi căzut sub apă, plutind până intră elegant în contact cu suprafața care avea să-i rupă brațul și să-i spargă capul.

Brunetti ignoră toate acestea și studie vârful podului din spatele ei. Privi din nou: o bară întunecată, verticală, care apăru din spate, apoi se răsuci, urmată imediat de ceva subțire, cu dungi, orizontal. Ieși din partea de sus a locului unde fusese bara verticală, apoi fu absorbit înapoi în stânga.

Signorina Elettra reluă scena de la început și priviră aceleași apariții: mai întâi, pe cea întunecată și verticală, apoi pe cea dungată, orizontală, amândouă plecând din același loc și întorcându-se acolo.

Signorina apăsă tastele și urmăriră scena o dată, și încă o dată.

Când filmul redat cu încetinitorul fu oprit a patra oară, lăsând vizibili doar câțiva centimetri din imaginea orizontală pe cale de dispariție, aceasta se întoarse spre Brunetti și întrebă:

— Ce credeți că e?

— O haină și un fular, zise el fără ezitare. Tipul a mers spre vârful podului, a aruncat o privire spre ce a făcut, apoi s-a întors și s-a dus în cealaltă parte.

Se aplecă și atinse ecranul cu degetul:

— Ăsta e fularul lui, care-i zboară într-o parte.

— Nenorocitul, șopti Signorina Elettra, și fu prima dată în atâția ani când Brunetti o auzi folosind un limbaj dur. Putea s-o omoare pe biata fată.

— Poate asta a și crezut, zise Brunetti mohorât.

12.

Signorina Elettra nu spuse nimic, doar se uita la ultimul val de linii orizontale. Își sprijini bărbia în palmă și continuă să-l studieze:

— Nu prea are ce altceva să fie, nu-i așa? fu ea de acord într-un târziu.

Se apropie mai tare, apăsă pe o tastă, iar imaginea de pe ecran se mări brusc.

— Uite, zise ea, se pot vedea și franjurii.

Brunetti se aplecă mai mult și văzu că aceasta avea dreptate. Făcu un pas înapoi, își băgă mâinile în buzunare și fixă imaginea de pe ecran, imaginându-și ce se întâmplase.

— Fata a căzut din capul scărilor, zise el. Deci el ori o urmărea, ori o aștepta lângă pod, ceea ce înseamnă că știa unde se duce ea. Apoi, după ce a împins-o, n-a putut să reziste tentației de a vedea ce s-a întâmplat.

Derulă totul în mintea lui din nou și spuse:

— Ea nu s-a mișcat până când au găsit-o oamenii ăia.

— Deci el chiar a crezut că a omorât-o, conchise Signorina Elettra în locul lui.

Apoi, cu vocea plină de furie și dezgust, zise:

— Doamne, e îngrozitor!

Brunetti văzu că aceasta își închisese ochii și se hotărî să-i vorbească din nou abia când se calmă. Se duse la fereastră și analiză vița-de-vie din grădina palatului unde, în ultimul deceniu, nu văzuse alt semn de viață decât reînnoirea anuală a acestei plante veșnic în expansiune. Peste o lună, glicina avea să fie în floare, dar deocamdată vița-de-vie se furișa amenințător pe zid, aparent nedispusă să-și divulge secretul până în ziua când – pam-pam! — apăreau paniculi acolo unde cu o zi înainte nu fusese nimic, iar parfumul umplea fiecare cameră din Questura.

Din spatele lui, Signorina Elettra comentă cu vocea ei obișnuită:

— De obicei, e soțul sau prietenul sau un fost sau cineva pe care încearcă să-l transforme într-un fost.

Brunetti ajunsese la aceeași concluzie și hotărâse că nu avea de ales, trebuia să se ducă înapoi la spital și să stea iar de vorbă cu fata.

— O cheamă Francesca Santello, zise el.

— Câți ani are? întrebă Signorina Elettra.

— E tânără, zise Brunetti, fiindcă nu-și amintea ce scria pe fișa medicală. Pare să aibă optsprezece ani, nu mai mult. Studiază la Paris, adăugă el.

— Vreți să văd dacă pot să aflu ceva despre ea?

Brunetti încuviință.

— Părea o fată drăguță, zise el.

— Fetele drăguțe nu au mereu prieteni drăguți, spuse Signorina Elettra.

Brunetti răspunse printr-o combinație de încuviințare din cap și ridicat din umeri, prin care își exprimă acordul și resemnarea față de mersul lucrurilor.

— E ciudat cum stătea el pe pod și se uita la ea, zise Signorina Elettra, cu o voce serioasă. Un ciudat n-ar face asta; pur și simplu ar împinge-o așa, să se distreze, și apoi ar fugi de-acolo. Dar tipul ăsta a vrut să vadă ce a făcut. O să caut, zise ea gânditoare.

Brunetti se uită la ceas și se hotărî să se ducă acasă la prânz, apoi să meargă la spital când, cel puțin teoretic, nu erau ore de vizită.

— Unde e fata? întrebă Signorina Elettra.

— La *Cardiologia*.

— Cum? nu reuși ea să-și ascundă surpriza.

— Nu aveau loc pentru ea în altă parte.

Într-un final, Signorina Elettra întrebă:

— Credeți că e în siguranță acolo?

— Pe cât de în siguranță poate să fie oricine acolo.

•

Se gândise să-l roage pe Vianello să meargă cu el după prânz, dar fata fusese atât de amețită încât era posibil să nu-și aducă aminte că vorbise cu el: mai bine să vadă o femeie lângă patul ei când se trezea. O sună pe Claudia Griffoni și o întrebă dacă se putea întâlni cu el la intrarea în spital la ora trei, ca să servească drept „prezență feminină liniștitoare” în timp ce chestiona el o tânără care fusese agresată.

După aceea o porni spre casă, mergând alene pe străzile aproape goale, cât încă mai putea. În Campo Santa Marina, observă că măsuțele de pe terasa patiseriei Didovich erau pline, majoritatea clienților stând cu ochii închiși și fețele spre soare. Văzându-i, Brunetti își aminti de un turist american, pe care-l auzise zicând: „Crema de soare e pentru fraieri”. Își mai aminti și că, atunci când îi repetase scena lui Rizzardi, aceasta îi provocase patologului unul dintre rarele sale zâmbete.

Așa cum bănuia, și familia lui stătea aliniată pe terasă, asemenea clienților de la Didovich. Paola, echipată cu mănuși și un fular de lână în jurul gâtului, citea. Chiara purta un tricou, la vederea căruia lui Brunetti i se făcu pielea de găină, și stătea cu scaunul dat pe spate, cu picioarele pe balustradă și ochii închiși, arătând de parcă ar fi intrat într-o comă adâncă. Raffi avea căști la urechi și stătea cu ochii închiși, bălăngănindu-și capul dintr-o parte în alta de parcă îl lovise Parkinsonul sau dansul Sfântului Vitus[2].

[2] O epidemie ciudată, în Evul Mediu în Europa, care s-a manifestat prin dansuri colective, în cadrul cărora participanții cântau, țipau și râdeau frenetic. Orele continue de dans le induceau participanților o stare de transă și extaz, urmată de leșin, sau chiar de moartea acestora. Printre simptomele medicale se numără: convulsii, dureri de piept, hiperventilație, halucinații și atacuri de epilepsie. (N.tr.).

Niciunul nu-l simți sosind. Stătu acolo și îi studie. Soția lui era transportată de venerația ei pentru cuvinte, fiica lui, de soare, iar fiul lui, de ceva ce Brunetti refuza să numească muzică. În zborul lor către alte sfere, uitaseră cu totul de el. Și, se pare, și de masa de prânz.

Se retrase în bucătărie și văzu lumina roșie care însemna că era aprins cuptorul, deci urmau să mănânce ceva odată ce zombii de afară aveau să se trezească și să i se alăture. Neavând altceva mai bun de făcut, Brunetti așeză masa, străduindu-se să facă cât mai mult zgomot. Lăsă farfuriile să se lovească de suprafața din lemn, ciocni vreo două furculițe de farfurii, puse cuțitele pe partea cealaltă cu un scârțâit satisfăcător. Șervețele – obiecte dezamăgitor de tăcute – și pahare care se ciocneau. Pe dulap, era o pâine într-o pungă de hârtie și o desfăcu cu zgomot, ba chiar se gândi o clipă să umfle punga și să o spargă cu un pocnet, dar hotărî că nu ar fi corect. Scoase coșul de pâine și tăie jumătate în felii cum îi plăceau lui și numai lui de groase, hotărât să se bucure de una dintre micile victorii ale vieții.

Mai scoase și o sticlă de apă minerală, apoi deschise frigiderul și găsi o sticlă începută de Pinot Grigio. Odată ce le puse pe masă, Brunetti nu văzu niciun motiv să mai aștepte; în plus, era trecut de ora prânzului, iar lui îi era foame.

Se duse înapoi pe terasă și-i văzu împietriți ca mulajele din ghips ale victimelor de la Pompeii.

— Mâncăm și noi de prânz? întrebă el cu tonul său obișnuit.

Nu răspunse niciunul, lucru pe care i-l putea ierta numai lui Raffi, care acum bătea pe coapse un ritm spasmodic.

— Mâncăm și noi de prânz? repetă Brunetti, de data aceasta mai tare.

Paola își ridică privirea din carte spre el, dar el era sigur că nu-l vedea. Ochii ei rămăseseră concentrați pe vreun loc sau o lume din mintea ei, unde oamenii vorbeau în fraze întregi, bine gândite și nu făceau scandal în legătură cu ora prânzului.

Chiara deschise ochii, ridică o mână să-i ferească de soare și îl văzu:

— A, ai venit, zise ea zâmbind. Ce drăguț!

Iritarea își făcu bagajele, deschise ușa și, trăgând nerăbdarea de mânecă, începu lungul drum pe scări în jos.

Paola își puse cartea cu fața în jos și se ridică în picioare.

— Cât e ceasul? întrebă ea. Nu te-am auzit.

— Abia am ajuns, explică Brunetti.

Paola se duse spre el, părând încă un pic ametită, fie de soare, fie de carte. Când ajunse lângă el, își puse mâna pe brațul lui și îi trimise un sărut spre urechea stângă.

— Avem *frittata* cu *zucchini* și piept umplut de curcan, zise ea.

— Te întrerup din ceva important? întrebă el arătând din priviri spre cartea pe care ea o abandonase.

— Adevăr, frumusețe, proză elegantă, analiză psihologică ascuțită, dialog încântător, enumeră ea.

— Pur și simplu nu poți să stai departe de Agatha Christie, nu-i așa? zise Brunetti și se întoarse în bucătărie.

Paola își luă cartea înapoi, o puse în fața lui Raffi și îi scoase căștile, apoi își mișcă buzele de parcă ar fi vorbit.

Raffi nu-și dădu seama din prima că ea glumea, dar apoi râse cu bunăvoință.

— Mor de foame, îi zise mamei lui, care deja îi întorsese spatele, de parcă n-ar fi spus asta cel puțin o dată pe zi de când învățase să vorbească.

El și Chiara o urmară pe Paola în bucătărie și se așezară la locurile lor. Paola se aplecă deasupra cuptorului și spuse peste umăr:

— Mersi că ai pus masa, Chiara.

Chiara o privi surprinsă, apoi se uită la Raffi, care clătină din cap și, ținându-și mâna dreaptă aproape de piept și acoperind-o cu stânga, arătă cu degetul spre Brunetti, care-și duse arătătorul la buze, un gest care îi permise Chiarei să spună:

— Păi, tu gătești mereu, *Mamma*. Măcar atât să fac și eu.

De data aceasta, Raffi își băgă de mai multe ori degetul în gura deschisă, dar nu spuse nimic care să dea de gol perfidia surorii lui.

Prânzul se scurse liniștit, cu mici tachinări firești pentru niște oameni care se simt în largul lor împreună. Paola îl întrebă pe Raffi dacă Sara urma să vină acasă de la Paris de Paște, iar când el răspunse că da, Paola îl întrebă dacă îi era dor de ea.

Raffi își ridică privirea din desert – prăjitură cu dovleac și stafide –, își puse furculița pe farfurie și-și duse mâna la inimă.

— Nu mă gândesc la nimic altceva. Râvnesc după ea ca un marinar naufragiat care tânjește să vadă o barcă la orizont, ca un om rătăcit prin deșert care jinduiește să vadă un izvor susurând, ca…

— Un om flămând care tânjește după o coajă de pâine, ca… începu Chiara, dar fu întreruptă de Paola.

— Nu e interesant, spuse ea cu tonul pe care-l folosea pentru a specula, că atunci când tânjim după ceva ne exprimăm mereu prin termeni fizici: foame, sete, siguranță fizică?

— După ce ar trebui să tânjim atunci? întrebă Brunetti. Pace în lume?

— Nu asta vreau să spun, insistă Paola. Mi se pare interesant că, de obicei, când tânjim după ceva, folosim termeni fizici, nu spirituali sau intelectuali.

— E ceva imediat, zise Chiara. Suferi de nevoi fizice: apă, mâncare, somn. Le *simți*.

— Suferi mai mult de lipsa libertății sau a liniștii interioare, aș zice eu, adăugă Brunetti.

Raffi își continuă prăjitura, de parcă i se părea mult mai importantă decât genul acela de speculații.

— Dar durerea fizică *doare,* insistă Chiara. Nimeni nu moare că l-a lovit amocu'.

Paola își duse mâna la inima îndurerată. Pe cealaltă o întinse peste masă către Brunetti și îl luă de mână.

— Guido, am crescut o sălbatică.

A venit momentul să mă duc să mă întâlnesc cu Griffoni, hotărî Brunetti.

13.

Claudia era acolo la ora trei. Înfățișarea ei – înaltă, blondă, cu ochi albaștri – dezmințea orice idee preconceptă despre napoletane, în schimb inteligența și simțul ei de observație confirmau o alta. Profitând de ziua frumoasă, cei doi rămaseră pe treptele spitalului cât Brunetti îi explică despre atacul și filmarea de pe pod.

— Tot ce vezi din el sunt haina și fularul? întrebă Griffoni.

— Da.

Brunetti se îndepărtă un pic de ea și se opri, apoi se întoarse cu fața spre ea și mimă cu brațul un fular care se răsucea într-o parte. O femeie care venea pe *campo* le aruncă o privire ciudată, după care intră în spital.

— Pur și simplu a stat acolo și s-a uitat?

Brunetti încuviință.

— Apoi s-a întors și a coborât pe partea cealaltă a podului.

Griffoni privi în lateral, la podul care ducea în *campo,* de parcă încerca să-și imagineze evenimentele ce se petrecuseră acolo.

— Mergem să vorbim cu ea? întrebă Griffoni în cele din urmă.

Brunetti o luă înainte printr-o curte înmiresmată de pământul reavăn și dornic de venirea primăverii. Lăsându-și picioarele să urmeze meandrele memoriei în timp ce străbăteau spitalul, îi povesti lui Griffoni atât cât știa și el despre fată: studia canto la Paris, dar era aici în vacanță și exersa la teatru cu tatăl ei, unul dintre *repetitori.*

— Cântă bine? întrebă Claudia.

— Probabil tatăl ei așa crede.

Brunetti luă în considerare legătura posibilă, dar nu foarte probabilă dintre Francesca Santello și Flavia Petrelli. Amândouă erau cântărețe și amândouă fuseseră provocate, deși își dădu seama că acest cuvânt nu era destul de sugestiv pentru ce se întâmplase cu Francesca. În cele din urmă, se hotărî să o spună, atât ca să verifice cum suna, cât și dintr-un alt motiv.

— Flavia Petrelli a complimentat-o pentru cum cântă. Poate cineva a auzit-o atunci.

Claudia se opri brusc.

— Vrei să repeți?

— *Signora* Petrelli are un fan care se pare că a urmărit-o până aici, zise Brunetti vorbind rar, ca să-și dea timp să formuleze povestea. Îi trimite flori, cantități enorme. A început în Londra; s-a întâmplat la Sankt Petersburg, apoi i-a trimis și altele în cabină după premiera de aici. Când a ajuns acasă, a mai găsit un

buchet în clădirea în care locuiește, în fața ușii apartamentului. Nimeni nu fusese lăsat să intre în clădire.

Claudia își frecă obrazul, apoi își trecu degetele prin păr și trase de câteva șuvițe.

— Și fata? Nu înțeleg ce legătură încerci să faci.

Nici el nu înțelegea, cel puțin, nu într-un mod linear care să li se pară plauzibil și celorlalți. Începu din nou să meargă, cu Claudia alături. Trecură de bufet și abia dacă-i observară pe oamenii în papuci și halate de baie care stăteau înăuntru și-și beau cafeaua.

— Eu aș zice că a trimite cuiva flori… continuă ea, dar când se întoarse și văzu expresia de pe fața lui, adăugă: bine, multe flori este cu totul altceva decât a încerca să omori pe cineva.

Intenționase să fie ironică, dar nu reușise decât să fie sceptică.

— Ambele sunt acțiuni exagerate, insistă el.

— Asta înseamnă că una duce la cealaltă? întrebă ea cu tonul pe care îl auzise atâția ani folosit de procurori.

Brunetti se opri.

— Claudia, nu te mai juca de-a polițistul rău, bine? Dacă te gândești că ăsta este comportamentul unei persoane instabile psihic, atunci poate înțelegi ce vreau să spun.

Îl privi și ea, evident neconvinsă.

— Dacă încerci să legi două lucruri fără legătură între ele, nimic nu e mai potrivit decât să spui că cine le-a făcut a fost nebun, nu-i așa? Nu ai nevoie de un motiv pentru că există un nebun pe care să dai vina.

— Exact asta spun și eu, insistă Brunetti. E o nebunie să trimiți sute de flori cuiva în doar câteva luni, în trei țări, și să nu-i spui cine ești.

— Sute? întrebă ea, clar surprinsă.

— Da.

— A!

Urmă o lungă pauză.

— Le-ai văzut?

— Pe cele de pe scenă, da. Și mi-a zis că erau cel puțin zece buchete în cabina ei în seara premierei și altele în fața ușii de la apartament, când s-a întors acasă.

— Ai vorbit cu ea?

— Părinții Paolei au invitat-o la cină la câteva seri după spectacol și acolo ne-a povestit.

— Spunea adevărul?

Nedorind să o întrebe pe Claudia de ce s-ar îndoi de cuvântul Flaviei, Brunetti răspunse blând:

— Așa cred. Pare o martoră de încredere.

Când îl sunase pe Freddy, acesta confirmase povestea cu trandafirii din clădire, dar adăugase că, după părerea lui, Flavia reacționa exagerat la ei.

— La urma urmei, Guido, spusese el, ne aflăm la Veneția, nu în Bronx.

Probabil vocea lui Brunetti îi trădase frustrarea la reticența Claudiei de a-l crede, pentru că, în momentul când începură să urce spre Cardiologie, aceasta îi zise:

— Nu am nevoie de confirmare, Guido, te cred. Și pe ea. Doar că nu mă împac cu ideea că cineva ar putea să fie atât de…

— Nebun? sugeră Brunetti.

Claudia se opri la ușa salonului și se întoarse spre el:

— Da, nebun.

Brunetti îi deschise ușa și o lăsă să intre prima, apoi o urmă în salon. La camera de gardă a asistentelor, văzu aceeași persoană care fusese de serviciu în dimineața aceea. Când își ridică privirea, aceasta îl recunoscu și spuse:

— I-am găsit o cameră.

Asistenta părea sincer bucuroasă că putea să-i spună asta. Brunetti își aminti că fata fusese reetichetată ca victimă, așa că acum era febleța tuturor.

— Ce bine! răspunse el și zâmbi.

Se gândi că era nimerit să explice cine era blonda atrăgătoare de lângă el, așa că arătă spre Griffoni și spuse:

— Am venit cu o colegă. Cred că ar fi mai bine să fie și o femeie de față când vorbim.

Asistenta încuviință din cap.

— Cum se simte? întrebă Brunetti.

— Mai bine. Doctorul i-a schimbat analgezicul, așa că e mult mai puțin ametită decât dimineață.

— Putem s-o vedem? întrebă Griffoni cu politețea pe care femeile frumoase – dacă sunt inteligente – o folosesc când vorbesc cu femei mai puțin atrăgătoare decât ele.

— Sigur că da, răspunse asistenta. Veniți cu mine!

Îi conduse pe hol și se opri la a doua ușă, o deschise și intră fără să ciocănească. Griffoni puse o mână fermă pe brațul lui Brunetti și nu-l lăsă să intre în cameră după asistentă.

— Las-o pe ea să ne invite înăuntru, zise.

După o clipă, asistenta se întoarse și le spuse amândurora:

— Ar vrea să intrați la ea.

Brunetti îi dădu voie lui Griffoni să intre prima. Era o cameră dublă, cu vedere spre vârfurile copacilor abia înfrunziți. Celălalt pat era gol, deși fusese desfăcut, iar pernele ridicate păstrau încă urma lăsată de capul persoanei care se odihnise sprijinită de ele.

Griffoni se opri la doi metri de pat și stătu nemișcată pentru a-l lăsa pe Brunetti să se apropie de fată. Arăta mai bine: avea părul pieptănat și obrajii prinseseră puțină culoare. Din expresia ei, era clar că și-l amintea pe Brunetti și se bucura să-l revadă.

Zâmbi larg, iar el observă din nou cât de frumoasă era.

— Mă bucur că arătați mai bine, zise el și-i întinse mâna.

Ea o strânse cu mâna sănătoasă și spuse:

— Slavă Domnului că nu sunt pianistă!

Ridică gipsul câțiva centimetri ca să-și arate cealaltă mână, umflată și vânătă. Din nou, vocea aceea dulce și dicția precisă.

Brunetti se întoarse spre Griffoni, care veni alături de el lângă pat.

— Ea este colega mea, Claudia Griffoni.

Gândindu-se că adevărul i-ar face bine fetei, adăugă:

— M-am gândit că ar trebui să vin cu o femeie.

— Ca să-mi fie mai puțin frică?

— Ceva de genul ăsta.

Fata se uită la Griffoni și îi surprinse privirea. Aceasta strânse din buze și-și ridică sprâncenele a surpriză la sinceritatea replicii lui Brunetti.

— Mulțumesc.

Apoi, privind spre Griffoni, adăugă:

— Nu pare prea amenințătoare.

Griffoni râse, iar Brunetti se simți ciudat de exclus din acea complicitate feminină. Pentru a-și restabili poziția, zise:

— Aș vrea să-mi povestiți din nou despre seara trecută, măcar atât cât vă amintiți.

Griffoni se apropie, își lăsă geanta pe podea, lângă perete, și scoase din ea un carnețel și un stilou.

Fata zâmbi, de parcă încă nu era gata să riște o mișcare, de teama loviturii puternice suferite la cap.

— M-am tot gândit la asta de când am vorbit azi-dimineață, am tot încercat să-mi amintesc, dar e greu, din cauza a ceea ce s-a întâmplat. Știu că m-a împins. Nu vreau să inventez lucruri care poate s-au întâmplat înainte sau să le las să-mi schimbe amintirea.

Ridică o mână și o lăsă să cadă neputincioasă înapoi pe pat.

— Sunt sigură de asta: chiar am auzit ceva când mă plimbam, poate de când am plecat de la pizzerie, sau am simțit ceva, dar nu sunt sigură ce era.

Tăcu și Brunetti văzu din nou cât de deschisă era culoarea ochilor ei, într-un contrast ciudat cu nuanța închisă a părului. Dacă ea ar fi fost o femeie mai în vârstă sau mai vanitoasă, ar fi suspectat-o că și l-a vopsit. Așa însă, se gândi doar că avusese noroc de o zestre genetică ce combina părul acela castaniu cu ochii de un albastru senin și pielea extrem de palidă.

— V-ați uitat în urmă să vedeți ce era? întrebă Griffoni.

Chipul fetei se relaxă când simți ușurința cu care Griffoni îi adresase întrebarea, de parcă aceasta deja credea că fata fusese într-adevăr conștientă de o prezență și avea nevoie doar de o idee mai clară cu privire la ce ar fi putut să fie.

— Nu. Suntem în Veneția. Așa ceva nu se întâmplă aici.

Brunetti încuviință din cap și aşteptă.

— Când am ajuns la pod, am auzit pași în spatele meu, dar înainte să mă întorc, l-am auzit spunând „È mia" cu o voce tare înspăimântătoare și apoi am simțit un brânci. În clipele acelea, nu puteam să mă gândesc decât cum să nu cad, să ajung la capătul treptelor pe picioarele mele. Dar n-am reușit. Apoi un bărbat stătea aplecat deasupra mea și mă întreba dacă am pățit ceva.

— Și așa am ajuns aici, zise Griffoni, ridicându-și stiloul de pe pagină și arătând cu el spre cameră.

Apoi, pe un ton mai serios, întrebă:

— Ce înțelegeți prin „voce înspăimântătoare"?

Francesca închise ochii și Brunetti știu că se transportase înapoi pe pod.

— Avea respirația întretăiată, zise ea și deschise ochii. De parcă îi fusese greu să mă urmărească sau să urce treptele. Nu știu. Era un sunet ca un gâfâit. Ca atunci când încerci să sperii un copil.

— Credeți că încerca să-și mascheze vocea? întrebă Brunetti.

Ochii albaștri priviră pe fereastră și studiară copacii îndelung. Auzise el odată că solistele au o memorie extraordinară. Sunt nevoite. Și-o imagină amintindu-și vocea de pe pod, iar apoi ea zise:

— Da, ăsta ar putea fi motivul. Nu era o voce adevărată. Adică nu era vocea reală a cuiva.

— Sunteți sigură că ați auzit bine? întrebă Brunetti. V-a spus că sunteți a lui.

— Da.

Răspunsul ei veni imediat, fără ezitare.

Brunetti îi aruncă o privire lui Griffoni, gândindu-se ce părere ar avea ea despre următoarea lui întrebare, dar hotărî să o rostească oricum:

— Sunteți sigură că s-a referit la dumneavoastră?

— Sigur că da, răspunse ea înverșunată. V-am spus, a zis „È mia". Vorbea cu *mine*.

Auzi reacția surprinsă a lui Griffoni, dar fata fu cea care întrebă:

— Ce?

Brunetti o privi pe Claudia descâlcind gramatica și, în același timp, studiind chipul Francescăi care, la fel ca trupul mic ascuns sub pătură, zvâcnea de tinerețe.

— Nu a spus „Sei mia"? întrebă Griffoni, fără să încerce să-și ascundă neîncrederea. Unei persoane pe care o împinge pe scări?

Fata îi spusese de două ori lui Brunetti că atacatorul ei i se adresase formal și de ambele dăți și el, și Claudia fuseseră surprinși. Tinerețea sa era neîndoielnică, iar atacatorul ei era foarte posibil să fi fost mai în vârstă. Era absurd să i se adreseze formal. În acest caz, se referea la o altă femeie: *„Ea* este a mea".

14.

— Cred că-mi spunea că sunt a lui, zise Francesca, încă neînțelegând că era posibil să nu fie ea principala țintă a atacatorului. Tocmai asta e atât de îngrozitor, că el pur și simplu hotărăște cine îi aparține.

Auzindu-i furia, Brunetti începu să creadă că fata va scăpa cu bine din toată povestea asta; era un răspuns mult mai sănătos decât frica și precauția.

— Ați spus că nu ați văzut pe nimeni care să vă urmărească, îi aminti Brunetti.

Dură puțin până când tânăra răspunse.

— Pe pod, am *simțit* asta.

În timp ce vorbea, începu să se moleșească, asemenea unui copil care s-a jucat intens toată ziua, iar acum are nevoie să doarmă. Brunetti observă și se întoarse spre Griffoni:

— Cred că avem destule informații, nu-i așa, Claudia?

Aceasta își închise carnetul și-și ridică poșeta. Și-o trecu peste umăr și se apropie de pat.

— Vă mulțumesc că ați stat de vorbă cu noi, Signorina Santello.

Claudia își puse o mână pe brațul fetei, îl strânse ușor și se retrase, făcându-i loc lui Brunetti.

— Tatăl dumneavoastră știe ce s-a întâmplat? își aminti el să întrebe.

— E plecat la Florența pentru câteva zile, spuse ea cu o voce care aluneca în somn. Lucrează acolo la festival, cântă la audiții.

— I-ați spus ce s-a întâmplat? întrebă Brunetti.

— Doar că am căzut și mi-am rupt mâna, zise ea, apoi își pierdu concentrarea, dar reveni ca să adauge: Nu am vrut să-l sperii.

Își răsfrânse buzele gândindu-se la tatăl ei sau la faptul că-l scutise de griji, apoi adormi.

Cei doi o priviră o vreme, după care plecară. Brunetti o întrebă pe asistentă dacă venise careva să o viziteze, iar aceasta îi răspunse că venise o mătușă în dimineața aceea și avea să o ia acasă a doua zi.

— Mătușa mi-a spus că părinții sunt divorțați și că mama trăiește în Franța, zise asistenta, apoi ridică din umeri. Timpuri moderne, *Commissario.*

Brunetti îi mulțumi pentru ajutor. El și Griffoni părăsiră spitalul și se întoarseră la Questura.

În timp ce traversau *il campo,* Claudia spuse:

— „È mia.” Sigur că vorbea despre o altă femeie. Nu i-ar fi spus „Lei”. E încă o puștoaică, iar el încerca să o omoare, pentru Dumnezeu. Nu i s-ar fi adresat formal.

— Iar cealaltă femeie? întrebă Brunetti.

— Nu fi rezervat cu mine, Guido, spuse ea cu iritare vizibilă. Cred că ce mi-ai spus este posibil.

— Doar posibil? întrebă el, străduindu-se să nu sune rezervat.

Griffoni zâmbi și îi dădu un pumn ușor în braț.

— Bine, mai mult decât posibil.

Cotiră spre stânga în capătul podului Ponte dell'Ospedaleto și merseră de-a lungul canalului, Brunetti fără să-și dea seama că alegea direcția, iar Griffoni ținându-se după el ca un pește-pilot lângă un rechin, mulțumită să-l lase pe el să conducă.

Ajunseră la următorul pod și se opriră. Ea-l întrebă:

— Ce vrei să faci?

— Să-l trimit pe Vianello să vorbească cu oamenii din cartier, să vadă dacă n-au observat vreo persoană care a petrecut mult timp lângă locuința ei, răspunse Brunetti, apoi adăugă: Aș vrea să pun pe cineva să o supravegheze pe fată, dar cum Alvise e plecat, nu prea avem personal, nu știu dacă avem cum să facem asta.

— De ce nu-l rogi pe el? întrebă ea.

— Pe cine? Pe Alvise?

Griffoni încuviință și spuse:

— Nu-l știu de foarte mult timp, dar e loial și poate să urmeze ordine simple. Și sigur abia așteaptă să se întoarcă la muncă. Așa că, dacă i se spune că este o misiune specială, și să se asigure că nu i se întâmplă nimic fetei la spital, o să profite de șansa asta.

— A fost suspendat, ceea ce, după înțelegerea mea, înseamnă că nu poate să lucreze și nu este plătit, zise Brunetti. Nu pot să-i cer să-și asume riscul de a lucra și cu siguranță nu pot să-i cer să facă asta degeaba.

Griffoni căzu pe gânduri, după aceea spuse:

— Nu cred că asta va fi o problemă, Guido.

— Sigur că este. Cum îl plătim? Facem chetă de la restul personalului?

Chiar în timp ce spunea aceste cuvinte, își dădu seama cât de ciudată era conversația lor. Să-l roage pe Scarpa să contribuie la salariul lui Alvise și astfel să se asigure că Patta avea să afle ce făceau ei?

Griffoni îl privi și începu să vorbească, dar se opri și studie apa din canal. Negăsind niciun răspuns acolo, își îndreptă din nou atenția spre Brunetti și zise:

— Este posibil ca Signorina Elettra să nu fi înregistrat cererea de oprire a salariului înainte să se oprească și ea din lucru.

— Nu s-a oprit din lucru, zise Brunetti emfatic, încercând să aducă un pic de logică în conversația lor. Face grevă.

Oare așa se simțea și Alice, se întrebă el, pierdută într-o pădure de cuvinte de care nu știa cum să scape?

Griffoni nu-l contrazise, așa că se gândi să-și consolideze argumentul.

— Și oricum, el e plătit de la Roma, nu de aici, explică Brunetti. Toți suntem plătiți așa.

Măcar asta trebuia să știe și ea.

— Ordinul de oprire a salariului ar pleca de aici, nu-i așa? întrebă Griffoni. De la locotenentul Scarpa, contrasemnat de *Vice-Questore*.

Interpretându-i tăcerea drept confirmare, aceasta adăugă:

— Există totuși moduri de a dejuca acest plan.

Brunetti își duse mâna dreaptă la față și-și frecă firele scurte de păr care îi crescuseră sub buza de jos de când se bărbierise, în dimineața aceea. Le scărpină ușor, spunându-și că putea aproape să le audă crescând de îndată ce trecea cu unghiile peste ele.

— Dejuca, repetă el.

Chipul lui Griffoni rămase ciudat de imobil când spuse:

— Dacă ordinul acela nu ar fi transmis la Roma, iar el ar fi încadrat într-o nouă categorie de serviciu, atunci nu ar avea loc nicio întrerupere a salariului.

— Dacă ar fi? Brunetti repetă condiționalul, un mod verbal care se tot strecura în numeroasele conversații cu Comisarul Griffoni și cu Signorina Elettra. O nouă categorie de serviciu?

Griffoni ridică o sprânceană și ambele mâini, ca și cum ar fi vrut să sugereze sensul nelimitat al acelei fraze.

Brunetti studie chipul lui Griffoni. Se schimbase de când aceasta se împrietenise cu Signorina Elettra? Nu era ceva ascuns în ochii ei, o trăsătură care nu fusese acolo înainte?

Nu se putu abține să nu întrebe:

— Ea a făcut toate astea?

— Da.

— Lui ce i s-a zis? întrebă Brunetti.

— Numai că o să i se schimbe misiunea cât timp se rezolvă situația asta.

Griffoni privi în altă parte, după aceea reveni la el.

— A ajutat la arhivă până acum.

— Cum a ajutat?

— Atât cât poate el să ajute, fu tot ce răspunse aceasta. Brunetti se uită spre clădirile de pe partea cealaltă a canalului. Obloanele celor mai mari erau decolorate de soare, iar câteva atârnau strâmb. Un burlan se desprinsese și apa lăsase urme pe fațadă.

— Spune-i să se ducă la spital şi să verifice de câteva ori pe zi, da? îi spuse el. În haine civile. O să-i placă asta.

Cât de uşor puteau femeile astea două să-şi atragă complici!

— Iar când fata se duce acasă? întrebă Griffoni. Ce facem atunci?

— Dacă rămâne în oraş, tot poate să se ducă şi să verifice, zise el.

Nu era mult. Alvise nu era mult. Dar tot era ceva.

Îşi continuă drumul pe mal spre Questura.

Ea îl urmă.

— Mi-ar plăcea să o aud cântând, spuse ea, spre surprinderea lui.

— De ce?

— Are o voce frumoasă. Pare ciudat totuşi la aşa o mână de fată.

Când intrară în Questura, Claudia întrebă:

— Vrei să mai fac ceva după ce vorbesc cu Alvise?

Din cauză că nu era veneţiană, la început Brunetti fusese reticent să o roage să meargă la teatru, pentru că era posibil ca cei de acolo să nu vrea să stea de vorbă cu o străină. Mă rog, se temperă el, cu o nevenețiană. Dar începuse să presimtă că farmecul şi frumuseţea ei ar putea fi suficiente ca să depăşească acest handicap.

— Vezi dacă cineva de la teatru a observat ceva sau pe careva care n-ar fi trebuit să fie acolo.

Fără să comenteze că era o cerinţă atât de vagă, Griffoni încuviinţă şi se despărţi de el în capul scărilor, ca să meargă în propriul ei birou. Brunetti intră la Signorina Elettra şi o găsi stând drept la birou, de data aceasta, în loc de revistă, având în faţă o carte.

— Folosiţi greva ca să recuperaţi din lecturi? întrebă el.

Ea nu se obosi să-l privească, fie pentru că acum greva ei îl includea şi pe el, fie pentru că era absorbită de carte.

Brunetti se apropie şi, citind scrisul răsturnat, desluşi numele de pe copertă.

— Sciascia? întrebă el. Nu învăţaţi destule despre crime şi poliţie lucrând aici?

Întrebarea lui fu suficientă să-i distragă atenţia.

— Încerc să limitez contactul direct.

— Cu crimele?

Ea privi în direcţia uşii de la biroul vicechestorului.

— Cu poliţia, zise ea, apoi, răspunzând la falsa agitaţie a mâinilor lui Brunetti, clarifică: dar numai cu cei de un anumit rang.

— Sper că nu fac şi eu parte dintre ei.

Signorina Elettra luă panglica roşie care atârna de copertă şi o strecură între pagini înainte de a închide cartea.

— Deloc. Cum pot să vă ajut, *Commissario*?

Nu văzu niciun motiv să-i spună că știa despre salariul lui Alvise sau despre noua categorie de încadrare în serviciu: atâta timp cât nu știa, nu trebuia să facă nimic.

— Fata pe care am văzut-o, începu el arătând cu mâna spre computer, mi-a spus că a fost lăudată pentru cum cântă de nimeni alta decât Flavia Petrelli.

Îi dădu ocazia să pună întrebări, dar ea doar își puse cartea lângă computer și continuă să-l privească cu atenție.

— *Signora* Petrelli are un fan al cărui comportament este… excesiv, continuă el.

Ea tot nu zise nimic.

— Până acum, tot ce a făcut a fost să-i trimită flori, sute de flori, și în cabină, și acasă.

După o pauză lungă, Signorina Elettra întrebă:

— Până acum?

Brunetti ridică din umeri pentru a-și exprima îngrijorarea.

— Nu am un motiv concret să cred că există vreo legătură cu ce s-a întâmplat pe pod. E doar o presupunere.

Ea se gândi, cu chipul impasibil.

— Aveți vreo idee cine este fanul ăsta?

— Absolut niciuna, zise el, dar își dădu seama că nu se gândise prea mult la identitatea acestuia. Trebuie să fie cineva cu suficienți bani ca să călătorească unde cântă ea și să cumpere atâtea flori. Și care este suficient de deștept și de bogat ca să facă astfel încât florile să fie livrate unde vrea el.

Încercă să-și imagineze ce altceva ar trebui să știe și să poată face omul acela.

— Ar trebui să știe orașul destul de bine pentru a putea urmări fata fără să fie văzut și fără să-i piardă urma.

— Și fără să-l vadă ea. Credeți că asta înseamnă că e venețian?

— E posibil.

— Să încerc să aflu ceva despre flori? întrebă ea cu entuziasmul unui vânător lăsat liber pe câmp.

— Trandafiri galbeni. Erau atât de mulți încât trebuie să fi făcut o comandă specială. Probabil florăria a trebuit să le comande de pe continent.

Signorina Elettra se aplecă în față să pornească computerul.

— V-a fost dor de el? riscă Brunetti să întrebe, arătând din cap spre ecran.

— Nu mai mult decât le e dor prietenilor mei de copii când pleacă la universitate, zise ea, așteptând să se aprindă ecranul.

Brunetti era șocat de cât de puține lucruri știa despre ea după toți acei ani. Avea prieteni ai căror copii erau la vârsta la care plecau la universitate, și totuși ea nu putea să fie suficient de în vârstă ca să aibă un copil de facultate. Nici măcar nu știa câți ani are. Dacă ar fi vrut, i-ar fi fost ușor să se uite în dosarul ei, să-i afle data nașterii și studiile. Dar nu făcuse niciodată așa ceva, la fel cum nu

ar fi citit niciodată scrisorile unui prieten sau cel puțin nu ar fi făcut asta în perioada când oamenii încă mai scriau scrisori. Paola, a cărei mamă era o cititoare pătimașă, moștenise simțul etic și onoarea eroilor gentilomi din romanele de secol nouăsprezece. El, în schimb, destul de ciudat, primise aceeași educație morală de la o femeie care nu făcuse mai mult de opt clase și de la un visător veșnic șomer, cu sănătatea distrusă și mintea afectată de anii petrecuți ca prizonier de război.

— Scuze, zise el, neatent la ultimele ei remarce.

— Am spus că îmi dau voie să simt selectiv, zise ea arătând spre ecranul computerului. Mi-e dor la fel ca întotdeauna, numai că acum există două persoane pentru care nu am acest sentiment.

Brunetti fu impresionat de cât de rezonabil făcea ea să pară totul.

— Cum sunt printre cei pentru care încă lucrați, zise Brunetti cu falsă seriozitate, pentru a arăta că își dorea mult să se afle printre aceștia, aș vrea să aflați tot ce puteți despre fata de pe pod. Francesca Santello: părinții divorțați; mama trăiește în Franța; ea locuiește cu tatăl ei când vine aici; undeva în Santa Croce. Studiază canto la Conservatorul din Paris.

Vorbi rar când văzu că ea își lua notițe.

— Am rugat-o pe Claudia să afle dacă s-a întâmplat ceva ciudat la teatru. Chiar dacă nu e venețiană.

Signorina Elettra încuviință la fel cum ar fi făcut dacă el ar fi menționat limitările impuse de un handicap fizic.

— Cunoașteți pe careva care lucrează acolo? întrebă el. Singura persoană pe care o știu eu s-a retras cam acum cinci ani și s-a mutat în Mantova.

Ea răspunse imediat:

— Un fost coleg de școală lucrează la barul din colț, chiar vizavi de teatru. Pot să-l întreb dacă i-a auzit vorbind despre ceva ciudat. Majoritatea soliștilor și a personalului își beau cafeaua acolo, așa că e posibil să-i fi auzit zicând ceva.

Își notă asta, apoi se uită la Brunetti.

— Altceva?

— Aș vrea să vedeți ce puteți afla despre fani, zise el. Signorina Elettra își ridică stiloul ca să-i atragă atenția.

— Ar fi poate mai corect să le spunem urmăritori.

— Ai cui?

— Ai doamnei Petrelli.

— Și fata? întrebă el, deși credea că știe.

— Ea doar i-a stat în cale.

— În cale, repetă Brunetti, mulțumit că i se confirma părerea.

— Să caut informații despre fostul soț al doamnei Petrelli? întrebă ea.

— Da. Și vedeți dacă puteți afla… revistele de bârfe au ediții online?

— Habar n-am, răspunse ea sec. Eu le citesc mereu la coafor.

— Dacă au, puteți căuta în ultimii ani să vedeți cu cine a avut relații *Signora* Petrelli?

— Vă gândiți la același lucru ca mine?

— Probabil, zise Brunetti. Verificați revistele, adăugă el, gândindu-se că, dacă ar întreba-o direct pe Flavia, ar ajuta-o pe Signorina Elettra să economisească mult timp. Dacă nu, măcar ar avea mai mult la dispoziție să spargă greva.

15.

În biroul său, porni propriul computer și, spunându-și că e bărbat, nu mămăligă, și că poate cu siguranță să facă o cercetare elementară, se uită la statisticile privind infracțiunile urmăritorilor. Termenii pentru „urmăritor” – *stalker*— și pentru „ucigaș în serie” – *serial killer* – pătrunseseră în limbă din engleză, iar Brunetti își spuse că, atâta timp cât engleza a dat și *privacy* pentru „intimitate”, putea s-o ia așa, cu bune și cu rele.

Începu să citească documentele interne și statisticile poliției, apoi intră în spațiul amplu al evidențelor păstrate de Ministerul de Interne. Citi cu tot mai mult interes, dar și mai multă neliniște și, după o oră, rosti cu voce tare:

— S-a dus naibii mitul latin loverului!

Conform poliției, aproximativ două femei erau ucise în fiecare săptămână, de obicei de un fost. Existau nenumărate alte cazuri de decese accidentale și varii atacuri malițioase, dar apărea întrebarea: când devenise la modă să arunci cu acid pe chipurile femeilor?

Își aminti că în urmă cu câțiva ani participase la un seminar în Rimini, unde un patolog la costum și cravată, care ar fi putut fi ușor confundat cu un farmacist dintr-un orășel, vorbise despre numeroasele crime care trecuseră neobservate în fiecare an: căzăturile erau foarte comune, la fel ca supradozele de pastile luate de femei care în plus mai și băuseră. Doctorul le spusese atunci că, uneori, femeile se loveau la cap și se înecau în cadă. Acesta făcuse odată o autopsie unei femei al cărei soț o găsise plutind acolo când se întorsese acasă de la serviciu, după ce – așa cum declarase poliției – dimineața o lăsase în pat, dormind. Un om foarte bogat, acesta era și foarte neglijent, căci uitase de camerele de supraveghere din casă, care o înregistraseră pe soția sa intrând în baie, urmată de el după numai opt minute, gol și ținând în mână o folie mare cu bule de aer, din care patologul găsise urme sub unghiile victimei. „Oamenii tineri și sănătoși nu cad în cadă. Rețineți acest lucru, doamnelor și domnilor!”, le spusese el înainte de a trece la cazul următor.

Iar tinerele nu se împiedică și nu cad de pe poduri, adăugă Brunetti, deși nu mai asculta nimeni în afară de el.

Afișă statisticile pe ultimii câțiva ani și văzu că agresiunile împotriva femeilor erau invers proporționale cu scăderea economiei. Un număr destul de mare de bărbați care se treziseră ruinați financiar aleseseră sinuciderea, dar și mai mulți își îndreptaseră furia și disperarea – sau orice altă emoție îi stăpânea – împotriva femeilor de lângă ei, omorându-le sau mutilându-le cu o frecvență care îl înspăimântă pe Brunetti.

Acestea, se gândi el, erau femei pe care ei le cunoșteau și spuneau că le iubeau sau le iubiseră odată, în multe cazuri, femei cu care-și crescuseră copii. Nu erau vreo divă distantă, de neatins, de pe scenă, care cânta pentru mii de oameni, nu numai pentru unul singur.

Închise documentele și se holbă la coama unui deal verde de pe protectorul de ecran, care era deja montat pe computer când acesta intrase în biroul și în viața lui. Dealuri verzi, unul coborând spre stânga și, în spatele lui, încă unul spre dreapta, aproape ca și cum fotograful le-ar fi spus cum să pozeze. Se aplecă în față și deschise Google, scrise numele ei în fereastră și apăsă o tastă, iar peste câteva secunde Flavia Petrelli îi zâmbea de parcă voia să-i mulțumească pentru ajutor. Iat-o: costumată, frumoasă, strălucitoare. Privi hainele și încercă să-și dea seama pentru ce roluri ar fi fost necesare. Nimeri *Contessa* din *Nozze* și, pentru că tocmai văzuse producția respectivă, *Tosca*. După pălăria de cowboy și pistol, o recunoscu pe Minnie, deși Brunetti nu văzuse niciodată *La Fanciulla*. În următoarea fotografie purta o rochie cu crinolină, cu un decolteu generos, iar părul – sau peruca – ridicat în vârful capului. Nu se obosi să citească descrierea.

Trecu la Wikipedia, unde i se aminti că solista se născuse în Alto Adige în urmă cu peste patruzeci de ani, unde își și începuse studiile muzicale. Sări peste rezumatul carierei ei și începu să parcurgă paragraful scurt intitulat „Viața personală". Scria despre soț, identificat corect ca fiind spaniol, și despre cei doi copii, fără să li se dea numele. Citi că mariajul ei se terminase cu un divorț. Mai erau acolo obișnuitele referiri la „talent timpuriu", „debut extraordinar" și „măiestrie tehnică", precum și o listă cu rolurile pe care le interpretase, dar nimic altceva.

Se întoarse la Google și deschise un alt articol, care consta în mare parte din poze, dar se plictisi repede de peruci și rochii de bal. Avea numărul ei de *telefonino* și o sună.

— *Si*, răspunse ea după al patrulea țârâit.

— Flavia, începu el, sunt Guido. Aș vrea să vorbesc cu tine; în seara asta, dacă se poate.

Urmă o pauză foarte lungă, după care, în fine, spuse:

— Cât va dura și despre ce vrei să vorbim?

— Este vorba despre o fată cu care ai vorbit și n-am idee cât o să dureze, răspunse el.

— O fată? întrebă ea. Ce fată?

— Francesca Santello, zise el, dar numele nu stârni nicio reacție. Ai vorbit cu ea la teatru acum câteva zile.

— Fata cu contralto? întrebă Flavia.

— Așa cred. Da.

— Ce-i cu ea?

— Pot să vin la tine?

— Guido, sunt la teatru. Trebuie să cânt în seara asta. Dacă ce vrei să-mi spui o să mă supere, nu vreau să aud, nu cu așa de puțin timp înainte de spectacol. În plus, nu am ce să-ți spun despre ea. Ne-am întâlnit la teatru, am complimentat-o și asta a fost tot.

Brunetti auzi un zgomot ce venea de lângă ea; părea o ușă care se închide. Apoi auzi vocea unei femei – alta decât Flavia. Apoi liniște.

— Pot să vin să te văd după spectacol? întrebă el.

— S-a întâmplat ceva cu fata? întrebă ea.

— Da, dar e bine acum.

— Atunci de ce mă suni?

— Pentru că vreau să-mi povestești tot ce-ți amintești despre întâlnirea cu ea.

— Pot să fac asta acum, zise ea, cu o voce mai prietenoasă decât înainte.

— Nu, prefer să vin personal.

— Ca să-mi trădez vina pe față? întrebă ea, poate în glumă, poate nu.

— Nu, sigur că nu. Pur și simplu nu vreau să ne grăbim, ci să ai timp să-ți amintești ce s-a întâmplat și ce-ai spus.

Urmă o altă pauză lungă, timp în care auzi din nou vocea celeilalte femei și niște zgomote care ar fi putut proveni de la mutarea unor obiecte sau de la amplasarea decorurilor.

— Bine, zise ea brusc, cu genul de voce pe care îl folosesc oamenii cu vânzătorii inoportuni. Știi la ce oră terminăm. Te aștept.

— Mulțumesc, răspunse Brunetti, dar ea închise înainte ca el să-și termine vorba.

Ar fi trebuit să verifice dacă avea spectacol înainte să sune, dar povestea îl tulbura: violența inexplicabilă îl tulbura de fiecare dată. Dacă interpretase corect evenimentele, atunci era foarte posibil ca violența îndreptată spre Francesca să se extindă asupra Flaviei.

La cină, anunță că trebuie să se ducă în seara aceea să vorbească cu Flavia Petrelli după spectacol. Niciunul din copii nu păru interesat, deși Paola îi asculta cu atenție speculațiile. Când el termină de povestit, aceasta îi spuse:

— Oamenii devin obsedați de alți oameni.

Își înclină capul și privi în depărtare, așa cum făcea când avea o idee nouă.

— Cred că de asta nu m-am simțit niciodată în largul meu citind Petrarca.

— Cum? întrebă Brunetti evident uimit.

— Chestia lui cu Laura, zise ea, iar Brunetti medită la aceste cuvinte, venite din gura celei mai serioase cititoare pe care o cunoscuse vreodată și rostite despre omul care inventase poezia în țara lui. *Chestia lui cu Laura?*

— M-am întrebat întotdeauna dacă pur și simplu și-a alimentat singur pasiunea pentru ea, deși bănuiesc că s-a necăjit atâta pentru că astfel avea mereu inspirație pentru poezii.

— Frumoase poezii, zise Brunetti, căutând precizia.

— Sigur, poeziile sunt frumoase, dar te plictiseşti de atâta dragoste neîmpărtăşită.

Cum copiii se furişaseră de mult în camerele lor să lenevească, lăsând-o pe mama lor să facă toată treaba, aceasta strânse farfuriile înainte de a le pune în chiuvetă.

— Dar Laura? Poate îl credea o pacoste, un ciudat sau, dacă vrei, un urmăritor. De asta m-am şi gândit la el în contextul ăsta.

Deschise robinetul de apă caldă şi puse farfuriile în chiuvetă, apoi îl privi pe Brunetti şi spuse:

— Crezi că, dacă ar trăi în zilele noastre, ar lega-o pe Laura cu lanţuri într-un beci şi ea ar fi mama celor doi copii nelegitimi ai săi?

Neputând să găsească un răspuns potrivit la întrebarea ei, Brunetti reuşi doar să adauge:

— Nu mi-ai zis niciodată că asta crezi despre Petrarca.

— Pur şi simplu m-am săturat de toată tevatura asta. Oamenii dau citate din el, dar oare câţi dintre ei îl mai citesc cu adevărat? întrebă ea. Şi de câte ori poate să i se ierte unui poet ceva ca:

„Aura che quelle chiome bionde et crespe
cercondi et movi, et se' mossa da loro,
soavamente, et spargi quel dolce oro,
et poi 'l raccogli, e 'n bei nodi il rincrespe…"[3]

Paola strânse din buze şi spuse ca pentru a se scuza:

— O ştiam pe toată, acum doar atât îmi mai amintesc. Scoase tacâmurile din apa cu clăbuci, le clăti cu apă fierbinte şi le aşeză pe suportul de uscat, deasupra chiuvetei, zicând:

— Mâine-poimâine o să primeşti un telefon că m-am rătăcit pe stradă şi nu mai ştiu să ajung acasă.

Brunetti se uită la ceas, o sărută fără să spună nimic şi plecă la teatru.

***

Refuzul de a discuta despre poezia italiană îl făcu să ajungă la teatru cu cincisprezece minute înainte de sfârşitul spectacolului. Îşi arătă legitimaţia la intrarea artiştilor şi spuse că ajunge singur în culise. Paznicul nu păru interesat şi-i arătă liftul în stânga.

Când ajunse la etajul scenei, văzu un bărbat cam de vârsta lui, îmbrăcat ca el, cu costum şi cravată, şi-l întrebă cum să ajungă la scenă. Bărbatul, cu un teanc de

[3] „Zefir ce-nvălui pletele-aurite/i le resfiri şi răsfirat de ele/adii şi i le-mprăştii-n dulci inele/şi iar le strângi în noduri împletite..." Versurile fac parte din poemul *Canţonierul,* apărut în ediţie bilingvă italiană-română la Editura Humanitas, în 2011, traducere de Eta Boeriu. (N. tr.).

hârtii în mână, arătă drept înainte și îi spuse că va auzi muzica, apoi se îndepărtă și-l lăsă acolo, fără să-l întrebe măcar cine e.

Brunetti îi urmă instrucțiunile și merse pe un hol slab luminat până la o ușă izolată fonic, care nu reușea să înăbușe pulsația orchestrei. Deschise ușa chiar în timp ce bietul Mario era împușcat în piept de câțiva dintre cei mai bravi polițiști din Roma: fu copleșit de zgomot și voci. Muzică, babilonie, răsunet. După ce făcu o pauză, ca să-și obișnuiască ochii cu lumina mai puternică, Brunetti înaintă câțiva pași și se opri în spatele unor mașiniști, dintre care trei stăteau cu brațele încrucișate, urmărind scena, și alți doi care erau ocupați cu *telefonini*. Pe scenă, Flavia, încoronată cu o diademă împodobită cu bijuterii, îmbrăcată într-o rochie roșie cu trenă, stătea din nou în picioare pe meterezele castelului Sant'Angelo, anunțându-și moartea. Apoi se aruncă, muzica se opri din nou, cortina coborî încet, iar unul dintre mașiniști își întoarse atenția spre ecranul telefonului colegului său.

La fel ca în seara în care fusese și el acolo, publicul izbucni în aplauze, cu frenezia pe care sinuciderea Toscăi și acordurile finale erau menite să o provoace și pe care, o solistă care știa și să cânte, și să interpreteze un rol, de obicei, o năștea. Brunetti se deplasă câțiva metri ca să vadă toată zona din spatele cortinei, unde cântăreții adunați într-un grup vorbeau între ei și râdeau. Trecură câteva minute.

Un bărbat care ținea în mână un clipboard îl agită ca să-i cheme pe principalii trei soliști și să-i direcționeze spre centrul scenei, apoi se întoarse și le făcu semn celorlalți spre margini. Cortina se ridică, iar cei trei soliști, reveniți la viață ca prin minune, își făcură apariția ca să-și primească aplauzele tumultuoase. După o vreme, Flavia se strecură în lateral și îl aduse în scenă pe dirijor – pe care la cina de la familia Falier îl numise „un mediocru care lovește cu bagheta" –, apoi se retrase și aplaudă alături de ceilalți. Cu toții se luară de mâini din nou și cortina coborî în fața lor.

Brunetti stătu deoparte și privi minute în șir cum diverși artiști ieșeau din spatele cortinei să-și primească ovațiile. Văzu cum Flavia afișa un zâmbet și radia de plăcere de fiecare dată când apărea în public și cum acesta se dizolva de îndată ce se întorcea în spatele cortinei.

Pe măsură ce aplauzele se întețeau, responsabilul bătea scurt din palme și trăgea de marginea uneia dintre cortine pentru a face loc soliștilor să iasă. Bătu din palme încă o dată, mai tare, și cei patru se uitară spre el. Tosca bea un pahar cu apă și i-l dădu costumierei; dirijorul nu se vedea nicăieri; Scarpia își lustrui pantofii frecându-i de spatele pantalonilor, iar Cavaradossi își îndesă telefonul mobil în buzunarul dublurii sale însângerate. Lui Brunetti i se povestise odată că efectul acesta se obținea împroșcând cu cerneală roșie din interiorul hainelor, astfel încât sângele să țâșnească exact în momentul în care erau împușcați sau înjunghiați. Se întrebă într-o doară, în timp ce publicul își continua zgomotul

teribil, dacă cerneala ieșea la spălat și, în cazul acesta, dacă teatrul avea mașini de spălat. Soliștii transpirau mult când cântau: luminile, tensiunea și chiar efortul fizic de a cânta. Probabil aveau și mașini de uscat rufe. Industria spectacolului.

Bărbatul cu clipboardul încuviință cu o mișcare a capului și Scarpia înaintă în centrul scenei. Aplauze puternice. Se întoarse în toiul acestora și ieși Mario. Aplauze și mai puternice, și mai îndelungate. Acesta se întoarse după cortină, își scoase telefonul și își continuă conversația. Tosca ieși încet din spatele cortinei și stătu complet nemișcată. Pandemoniu.

Din locul său, Brunetti o văzu ridicând brațul drept ca pentru a saluta tot acel entuziasm, toată acea manifestare de dragoste. Apoi își coborî brațul și făcu o plecăciune lentă, care stârni iar aplauze. O privi făcându-le semn cu mâna în timp ce se retrăgea fără greș spre deschizătura din cortină și se strecură prin ea, lăsându-i locul dirijorului, care revenise pe scenă și era acum asaltat de aplauze. Întors rapid, acesta trecu pe lângă soliști fără să se deranjeze să le vorbească.

După o vreme, când entuziasmul publicului tot nu dădea semne de atenuare, toți patru se luară de mâini, ieșiră în șir indian pe scenă și se înclinară împreună. Repetară gestul și apoi, când aplauzele se domoliră, se întoarseră în spatele cortinei. Bărbatul care dirija reverențele făcu un gest scurt cu mâinile, pe orizontală, la fel cum văzuse Brunetti la personalul de la sol când un avion era cuplat în siguranță la un terminal. Treptat, aplauzele se subțiară și se opriră.

În spatele lui Brunetti, echipa tehnică dezasambla castelul Sant'Angelo. Membrii acesteia coborâră pe cărucioare blocurile masive din meterezele de piatră care încercuiau turnul și le împinseră afară de pe scenă. Ferestrele, care se desfăceau la fel de ușor ca piesele unui puzzle, fură puse pe alte cărucioare și trimise alături de piesele care reprezentau meterezele.

Când se plictisi să le mai urmărească, Brunetti privi în jur și-și dădu seama că, în afară de echipa tehnică și de muncitori, el era singurul rămas pe scenă. Se apropie de bărbatul care dădea instrucțiunile și-l rugă să-i spună unde se afla cabina doamnei Petrelli.

Bărbatul îi aruncă o privire dură și îl întrebă:

— Cine sunteți dumneavoastră?

— Sunt un prieten, răspunse Brunetti.

— Cum ați intrat aici? întrebă el.

Brunetti își scoase portofelul și îi arătă legitimația. Celălalt bărbat o luă și o studie cu atenție, îl privi ca să verifice fotografia, apoi i-o dădu înapoi.

— Puteți să mă duceți la ea? întrebă Brunetti.

— Veniți după mine, zise acesta și se întoarse pe unde Brunetti avea impresia că venise, apoi pătrunseră pe un hol lung: *la dreapta, la stânga, sus cu liftul, două etaje,* gândi el. Făcură la stânga pe un hol și, pe a treia ușă la stânga, Brunetti văzu numele Flaviei. Bărbatul îl lăsă acolo. Brunetti ciocăni și vocea înăbușită a unei femei țipă ceva ce nu părea foarte amabil. După câteva minute,

ușa se deschise și din cabină ieși o femeie cu o rochie roșie pe un umeraș. Se opri când îl văzu și întrebă:

— Dumneavoastră sunteți Guido?

Brunetti încuviință, iar ea îi ținu ușa deschisă și o închise după el.

Flavia, desculță și îmbrăcată cu un halat alb din bumbac, stătea în fața oglinzii, trecându-și ambele mâini prin păr. Peruca era așezată pe un suport în stânga ei. Își scoase mâinile din păr și scutură puternic din cap: săriră picături în toate părțile. Cu un prosop, își masă capul o vreme ce lui Brunetti i se păru o veșnicie. Când obosi, aruncă prosopul pe masă și se întoarse spre Brunetti.

— Iar a ajuns aici, spuse ea cu o voce nesigură.

— Povestește-mi, zise Brunetti, așezându-se în stânga ei ca să nu o privească de sus în timp ce stăteau de vorbă.

— Când m-am întors după spectacol, am găsit asta aici, zise ea stânjenită, arătând spre un ghemotoc de hârtie albastră de împachetat.

— Ce este? întrebă Brunetti.

— Uite, zise ea și se întinse spre hârtie.

— N-o atinge! zise el mai tare decât ar fi trebuit.

Flavia rămase cu mâna în aer și-i aruncă o privire furioasă, în care el văzu răspunsul automat al unei persoane încăpățânate care nu este lăsată să facă ce vrea.

— Amprente, zise el calm, apoi, sperând că ea urmărea seriale polițiste la televizor, adăugă: ADN.

Furia de pe chipul ei se transformă în supărare:

— Scuză-mă, ar fi trebuit să mă gândesc.

— Ce este? întrebă el din nou.

— Trebuie să vezi.

Luă un pieptene cu mâner lung de pe măsuța ei de toaletă și, folosind vârful ascuțit ca să împingă hârtia, o răsuci într-o parte. Ceva sclipi în lumina măsuței; Flavia prinse un obiect cu vârful ascuțit al pieptenelui și-l eliberă din hârtie.

— *Oddio,* zise Brunetti. E adevărat?

Lângă hârtia mototolită se găsea un colier. Din când în când, zalele de aur se subțiau și se arcuiau în jurul pietrelor de mărimea unei tablete de gât Fisherman's Friend, deși acestea erau de un verde profund, nu de un maro-închis și prăfuit.

— Sunt adevărate?

— Habar n-am, zise ea. Tot ce știu e că cineva a lăsat aici pachetul ăsta, iar eu l-am deschis când m-am întors, după ovații.

— De ce l-ai deschis? întrebă Brunetti, rezistând tentației de a adăuga „având în vedere tot ce se întâmplă".

— Marina, costumiera mea, mi-a spus acum câteva zile că a găsit la târgul din San Maurizio ceva ce crede că mi-ar plăcea și că o să mi-l aducă în seara asta.

Privind colierul, Brunetti spuse:

— Ăsta nu prea e genul de lucru pe care să-l vezi vândut cu preț redus la târgul din Campo San Maurizio, nu-i așa? Ai întrebat-o despre el?

— Nu, nu a fost nevoie. Când a venit să-mi ia costumul, a spus că ieri a trebuit să aibă grijă de nepoții ei și a uitat cu totul să mi-l aducă.

— A văzut colierul? întrebă el, cu ochii pe verdele hipnotizator.

— Nu. Am pus un prosop peste el. M-am gândit că ție ar trebui să ți-l arăt.

— Mulțumesc, zise Brunetti.

Ochii lui se întoarseră spre verdele colierului și numără tabletele: erau cel puțin douăsprezece.

— Cum te simți? întrebă el, arătând cu bărbia spre colier.

Ea-și închise ochii și-și încleștă dinții, apoi îi deschise doar cât să șoptească:

— Îngrozită!

16.

– Nu poți să încui ușa? întrebă el blând ca să arate că îi înțelege reacția.

Ea ridică din umeri.

— Bănuiesc că aș putea, dar tot timpul are cineva nevoie să intre aici: dacă-mi uit un evantai sau un șal, Marina trebuie să-l ia, iar machieuza își lasă lucrurile aici.

Lui Brunetti, argumentele i se părură superficiale, dar nu comentă nimic. Uitându-se în oglindă, ea îi surprinse privirea și spuse:

— Adevăratul motiv este că n-aș ști unde să pun cheia când sunt pe scenă. Costumele mele pentru producția asta nu au buzunare și doar n-o să mă apuc să-mi îndes cheia în sutien.

— Mereu m-am întrebat cum se face, zise Brunetti, dar regretă imediat.

— Ce anume? întrebă ea trecându-și degetele prin păr, de data aceasta evident mulțumită că s-a uscat.

— Am citit sau mi s-a povestit despre sopranele de odinioară, zise Brunetti, care nu voiau să cânte până nu erau plătite cu bani gheață și apoi își vârau punga cu ducați sau dolari, sau Dumnezeu știe ce în sutien.

— Mă tem că s-au dus de mult zilele în care eram plătite cu bani gheață, zise ea regretând cu sinceritate. Astăzi totul se face prin agenți, transferuri bancare și evidențe financiare.

Își studie fața în oglindă.

— Ce frumos ar fi să fiu plătită în numerar, zise ea cu melancolie, gândindu-se la vremurile bune și apuse.

Se întoarse de la oglindă și-l privi drept în ochi.

— Povestește-mi despre fată.

— Cineva a împins-o de pe un pod aseară, spunându-i „È *mia”*.

— O, săraca! Ce s-a întâmplat cu ea?

— Și-a rupt o mână și s-a lovit la cap suficient de rău ca să aibă nevoie de copci.

Chipul i se înăspri.

— De ce-mi spui mie asta?

— Din cauza vârstei ei și a exprimării.

Flavia dădu din cap.

— Nu înțeleg.

— Atacatorul ei nu a spus *„Sei mia”,* așa cum ai vorbi în mod normal cu cineva tânăr și, cred eu, cu o persoană pe care o împingi de pe un pod.

Ea nu zâmbi, așa cum sperase el, așa că Brunetti continuă:

— A spus „È *mia”*.

Din nou aşteptă, dar Flavia nu spuse nimic.

— Ori vorbea formal, ori vorbea despre altcineva: „Ea este a mea”.

Surprinse clipa în care ea înţelese.

— Şi eu sunt cealaltă femeie? întrebă ea, de parcă nu putea sau nu voia să creadă.

Brunetti alese să nu răspundă şi, în schimb, întrebă:

— Îţi aduci aminte ce i-ai spus fetei şi cine mai era de faţă când ai vorbit cu ea?

Flavia îşi privi mâinile împreunate în poală în timp ce încerca să reconstituie scena.

— Eram cu Riccardo Tuffo*, il ripetitore*. Lucrez mereu cu el aici. Am auzit pe cineva cântând într-una dintre celelalte săli de repetiţie şi am vrut să ştiu cine era: aşa de bine cânta. Aşa că Riccardo a ciocănit la uşă şi, când a deschis-o, a ieşit un alt pianist şi apoi am recunoscut-o pe fată. Aşteptase în culise după spectacol în seara de dinainte. Aceeaşi seară în care ai venit şi tu. Voia să-mi mulţumească pentru spectacol.

Flavia îşi ridică privirea de la mâini şi zise:

— Are o voce remarcabilă: e o contralto adevărată, profundă şi sinceră.

— Ce i-ai spus?

— Lucrurile obişnuite: că e foarte bună şi că o să aibă o carieră importantă.

— Mai era acolo cineva care ar fi putut să audă ce i-ai zis?

Se gândi o clipă.

— Nu, doar noi patru: eu, fata, Riccardo şi celălalt *ripetitore,* care e tatăl ei. Atât.

— Nu putea să te audă nimeni altcineva? insistă Brunetti.

Cei mai mulţi oameni, când erau rugaţi să-şi verifice memoria cu privire la o conversaţie sau un incident, răspundeau imediat ca pentru a demonstra că a le pune la îndoială memoria era o insultă şi la adresa acesteia, şi la adresa lor. Dar Flavia îşi privi mâinile din nou, apoi se roti în scaun pentru a se uita la colier.

— După ce am plecat cu Riccardo spre sala noastră de repetiţie, pe lângă noi au trecut nişte oameni care veneau din partea cealaltă a holului. Eu încă o lăudam pe fată şi e posibil să mă fi auzit.

— Ai recunoscut pe vreunul dintre ei?

— Nu. N-am mai cântat aici de câţiva ani şi sunt multe feţe noi acum.

Luă pieptenele şi împinse colierul înapoi în hârtie, unde nu-l mai puteau vedea.

— Nu prea eram atentă, conchise ea.

Apoi, arătând nepăsător spre colier, de parcă erau câteva pagini dintr-o partitură lăsată de cineva în cameră, îl întrebă:

— Ce vrei să faci cu ăsta?

— Ca de obicei, răspunse Brunetti. Îl duc la Questura pentru amprente.

— Chiar faci asta? întrebă ea.

— Da. Cui să spun că aparține? întrebă el.

— De ce să te mai obosești?

— Pentru că atunci când termină testele, colierul se întoarce la proprietar.

— Serios? întrebă ea incapabilă să-și ascundă uimirea. Valorează o avere.

— Văd, zise Brunetti. Sau așa cred.

Se uită spre colier, dar nu văzu decât hârtia albastră de ambalaj.

— De ce mi-ar da așa ceva? întrebă ea nedumerită.

— Ca să te impresioneze, explică Brunetti. Să-ți dea o dovadă fără tăgadă a atenției și atracției lui.

— Dar e o nebunie, zise ea, de data aceasta sunând mai degrabă furioasă decât confuză. Atracție?

Parcă de-abia acum auzise cuvântul.

— Asta ce vrea să însemne?

— Exact ce spun, Flavia, că persoana asta este atrasă de tine într-un fel. Iar cadoul este o încercare de a-ți stârni interesul pentru cel care te tratează cu asemenea… larghețe.

După aceea, înainte ca ea să poată reacționa, spuse:

— Știu că e o nebunie, dar nu prea avem de-a face cu o persoană normală în cazul de față.

Încercând să adopte un ton lejer, Flavia întrebă:

— Polițiștii au voie să spună așa ceva?

Brunetti râse și, cu o precizie ca de robot, răspunse:

— Niciodată. Rămânem deschiși la minte și respectuoși față de toate persoanele în orice minut al zilei de lucru.

Își relaxă vocea și încheie:

— Numai cu familia și prietenii putem spune ce gândim.

Ea îl privi zâmbind și își puse o mână pe brațul lui.

— Îți mulțumesc pentru asta, Guido.

Brunetti se gândi să profite de moment:

— Un singur lucru nu am luat în calcul în toată povestea asta, zise el.

— Cred că e destul că ai luat în calcul faptul că e nebun și că știe unde locuiesc, zise ea furioasă. Nu cred că mai pot suporta și alte surprize.

— Nu ar trebui să fie chiar o surpriză, zise Brunetti, știind că nu era adevărat.

— Despre ce vorbești? întrebă ea, luându-și mâna de pe brațul lui.

— Am presupus că persoana asta este un bărbat. Toată lumea folosește „el” și „lui” când vorbește despre ce s-a întâmplat, dar nu avem cum să fim siguri de asta.

— Sigur că e un bărbat, zise ea cu vocea tensionată. Femeile nu se apucă să împingă alte femei de pe pod.

— Flavia, începu el, gândindu-se că ar putea să o piardă și încercând să găsească un mod de a spune acest lucru fără să o jignească.

Dar de ce să piardă timpul cu sugestii și alte întrebări? De ce să nu o spună și gata?

— Ultima dată când ai fost aici… de fapt, ultimele două dăți, locuiai cu o femeie.

Ea se clătină spre spate, de parcă Brunetti ar fi încercat să o lovească, dar nu spuse nimic.

— Una foarte drăguță, aș putea să adaug, zise el și zâmbi, dar ea nu-i răspunse la zâmbet. Cei din domeniul tău de activitate nu dau prea multă atenție unor astfel de lucruri, dar alții da. Cei obsedați cu atât mai mult.

— Și atunci asta este răzbunarea lesbienelor pentru că am renunțat la asta? întrebă ea, fără să încerce măcar să-și ascundă furia. Sau e o femeie care vrea să-mi atragă dragostea?

— Habar n-am, zise Brunetti calm, dar trecutul tău nu e un secret, așa că – indiferent dacă-ți place sau nu – trebuie să luăm în calcul posibilitatea că persoana care te urmărește (în sfârșit, zisese cuvântul) să fie o femeie.

Ea nu spuse nimic, așa că el continuă.

— Faptul că femeile sunt mai puțin violente decât bărbații ar putea însemna că acesta este un lucru bun, dar persoana asta deja a acționat violent și, dacă a fost din cauză că ai vorbit cu fata aceea, atunci motivul a fost unul mărunt.

Răspunsul ei îl surprinse:

— Stă cineva cu fata la spital?

— E cineva, un ofițer de poliție, care o verifică din când în când.

— Ce înseamnă asta?

— Asta e tot ce pot să fac, zise el, fără să explice. O să se ducă acasă în curând și atunci va fi protejată de familia ei, continuă el, nesigur de ce spune.

Flavia tăcu, foindu-se întruna în scaun, până ce întrebă:

— Deci, dacă e o femeie, vrei să spui că va ataca orice femeie cu care vorbesc?

— Eu nu spun nimic, Flavia. Doar te rog să iei în calcul o posibilitate.

Din nou aceasta tăcu, dar Brunetti avu răbdare.

— O prietenă, începu ea, o mezzosoprană, mi-a povestit că a avut odată o fană care a amenințat-o cu un cuțit.

Brunetti așteptă.

— Femeia îi trimisese câteva bilețele, de fiecare dată foarte laudative și inteligente, după spectacole. Dar nu des, o dată pe an, poate de două ori. Asta a durat cam opt sau nouă ani. Apoi femeia i-a trimis un alt bilet în care o invita să bea ceva împreună după un spectacol din Londra. Prietena mea zicea că biletul suna atât de elocvent și de iscusit scris, încât a acceptat.

Vocea Flaviei se pierdu și Brunetti se întrebă dacă mai avea să audă finalul poveștii. Dar Flavia își reveni singură și continuă:

— Așa că, după un spectacol, s-au întâlnit la un bar și, de îndată ce s-au așezat, prietena mea și-a dat seama că femeia era nebună.

Surprinzând privirea nedumerită a lui Brunetti, explică:

— Așa cum pur și simplu știi când cineva e dus cu pluta.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Brunetti.

— Femeia tot spunea că prietena mea era singura femeie din lume pentru ea, că erau menite să fie împreună, iar când prietena mea s-a ridicat să plece, femeia a scos un cuțit și a zis că o omoară dacă nu se duce cu ea.

— Și ea ce a făcut?

— Mi-a povestit că a zâmbit și a avut prezența de spirit să spună că ar trebui să ia un taxi împreună ca să se întoarcă la hotelul ei.

— Și apoi?

— Au ieșit, prietena mea a chemat un taxi și, când mașina a oprit în fața lor, a împins-o pe cealaltă femeie, a intrat în taxi trântind ușa și i-a spus șoferului să plece. Oriunde.

— S-a dus la poliție?

— Nu.

— Și ce s-a mai întâmplat?

— Nimic. N-a mai auzit nimic de ea. Dar a avut nevoie de câteva luni ca să treacă peste asta.

După o vreme, continuă:

— Nu sunt sigură că reușești să treci vreodată peste așa ceva. Nu cu adevărat.

— Da, fu de acord Brunetti, apoi întrebă: Fanii tăi s-au comportat vreodată astfel?

Flavia scutură din cap aproape violent.

— Ai mei? Nu. Niciodată.

Își întoarse privirea de la el și fixă oglinda, dar Brunetti, care putea să-i vadă reflexia, își dădu seama că se uita la ceva invizibil pentru amândoi.

Surprinse momentul când ea deveni conștientă de privirea lui. Ea se întoarse repede spre el și spuse:

— Majoritatea sunt femei.

— Cine?

— Fanii care mă neliniștesc, care ne neliniștesc pe toți.

— Păi ce fac?

Ea scutură din cap, de parcă era prea greu pentru a găsi cuvintele potrivite. Întinse mâna spre lucrurile de pe masă și mută câteva dintre ele, ridică peria de păr și atinse perii cu vârfurile degetelor. Era așa de liniște în cabină, încât lui Brunetti i se păru că îi aude revenind la locul lor.

— Femeile astea au nevoie de ceva, zise Flavia în cele din urmă, părând nesigură de această exprimare. Încearcă s-o ascundă, dar nu pot.

— De ce au nevoie?

— Nu știu. De ceva. De la noi.

Flavia tăcu.

— Poate vor dragoste.

Încă o pauză, chiar mai lungă.

— Dar nu vreau să cred asta.

Puse peria înapoi pe masă, apoi încuviință din cap de câteva ori, ca pentru a se convinge de ceea ce spusese.

Chiar când Brunetti se pregătea să vorbească, Flavia spuse înverșunată:

— Fanii sunt fani. Nu sunt prieteni.

— Niciodată?

— Niciodată, răspunse ea cu o siguranță plină de furie. Iar acum, asta.

— Da.

— Ce pot să fac? întrebă ea.

— Nu mai stai mult aici, nu? întrebă el.

— Mai puțin de o săptămână, după aceea am ceva timp liber să stau cu copiii.

Părea că discuția o mai calmase un pic, așa că Brunetti, sperând că mai multe informații ar putea ajuta, întrebă:

— Ai spus că a început în Londra.

— Da. Iar în Sankt Petersburg erau o grămadă de flori, dar asta e normal acolo: mulți oameni aduc flori.

— Erau trandafiri galbeni? întrebă el, amintindu-și ce văzuse după spectacolul ei și ce povestise ea la cină.

— În Sankt Petersburg, numai câțiva. În Londra, da.

— Altceva?

— Mi-au dispărut câteva lucruri din cabină. Nu bani, doar lucruri.

— Ce lucruri?

— O haină, o pereche de mănuși, iar în Paris agenda.

Brunetti se gândi și întrebă:

— S-a plâns vreunul dintre prietenii tăi că a primit apeluri ciudate?

— Cum adică ciudate?

— Cineva care să-i întrebe unde ești? Poate cineva care să spună că e prieten cu tine și că nu ai răspuns la telefon de mult timp?

Începu să vorbească, iar el văzu un licăr în ochii ei când își aminti.

— Da. O prietenă din Paris mi-a spus că a sunat-o cineva care spunea că nu poate să dea de mine și a întrebat-o dacă știe unde sunt.

— Ce s-a întâmplat?

— Ceva în vocea persoanei nu i-a plăcut, așa că i-a răspuns că nici ea nu mai știe de mine de o lună.

— Persoana care a sunat era bărbat sau femeie? întrebă Brunetti.

Flavia strânse din buze şi, ca şi cum ce urma să-i spună avea să dovedească faptul că el avea dreptate, răspunse:

— Femeie.

Brunetti rezistă tentaţiei de a spune: Ţi-am zis eu!

17.

Flavia se aplecă în față, își puse coatele pe măsuța de toaletă și își sprijini capul în mâini. Brunetti o auzi murmurând ceva, dar nu desluși cuvintele. Așteptă. De lângă ea, o văzu scuturând din cap de câteva ori, după care aceasta își îndreptă spatele și îl privi:

— Nu-mi vine să cred că se întâmplă așa ceva.

Închise ochii și-și mușcă buza de jos, apoi se uită la el și spuse cu o voce nu chiar la fel de fermă ca înainte:

— Asta e doar o melodramă ieftină, nu-i așa? Sigur că-mi vine să cred ce se întâmplă! Tocmai de asta e așa de oribil.

Oricât de mult ar fi vrut s-o aline, Brunetti refuză s-o mintă. Era posibil ca scurta conversație dintre Flavia și Francesca, ce se rezumase la un compliment la adresa talentului fetei, să fie legătura cu atacul de pe pod. „È *mia.*" Oare un compliment politicos dusese la această afirmare a unei posedări absolute? Oare orice persoană față de care Flavia manifesta interes era pusă în pericol?

Brunetti fusese norocos în cariera lui, în sensul că, indiferent câți oameni răi și foarte răi fusese nevoit să întâlnească de-a lungul anilor în care lucrase ca polițist, doar rar avusese de-a face cu nebuni. Comportamentul răufăcătorilor era logic: aceștia voiau bani sau putere sau răzbunare sau nevasta altuia și le voiau din motive pe care o altă persoană le putea înțelege. Mai mult, de obicei exista o legătură între ei și victimele lor: rivali, parteneri, dușmani, rude, soț și soție. Găsește o persoană care avea de câștigat, și nu numai financiar, din moartea sau rănirea victimei, pune presiune pe legătura respectivă sau începe să mergi pe linia aceea și, de multe ori, la capătul acesteia găsești persoana responsabilă. Întotdeauna era o linie: secretul era s-o găsești.

În cazul de față însă, părea posibil ca motivul să fie o simplă conversație, o mică laudă, o oarecare încurajare, genul de lucru pe care orice persoană generoasă l-ar spune unei tinere aflate la începutul carierei. Asta părea să fi provocat o furie atât de puternică față de tânără, încât să ducă la violență.

— Ce să fac? întrebă Flavia într-un final, aducându-l înapoi pe Brunetti din speculațiile lui. Nu pot să trăiesc așa, spuse ea, închisă între cămăruța asta și apartamentul meu. Nu vreau să-mi fie frică de oricine se apropie de mine pe stradă.

— Și dacă ți-aș spune că nu cred că ești în pericol? întrebă Brunetti.

— Dar sunt în pericol prietenii mei și orice persoană cu care stau de vorbă. Nu e același lucru?

Numai pentru cele mai pure suflete creştine, gândi Brunetti, dar nu spuse nimic. De-a lungul anilor, văzuse diferite reacţii la pericolul fizic. Atâta timp cât este doar speculat, răspundem ca eroii, ca leii; în faţa unui pericol real, devenim şoareci.

— Flavia, începu el, nu cred că persoana asta vrea să-ţi facă rău, ci vrea să te iubească şi să fie respectată sau iubită de tine.

— E dezgustător! se răsti ea. Mai bine m-ar răni. Ar fi mai curat.

— Termină, Flavia, gata! zise el atât de dur că se uimi şi pe sine.

Ea făcu gura şi ochii mari şi rămase aşa câteva secunde.

— Ce? începu ea, iar el se temu că avea să-i spună să plece.

— Nu ar fi mai bine să te rănească. Gândeşte-te la fata aia, cu mâna ruptă şi copci în cap şi Dumnezeu ştie câtă frică vârâtă în suflet. Aproape nimic nu e mai rău. Aşa că, gata, termină cu asta. Te rog!

Mersese prea departe. Ştia, dar nu-i păsa. Flavia ori punea capăt melodramei, o lăsa pe scenă şi se comporta ca un adult, ori… în privinţa asta nu era sigur: ce s-ar întâmpla dacă ea ar rămâne blocată pe declaraţiile solemne şi gesturile măreţe? Şi-o amintea mai raţională de-atât, mai cu picioarele pe pământ când venea vorba de lucruri practice.

Flavia luă pieptenele şi folosi vârful ascuţit pentru a înlătura hârtia albastră de ambalaj, expunând din nou colierul. Îl privi îndelung, apoi se mută pe marginea scaunului, ca să-l lase pe Brunetti să vadă bine bijuteriile.

— Numai o persoană nebună ar da aşa ceva cuiva necunoscut, pe care nu l-a întâlnit niciodată, zise ea. Crezi că el – începu, dar făcu o pauză şi adăugă – sau ea chiar crede că aşa ceva mi-ar stârni interesul sau ar anula ce i-a făcut bietei fete?

— Persoana asta nu trăieşte în aceeaşi lume ca noi, Flavia, zise Brunetti. Regulile pe care le foloseşti pentru a vorbi cu mine sau cu costumiera ta sau cu colegii tăi nu se aplică aici.

— Dar care se aplică?

Brunetti îşi ridică mâinile arătându-se neştiutor.

— Habar n-am. Sunt reguli create de ea.

Flavia se aplecă să se uite la ceasul de pe măsuţa de toaletă şi spuse:

— E aproape miezul nopţii. Doamne, sper că nu suntem încuiaţi aici.

— Nu au paznic? întrebă Brunetti.

— Ba da, după incendiu au, şi chiar trebuie să facă ture în jurul clădirii sau cel puţin asta mi-au zis mie.

— Mergem, atunci? întrebă Brunetti. Te conduc acasă.

Ea îl privi confuză.

— Credeam că e mai avantajos pentru tine să mergi pe jos până la Rialto.

Nonşalant, de parcă şi el credea, Brunetti adăugă:

— E o diferenţă de doar câteva minute dacă o iau pe Accademia.

Apoi, înainte ca ea să-l ia la întrebări, spuse:

— Hai să mergem! Ai stat destul în locul ăsta azi.

Ea se uită din nou la ceas.

— E deja mâine.

El zâmbi și repetă:

— Haide! îmbracă-te și să mergem.

Flavia se duse în baie și el auzi sunetele feminine familiare: apa curgând în chiuvetă, un pantof căzut, câteva pocnituri și țăcănituri, apoi ușa se deschise și apăru și ea. O fustă și un pulover maro, pantofi cu tocul jos și un machiaj discret. Brunetti mulțumi în sinea lui că trăia într-o țară în care o femeie care tocmai spusese că se teme pentru viața ei se dădea cu tuș de ochi și ruj înainte de a face o plimbare de zece minute într-un oraș părăsit, după miezul nopții.

Dură un pic până se gândiră ce să facă cu colierul, dar până la urmă Flavia reuși să înfășoare pachetul într-un prosop alb și să-l bage într-o pungă de plastic. La rândul ei, aceasta fu pusă într-o geantă de umăr, din pânză verde-închis, pe care el o recunoscu ca fiind de la librăria Daunt's din Londra. Flavia i-o dădu lui, iar el și-o trecu peste umăr.

Flavia o luă înainte pe holul ce ducea la lift. În timp ce așteptau liftul, telefonul ei bâzâi în buzunarul jachetei: niciunul nu reuși să-și ascundă șocul. Ea înșfăcă telefonul și se uită la el. Numele afișat îi îmblânzi expresia, îi aruncă o privire lui Brunetti și spuse „Freddy", apoi răspunse „Ciao, Freddy" cu o voce complet naturală: fericită, calmă, curioasă.

Ușile liftului se deschiseră, iar ei pășiră înăuntru.

— Știu, știu. Îmi pare rău că n-am sunat, dar a fost plin de fani și a trebuit să semnez programe și discuri o veșnicie.

Tăcere prelungă.

— Știu că asta am zis, dar au fost atât de mulți și așa m-am bucurat să-i văd acolo, încât am uitat complet. Îmi pare rău, Freddy. Serios.

Freddy mai vorbi câteva minute, iar ea zise:

— Acum plec.

Liftul se opri. Ușile se deschiseră. Flavia ieși pe hol și se opri, așteptându-l pe Brunetti să iasă; își puse mâna pe brațul lui ca să-l oprească din drumul spre ieșire.

— Nu-i nevoie să-ți faci griji, Freddy. Sunt în cea mai sigură companie posibilă. Guido Brunetti, care mărturisește că a fost coleg de școală cu tine, a venit aici și am stat de vorbă cu el.

Tăcere din nou.

— Da, i-am povestit totul în seara aceea, așa că a venit după spectacol. Merge cu mine.

Se uită spre Brunetti, care încuviință.

— Nu, Freddy, nu te deranja. A zis că mă conduce el.

Își coborî fața și se întoarse un pic în lateral.

— Nu, serios, Freddy, nu e nevoie.

Brusc, începu să râdă, fără să fie ceva forțat sau fals.

— Of, nătăfleață ce ești! Așa ai fost mereu. Bine, în vârful podului. Dar dacă o să fii în pijamale, o să știu că ai mințit!

Închise telefonul și-l puse la loc în buzunar. *Oare unde-l păstrează* în timpul spectacolului? se întrebă Brunetti.

— Era îngrijorat, explică ea. Dar ai auzit tot. A zis că e încă treaz și că o să ne aștepte pe pod ca să nu trebuiască să mă duci tu până acasă. Așa e Freddy, mereu se îngrijorează, adăugă ea și se îndreptă spre ieșire.

Îl găsiră pe portar în cabina sa, bând din capacul metalic al termosului, cu un sendviș mâncat pe jumătate.

— Bună seara, *Signora,* zise el. V-au așteptat mulți oameni în seara asta.

Cu capacul în mână, arătă spre spațiul gol de lângă cabină.

— Dar au plecat toți acasă.

Întorcându-se spre Brunetti, Flavia spuse evident surprinsă:

— N-am mai făcut așa ceva niciodată. Pur și simplu am uitat de ei.

Paznicul se uită mai îndeaproape la Brunetti și, când acesta îi întoarse privirea, luă o înghițitură din capac. Flavia ridică din umeri.

— Asta e acum, murmură ea, după care îi spuse noapte bună paznicului și deschise ușa către *calle.*

Afară, o luă în dreapta și merse spre Campo San Fantin. Brunetti tocmai voia să-i spună că ar fi trebuit să meargă spre stânga, dar apoi își aminti că strada pe care ar fi ieșit era îngustă și întunecată. Ea coti spre hotel, iar el fu mulțumit să o lase pe ea înainte. Pe strada din fața teatrului nu fusese nimeni, deși asta probabil nu însemna mare lucru. Aveau de traversat Ponte dell'Accademia ca să ajungă acasă la ea. Freddy avea să îi aștepte acolo, dar acela era locul în care ar fi așteptat-o și alții.

De când iluminatul public fusese schimbat în urmă cu un deceniu, Brunetti tot bombănea despre cât de luminoasă devenise noaptea. Unii dintre prietenii lui se plângeau că puteau chiar să citească în pat cu lumina care intra pe fereastră. Dar aici, lângă pasajul subteran care îi scotea în strada îngustă ce dădea în Campo Sant'Angelo, Brunetti era bucuros de atâta lumină.

Ieșiră în *campo* și ea îl întrebă:

— Faci des asta?

— Ce? Să conduc femei acasă?

— Nu. Să stai târziu, până după miezul nopții, fără să trebuiască să suni acasă.

— A, zise el. Paola e fericită să stea singură și să citească.

— Mai fericită decât când ești cu ea? întreba evident surprinsă.

— Nu, ar prefera să fiu cu ea și probabil o să stea trează până când ajung acasă. Dar dacă citește, nu prea contează cine e pe lângă ea. Ignoră pe toată lumea.

— De ce?

Aceasta era o întrebare pe care o tot auzise. Pentru niște cititori serioși, așa ca el și Paola, cititul era o activitate, nu un mod de petrecere a timpului, așa că prezența unei alte persoane nu avea nicio valoare adăugată. Copiii îl distrăgeau pe Brunetti. Invidia capacitatea Paolei de a dispărea în text și de a-i lăsa pe toți în urmă. Dar știa că majoritatea oamenilor vedeau în asta ceva ciudat, aproape inuman, așa că spuse:

— Așa a fost crescută, s-a obișnuit să citească singură.

— A crescut aici? întrebă Flavia. În *palazzo*?

— Da, a locuit acolo până în ultimul an de facultate, când am cunoscut-o eu, și după aceea a plecat să-și termine studiile.

— Nu a stat aici? întrebă ea.

— Nu.

Se întrebă ce vor hotărî propriii lui copii să facă, și chiar curând.

— Unde s-a dus?

— La Oxford.

— În Anglia? întrebă Flavia, oprindu-se ca să-l privească în față.

— Nu, în Mississippi, răspunse Brunetti, așa cum făcea de obicei.

— Poftim? zise ea, evident nedumerită.

— Este o universitate și în Oxford, Mississippi, explică el.

— A, înțeleg, zise Flavia și-și reluă drumul. V-ați cunoscut și ea a plecat. Cât timp a fost plecată?

— Numai un an și jumătate.

— Numai?

— Studiile trebuiau să dureze trei ani, dar ea le-a terminat în jumătate din timp.

— Cum?

Brunetti zâmbi în timp ce răspunse:

— Bănuiesc că a citit foarte repede.

Flavia se opri lângă *edicola,* închisă acum, chiar la intrarea în Campo Santo Stefano. Erau puțini oameni și toți în mișcare, observă el; nimeni nu părea să stea nemișcat, așteptând să vadă cine venea din direcția teatrului. Cu un gest complet firesc, ea-și ridică bărbia spre statuia din centru și spre tot ce o înconjura.

— Toate astea sunt normale pentru voi? întrebă ea.

— Cred că da. Le vedeam când eram copii, în drum spre școală, când mergeam să ne întâlnim cu prietenii sau când ne întorceam acasă de la cinema. Nimic nu e mai real.

— Crezi că ăsta e motivul pentru care sunteți așa?

— Cine? Veneţienii?

— Da.

— Şi cum suntem? întrebă el, aşteptându-se ca ea să vorbească despre legendara lor răceală, despre aroganţa şi lăcomia lor.

— Trişti, spuse ea.

— Trişti?

Brunetti nu-şi putu stăpâni surpriza şi rezerva din voce.

— Da. Aţi avut toate astea, iar acum nu v-a mai rămas decât amintirea lor.

— Ce vrei să spui?

Ea începu din nou să meargă.

— Sunt aici de aproape o lună şi tot ce aud în baruri, unde oamenii stau de vorbă şi spun ceea ce gândesc cu adevărat, pentru că vorbesc cu alţi veneţieni, este cât de îngrozitor e totul: aglomeraţia, corupţia, vasele de croazieră, scăderea generală a preţurilor.

Tocmai treceau pe lângă Palazzo Franchetti şi ea arătă spre ferestre: piatră împletită cu funigei, prin care lumina se strecura din cealaltă parte a canalului. Porţile izolau grădina şi clădirea.

— Îmi închipui că aici a trăit odată o familie foarte numeroasă, zise ea, continuându-şi drumul în jurul palatului până când ajunseră la micul *campo* de la piciorul podului.

Se uită peste canal la palatele aliniate pe partea cealaltă şi adăugă:

— Şi acolo au trăit familii.

Când fu clar că ea nu mai avea nimic de zis, Brunetti o luă înspre pod şi începu să urce treptele, sperând să poată ignora iritarea pe care i-o stârniseră cuvintele ei.

Îi auzi paşii în spate şi apoi ea veni în dreptul lui, mergând în dreapta, pe lângă balustradă. El îşi mută geanta din pânză pe celălalt umăr, auzind hârtia foşnind înăuntru.

— Nu ai nimic de zis? întrebă ea.

— Orice aş spune, tot nu s-ar schimba nimic. Hamburg nu mai este Hamburg, parizienii se plâng de schimbările din oraşul lor, dar toată lumea se crede îndreptăţită să jelească schimbările de aici. Eu mă ţin departe de toată treaba asta.

— Flavia, strigă o voce de bărbat de deasupra lor, iar Brunetti, distras, păşi în faţa ei şi-i blocă urcarea, făcând-o să se lovească de spatele lui. Amândoi se străduiră să-şi păstreze echilibrul pe trepte, în timp ce Brunetti privi în sus să vadă a cui era vocea.

Îl văzu pe Freddy, Marchese d'Istria, îmbrăcat în blugi de un albastru-deschis, o cămaşă albă şi o jachetă bleumarin, arătând cu câţiva ani mai tânăr decât era în realitate, pregătindu-se să coboare spre ei. Ca de obicei, Freddy transmitea sănătate şi calm. Brunetti observă că nasturii jachetei închise erau cam întinşi,

dar nimeni nu-l putea acuza pe Freddy că era gras: era doar *robusto,* un alt semn sigur al sănătății lui continue.

Brunetti făcu un pas spre stânga, iar Flavia își desprinse mâna de pe balustradă și se duse pe platforma dintre pante. Freddy se aplecă și o sărută pe ambii obraji, apoi se întoarse spre Brunetti și, prefăcându-se că nu văzuse mișcarea lui protectoare, îl îmbrățișă călduros.

— Ce mă bucur că te văd, Guido! Rar se întâmplă să văd doi dintre oamenii mei preferați în același timp.

Arătă cu un braț spre *Basilica della Salute,* iar pe celălalt îl puse protector pe umerii Flaviei.

— Și într-un loc atât de minunat!

Apoi, ca și cum s-ar fi gândit la asta mai târziu, adăugă cu o voce serioasă:

— Deși mi-ar plăcea ca circumstanțele să fie diferite.

Cu o grație ca de țipar, Flavia se eliberă și se întoarse spre Brunetti.

— Mulțumesc că m-ai condus până aici, Guido. Acum, Freddy se ocupă de cealaltă jumătate a drumului. În curând, bănuiesc că o să fiu plimbată prin oraș pe roți și cineva o să mă preia la fiecare pod.

Remarca fusese intenționată ca glumă, dar Brunetti alese să audă un alt ton, mult mai serios.

Freddy întrebă cum fusese spectacolul, iar Flavia făcu câteva observații critice la adresa dirijorului, amândoi străduindu-se să dea o notă de normalitate conversației lor. Brunetti era atent să întoarcă din când în când capul către ei, așa cum coborau treptele toți trei, unul lângă altul, dar atenția lui era îndreptată spre ceilalți oameni care traversau podul, fie că urcau spre ei sau coborau odată cu ei. La ora aceea, erau mai puțini, majoritatea cupluri sau grupuri. Spre ei venea un bărbat cu un Jack Russel fără zgardă, care se năpusti spre vârful podului, dar se întoarse brusc și fugi înapoi spre stăpânul său, care se apropia. O femeie înaltă, cu o eșarfă înfășurată la gât până sus, vorbea la *telefonino* în timp ce trecea pe lângă ei, coborând repede, dar nu le acordă nicio atenție. Brunetti observă că-și ținea vârfurile picioarelor orientate în afară și că păși cu grijă, o precauție înțeleaptă pe treptele acelea umede.

Când ajunseră la ultima platformă a podului, Brunetti se opri. Hotărî că era mai bine să-i lase să plece, ei spre stânga, iar el spre dreapta, fără să-l întrebe pe Freddy dacă puteau sta de vorbă a doua zi. Flavia era destul de supărată; nu voia să-i dea ocazia să creadă că ei doi se vor întâlni ca să vorbească despre ea. O sărută pe Flavia pe amândoi obrajii, strânse mâna lui Freddy și le spuse noapte bună, apoi coborî ultimele trepte și o luă spre casă. Când ajunse la micul *campo* din fața muzeului, se întoarse și văzu că cei doi dispăruseră. Se întoarse la colț; în fața lui, ei tocmai făceau stânga pe strada care îi ducea peste pod, jos în San Vio. Simțindu-se complet ridicol, Brunetti merse repede spre locul unde

dăduseră ei colțul, apoi se opri și îi privi până când ajunseră la pod. Porni după ei, stânjenit că erau singurii oameni de pe stradă și fără să aibă idee ce face.

La podul spre San Vio, un fel de instinct animalic îl determină să privească spre dreapta și văzu o figură, de fapt, o jumătate de figură, care stătea în picioare unde o *calle* dădea spre *riva*. Văzu o haină, poate una de ploaie, poate un fular. Brunetti ezită și călcă în gol cu piciorul stâng. Geanta începu să-i alunece de pe umăr și se întoarse să pună o mână pe ea. Când se uită din nou, silueta nu se mai afla acolo, singura urmă rămasă era sunetul unor pași care se îndepărtau. Fugi către intrarea în *calle*, dar, când ajunse acolo, întreaga stradă era goală și, deși încă mai putea auzi sunetul pașilor, nu-și putea da seama din ce direcție venea. Alergă către prima intersecție: nimeni la dreapta și nimeni la stânga. Departe, la distanță, sunetul din ce în ce mai estompat al pașilor. Se opri și-și ținu respirația, dar tot nu-și dădu seama unde se duceau, dacă spre Salute sau spre Accademia. Sunetul se stinse. Brunetti se întoarse și o porni spre casă.

18.

Paola renunțase să-l mai aștepte pe Brunetti, așa că acesta, văzând că nu e nimeni treaz, se duse în bucătărie să caute ceva de mâncat și de băut, dar se hotărî repede că nu voia nimic altceva decât să se bage în pat, lângă soția lui. Mai întâi, însă, trebuia să găsească un loc pentru geanta de pânză verde. Se gândi o vreme la asta, până când interveni bunul-simț și-i aminti că geanta nu avea să stea acolo decât opt ore, așa că o puse pe șifonierul lor și intră în baie.

Când se strecură lângă soția sa, fu întâmpinat de un mormăit, pe care el alese să-l interpreteze ca fiind unul drăgăstos, și în curând se pierdu în imagini cu fulare și pași care dispăreau și cu trandafiri galbeni în mormane din ce în ce mai mari și mai sufocante.

În dimineața următoare, îi povesti pe scurt Paolei despre întâlnirea cu Flavia din seara precedentă, dar pe ea o interesa mai mult colierul din smarald și ceru să-l vadă. Critică sever comparația lui banală cu tabletele Fisherman's Friend și insistă că trebuie să fie mari cât „ouăle de fluierar", explicând că citise expresia de multe ori, dar habar n-avea cât de mari erau acestea.

— Nu putem să-l atingem până nu se prelevează amprente, bine? zise el, nepregătit după numai o cafea să intre într-o discuție despre cât de mare ar putea fi un ou de fluierar. Într-adevăr, nu era prea sigur cum arăta un fluierar și, prin urmare, nu putea să calculeze corect care ar fi mărimea ouălor sale.

Ieși din apartament cu geanta în mână și avu grijă să o țină pe umăr cât timp se opri să-și cumpere o cafea și o brioșă. La Questura, se duse imediat la laborator să vorbească cu Bocchese. Atitudinea continuă de autosuficiență a tehnicianului-șef îl provoca adesea pe Brunetti să acționeze cu o bravadă inutilă: de data aceasta, se duse la biroul lui Bocchese cu geanta în mână și, fără să spună vreun cuvânt, o înclină și lăsă pachetul să alunece pe birou. Din fericire, hârtia de ambalaj se prinse într-unul din mânerele genții și colierul se materializă pe biroul acoperit de hârtia albastru-regal.

— Pentru mine? întrebă Bocchese privind în sus spre Brunetti și afișând un zâmbet prostesc de bucuros. De unde ai știut că azi e ziua mea, Guido? Ei, nu mai contează; mersi că ți-ai adus aminte și cred că o să-l port cu rochia verde.

Își răsfiră degetele de la mâna dreaptă și le agită deasupra colierului de parcă tocmai se pregătea să-l ridice, dar Brunetti refuză să intre în joc și făcu un pas înapoi, lăsându-l să atingă ce vrea.

Bocchese acceptă o victorie parțială și-și retrase mâna. Deschise primul sertar al biroului și scotoci prin el până când găsi o lupă de bijutier. O puse la ochi și se aplecă deasupra colierului, atent să nu intre în contact cu acesta sau cu hârtia pe

care se afla. Studie pietrele o vreme, apoi trecu în partea cealaltă a biroului, obligându-l pe Brunetti să se dea la o parte, ca să le privească dintr-un alt unghi. Studie fiecare piatră în parte, fredonând un cântecel pe care Brunetti îl auzise de la el numai în clipele de mare satisfacție.

Bocchese puse lupa pe birou și se întoarse pe scaun.

— *Maria Vergine*! Clar ai gusturi bune la pietre prețioase, Guido. Într-un montaj ca ăsta, probabil sunt autentice și, dacă da, atunci valorează… o grămadă.

— Probabil? întrebă Brunetti.

Bocchese își țuguie buzele de parcă se pregătea să pupe un bebeluș în timp ce se gândea la întrebarea lui Brunetti.

— Având în vedere ce vine din America de Sud în ultima vreme, e aproape imposibil să-mi dau seama.

Scutură din cap dezaprobator față de falsurile pe care nu le putea detecta.

— Dar dacă montajul e pe cât de vechi cred eu, continuă tehnicianul, de cel puțin treizeci de ani, și nu a umblat nimeni la el, atunci sunt neprețuite.

— Mereu m-am întrebat ce înseamnă cuvântul ăsta, mai ales când se folosește în legătură cu lucruri pe care oamenii le cumpără și le vând, zise Brunetti, pentru un preț.

— E adevărat, nu-i așa? exclamă Bocchese cu plăcere. Mă întreb de ce continuăm să spunem asta.

— Cât e prețul ăsta pe care-l depășesc? întrebă Brunetti.

Bocchese se lăsă pe spate în scaun și-și încrucișă brațele, studiind pietrele.

— De obicei, eu le arăt unui prieten care e bijutier – chiar se pricepe la pietrele prețioase – și-l întreb pe el cât crede că valorează.

— Cine e prietenul ăsta?

— Vallotto.

Fără să încerce să-și mascheze șocul, Brunetti spuse:

— Dar e un hoț!

— Nu, Guido, începu Bocchese, e mult mai rău decât un hoț. E un pungaș și un șarlatan, dar e foarte convingător, așa că după ce faci tranzacții cu el, nu poți să spui că te-a jefuit, pentru că ai semnat un formular cum că ești de acord cu prețurile lui, ceea ce înseamnă că nu ai cum să-l oprești.

— El și cumpără, și vinde, nu-i așa? întrebă Brunetti, gândindu-se la magazinul șmecher al acestuia, aflat nu departe de Rialto.

— Da, și eu bănuiesc că nu e mulțumit până când nu vinde ce a cumpărat la un preț de cel puțin cinci ori mai mare decât cel plătit de el.

— Dar ai încredere în el?

Bocchese privi o placă mică din bronz de pe vremea Renașterii, pe care o ținea pe birou ca prespapier sau ca amuletă. O împunse cu degetul, mutând-o câțiva centimetri la stânga.

— I-am făcut un serviciu odată, așa că, deși nu suntem prieteni, tot o să mă ajute. Mă rog, tot o să-mi dea o estimare corectă.

— Chiar dacă știe că lucrezi pentru poliție?

— Care ar putea să-l plătească pentru asta, adică? întrebă Bocchese.

— Nu, nu la asta mă refer. Care ar putea să-l aresteze într-o zi.

Bocchese împinse placa înapoi.

— El consideră că a fost un serviciu important.

— Ce ai făcut? întrebă Brunetti, simțind că tehnicianul, un om discret de obicei, voia să fie întrebat.

Bocchese privi placa din nou, de parcă și cele două figuri omenești de pe ea și-ar fi exprimat interesul pentru poveste.

— Eram amândoi la școală. Asta se întâmpla acum patruzeci de ani, chiar mai mult. Familia lui era nenorocită: tatăl bea și fusese arestat de câteva ori, iar mama se descurca și ea cu ce reușea să câștige. Dar copiii veneau la școală curați și învățau din greu.

Brunetti auzise povestea asta de nenumărate ori: era tinerețea prietenilor și a tovarășilor lui.

— În sfârșit, zise Bocchese, răspunzând parcă unui semnal al oamenilor de pe placă să se grăbească, într-o zi eram la alimentară, cumpăram câte ceva pentru mama, când am văzut-o pe mama lui pe unul dintre holuri, privind în jur de parcă o fugăreau focurile iadului. M-a văzut, dar n-a răspuns când am salutat-o. Deodată, a apărut proprietarul, care țipa la ea: „Te-am văzut, te-am văzut când ai luat orezul ăla" și atunci am observat că avea mâna ascunsă sub haină. Arăta de parcă urma să leșine, săraca, iar el mergea spre ea țipând: „Hoața! Hoața! Hoața! Chemați poliția!" M-am gândit la Leonardo și la ceilalți copii și cum ar fi fost pentru ei dacă mama lor ar fi fost arestată.

— Și ce-ai făcut? întrebă Brunetti.

— În timp ce bărbatul se apropia, am trecut pe lângă ea, m-am întins și am pus mâna pe o cutie de paste, asigurându-mă că le dărâm pe celelalte, ca el să se uite acolo, să vadă ce s-a întâmplat. Când m-a văzut, s-a întins să mă prindă, dar am fugit pe lângă el, afară din magazin, iar el a uitat de ea și m-a urmărit pe mine. M-am mișcat suficient de încet ca el să încerce să mă prindă, dar când am ajuns la două străzi de magazin, am luat-o la sănătoasa și mi-a pierdut urma.

Bocchese rememoră povestea fără să zâmbească.

— Când s-a întors el la magazin, femeia nu mai era acolo. Nu știu dacă a recunoscut-o. Pe mine nu m-a știut, asta e sigur.

— Vallotto cum a aflat? întrebă Brunetti.

— Cred că i-a zis mama lui, spuse Bocchese fără prea mult interes. Nu a vorbit niciodată despre asta până când, după mulți ani, ne-am întâlnit pe stradă și mi-a zis că auzise că mă însor și că să mă duc la el pentru verighete. Probabil a

văzut ce față am făcut, pentru că a spus: „Mi-aduc aminte ce-ai făcut pentru mama mea. N-o să te înșel niciodată și o să te ajut, dacă pot”.

Privi spre Brunetti și spuse:

— Și așa a făcut.

— Cum?

— Ții minte, acum vreo șase ani, întrebă Bocchese, când am găsit o brățară și niște inele cu diamant în casa unui suspect și el a zis că erau ale mamei lui?

Brunetti încuviință, deși își amintea numai vag cazul acela.

Bocchese continuă:

— Le-am dus la Leonardo și i-am spus că era un caz al poliției, dar l-am rugat să mă ajute.

— Și?

— Și el mi-a spus numele familiei de la care fuseseră furate.

Bocchese tăcu, dar Brunetti nu știu ce să spună.

— Ce vrei să faci cu ăsta? întrebă Bocchese în cele din urmă, arătând spre colier.

— Verifică dacă sunt amprente pe el și pe hârtie și, dacă-mi trimiți niște fotografii, o rog pe Signorina Elettra să vadă ce poate afla.

— Și apoi ce fac cu el? întrebă Bocchese.

— Ai un seif, nu-i așa? întrebă Brunetti.

— Am, zise Bocchese și strecură hârtia și colierul înapoi în geanta de pânză.

•

Următoarea sa oprire era la Signorina Elettra, pe care voia s-o întrebe dacă mai făcea grevă și, dacă da, cum se descurcau cu asta *il Vice-Questore* Patta și locotenentul Scarpa. Mai voia să știe și dacă reușise să afle cine trimisese trandafirii galbeni la teatru și la apartamentul Flaviei și să o întrebe despre colier. Când o văzu la birou, Brunetti hotărî să nu se mai deranjeze să o întrebe despre flori, expresia de pe fața ei arăta clar că nu avusese deloc succes.

— Nimic, spuse ea singură. Prietenul meu de la barul de lângă teatru e în concediu. Am încercat la cei câțiva florari care au rămas în oraș, dar niciunul nu a avut o vânzare așa de mare. Am încercat la Mestre și Padova, dar pe urmă am renunțat.

O mai auzise oare vreodată folosind cuvântul acesta?

Înainte ca el să răspundă ceva, ea mai zise:

— Am găsit câteva articole în italiană și în engleză despre fani și urmăritori, dar mi-e teamă că nu zic nimic în plus față de ce ne-ar spune și nouă bunul-simț. În operă, găsim mai ales femei.

Îl privi și spuse zâmbind:

— Tot femei sunt și în muzica rock, dar în jazz sunt bărbați.

Brunetti își aminti de un prieten care avusese demult un magazin de CD-uri, pe vremea când oamenii încă mai cumpărau CD-uri din magazine, și care îi

spusese că cei mai ciudați clienți erau cei cărora le plăcea muzica de orgă. „Cei mai mulți cumpără noaptea”, îi spusese prietenul acela. „Cred că numai atunci majoritatea dintre ei ies din casă.”

— În ceea ce o privește pe *Signora* Petrelli, continuă ea, mi-am petrecut toată dimineața citind despre ea în presa de scandal: la început, au adorat aventura ei cu americanca aia, dar s-au plictisit și au scos-o de pe primele pagini, până când a ajuns pe ultimele. Ultima dată când au menționat-o – și niciodată nu se interesează de ce cântă ea – a fost când soțul ei a dat-o în judecată ca să i se reducă pensia alimentară.

— Și? întrebă Brunetti.

— Cred că acordul ei de divorț a fost întocmit de cel mai bun avocat din Spania. În momentul acela, se bucura de simpatia publicului și judecătorul care a analizat cazul i-a spus soțului, practic, să nu mai irosească timpul instanței și să-i plătească soției, altfel ajunge la închisoare.

— Asta a avut efectul obișnuit de trezire? întrebă Brunetti.

— Exact.

— Credeți că e implicat în povestea asta?

Domnișoara Elettra acordă întrebării timpul de gândire cuvenit și răspunse:

— Mă îndoiesc.

Și clarifică imediat.

— Nu pentru că n-ar face așa ceva, ci pentru că e destul de inteligent să știe că ar fi primul suspect dacă ei i s-ar întâmpla ceva. În plus, el e în Argentina.

— După divorț, presa i-a mai acordat atâta atenție doamnei Petrelli? întrebă Brunetti.

— Numai presa interesată de muzică. *Signora* Petrelli a câștigat premii și a apărut pe copertele revistelor. Dar viața ei privată pare să nu mai intereseze.

— Din cauza vârstei?

— Probabil, fu de acord Signorina Elettra. Iar viețile vedetelor pop sunt mult mai interesante.

El încuviință, gândindu-se la conversațiile propriilor săi copii și la revistele pe care le lăsau prin casă.

— Nici generația noastră nu era diferită, zise el.

— Nici a mea, zise ea și ridică din umeri.

Brunetti fu tentat să adauge „Nici a lui Nero”, dar se gândi să o scutească.

— Americanca? întrebă el în cele din urmă.

— Nimic despre ea timp de mai mulți ani, în afară de articolele și cărțile pe care le-a scris despre arta chinezească.

— Nu se menționează unde este?

— În toate articolele pe care le-am găsit, scria că locuiește în China, deși unele ziceau că tocmai a sosit pentru o conferință. Nu au spus de unde a sosit.

Brunetti se încruntă. Ajunsese într-o fundătură. Din felul în care vorbise Flavia, păruse că asta era.

— Păcat, zise el cu voce tare.

Signorina Elettra îl privi surprinsă.

19.

– Ce s-a mai întâmplat cu Alvise? întrebă el.

Surpriza se risipi.

— A fost suspendat.

Brunetti o întrerupse ca să întrebe:

— De când se poate întâmpla asta?

— Poftim?

— N-am auzit până acum ca un ofițer să poată fi suspendat așa ușor, fără o investigare sau audiere, și totuși noi am intrat cu toții în joc, de parcă Scarpa ar avea autoritatea să facă asta. Are?

Ea stătea acolo cu gura deschisă, privindu-l de parcă începuse brusc să-i vorbească ungurește.

— Este o procedură folosită pentru a opri plata ofițerilor fără a-i pune efectiv sub acuzare, zise ea de parcă un *commissario,* mai mult decât alți oameni, ar trebui să cunoască regulile Ministerului de Interne.

— Cine v-a zis asta? întrebă Brunetti.

Ea l-a privit din nou îndelung, ca un cardinal confruntat cu păcatul lui.

— Cred că e o procedură obișnuită… începu ea să zică, dar apoi avu o revelație. Locotenentul Scarpa mi-a spus, zise ea, nemaiarătând ca un cardinal acum, ci ca un inchizitor care tocmai a descoperit posibilitatea unei erezii.

— Înțeleg, zise Brunetti cu răceală.

Apoi, având grijă să-și păstreze vocea constantă, întrebă:

— V-ați gândit să aruncați o privire pe regulamentul Ministerului?

Ea se întoarse spre computer, mormăind în barbă:

— Nu pot să cred așa ceva.

Brunetti rezistă tentației de a sta în spatele ei în timp ce se documenta, sigur că nu avea cum să-i dea nici cel mai mic ajutor, dar la fel de sigur că nici nu ar înțelege ce făcea ea. Se duse la fereastră și, încrucișându-și brațele, se sprijini de toc. Se auzea zgomotul făcut de unghiile ei pe taste. Brunetti își studie șireturile de la pantofi, ocazie cu care observă că erau cam uzate și trebuiau schimbate. Și locotenentul Scarpa trebuia schimbat, dar nu din cauză că era uzat. Timpul se scurgea.

— Nu se poate! exclamă ea, cu ochii tot pe ecran. Nu există niciun regulament. Chiar dacă ești acuzat de o infracțiune, tot ești plătit și considerat membru al forței de poliție.

Își ridică privirea de pe ecran, cu fălcile încleștate.

— Nu poate să facă asta! Nu-i poate opri plata!

Brunetti își aminti că nu avea voie să știe că ea îl păstrase pe Alvise pe statul de plată. Își îndreptă din nou atenția către șireturi și analiză consecințele. De-a lungul anilor, Signorina Elettra încălcase pe față numeroase legi, în special pe cele referitoare la confidențialitate. Atacase bănci, spărsese dosare ale ministerelor, ba chiar pescuise prin dosarele Vaticanului. În câteva cazuri, mersese prea departe și provocase neliniștea celor care erau la curent cu ce făcea ea, adesea aceiași oameni pentru care o făcea. Dar de fiecare dată reușise să scape neprinsă, fără să lase vreo urmă.

În momentul de față, discreția părea un lux. Vasul se scufunda: Brunetti aruncă discreția peste bord.

— În numele cui ați scris ca să se reia plata lui Alvise?

Niciun mușchi nu se mișcă pe fața ei. Își puse primele trei degete de la mâna stângă pe buze și le frecă.

— Nu e bine, zise ea.

— Ce-ați făcut?

— Am depus o cerere prin care să se autorizeze plata orelor suplimentare pentru Alvise. Nu am vrut să creez suspiciuni contramandând un ordin de oprire a plății, așa că doar i-am mutat numele în altă categorie și am aranjat să fie plătit pentru schimburi suplimentare. Cinci într-o săptămână.

După o pauză, adăugă:

— Chiar am crezut că Scarpa are puterea să-l suspende. Nu știu ce a fost în capul meu de l-am crezut.

— Cine a autorizat plățile pentru orele suplimentare? întrebă Brunetti dezinteresat, așa cum se comporta adesea cu copiii, ca explicație sau scuză.

— De asta nu e bine, zise ea. Dumneavoastră le-ați autorizat.

— Ah, zise Brunetti, scoțând sunetul cu cleștele, ca să-i dea minții timp să proceseze consecințele.

Se uită la Signorina Elettra, dar aceasta își mută privirea în altă parte.

— Cei din Roma au evidențe despre un om care a lucrat optzeci de ore săptămâna asta? întrebă el.

— Da, zise ea, evitând să-l privească în ochi.

— Și dacă li s-ar atrage atenția asupra acestor cifre, ce-ar crede ei că se întâmplă aici?

Ea răspunse fără ezitare:

— Ar crede că cel care a autorizat orele ar împărți banii în plus cu el.

Dacă ar fi lucrat la Roma, și Brunetti ar fi ajuns la aceeași concluzie. De fapt, și dacă ar fi lucrat oriunde în altă parte.

— Deci Scarpa prinde doi iepuri dintr-o lovitură. Pe Alvise, din cauza cererii false, și pe mine, pentru că am aprobat-o, și nimănui nu-i pasă dacă am primit sau nu banii de la el. Altfel, de ce-aș face asta?

Signorina Elettra s-ar fi prins și probabil că acum ar fi inventat titluri de ziar: „Corupție nu numai în Sud”, „Plătit dublu după ce a rănit un muncitor”.

Aceasta începu să numere ceva pe degete.

— Ce? întrebă Brunetti.

— Număr câte zile mai sunt până primim salariul, zise ea.

— Șapte, răspunse Brunetti, scutind-o de efort. De ce?

Ea îl privi, dar nu păru să-l vadă.

— Încerc să găsesc o soluție, zise ea în cele din urmă.

— Aș putea să fac o cădere nervoasă și atunci n-aș mai fi învinuit de nimic, sugeră Brunetti.

Parcă nici nu vorbise. Ea continua să privească fix undeva, în față, apoi se întoarse la computer și tastă un sir scurt de cuvinte, văzu rezultatele și scrise altele. Ochii i se contractară în timp ce citea al doilea ecran și pe al treilea, iar la următorul aproape se închiseră de concentrare.

Spunându-și că zilele la Questura îi erau numărate, Brunetti hotărî să și le petreacă pe ultimele cât mai plăcut posibil și puține lucruri îi făceau la fel de multă plăcere ca Signorina Elettra când intra în starea aceea de transă, prima fază din trecerea ei în ilegalitate. *Uită-te la ea,* își spuse el, *azi e deghizată în mare om de afaceri, cu o vestă de lână neagră încheiată strâns peste o cămașă albă de bumbac, cu pantaloni gri cu dungi fine și cravată sobră; dacă zeii l-ar fi transformat pe Patta în femeie, așa s-ar fi îmbrăcat.*

Timpul trecea și Brunetti continua să o privească pe Signorina Elettra cum muncește. Sau cum urzește planuri secrete, sau corupe, sfidează și mai ales cum schimbă cursul justiției sau al legii, în orice caz. Brunetti habar n-avea ce făcea ea, dar se instală mai bine ca să privească succesul sau eșecul acesteia, la fel cum făceau oamenii în holurilor băncilor mari, vrăjiți de ecranele pe care erau afișate prețurile principalelor acțiuni de la Bursa din Milano. Era de ajuns să le privești chipurile pierdute în contemplarea zeului din terminal ca să le citești soarta: prețurile creșteau sau scădeau, iar speranțele lor erau târâte odată cu ele.

Brunetti pierdu noțiunea timpului. Singurul lui contact cu lumea era expresia domnișoarei Elettra. O văzu învinsă, apoi sfidătoare, extrem de uimită, temătoare, plină de speranță, îngrijorată, apoi îngrozită și brusc absolut sigură că găsise calea, adevărul și lumina.

Își luă ochii de la ecran și-i făcu mari, a surpriză, când îl văzu acolo.

— Sunteți de mult aici? întrebă ea.

Brunetti se uită la ceas.

— De jumătate de oră, zise el, apoi arătă din cap spre computer. Ați găsit ceva?

— A, da. Există o cale secretă de acces la cererile de ore suplimentare.

— O cale secretă?

— O modalitate de a intra și a modifica cererile.

— Ce se poate modifica?

— Orice, răspunse ea. Scopul, durata, obligația de a purta uniformă sau nu.

— Se poate schimba numele ofițerului superior care a autorizat cererea?

— Tocmai am făcut asta, zise ea și-și trecu palma de-a lungul cravatei, cu un aer de mulțumire de sine, așa cum îl văzuse pe Patta că face.

— Să mai întreb?

— Locotenentul Scarpa a solicitat ca ofițerul Alvise să fie omul de legătură – mereu am vrut să folosesc expresia asta – cu personalul de la spital, ca să poată supraveghea victima unui atac. Cum voia neapărat ca ofițerul Alvise să preia această misiune, a autorizat ore suplimentare nelimitate.

— N-aveți niciun pic de rușine, nu-i așa? întrebă Brunetti cu un zâmbet larg.

— Și încă și mai puțină milă, răspunse ea, zâmbind la rândul ei.

Gândindu-se că ar fi bine să sărbătorească discret, Brunetti își scoase telefonul din buzunar și, încercând să pară nonșalant, îl ridică.

— Bocchese mi-a trimis niște fotografii cu un colier. Aș vrea să vedeți ce puteți afla despre el.

— E furat?

— Nu știu, zise Brunetti, bătând cu degetul pe ecranul telefonului până când ajunse la poze. Vi le trimit.

Atinse o pictogramă, încercă să-și amintească ce-l învățase Chiara să facă și parcurse procesele exact așa cum i le arătase ea. Cu un fâsâit ușor, prima fotografie alunecă din telefonul lui – sau așa și-o imagină el – și traversă distanța de doi metri până la computerul domnișoarei Elettra. Urmară și celelalte. Își ridică privirea, mulțumit de sine și încercând să o ascundă, dar Signorina Elettra se uita la prima fotografie, deja afișată pe ecran.

— *Maria Santissima*! șopti ea. N-am mai văzut așa ceva.

Brunetti citi mesajul de la Bocchese, în care spunea că pietrele sunt vechi de cel puțin patruzeci de ani și, prin urmare, e probabil să fie adevărate.

— De unde îl are? întrebă ea.

— Mi l-a dat *Signora* Petrelli. I l-a lăsat cineva în cabină.

Signorina Elettra se apropie mai mult de ecran.

— L-a lăsat?

— Așa mi-a zis.

— Vreți să știți de unde provine?

— Da. Dacă se poate.

— Dacă a fost furat, am putea afla. Interpolul are un fișier cu principalele piese furate.

Ridică o mână spre pietre, dar se opri înainte de a atinge ecranul, poate din aceeași teamă pe care o avea și el de a lăsa amprente pe ceva atât de frumos.

— Aveți cum să verificați și pe la bijutieri? întrebă Brunetti.

Ea încuviință, încă privind colierul.

— Sunt sigură că oricine a vândut așa ceva își aduce aminte.

Lăsând fotografia deoparte, spuse:

— Am aici o listă cu bijutieri care ar putea să vândă ceva așa de valoros. O să le trimit fotografia și o să-i întreb dacă l-au cumpărat sau vândut în ultima…?

Se uită întrebător spre Brunetti.

— Nu cred că e nevoie să specificați, răspunse el.

Brunetti, care nu simțea nicio atracție specială față de pietrele prețioase, în mod sigur nu avea să-l uite; un bijutier, care știa mai multe despre valoarea colierului și era mai sensibil la frumusețea acestuia, nici atât.

— În țara noastră sau la nivel internațional?

— Peste tot, cred, răspunse Brunetti.

Ea încuviință, apoi întrebă:

— Mai e ceva?

— Ați putea să-mi spuneți ce se va întâmpla cu locotenentul, zise el domol și zâmbi.

— Ah, răspunse ea. Sigur are protecție la Roma, așa că nu cred că i se va întâmpla nimic.

— Protecție din partea cui? întrebă Brunetti cu același ton domol, amintindu-și că ea spusese că voia capul locotenentului.

— Refuz să fac speculații, *Commissario,* zise ea.

Apoi, întorcându-se la auzul unui zgomot care venea din spatele lui, adăugă:

— Poate îl întrebați pe *Vice-Questore, Dottore.*

Cu bunăvoința pe care o afișa de fiecare dată cu grație, dar și cu un aer de superioritate, față de subordonații săi, *il Vice-Questore* Patta își îndreptă atenția către ei. Se întoarse spre Signorina Elettra și, cu o expresie blândă pe față, o întrebă:

— Dacă vorbești cu el, înseamnă că vorbești și cu mine?

— Sigur că vorbesc cu dumneavoastră, *Dottore,* zise ea afabil. Cum altfel?

Cu așa o voce puteai să vinzi ceva: miere, detergent.

— Despre ce vorbeați? întrebă Patta pe tonul folosit cu ea, nu și cu Brunetti.

Miere, detergent.

Signorina Elettra făcu un semn din mână în direcția lui Brunetti. Acesta se conformă și spuse cu cea mai serioasă voce:

— Îi spuneam domnișoarei ce bine îmi pare că ofițerul Alvise o supraveghează pe fata de la spital.

Ca un far ce se rotește spre o navă nouă, Patta își întoarse capul neted spre Brunetti și întrebă:

— Fată? Alvise?

— A fost o decizie foarte înțeleaptă a locotenentului.

— De obicei, nu ești prea laudativ la adresa locotenentului, nu-i așa, Brunetti?

Deși *il Vice-Questore* încercă să-și ascundă mulțumirea de sine, tot se mai simțeau urme din aceasta în vocea lui.

Brunetti, căruia mulțumirea de sine i se părea mai bună decât suspiciunea, riscă să facă o grimasă mică, chinuită, la care adăugă un mic tremurat al capului, și răspunse:

— Trebuie să recunosc că e adevărat, *Dottore*. Dar uneori trebuie să recunoaștem meritul, indiferent cine ia decizia.

Se întrebă cât de înțelept ar fi să strângă din buze și să facă un scurt gest afirmativ din cap, dar i se păru exagerat, așa că rezistă impulsului.

Patta se uită din nou la Signorina Elettra, dar aceasta era ocupată să-și refacă nodul la cravată. Brunetti era uimit că o activitate atât de masculină putea fi atât de plină de grație și delicatețe. Purta o cravată gri-închis cu niște dungi roșii aproape invizibile, pentru Dumnezeu, iar persoana care o înnoda purta o vestă din lână neagră și pantaloni cu dungi fine: de ce oare mișcarea pânzei strecurate prin nod îi amintea de felul în care Paola își scotea ciorapii, înainte ca aceștia să dispară?

— Ai venit să mă vezi pe mine?

Întrebarea lui Patta îl smulse pe Brunetti din gândurile lui și-l readuse în realitatea biroului.

— No, *Dottore*. Am venit să o rog pe Signorina Elettra să găsească o bijuterie.

— Furată? întrebă Patta.

— Din câte știu eu, nu, domnule.

— De valoare?

— Pentru proprietar, bănuiesc, răspunse Brunetti.

Apoi, înainte ca norii ce se formau în ochii lui Patta la răspunsul său să devină neîndurători, adăugă:

— Bănuiesc că, pentru majoritatea oamenilor, ce dețin ei sau ce le place lor e mai valoros decât consideră alți oameni, zise el, gândindu-se la valoarea pe care *il Vice-Questore* i-o atribuia locotenentului.

Signorina Elettra interveni ca să spună:

— Mă îndoiesc că e de mare valoare, *Commissario,* dar o să văd ce pot să aflu.

Reuși să sune și plictisită, și ușor supărată că este deranjată cu astfel de nimicuri.

Faptul că ea îi vorbi așa lui Brunetti păru să-i fie pe plac vicechestorului, îi permise acestuia să arunce o privire surprinsă în direcția ei, apoi spuse:

— Dacă nu mai e altceva, *Dottore*, mă întorc în biroul meu.

Patta încuviință și se întoarse spre ușa lui. Pe la spatele său, Signorina Elettra își îndreptă cravata, se uită la Brunetti și-i făcu cu ochiul.

20.

Odată instalat la biroul său, Brunetti habar n-avu ce să facă. Nu prea avea chef să se felicite pentru victoria inutilă împotriva lui Patta, dat fiind că în ultimii ani încetase să se mai bucure de hăituirea superiorului său, deşi nu se putea opri. Colegi de-ai lui din alte oraşe şi provincii îi povesteau mereu despre genul de bărbaţi şi femei pentru care lucrau, făcând aluzii – dar fără a îndrăzni să spună direct – că unii dintre ei erau loiali unei alte instituţii decât Statul, ceea ce nu se putea spune despre *Vice-Questore*.

Patta, Brunetti descoperise de-a lungul anilor, era loial familiei sale. Fără rezervă, fără ezitare sau cumpătare, şi asta i-l făcea simpatic lui Brunetti. Patta era vanitos şi leneş, egoist şi, uneori, naiv, dar acestea nu erau nişte defecte majore. Omul făcea multă gălăgie, dar nu era rău la suflet, ca locotenentul Scarpa.

Şi motivele lui Patta erau uşor de identificat şi de înţeles: căuta să avanseze în carieră şi să primească aprobarea superiorilor. Aşa erau majoritatea oamenilor, recunoscu Brunetti. Dacă n-ar fi avut avantajul bogăţiei şi puterii de care dispunea familia soţiei lui, nici el n-ar fi fost la fel de nepăsător cu privire la serviciul şi şeful lui.

Dar Patta de ce îi era aşa de loial lui Scarpa, având în vedere că acest lucru nu prea avea cum să-i impresioneze pe superiorii lui sau să-l ajute în carieră? Brunetti nu-i văzuse niciodată împreună decât la Questura şi nici altcineva nu povestise că i-ar fi văzut împreună. Erau amândoi din Palermo. Legături de familie? Datorii vechi de plată a protecţiei ce trebuiau achitate?

Brunetti se lăsă pe spate în scaun, îşi încrucişă braţele şi-şi aţinti privirea pe *campo*. De acolo, singura fereastră rotundă din partea de sus a faţadei bisericii San Lorenzo îl privea înapoi ca un ciclop cu faţa turtită. Din câte îşi amintea el, Scarpa pur şi simplu apăruse într-o zi, în urmă cu câţiva ani: Brunetti nu-şi amintea ca il *Vice-Questore* să fi vorbit înainte despre sosirea lui şi nici nu avea impresia că cei doi bărbaţi se cunoşteau dinainte. Însă era greu să pună cap la cap acele prime luni, când locotenentul Scarpa era doar o prezenţă înaltă, subţire, ce ieşea în evidenţă mai degrabă prin perfecţiunea uniformei decât prin ce spunea sau făcea.

Îşi aminti că observase primul simptom când, pe holul din faţa biroului domnişoarei Elettra, dăduse din întâmplare peste cei doi bărbaţi care stăteau de vorbă pe un ton profund nazal într-o limbă care semăna cu araba, greaca şi, vag, cu italiana. Auzi – sau i se păru că aude – cum „tr” se transforma în „ch”, iar verbele erau mutate la sfârşitul frazelor. Nu înţelesese nimic.

Asta se întâmpla la începutul celei de-a doua anchete a Cazinoului, deci trebuia să fie cu opt ani în urmă. Și atunci începuse Patta să fie paladinul lui Scarpa. De ce oare?

Indiferent cât de încruntat se uita Brunetti la ciclop, acesta refuza să-i răspundă. Odiseu se ascunsese împreună cu oamenii lui sub berbeci ca să-l păcălească pe ciclop, dar lui Brunetti nu-i venea în minte nicio stratagemă care să aibă același efect pentru el.

Se auziră trei ciocănituri rapide în ușă și Griffoni intră fără să mai aștepte răspuns din partea lui. Poate anticipând o vară foarte călduroasă, se tunsese foarte scurt, alăturându-se celorlalte femei băiețoase de la Questura. Avea o coroană de bucle aurii și o rochie neagră până sub genunchi. Măcar nu purta cravată.

Brunetti îi făcu semn spre scaunul mai confortabil din cele două aflate în fața lui.

— Îți stă bine, se limită el să spună, apoi întrebă: Ai aflat ceva la teatru?

— Cât am vorbit eu cu *il portiere,* au venit trei bărbați, care au pontat și au plecat.

— Și? mai întrebă el.

— Mi-a adus aminte de casă, zise ea cu o voce plină de nostalgie.

— De Napoli? Cum așa?

— Un unchi de-al meu era șofer de taxi și avea un prieten care lucra la Teatro San Carlo, zise ea, de parcă asta explica tot.

— Și?

— Și pe statul de plată era trecut ca mașinist, dar nu trebuia decât să treacă pe-acolo de două ori pe zi ca să ponteze de venire și de plecare.

Văzând surpriza lui Brunetti, spuse:

— Știu, știu. Dar avusese loc un control și introduseseră cartelele de pontaj ca să se asigure că toată lumea de pe statul de plată măcar ponta de venire și de plecare.

Brunetti, nedumerit, zise:

— Nu lucra acolo?

— Doamne Dumnezeule, nu. Avea cinci copii, așa că-și conducea taxiul douăsprezece ore pe zi, șapte zile pe săptămână.

Ea zâmbi și Brunetti își dădu seama că povestea asta îi făcea plăcere.

— Și ponta de venire și de plecare și era pe statul de plată?

Când ea încuviință, o întrebă:

— Și nimeni nu și-a dat seama niciodată?

— Păi, zise ea șovăind, doar nu era singurul care făcea asta. Pentru taxi n-a avut vreodată autorizație, așa că singura slujbă oficială pe care o avea era la teatru.

— Câți ani a… lucrat la teatru?

Ea ezită, își privi degetele și numără anii.

— Douăzeci și șapte.

Apoi, după un moment:

— Și a condus taxiul treizeci și șase.

— Ah, oftă Brunetti și spuse singurul lucru care îi trecu prin minte. Probabil ajunsese să cunoască orașul foarte bine.

— Din toate punctele de vedere, zise Griffoni.

Își îndreptă spatele, de parcă astfel alunga orice tentație de flecăreală.

— Portarul mi-a spus că în seara unui spectacol vin tot felul de oameni, nu numai soliștii și muzicienii: rude, prieteni, dubluri ale soliștilor. Zice că uneori holul este așa de aglomerat, încât oricine ar putea să intre și el nici n-ar observa.

Brunetti își aminti mulțimea din seara în care el și Paola o așteptaseră pe Flavia.

Claudia continuă.

— Mi-a zis că cel mai rău e cam cu o oră înainte de spectacol, când vine toată lumea, mai ales la o operă cum e *Tosca,* unde e un cor și un al doilea cor, de copii, așa că atunci când încep toți să ajungă e o adevărată nebunie.

Înainte ca el să poată spună ceva, ea adăugă:

— La fel e și după aceea, când oamenii intră în camera aia de lângă cabina lui și îi așteaptă pe soliști.

— Dar despre flori ce-ai aflat? întrebă Brunetti.

— Portarul nu-și amintea multe: le-au adus doi bărbați. Costumiera și femeia care se ocupă de peruci nu au observat nimic decât după spectacol, când au văzut florile în cabina doamnei Petrelli. Am vorbit cu câțiva dintre tehnicieni: nimeni nu a văzut nimic neobișnuit.

— Dar cineva a reușit să intre în cabina ei cu florile.

— Și cu vazele, adăugă ea; cel puțin, dacă ce mi-a spus costumiera e adevărat.

— Și cineva a reușit să ducă mai multe într-una dintre lojele laterale și să le arunce spre ea, zise el, amintindu-și ce văzuse. Cum a fost posibil așa ceva?

— Poate că un ușier le-a dus înăuntru. Cine știe?

Apoi adăugă:

— Dacă nebunii au prieteni, poate că un prieten a ajutat cu florile.

Considerând că direcția aceasta nu era prea bună, Brunetti hotărî să schimbe subiectul.

— Dar Alvise?

— S-a prezentat fetei de la spital și i-a zis că e acolo ca s-o păzească și să se asigure că nu o deranjează nimeni.

Nu prea era nevoie să-i spună Griffoni că Alvise nu știa să păstreze un secret.

— Cât timp petrece acolo? întrebă Brunetti.

— Mi-a zis că se duce când sunt orele de vizită: de la zece la unu și apoi de la patru la șapte.

— Și în restul timpului?

Griffoni ridică din umeri. La urma urmei, Alvise era Alvise.

— Nu i-a dat prin cap că se poate întâmpla ceva în afara orelor de vizită.

— Nu, fu de acord Brunetti, cum să-i dea?

— Crezi că fata e în siguranță? nu se putu abține Griffoni să întrebe.

— Așa bănuiește toată lumea, dar sunt sigur că ea așa se simte, ceea ce o ajută, probabil. Și nici nu avem pe cine să trimitem acolo deocamdată, în afară de Alvise.

Alunecară în tăcerea confortabilă care există între colegii care descoperă că, de-a lungul anilor, au devenit prieteni. În cameră, se strecură sunetul unei bărci care se apropia din partea dreaptă.

— Ar putea fi o femeie, zise Brunetti în cele din urmă și îi povesti despre furtul agendei Flaviei și despre telefonul primit de la o necunoscută de prietena Flaviei din Paris.

Griffoni îi aruncă o privire surprinsă, apoi se întoarse să consulte ciclopul. Își încrucișă picioarele și-și lăsă un pantof, care avea tocul neobișnuit de mare, să-i atârne de degete. Îl roti în sus și în jos, aparent neatentă la ce făcea. Mai întâi, cravata domnișoarei Elettra, acum, pantoful acesta. Brunetti se trezi întrebându-se ce ar fi făcut Petrarca dacă Laura ar fi purtat acești pantofi sau cravata aceea închisă. Le-ar fi scris un sonet? S-ar fi îndepărtat îngrozit de o ținută atât de necuviincioasă?

Tocmai încerca să compună al treilea vers al unui sonet dedicat pantofului, când Griffoni spuse:

— Bănuiesc că ar putea să fie.

Brunetti își abandonă bucuros căutarea unei rime pentru „scarpa”, temându-se că „arpa” nu ar ajuta la exprimarea unor sentimente profunde, indiferent cât de confortabil ar sta o harpă într-un sonet.

— Flavia Petrelli a spus că femeile fani sunt cele care îi dau emoții, pentru că vor ceva de la ea.

— Crezi că e din cauza trecutului ei sexual? întrebă Griffoni, de parcă vorbea despre culoarea părului.

— Nu știu, răspunse Brunetti. Habar n-am cum gândesc femeile.

Ea ridică din sprâncene.

— Probabil depinde de femeie, zise ea. Dacă fanul ăsta e femeie, nu prea e o reprezentantă a genului.

— Probabil că nu, tărăgănă Brunetti.

— Am vrut să zic doar că noi nu suntem înclinate spre violență, iar asta pare să fie.

Se uită afară pe fereastră, de parcă și-ar fi continuat gândul.

— Dar nu e foarte bună la asta, nu-i așa?

— Ce vrei să spui?

— Presupunând că a împins-o pe fată, începu ea, nu a făcut o treabă meticuloasă. A aruncat o privire și a plecat.

— Adică? întrebă Brunetti.

Ea îl privi în timp ce îi răspunse:

— Cred că asta înseamnă că nu a vrut să o omoare, ci doar s-o rănească sau s-o amenințe. Sau poate s-a răzgândit. Dumnezeu știe ce a fost în mintea ei.

Pe Brunetti îl interesa faptul că amândouă începuseră atât de ușor să folosească pronumele feminin pentru a-l descrie pe atacator. Nu exista nicio dovadă, numai vocea unei persoane care dăduse telefon la prietena Flaviei din Paris, iar aceea chiar putea să fi fost o prietenă reală care suna să întrebe de Flavia.

Se întrebă dacă el și Claudia cedau gândirii care caracterizase secolele trecute: comportamentul bizar venea din pântece, isterie, neputința de a găsi un bărbat.

— Cred că mă duc la prânz, zise el și se ridică în picioare.

Claudia se uită la ceas și se ridică, la rândul ei. Coborâră scările împreună și Brunetti se miră că ea reușea să meargă atât de ușor pe tocurile acelea atât de înainte, care pe el l-ar fi catapultat pe trepte dacă n-ar fi ales să meargă lateral și câte o treaptă odată. Ce ființe talentate erau femeile!

21.

Brunetti rămase distrat pe durata prânzului, încă împotrivindu-se ideii de femeie violentă. Cunoscuse câteva în trecut, chiar le arestase pe unele dintre ele, dar niciodată nu întâlnise una în viața reală, cum s-ar spune.

Familia sporovăia vesel în jurul lui, distrasă de la tăcerea acestuia mai întâi de lintea cu salam picant și coacăze confiate, apoi de ruloul de vițel umplut cu cârnați dulci. Deși lui Brunetti îi plăcea lintea în mod deosebit, îi spuse Paolei doar că mâncarea era minunată și apoi reveni la gândurile lui despre ceea ce pentru el rămânea un oximoron: o femeie violentă.

Își mâncă în liniște crema caramel și, ca niciodată, nu mai ceru încă o porție. Paola spuse că va duce cafeaua în camera de zi sau, dacă lui i se părea suficient de cald, ar putea să o bea pe terasă.

Nu era suficient de cald, așa că Brunetti se așeză pe canapea și se gândi la literatură. Câteva minute mai târziu, când veni și Paola cu două cești pe o tavă de lemn, o întrebă:

— Știi femei violente în literatură?

— Violente? întrebă ea. Criminale sau doar violente?

— Preferabil prima categorie, răspunse el și-și luă cafeaua.

Paola își puse zahăr în a ei și se duse lângă fereastră, de unde privi afară, spre turnul cu clopot. Amestecă apoi cu linguriță de câteva ori și continuă până când zgomotul începu să-i zgârie nervii lui Brunetti. Acesta tocmai voia să-i spună să înceteze, când ea se întoarse spre el și-i zise:

— Prima care-mi vine în minte este Tess of the D'Urbervilles, dar Dumnezeu știe că avea motiv.

Își ridică ceașca și o duse la buze, apoi o puse la loc pe farfurioară, fără să o guste.

— Mai e doamna Rochester, dar ea este nebună, și cred că Balzac e plin de femei criminale, dar a trecut atât de mult timp de când l-am citit, încât nu-mi mai aduc aminte. Sunt sigură că rușii și, probabil, nemții le au pe ale lor, dar nu-mi vine niciuna în minte acum.

Până la urmă, luă o înghițitură și întrebă:

— Dar Dante? Tu îl știi mai bine ca mine.

Brunetti își privi ceașca și speră că ea nu-i observase surpriza de pe chip, rapid înlocuită de plăcere, la auzul complimentului ei. El, un cititor mai bun? Se lăsă pe spate și-și puse picior peste picior.

— Nu, zise el nonșalant, nu-mi vine nici măcar una în minte. Francesca a fost pusă la zid pentru adulter, iar Thaïs pentru lingușire. Medusa și Harpiile probabil nu contează.

Ce interesant! Fie uitase asta, fie nici nu se gândise vreodată cât de ușor erau femeile seduse de Dante. Ei, și el era unul dintre acei bărbați îndrăgostiți de o femeie pe care abia dacă o cunoșteau, deși nu riscă să-i spună asta și Paolei, ca să nu se lege de încă un stâlp al culturii italiene.

— Ba el chiar le apără, altfel de ce i-ar pedepsi pe codoși și pe seducători?

Paola se întoarse ca să-și pună ceașca pe tavă.

— Nu-ți mai amintești și altele? întrebă el.

— Sunt multe dezagreabile, care fac lucruri foarte rele oamenilor; Dickens e plin de ele.

Ridică o mână în aer, aducându-i aminte lui Brunetti de o pictură cu Buna Vestire, pe care o văzuseră amândoi la Uffizi.

— A, zise ea, la fel cum probabil șoptise și Fecioara Maria. E camerista franceză din *Casa umbrelor*.

Se ridică, așteptând Iluminarea, timp în care el o privi, căutând prin operele complete ale lui Charles Dickens, oprindu-se la *Casa umbrelor* și răsfoind până la scena cu pricina. Chipul îi străluci când găsi numele și, întorcându-se spre el, zise:

— Hortense.

•

Pe drumul înapoi la Questura, Brunetti încercă să înțeleagă cum făcuse. Nu era vreun truc de arătat la petreceri și nici Paola nu era genul care să se dea mare cu capacitatea ei de a-și aminti ceea ce citise. Bine, el cunoscuse bărbați care puteau să redea cu lux de amănunte fiecare meci de fotbal pe care îl văzuseră vreodată, așa că poate această abilitate era mai comună decât credea el. De exemplu, Brunetti își amintea replicile deștepte și chipurile oamenilor.

Când mai avea două minute până la Questura și se vedea deja canalul, îi sună telefonul. Recunoscu numărul lui Vianello.

— Ce s-a întâmplat, Lorenzo?

— Unde ești? întrebă inspectorul.

— Aproape de intrare. De ce?

— Ne întâlnim acolo. Urcă în barcă.

Înainte ca Brunetti să mai poată întreba ceva, Vianello închise. Brunetti dădu colțul și auzi barca înainte să o vadă, în fața secției de poliție, cu Foa la volan.

Vianello, îmbrăcat în uniformă, se catapultă de la ușă în barcă fără să arunce vreo privire în direcția lui Brunetti. Impulsionat astfel, Brunetti alergă ultimii douăzeci de metri și sări la bord fără să se gândească.

— Pornește, zise Vianello, bătându-l pe Foa pe spate.

Barca, deja dezlegată, alunecă de lângă doc. Foa porni sirena. Prinseră viteză și se îndreptară spre *il bacino*. Vianello îl prinse pe Brunetti de braț și-l trase în jos pe scări, în cabină; închise ușile batante în spatele lor, într-o încercare zadarnică de a bloca sunetul sirenei.

— Ce s-a întâmplat?

— Un bărbat a fost înjunghiat în parcarea de la Piazzale Roma, zise Vianello, stând în fața lui, aplecat în față, cu mâinile încleștate pe marginea scaunelor capitonate cu catifea.

Când ieșiră în larg, Brunetti întrebă:

— De ce nu mergem la spital?

— Când au sunat, nu era nicio ambulanță care să meargă să-l ia, așa că l-au dus la spital în Mestre.

— Cum așa? întrebă Brunetti.

— Sanitrans avea deja o ambulanță acolo, care aducea un pacient înapoi din Padova, așa că s-a dus în parcare să-l ia.

— Cine e?

— Cred că e prieten cu tine.

Cu inima cât un purice, Brunetti întrebă:

— Ce prieten?

— Federico d'Istria.

— Freddy? întrebă el, amintindu-și ultima oară când îl văzuse.

Pe pod. Cu Flavia. Brunetti rămase nemișcat. Freddy fusese înjunghiat, Freddy, care o cunoștea pe Flavia de când aveau șase ani și se hotărâse să-i spună Poppie, un nume pe care ea îl urâse atunci și care și acum o scotea din sărite.

— Cât de grav e? întrebă el, străduindu-se să-și controleze vocea.

— Nu știu.

— Când s-a întâmplat?

— Am primit apelul acum vreo cincisprezece minute, dar era deja în drum spre spital.

— Cine a sunat?

— Oamenii de la parcare, răspunse Vianello. Au spus că un bărbat fusese înjunghiat și lăsat lângă mașina lui. Reușise să se târască până pe interval, unde l-a văzut cineva și i-a chemat pe ei, iar ei au sunat la spital și apoi la noi.

Brunetti trebui să facă eforturi să dea un sens celor auzite.

— Deci încă e pe drum către spital? întrebă el.

Vianello se uită la ceas.

— Nu, asta a fost acum mai mult timp, jumătate de oră. Ar trebui să fie deja acolo.

Brunetti dădu să-și scoată telefonul, dar apoi își întinse palma pe coapsă.

— O să avem mașină? întrebă el, gândindu-se la Piazzale Roma și la drumul către spital.

— Ne așteaptă deja, îl asigură Vianello.

— Nu ți-au zis nimic? nu se putu abține Brunetti să întrebe.

Vianello clătină din cap.

— Nimic. Am sunat la spital și le-am zis să-i sune pe cei din ambulanță, dar au refuzat. Au zis că o să aflăm când ajungem acolo.

— Au sunat-o pe soția lui?

— Nu știu.

Brunetti își scoase telefonul și derulă numerele din agendă până ajunse la al Silvanei, dar la al șaptelea țârâit o voce impersonală de femeie îi dădu posibilitatea de a lăsa un mesaj. Nu-i veni să lase un mesaj sau să trimită un SMS.

— De unde ai știut că e prieten cu mine? îl întrebă pe Vianello.

— Ai vorbit despre el anul trecut, când ai povestit despre întâlnirea cu prietenii din liceu. Ai zis că a fost și el acolo.

— De ce ți-ai aminti așa ceva? întrebă Brunetti, sincer uimit.

— Mama Nadiei a fost bucătăreasa părinților lui – asta se întâmpla cu o grămadă de timp în urmă – și mi-aduc aminte că a zis despre el că era un băiat de treabă.

Brunetti își împreună degetele și se aplecă înainte, cu mâinile între picioare și capul aplecat. Spuse:

— Nu l-am cunoscut când era mic, dar e un om foarte de treabă.

În următoarele câteva minute, singurul sunet care se auzi fu sirena, apoi motorul încetini și ajunseră la Piazzale Roma. Uitând să-i mulțumească lui Foa, Brunetti sări din barcă și alergă în sus pe trepte către șosea. Mașina albastră cu girofar se afla acolo. El și Vianello urcară, iar Brunetti îi dădu instrucțiuni șoferului să folosească sirena.

Dură douăsprezece minute. Brunetti știa asta pentru că avusese grijă să cronometreze, îndemnându-l pe șofer să depășească un autobuz prea încet și o bicicletă care nu avea ce căuta pe drum. Șoferul rămase tăcut, concentrat la trafic. Cotiră din nou și, în câteva secunde, Brunetti se simți complet pierdut. Se uită pe geam, dar tot ce vedea era așa de urât încât își ațintă privirea pe ceafa șoferului. La un moment dat, mașina se opri și acesta se întoarse spre el.

— Am ajuns, *Commissario*.

Brunetti îi mulțumi și intră în spital, care era deschis numai de câțiva ani, dar arăta deja cam vechi. Vianello îl conduse mai departe prin spital. A doua oară când cineva în uniformă îi întrebă cine erau, Vianello își scoase legitimația și le-o arătă, mișcând-o înainte și înapoi de parcă ar fi fost un talisman care-i păzea de rău. Brunetti așa spera.

Inspectorul deschise brusc ușile salonului de urgențe și, ținând încă legitimația în mână, opri prima persoană pe care o văzu, o femeie înaltă cu un stetoscop la gât:

— Unde e bărbatul care tocmai a fost adus?

— Care? întrebă ea.

Foarte înaltă, mai înaltă decât ei doi, era supărată și nerăbdătoare.

— Cel care a fost înjunghiat, răspunse Vianello.

— E în operație.

— Cât de grav e? întrebă Brunetti.

Femeia se întoarse să se uite la el, întrebându-se care dintre ei doi era șeful, iar Brunetti își scoase legitimația.

— Commissario Brunetti, Veneția.

Ea îl privi drept în ochi, iar el se întrebă dacă oamenii care au multă experiență cu suferința umană dezvoltă un calm defensiv, pe care îl pot proiecta prin privire. Femeia arătă spre un șir de scaune portocalii din plastic, majoritatea deja ocupate, și le spuse:

— Puteți aștepta acolo.

Văzându-i reticenți, adăugă:

— Sau puteți merge în altă parte, dacă preferați.

— Aici e bine, zise Brunetti și încercă să zâmbească.

Apoi, ca o concesie, completă:

— V-am fi recunoscători pentru orice informații ne-ați putea da.

Ea se răsuci și ieși din cameră. Brunetti și Vianello se așezară pe singurele două scaune alăturate care erau libere. În dreapta lor, un tânăr cu sânge pe față ținea o mână umflată în poziție verticală, sprijinită pe cealaltă; în stânga lor, stătea o tânără cu ochii închiși și gura răsucită de durere.

După o vreme, Brunetti își dădu seama că dinspre tânărul de lângă el venea mirosul acru pătrunzător al fricii amestecate cu alcool, un miros pe care Brunetti îl simțise mai des decât ar fi vrut. Din partea cealaltă, se auzeau din când în când gemetele femeii.

Stătură acolo cincisprezece minute, fără să se miște sau să vorbească, timp în care Brunetti se acomodă treptat și cu mirosul, și cu sunetul. Ușa se deschise și femeia cu stetoscop le făcu semn.

Se ridicară și o urmară.

Aceasta îi conduse pe un coridor și deschise ușa către ceea ce se dovedi a fi un birou mic și dezordonat. Se duse la birou, își scoase stetoscopul și-l aruncă pe acesta, unde ateriză pe un teanc de hârtii, lângă o carte lăsată acolo cu fața în jos. Nu se așeză și nici nu le sugeră lor să i-a loc în timp ce vorbea cu ei.

— Bărbatul care a fost adus e încă în operație și probabil o să mai stea acolo o vreme, începu ea. A fost înjunghiat de patru ori, în spate.

Vianello își scoase carnețelul și începu să-și noteze. Brunetti se gândi la obiceiurile gurmande cu care se delectase Freddy ani de zile, care duseseră la îngroșarea trunchiului și a taliei acestuia, atât de bine deghizate de sacourile pe care și le făcea la comandă. *Oh, numai de l-ar fi ajutat acum toată grăsimea*

aceea, se gândi Brunetti și promise să nu mai facă niciodată glume pe seama asta.

— Astea sunt singurele informații pe care le am. Dacă doriți un motiv să vă păstrați optimismul, vă pot spune că chirurgul-șef i-a spus unuia dintre asistenți că poate pleca, pentru că el și celălalt chirurg se pot descurca singuri.

Impulsul lui Brunetti fu să întrebe de ce le-ar lua așa de mult timp chirurgilor să facă operația, dar, în schimb, spuse:

— Vă mulțumesc că ați vorbit cu noi, *Dottoressa.*

Doctorița zâmbi, dar expresia de pe fața ei abia dacă se schimbă.

Brusc, Brunetti își dădu seama că adusese mirosul tânărului cu el în cameră. Îi întinse mâna doctoriței, nesigur că aceasta i-o va strânge. Dar ea dădu mâna cu el și cu Vianello, apoi plecă repede.

De îndată ce ușa se închise în urma ei, Brunetti își scoase telefonul și formă din nou numărul Silvanei, însă nici de data aceasta nu răspunse nimeni. O sună pe Signorina Elettra la birou. Când aceasta răspunse, zise:

— Sunt la spital în Mestre. Prietenul meu Freddy d'Istria a fost înjunghiat în parcarea de la Piazzale Roma și a fost adus aici. Sunați la parcare și spuneți-le să închidă etajul respectiv, apoi vedeți dacă au camere de luat vederi cu circuit închis și dacă mașina lui – a fost înjunghiat lângă mașină – este în aria lor de acoperire. Luați înregistrările.

După ce se mai gândi puțin, adăugă:

— Convingeți un magistrat să le ceară pe toate de azi. Apoi sunați-l pe Bocchese și spuneți-i să trimită o echipă acolo.

Făcu o pauză ca să se gândească ce altceva ar mai trebui; îi aruncă o privire lui Vianello, care clătină din cap.

— E proprietarul apartamentului în care stă Flavia Petrelli, spuse el în telefon.

— *Oddio,* o auzi șoptind. Ar trebui să fie un paznic la el?

Brunetti reflectă la asta, ținând cont de distanța până la Veneția.

— Nu cred că e nevoie aici, nu în Mestre.

Freddy fusese urmărit, ceea ce era un semn clar că existase un plan, dar să înjunghii un om de patru ori, fără să reușești să-l omori, nu era ceva planificat. La fel ca în cazul atacului de pe pod, persoana fusese copleșită de impuls și de o furie de moment. În ambele cazuri, victima fusese lăsată să zacă neputincioasă, dar atacatorului îi lipsea determinarea ucigașului de a-i ucide când avea ocazia.

Imediat ce Brunetti își încheie reveria, linia telefonică nu mai funcționa. Îl văzu pe Vianello privindu-l, cu carnețelul deschis în mână.

— Și acum ce facem, Guido?

— Tu stai aici, îi zise Brunetti. Vorbește cu el de îndată ce-ți dau voie doctorii. Întreabă-l ce-și aduce aminte.

Vianello încuviință.

— Iar tu? întrebă el.

— Eu mă duc să vorbesc cu *Signora* Petrelli și să aflu cine a făcut asta, zise el și se întoarse spre ieșire și înapoi în oraș.

22.

În drum spre ușă, Brunetti se gândi că motivul ar putea fi senzualitatea brută. Flavia luase inițiativa să vorbească cu fata și manifestase interes față de ea. Mai mult, locuia în palatul lui Freddy, iar despre aventura lor se scrisese mult. Brunetti însuși îl văzuse pe Freddy punându-și un braț după umerii ei în seara precedentă.

Admiratorul acela, indiferent dacă era bărbat sau femeie, ar ști despre Freddy și oricine reușise să intre în teatru ar fi putut auzi complimentele ei la adresa tinerei contralto.

Puținele lui cunoștințe despre urmăritori îi spuseră lui Brunetti că, de obicei, oamenii își țineau sub observație foștii, oricare ar fi fost relația dintre ei: parteneriat de afaceri, căsnicie, aventură amoroasă, angajator-angajat, deși cea mai des întâlnită motivație păreau să fie poveștile de amor. Viața mergea înainte, lucrurile se schimbau, iar unii oameni erau dați la o parte sau înlocuiți de alții. Pentru cei mai mulți, acesta era un lucru normal și ei își vedeau mai departe de ale lor. Alții, însă, refuzau ideea unui viitor diferit de viața pe care o avuseseră până atunci sau departe de persoana iubită.

Unii dintre ei hotărau că cineva trebuia să plătească pentru ce se întâmplase. Uneori, cel care trebuia să plătească era fostul, alteori era noul partener sau obiect al afecțiunii sale. Brunetti înțelese că asta era lumea nebunilor, așa că nu putea decât să speculeze. Cum să te înțelegi rațional cu cineva care crede că-și poate recăpăta fostul iubit omorând persoana pe care acesta o iubește în prezent? Este posibil să amenințe pe cineva să te iubească? Dacă Paola s-ar îndrăgosti de angajatul companiei de gaz care vine să citească gazometrele, cu ce l-ar ajuta pe Brunetti să-l omoare pe omul acela?

Brunetti își reproșă devierea către ironie, un obicei pe care el și soția lui îl aveau în comun. De fapt, și cu copiii lor. Speră că nu era o moștenire prea rea.

•

Ieși din spital pe ușa din față și se uită în jur după mașina de poliție. Aceasta se afla la douăzeci de metri de el, parcată pe o linie galbenă, iar șoferul era afară și fuma sprijinit de ușă. Brunetti se îndreptă spre el, dar fu copleșit brusc de un val de oboseală și se întrebă dacă va putea ajunge la mașină fără să se așeze ca să se odihnească. Stătu nemișcat o clipă și senzația se risipi încet, lăsându-l totuși să se întrebe dacă mâncase prea mult sau prea puțin ori dacă băuse prea multă cafea sau prea puțină.

Când se simți stăpân pe picioare, scoase telefonul și formă numărul pe care i-l dăduse Flavia. Aceasta răspunse la al treilea țârâit cu vocea tremurândă:

— Mi-a spus Silvana. E pe drum spre spital. A zis că tu ești deja acolo.

— Încă nu am primit vești: e tot în operație. Unde era Silvana? întrebă el în timp ce se urcă în mașină.

— Aici, cu mine. Își lăsase telefonul acasă. Când s-a întors, a găsit un mesaj să sune la spitalul din Mestre și atunci i-au spus. M-a sunat din taxi când se ducea acolo. De atunci, n-a mai zis nimic.

Brunetti crezu că terminase de vorbit, dar apoi aceasta adăugă cu o voce răgușită:

— Of, Doamne! Săracul Freddy!

Și insistă:

— Dar de ce nu-ți spun ție nimic? Doar ești polițist, ce Dumnezeu?

— Trebuie să vorbesc cu tine, zise Brunetti, ignorând întrebarea ei. Pot să ajung acolo peste jumătate de oră.

Știa că era o variantă optimistă, dar dacă putea aranja să-l aștepte o barcă la Piazzale Roma, era totuși fezabilă.

— Dar nu știu… începu ea să zică, însă Brunetti o întrerupse.

— Am plecat. Să nu ieși din casă!

Ea spuse ceva, dar Brunetti nu înțelese.

— Flavia, zise el, o să vin acolo.

— Bine, încuviință ea și închise.

Brunetti sună imediat la Questura și ceru să-l aștepte o barcă în Piazzale Roma peste zece minute. În fața lui, șoferul ridică pumnul în aer și acceleră.

Așa cum sperase, barca era acolo. Brunetti îi spuse barcagiului unde voia să meargă, apoi coborî în cabină și o sună din nou pe Signorina Elettra. Aceasta răspunse direct:

— Am găsit un magistrat care a emis un ordin pentru înregistrările video, iar Bocchese a trimis doi oameni să verifice parcarea.

Brunetti fu tentat să meargă la parcare și să-i caute pe tehnicienii lui Bocchese, dar știa că avea să fie informat în curând despre orice ar fi găsit aceștia. În schimb, era imperativ să vorbească urgent cu Flavia cât timp aceasta era încă speriată. Dacă lăsa să treacă timpul și Freddy nu era rănit grav, exista riscul ca ea să nu fie dispusă să se descarce în fața lui Brunetti.

Barcagiul folosi sirena cu măsură, activând-o scurt numai când avea nevoie să depășească o altă barcă. Trecură pe sub podul Scalzi și apoi pe sub Rialto, Brunetti abia observând clădirile care se perindau pe lângă ei. Când se apropiară de Accademia, urcă pe punte și îi spuse barcagiului să-l lase la San Vio.

Când barca andocă lângă *campo,* Brunetti aruncă o privire la ceas și văzu că trecuseră exact treizeci și două de minute de când vorbise cu Flavia: ce minunat era să fii polițist și să încalci legea fără să te temi de consecințe! Se gândi că s-ar putea obișnui cu asta. Păși sus pe *riva,* îi mulțumi barcagiului și se îndreptă spre La Salute.

Făcu stânga pe strada îngustă ce ducea la locuința lui Freddy și se opri la ușă. Văzu două sonerii, una fără nume și una pe care scria „F.I.”. Sună la prima.

— *Si*? se auzi glasul interogativ al unei femei.

— Sunt Guido, răspunse el.

Ușa fu descuiată și Brunetti se îndreptă spre scări. Când ajunse la al doilea etaj, o văzu în pragul apartamentului, ascunsă pe jumătate în spatele cadrului ușii, o poziție care i-ar fi permis să-i închidă celui care ar fi venit pe scări sau ar fi ieșit din lift. Era îmbrăcată într-o fustă neagră și un pulover bej. În mod distonant, purta și o pereche de papuci tipici venețieni, din fetru albastru-închis, genul acela pe care turiștii îi cumpără, îi iau acasă și uită de ei.

Când îl văzu, corpul i se relaxă și își luă mâna de pe ușă, dar mai dură o clipă până i se îndulci și expresia feței, iar buzele formară un zâmbet. Brunetti se opri în capul scărilor pentru a-i da suficient timp să se obișnuiască pe de-a-ntregul cu prezența lui și pentru ca trupul acesteia să se asigure că nu există niciun pericol.

Flavia se retrase din ușă și îi spuse:

— Intră.

Așa și făcu, cerându-i permisiunea în timp ce traversa pragul, adoptând o atitudine atât de formală și de ceremonioasă, cât să o calmeze și mai mult. Odată intrat, se opri și închise ușa încet. Apoi, întorcându-se spre ea, o întrebă:

— Asta nu se poate deschide din afară fără cheie, nu-i așa?

— Nu, zise ea, ușurată.

Brunetti așteptă să facă ea prima mutare.

— Putem vorbi aici, spuse ea, întorcându-se spre dreapta și intrând într-o cameră.

El și Paola fuseseră de câteva ori la Freddy acasă și Brunetti își imaginase că acest apartament va fi o copie a celui de sus. Își dădu seama că se înșelase, când văzu o cameră mică, îngustă, cu o singură fereastră ce dădea spre peretele lateral, asemănătoare cu cea a casei de pe partea cealaltă a străzii. Fără măreție, fără Marele Canal, numai camera aceasta mohorâtă și strâmtă, creată probabil prin adăugarea peretelui din stânga lui, care separase o cameră normală în două odăi mai mici și, astfel, aproape că o lăsase pe aceasta din urmă fără lumină naturală. De asemenea, părea să nu aibă un scop anume: se găseau acolo două fotolii, o masă rotundă și un scrin mic lângă un perete. Fără tablouri, fără decorațiuni: îi aminti de sălile de interogatoriu de la Questura.

— La ce te uiți? îl întrebă Flavia.

— Camera asta, răspunse Brunetti. E atât de… diferită de apartamentul lui Freddy.

Flavia zâmbi și redeveni frumoasă.

— Freddy e atât de nevenețian! Mereu a fost așa. Cei mai mulți dintre voi ați folosi locul ăsta ca pe o pensiune.

Brunetti îi dădu dreptate fără prea mare tragere de inimă, dând din cap.

Ea trecu în stânga lui și se așeză pe brațul unuia dintre fotoliile uzate din catifea. Brunetti se așeză pe celălalt.

— Putem să-i lăsăm în pace pe venețieni câteva secunde și să vorbim despre ce se întâmplă? întrebă el.

Chipul i se schimbă, de parcă ar fi fost ofensată de bruschețea lui, dar îi răspunse:

— A sunat Silvana și a zis că doctorii încă nu i-au spus nimic în afară de faptul că îl poate vedea mâine-dimineață, răspunse ea cu un ton pe care încercă, fără succes, să-l facă să sune optimist. Strânse din buze și se uită la covor.

Brunetti lăsă să se scurgă ceva timp.

— Așa cum am spus, a venit timpul să vorbim despre ce se întâmplă. Adică despre faptul că cineva a încercat să-l omoare pe Freddy: despre asta este vorba.

Răspunsul ei fu imediat și strident:

— Nu știu pe nimeni care să vrea să-i facă rău lui Freddy, cu atât mai puțin să-l omoare.

Din nou, studie modelul de pe covor și adăugă:

— Am păstrat legătura cu el încă de când… de când ne-am despărțit.

Se uită spre Brunetti interogativ, ca să vadă dacă știe despre ce vorbește. Acesta încuviință din cap.

— Și niciodată nu mi-a povestit despre probleme serioase cu alți oameni.

Își întinse brațele a exasperare.

— Doar îl cunoști, ce Dumnezeu! Ți-l poți imagina pe Freddy – *pe Freddy* – având un dușman?

— Exact, spuse Brunetti.

Flavia făcu ochii mari ca pentru a arăta că nu pricepe nimic, dar nu-i merse. Cel puțin, nu-i merse cu Brunetti.

Fără un cuvânt, se ridică brusc de pe brațul fotoliului și-l ocoli pentru a se așeza acolo, cu fața la Brunetti și cu brațele încrucișate pe piept. În cele din urmă, spuse:

— Bine, ce trebuie să-ți spun?

— De cât timp locuiești aici?

— De patru săptămâni. Mi s-a dat voie să vin mai târziu la repetiții, așa că am ajuns aici la o săptămână după ceilalți.

— Cum de stai aici? întrebă Brunetti, arătând spre camera aceea mică.

— Nu i-am spus lui Freddy că vin, zise ea ca pentru a dezminți acuzația că stă gratis acolo, pe socoteala lui. Mi-a văzut numele în program când s-a anunțat stagiunea, în toamnă.

— Și?

Flavia pufni a exasperare, așa cum fac copiii când vor să arate că un adult este dificil, fără ca acest lucru să fie necesar.

— M-a sunat și mi-a spus că trebuie să stau aici, în apartamentul acesta.

Văzând reacția lui Brunetti, adăugă:

— Nu e chiar așa rău. Asta e cea mai urâtă cameră din el, nici nu știu de ce te-am chemat aici.

Brunetti presupuse că o alesese pentru că era cea mai apropiată de ușă și, astfel, avea să fie mai ușor să scape repede de el. În schimb, spuse:

— Nu ți-a găsit teatrul un loc unde să stai?

— Teatrul? întrebă ea sincer surprinsă. Cei de acolo doar trimit o listă cu agenți, atât.

— Ai sunat pe vreunul dintre ei?

Ea începu să vorbească, dar se uită la el și se opri.

— Nu. Nu am avut timp. În plus, era mai ușor să stau aici.

— Înțeleg, zise el blând. Ai petrecut mult timp cu ei.

— Cu cine?

— Cu Freddy și Silvana. Sau cu Freddy.

— Am ieșit la cină cu amândoi de câteva ori, spuse ea.

Brunetti așteptă.

— Uneori, numai cu Freddy, adăugă ea.

Înainte ca Brunetti să întrebe despre asta, Flavia spuse:

— Pe Silvana nu o interesează deloc opera. În plus, e stânjenitor să…

Flavia nu găsi cuvântul potrivit, așa că propoziția rămase neterminată. Brunetti ridică din umeri, dar nu se obosi să răspundă.

— Deci este posibil ca cineva să te fi văzut cu el?

— Cred că da, răspunse ea, de data aceasta ca un copil îmbufnat.

Brunetti se ridică încet în picioare și se duse la fereastră. Deși apropierea îi oferea un unghi mai larg, tot ce putea vedea era o bucată mai mare din zidul casei de pe partea cealaltă a străzii. Cum de păstrase Freddy camera asta mică și înghesuită, în loc să dărâme zidul ca să îi dea mai multă lumină, mai multă viață, mai multă libertate? Ajuns aici cu gândul, Brunetti se opri ca să se întrebe ce descoperiseră doctorii și câtă lumină, viață și libertate urma să aibă Freddy.

Se întoarse din nou spre ea și, fără vreo introducere, spuse:

— Trebuie să știu despre iubiții tăi din ultimii ani, Flavia. Nu-mi pasă cine au fost sau sunt, dar trebuie să știu numele lor și cum s-au terminat relațiile, dacă au fost resentimente.

Nici dacă Brunetti s-ar fi aplecat peste masă și ar fi scuipat în supa ei, Flavia n-ar fi putut arăta mai șocată. Și mai dezgustată.

— Și vrei să știi și ce-am făcut cu ei?

— N-ai decât să fii dramatică pe scenă, Flavia, zise el, brusc plictisit de ea. Cine i-a făcut asta lui Freddy e aceeași persoană care ți-a lăsat ție flori și care a împins-o pe fata aia pe pod. Tu ești singura legătură cu toate astea.

Brunetti îi dădu ocazia să ridice obiecții sau să-și exprime furia, dar ea stătea acolo tăcută, privindu-l, cu fața încremenită de surpriză și roșie de mânie.

— Presupun că persoana asta este geloasă fie pe ceva ce a avut cu tine la un moment dat și a pierdut, fie pe ceea ce există între tine și altcineva acum. Sau pe amândouă. Nimic altceva nu are logică.

— Nu sunt de acord, zise ea tare și din ce în ce mai furioasă.

— Ai o explicație mai bună? întrebă Brunetti.

— Nu, sigur că nu am, zise ea. Dar nu există nicio dovadă că ar exista vreo legătură între cele două atacuri.

Brunetti se îndreptă spre ea și se opri în picioare la mai puțin de un metru de fotoliul ei.

— Nu fi proastă, Flavia! spuse el aplecându-se spre ea. Oricum ai fi în rest, proastă nu ești. Ce dovadă mai vrei? Să fie omorât cineva?

De parcă ar fi încercat să se opună cuvintelor lui, Flavia se ridică și se îndepărtă de el.

— Câți oameni trebuie să mai fie atacați ca să recunoști asta? întrebă el, fără să facă vreun efort pentru a-și înăbuși furia. Ești aici de o lună și persoana asta te-a urmărit. Sunt sigur că ai vorbit cu mulți oameni: câți dintre ei trebuie să fie răniți ca să recunoști ce se întâmplă?

Făcu un pas spre ea. Nici nu ajunse bine în fața ei, că ea se duse spre fereastră, dar se întoarse cu fața la el. Stătură așa, fiecare așteptând un gest din partea celuilalt. Așteptară mult timp, dar Brunetti refuză să spargă tăcerea.

— Câți ani? întrebă ea, răsucindu-se ca să privească pe fereastră.

— Doi, trei, zise Brunetti.

— Nu sunt mulți, zise ea de parcă ar fi mărturisit o slăbiciune.

Brunetti își scoase carnețelul, îl deschise la întâmplare și luă un stilou din buzunarul sacoului. Cum ea era cu spatele la el, nu vedea ce face.

— Franco Mingardo. E doctor în Milano. Am dus-o pe fiica mea la el când a avut o infecție în gât.

Flavia se opri, dar Brunetti nu spuse nimic.

— Acum trei ani. A durat un an. A cunoscut pe altcineva.

Brunetti își notă numele și datele principale ale unei povești de amor. Așteptă.

— Anthony Watkins, zise ea. E un regizor englez. Căsătorit, are doi copii. A durat cât am cântat *Così* la Covent Garden.

Apoi, cu falsă resemnare:

— Am crezut că o să dureze mai mult, dar se pare că pentru el asta face parte din meseria lui și se termină odată cu producția.

În caz că Brunetti nu înțelesese sau poate pentru a-și aminti sieși ce naivă fusese:

— El crede că e dreptul lui să aibă o aventură cu primadona.

Brunetti auzi schimbarea din vocea ei și se uită spre ea. Se întorsese și stătea acum cu fața la el.

— Bănuiesc că dacă o interpretam pe Despina, nici nu se mai deranja cu mine.

El nu răspunse nimic, așa că Flavia continuă:

— Mai e unul, zise ea, și gata. Gerard Piau. E avocat. L-am cunoscut la o cină în Paris, unde locuiește.

Brunetti încuviință.

— Atât? întrebă el.

— Atât, zise ea.

Pentru a mai economisi din timpul domnișoarei Elettra, întrebă:

— Știi unde sunt toți bărbații ăștia acum?

— Franco s-a căsătorit și are un băiețel. Anthony e în New York, regizează *Puritani* la Met, zise ea, apoi adăugă: și are o aventură cu Elvira, care este prietenă cu mine.

Lăsă să treacă o clipă.

— Gerard va veni la Barcelona.

Brunetti ezită să mai întrebe o dată, dar consideră că era necesar.

— N-a mai fost nimeni altcineva? Adică, cineva cu care n-a fost ceva serios?

— Eu nu fac așa ceva, zise ea simplu, iar el o crezu.

— Crezi că dintre bărbații ăștia e vreunul capabil de ce s-a întâmplat?

Ea răspunse fără ezitare, clătinând din cap:

— Nu.

Ca dușmanii care simt o lâncezeală a bătăliei, amândoi se întoarseră în fotoliile lor. O scurtă vreme, respectară armistițiul, dar apoi Brunetti hotărî să reia:

— În afară de ce mi-ai spus că a dispărut din cabinele tale, apelul la prietena ta și flori, s-a mai întâmplat ceva care ar putea avea legătură cu asta?

Ea neagă din cap.

— A venit cineva să-ți mulțumească după vreun spectacol și a fost deosebit de insistent?

Ea îi aruncă o privire rapidă, apoi clătină din nou din cap.

— Sau s-a comportat într-un mod care ți s-a părut ciudat? adăugă el.

Ea își rezemă coatele pe coapse, își sprijini bărbia în mâini și începu să tragă înapoi pielea din ambele colțuri ale gurii. Repetă gestul de câteva ori, apoi își împreună palmele ca pentru rugăciune și-și lipi buzele de degetele arătătoare. Încuviință din cap o dată, dar nu spuse nimic. Apoi mai încuviință din cap de câteva ori și spuse:

— Da. O dată.

— Povestește-mi.

Ea-și ridică privirea și zise:

— S-a întâmplat în Londra, în seara când au fost aruncate florile prima dată.

Îl privi, după aceea își coborî privirea și-și lipi degetele de gură. Dar era prea târziu, deja începuse să-i spună.

— Era o femeie. Cred că era franțuzoaică, dar nu sunt sigură.

— În ce limbă ai vorbit cu ea? întrebă Brunetti.

Dură puțin până-și aminti.

— În italiană, dar am detectat un accent. E posibil să fi fost spaniol, dar la fel de bine putea să fie francez. Se purta ca o franțuzoaică.

— Ce înseamnă asta? întrebă el.

— Spaniolii sunt mai calmi, mai prietenoși. Te tutuiesc de la început și îți ating brațul fără să stea pe gânduri. Dar ea nu a făcut așa. A stat la distanță de mine, mi-a vorbit cu „Lei" și părea că nu se simte deloc în largul ei. Spaniolii par mai relaxați, fericiți.

— Ce ți-a spus? întrebă Brunetti.

— Lucrurile obișnuite. Că i-a plăcut cum am cântat, că m-a mai văzut pe scenă și înainte, a zis că îi face plăcere să mă asculte.

— Dar? întrebă el, sperând să o facă să-și amintească sau să dezvăluie ce gândise în momentul acela.

Ea aprobă din cap și se lovi cu nasul de vârful degetelor, deși nu păru să fi observat.

— Era nebună.

— Ce? întrebă Brunetti. Și-abia acum ți-ai amintit asta?

— Am văzut-o o singură dată, acum două luni. După aceea am uitat de ea.

Apoi, aproape fără voia ei, adăugă:

— Sau mi-am impus să uit.

— Ce-a făcut de-ai crezut că e nebună?

— Nimic. Absolut nimic. Era foarte educată și politicoasă, dar dedesubt se ascundea o neliniște profundă.

Văzu că el nu înțelegea și continuă:

— Ajungi să-i recunoști. Ei vor ceva: prietenie sau dragoste sau recunoaștere sau… ceva. Nu știu.

Ridică o mână spre el.

— E îngrozitor. Toată dorința asta și tu nu vrei să le dai nimic, nici măcar nu știi *ce* vor. Probabil nici ei nu știu. Urăsc asta!

Vocea ei devenise dură. Își așeză mâinile pe coapse cu palmele în jos, apăsându-le ca pentru a-și alunga gândurile.

— Cum arăta? întrebă Brunetti.

Flavia continua să-și frământe mâinile.

— Nu știu, zise ea în cele din urmă.

— Cum e posibil să-ți fi provocat o impresie așa de puternică și totuși să nu-ți amintești cum arăta? ceru lămuriri Brunetti.

Flavia scutură din cap de mai multe ori.

— Tu nu știi cum e, Guido, când toți oamenii ăia se îngrămădesc în jurul tău, toți vrând ceva, vrând să-ți transmită ceva despre ei. Ei cred că vor să-ți spună ce mult le-a plăcut prestația ta, dar, de fapt, vor să te facă să ți-i amintești. Sau să-i placi.

Se uită la el cu chipul tensionat.

— E posibil să fi purtat pălărie. Era slabă și nemachiată.

Flavia își închise ochii, iar el își imagină că se transportase înapoi, după terminarea spectacolului, obosită, mulțumită sau nemulțumită de prestația ei și gândindu-se la asta, dar fiind nevoită să pară relaxată și fericită în fața fanilor ei. Sigur că amintirea ei era vagă.

— Îți aduci aminte ceva din ce-a spus? insistă el.

— Nu, doar că mi-a inspirat o suferință teribilă. Era așa de nepotrivită acolo.

— De ce? Cum?

— Nu știu. Poate din cauză că părea atât de singură printre toți acei oameni. Sau poate din cauză că am simțit cât de ciudată era și n-o voiam în preajma mea și nu știam cum să ascund asta.

Se lăsă să cadă înapoi în fotoliu și își așeză palmele pe brațe.

— E cumplit să trebuiască să faci asta după un spectacol, în momentele alea nu vrei decât un pahar cu vin și ceva de mâncare, poate să stai de vorbă cu prietenii sau colegii, dar trebuie să te oprești și să zâmbești oamenilor și să semnezi discuri și fotografii, când tot ce îți dorești este să vezi oameni pe care îi cunoști și să vorbești despre lucruri obișnuite, până când agitația începe să se domolească și știi că o să poți adormi.

În timp ce vorbea, își plimba degetele de la mâna stângă înainte și înapoi peste catifeaua care acoperea fotoliul. Se uită la el cu privirea aceea deschisă și directă, pe care el și-o amintea din urmă cu mai mulți ani.

— Știi, dacă nu ar fi cântatul, niciunul dintre noi nu am face asta, zise ea aprig. Călătoriile, statul în hoteluri, mâncatul la restaurante, mereu atenți să nu fim văzuți făcând ceva care ne-ar putea dăuna carierei, mereu gândindu-ne la consecințele declarațiilor noastre din cauza publicității negative, încercând să dormim suficient, să nu mâncăm sau să nu bem prea mult, mereu purtându-ne politicos, în special cu fanii.

Brunetti se gândi că cele mai multe dintre aceste limitări se aplicau oricărei persoane publice, dar nu i se păru prea înțelept să-și exprime părerea, nu atâta timp cât Flavia era în dispoziția aceasta.

— Și apoi, e și efortul fizic. Ore de repetiții în fiecare zi, în fiecare zi, în fiecare zi și apoi stresul spectacolului și iar studiu și în fiecare an cel puțin două sau trei roluri noi de pregătit.

— Dar fastul? întrebă Brunetti.

Ea râse și el crezu că Flavia avea să-și piardă controlul, dar apoi își dădu seama că era doar un râs natural, degajat, ca la sfârșitul unui banc bun.

— Fastul? Sigur că da, fastul.

Se aplecă și-l bătu pe genunchi.

— Îți mulțumesc că mi-ai amintit de el.

— Bine, bine, să lăsăm fastul deoparte, zise el și reveni la lucruri mai importante. Ai văzut-o pe femeia aceea aici?

Flavia clătină din cap.

— Mă tem că nici n-aș recunoaște-o dacă aș vedea-o.

Înainte ca Brunetti să poată să întrebe, explică:

— Reacția mea a fost atât de puternică încât nici nu voiam să mă uit la ea. Idea oricărui fel de contact fizic cu ea – chiar și o strângere a mâinii – mă dezgusta.

Brunetti știa la ce se referea Flavia. I se întâmplase și lui de câteva ori. Senzația nu avea legătură cu sexul, o simțise și cu femei, și cu bărbați. Așa reacționau uneori animalele unele față de altele, bănuia el. Așa că noi de ce n-am face la fel?

— A spus ceva de te-a făcut să te simți așa? A pus întrebări despre viața ta? A spus ceva care te-a speriat?

Ce voia el să întrebe era dacă femeia făcuse ceva real, dar știa că senzația pe care Flavia încerca să o descrie nu era reală într-un fel care să poată fi transmis prin cuvinte, deși asta nu însemna că era mai puțin *reală*.

— Nu, absolut nimic. Doar lucrurile pe care le aud mereu de la admiratori. Nu are nicio legătură cu ce a spus, ci cu felul ei în care *era*. *Este*.

De dincolo de ușă se auzi un zgomot înfundat și amândoi încremeniră. Brunetti se ridică în picioare și se strecură pe lângă fotoliul ei, punându-se între Flavia și ușă. Își îndoi genunchii și se uită în jur după un obiect pe care să-l poată folosi ca armă. Dar apoi recunoscu bâzâitul ca de viespe care venea din hol.

Flavia ieși în grabă pe lângă el, în hol, și Brunetti o auzi răspunzând cu numele ei. Se întoarse în fotoliul lui și se adânci în el, gândindu-se cât de fraier fusese.

Avu la dispoziție destul timp să analizeze acest subiect până când Flavia se întoarse, fără *telefonino*.

— Era Silvana. Doctorii au spus că lama nu a putut să pătrundă prin grăsime și mușchi. Una i-a lovit cureaua și a alunecat spre fese. Două i-au intrat între coaste, iar una spre plămânul drept, dar lama a fost prea scurtă.

Brunetti își întoarse privirea de la chipul ei uimit, la fel cum ar fi evitat să se uite la un prieten dacă ar fi intrat peste el gol. Se gândi la jurământul pe care îl făcuse să nu-l cicălească niciodată pe Freddy din cauza greutății sale. Acum jură să îi ducă sau să îi trimită cea mai mare cutie de bomboane de ciocolată pe care o putea găsi în oraș.

Auzi un sunet gâtuit și, când se întoarse, o văzu pe Flavia cu o mână sprijinită de spătarul fotoliului și cu fața îngropată în cealaltă. Umerii i se scuturau la

fiecare hohot. Plângea ca un copil: deznădăjduită, de parcă era sfârșitul lumii. După o vreme, își șterse fața cu mâneca puloverului.

— Nu pot să susțin ultimele spectacole, zise ea cu vocea nesigură. Nu pot să fac asta. E destul de rău și în condiții normale, dar acum e prea mult.

Deși își șterse fața, lacrimile continuau să curgă. Când acestea îi ajunseră la buze, își șterse din nou chipul.

— N-am văzut niciodată un spectacol de operă din culise, zise Brunetti înainte să se gândească.

Confuză, Flavia îl privi.

— Nu sunt prea mulți cei care îl văd, zise ea, apoi hohoti iarăși.

— Aș putea să vin la spectacole.

Din nou vorbi fără să se gândească la consecințele propunerii sale și, de îndată ce rosti cuvintele, se întrebă dacă ar vrea să vină cu el și Vianello.

— Și ce să faci acolo? întrebă ea, complet dezorientată. L-ai văzut deja.

Brunetti se gândi că ar putea fi nevoie să-i dea una peste cap ca să o facă să înțeleagă.

— Să mă asigur că nu se întâmplă nimic, zise el, dându-și seama abia atunci cât de îngâmfat suna. O să rog pe cineva să vină cu mine.

— Și o să stai în culise?

— Da.

Își șterse fața iar și Brunetti văzu că nu mai plângea.

— Cu încă un polițist?

— Da.

— În *Tosca,* toți polițiștii sunt răi.

— Noi o să dovedim că nu toți sunt răi, zise Brunetti, ceea ce o făcu pe Flavia să zâmbească, dar și pe el să se gândească la locotenentul Scarpa.

23.

Brunetti plecă în curând, asigurând-o pe Flavia că el și Vianello vor fi acolo la ultimele două spectacole. Aruncând o privire la ceas, fu uimit să vadă că era aproape nouă. O sună pe Paola și-i spuse că va ajunge acasă în cincisprezece minute. Ea mormăi ceva ce el nu înțelese și închise.

Îl sună pe Vianello, care probabil era acasă sau măcar într-un loc unde aveau televizor, pentru că Brunetti auzea în fundal vocile evident artificiale ale actorilor italieni care făceau dublajul filmelor străine. Vianello îl rugă să aștepte și sunetul se reduse pe măsură ce acesta se îndepărtă de el. Brunetti explică pentru ce se oferise voluntar, alături de el, iar Vianello îi zise că ideea de a merge la operă îl atrăgea mult mai mult decât gândul de a petrece încă două seri privind reluările lui *Downton Abbey,* pe care el nu putea să-l sufere, dar de care Nadia era încântată.

— Crezi că poți să-mi aranjezi o misiune permanentă până când se termină serialul ăsta?

Brunetti râse și-i spuse că se vor vedea dimineață. Când ajunse la podul Accademia, auzi o barcă apropiindu-se și-și iuți pasul ca să o prindă. Din fericire, era numărul unu, care îl lăsa mai aproape de casă decât numărul doi. Intră în cabină să caute un loc și căldura bruscă din spațiul închis declanșă în el același val de oboseală pe care îl simțise în fața spitalului. Evită să se uite la călători și se orientă cu fața spre direcția de mers, dar asta nu reduse nici intensitatea căldurii, nici atacul oboselii. Sperând că aerul proaspăt îi va face bine, se întoarse pe punte și se sprijini cu spatele de fereastra cabinei, însă nu scăpă de letargia îngrozitoare. Deci, așa e la bătrânețe, își spuse el. Adormi de îndată ce intri într-o cameră caldă. Ai nevoie să te sprijini de un perete ca să nu adormi. Tânjești să fii acasă, în patul tău.

Coborî la San Silvestro și traversă pasajul, ieși prin stânga în strada principală, apoi făcu iar la stânga și ajunse la ușa din față. În timp ce băga cheia în broască și se gândea la cele cinci etaje pe care trebuia să le urce pe scări, își dădu seama că mutarea în Palazzo Falier, când avea să se întâmple, nu-i va ajuta prea mult, pentru că avea la fel de multe trepte, chiar dacă familia folosea rar ultimele două etaje.

În urmă cu trei ani, contele rugase un inginer să analizeze posibilitatea de a instala un lift și, după o lună în care pereții fuseseră ciocăniți și măsurați și găuriți cu burghie subțiri cât un creion, inginerul îi spusese că nu, nu era posibil să se instaleze un lift în clădire. Contele întrebase dacă faptul că fusese coleg de școală cu tatăl actualului *Soprintendente di Belle Arti* ar afecta această decizie în

vreun fel, la care inginerul răspunse prompt că, deși această relație ar fi avut o oarecare valabilitate și forță în urmă cu zece ani, nu mai era cazul acum și, astfel, nu exista nicio șansă să instaleze liftul.

Contele, neputându-și ascunde surpriza, întrebase de ce atunci atât de multe *palazzi* ale prietenilor lui din copilărie erau acum transformate în hoteluri, toate cu lift.

— Ah, *Signor Conte,* răspunsese inginerul, acelea sunt proiecte comerciale, sigur că se acordă autorizațiile.

— Iar eu nu sunt decât un cetățean în vârstă al Veneției, bănuiesc? întrebase contele. Deci confortul meu nu contează?

— Nu față de cel al turiștilor bogați, *Signore,* spusese inginerul înainte să plece.

Pentru că și el era fiul unui prieten de-al contelui din școală nu îi trimisese o factură, iar contele, din același motiv, îi trimisese o duzină de lăzi de vin.

Cât timp Brunetti își aminti această poveste, ajunse la ușa apartamentului său. Descuie și intră, își agăță sacoul în cuier și se duse în camera de zi, de unde se auzeau voci. Intră și-și găsi familia pe canapea, uitându-se la televizor, unde oameni îmbrăcați după moda secolului trecut stăteau la o masă lungă aranjată ca pentru o cină formală. Platoul cu fructe din centrul mesei părea de mărimea unui cal, iar spălatul și călcatul feței de masă – în cazul în care ar fi reușit vreodată să se usuce suficient – ar fi luat personalului o zi întreagă.

— *Downton Abbey,* bănuiesc, zise el în engleză, observație întâmpinată cu șâșâituri din partea celor trei.

Pe ecran, o femeie dolofană și, din câte se părea, cam grea de cap declara că nu era obișnuită cu asemenea remarci, la care femeia din fața ei îi spunea să nu se enerveze, pentru că nu intenționase să o jignească.

— Nici eu nu vreau să jignesc pe nimeni, zise Brunetti, apoi se întoarse și se duse în bucătărie să-și ia cina.

A doua zi dimineață, când ajunse la birou, primul lucru pe care îl făcu fu să-și verifice e-mailurile și printre câteva memouri și rapoarte oficiale pe care și-ar fi dorit să le trateze ca spam, găsi un mesaj de la Signorina Elettra, care-i spunea că fișierul anexat reprezenta o înregistrare a unei camere de luat vederi din parcarea din Piazzale Roma în orele de dinaintea atacului lui Federico d'Istria. Mașina acestuia era a șaptea din șir, adăuga ea.

Brunetti deschise fișierul și se trezi uitându-se la o fâșie îngustă de spațiu dintre un zid cenușiu de ciment și capetele din față și din spate ale șirului de mașini parcate lângă acesta. Privi câteva minute și, la 12:35, văzu o mașină parcându-se spre spatele rândului. Din mașină ieși un bărbat, care trânti portiera și se îndepărtă. După aceea, înregistrarea sărea la următorul semn de mișcare; ceasul mic din colțul din dreapta sus al ecranului îi spunea că trecuseră o oră și douăzeci și două de minute. Un alt bărbat se apropie de o altă mașină, deschise

ușa și urcă. Dădu cu spatele și se îndepărtă. După alte patruzeci și două de minute, ceva enorm intră în cadru din partea dreaptă și apoi scena se întunecă.

Brunetti opri filmul și mută cursorul înapoi cu un minut, apoi îl porni din nou. De îndată ce observă mișcare, opri filmul și studie imaginea de pe ecran. Niște bețe albe, uriașe, zburătoare? Ceva negru în formă de seceră? Mută cursorul și urmări scena din nou, tot fără să înțeleagă ce vede.

Luă telefonul și o sună pe Signorina Elettra. Când aceasta răspunse, întrebă:

— Ce este aia?

— Un capac de la un aparat de fotografiat pus peste lentila camerei de luat vederi.

— Și chestiile care arată ca niște bețe albe?

— Degete, zise ea, deși își dăduse seama și el de îndată ce pusese întrebarea.

— Albe din cauza mănușilor?

— Da.

— Mersi, zise Brunetti. Altceva?

— Se vede că mașina lui d'Istria este parcată în locul ei. Când a deschis portbagajul, cam cincisprezece minute mai târziu, a fost atacat. Era încă deschis când a ajuns ambulanța.

— Vreo veste de la spital? întrebă el.

— I-am sunat la opt, dar mi-au zis doar că se odihnește.

— Aștept până la zece și o sun pe soția lui, zise Brunetti, apoi întrebă: Când a fost atacat?

— Apelul a fost dat la trei fără două minute, cam la douăzeci de minute după ce a fost acoperită camera de luat vederi.

— Ce ducea în mână? întrebă Brunetti.

— Poftim?

— S-a găsit ceva pe lângă el? O servietă sau o valiză?

— Mă uit acum, zise Signorina Elettra.

Brunetti ascultă liniștea, apoi ea se întoarse.

— O geantă sport cu două rachete de tenis în ea.

— Mulțumesc, zise Brunetti și adăugă repede: vedeți dacă puteți afla dacă un taxi a luat o femeie de la Accademia la Piazzale Roma cam pe la ora aia.

— O femeie? întrebă ea.

— Da.

— Înțeleg, zise ea. O să văd ce aflu.

Închise.

Dacă atacatorul lui Freddy fusese atent la obiceiurile lui și-l văzuse plecând cu o geantă în care avea rachete de tenis, atunci știa sigur unde merge. Oamenii jucau tenis pe continent, deci se ducea la parcarea de la Piazzale Roma. Poate se întâlnise cu un prieten și se oprise să bea ceva cu el, poate îi întârziase barca, poate se hotărâse să meargă pe jos: orice l-ar fi putut întârzia suficient ca

altcineva să aibă timp să ajungă în parcare înaintea lui, cu condiția ca persoana respectivă să-i fi știut obiceiurile și cum să se miște repede prin oraș.

Brunetti o sună din nou pe Signorina Elettra.

— Avem nevoie de înregistrările video din parcare, de la aceeași cameră și de la camerele care arată pe unde intră și ies mașinile. Și de la lifturi și ușile de la scări care dau pe etajul respectiv. Probabil căutăm o femeie care face cumpărături acolo, dar nu se duce la una dintre mașini, ci pur și simplu se uită în jur și pleacă. Și care este acolo în aceeași zi sau, dacă avem noroc, cam pe la ora la care era și el.

După ce se gândi un pic, adăugă:

— Ce spunea ordinul magistratului?

— Înregistrări video, răspunse ea imediat. Cele care arată zona în care este parcată mașina victimei.

Făcu o pauză, apoi spuse:

— Ce-mi mai place limbajul avocățesc!

Brunetti ignoră remarca ei și spuse:

— Bine. Amintește-le celor de la parcare și cere înregistrările din ultimele trei săptămâni.

— Avem nevoie de cineva care să se uite la ele, zise ea.

Auzind-o folosind pluralul, Brunetti își aminti brusc și întrebă:

— Nu mai sunteți în grevă?

Ea râse.

— Nu, s-a terminat azi-dimineață.

— De ce?

— Unii dintre cei care lucrează cu Alvise au verificat – pe timpul lor – declarațiile martorilor care au fost luate la protest și i-au interogat pe cei care le-au dat. Se pare că unul dintre ei a făcut un videoclip cu victima împiedicându-se de unul dintre stâlpii de care era prinsă pancarta lor.

Brunetti, cunoscându-i bine felul de a puncta, așteptă marele final.

— În fundal, se vede Alvise, la cel puțin trei metri de el. Au mai găsit și doi oameni care fuseseră cu bărbatul acela în timp ce filma și ei au confirmat că victima s-a împiedicat, a căzut și s-a lovit la cap.

— S-a zis cu violența poliției, spuse Brunetti și apoi întrebă: Asta înseamnă că Alvise a fost repus în funcție?

— Începând de azi. Nici că se putea potrivire mai mare.

— De ce?

— Francesca Santello a fost luată acasă de mătușa ei ieri. La Udine. Și nu știam ce altă activitate să inventez pentru Alvise.

— Dar tatăl? întrebă Brunetti.

— M-a sunat după ce le-a dus la tren. A zis că a auzit zvonuri de la oamenii care lucrează la teatru – nu a spus ce zvonuri, dar cred că știm și noi – și vrea să o țină departe de oraș până când se rezolvă situația asta.

Brunetti fu ușurat că fata era, dacă nu în siguranță, măcar departe de Veneția.

— Atunci Alvise poate să verifice înregistrările din parcare.

Signorina Elettra tăcu, iar el așteptă ca ea să evalueze cât de dificilă ar fi acea sarcină pentru Alvise. După câteva secunde, zise:

— Bine. Ar trebui să se descurce.

— Le primiți pe computer sau le aduce cineva? întrebă el.

Oare a auzit-o oftând?

— Le vor trimite pe computer, *Commissario*.

— Puteți să-i găsiți un loc unde să le vadă?

— Asistentul lui Bocchese e în concediu. Probabil că Bocchese o să-l lase pe Alvise să folosească biroul și computerul acestuia. Îi e simpatic.

— Cui îi e simpatic Alvise: lui Bocchese sau asistentului său? întrebă Brunetti automat, mereu interesat de aliațele de la Questura.

— Lui Bocchese.

— Bun. Întrebați-l mai întâi pe Bocchese, ca să poată începe de îndată ce sosesc înregistrările.

— Da, *Dottore*. Îl sun acum, zise ea și închise.

Brunetti își aminti că, pe la începutul carierei lui, când voia să găsească pe cineva care stătea în oraș, era de-ajuns numai să contacteze hotelurile și pensiunile și să le dea o descriere a persoanei și, dacă știa, naționalitatea acesteia. Nu existau mai mult de o sută de locuri unde să sune. Acum era imposibil să găsească pe cineva în hățișul de hoteluri, apartamente de închiriat, vase de croazieră, pensiuni, moteluri, atât legale, cât și ilegale. Nimeni nu știa câte erau sau unde erau, cine le conducea sau câți clienți aveau. Femeia aceea putea fi oriunde, se gândi el.

Relaxat în scaunul lui, cu mâinile încrucișate sub cap, alunecă într-o reverie îndelungată, gândindu-se la dorință și violență. Flavia încercase să-i explice dorințele ciudate ale fanilor, dar lui i se păruseră complet pasive: voiau să facă o impresie bună oamenilor pe care îi admirau. Cine nu voia? Poate că viața fusese prea generoasă cu el, pentru că singura femeie pe care o dorise vreodată atât de mult încât îl durea gândul că nu o avea era Paola, femeia cu care se căsătorise și care era acum parte din el. Ei și copiilor pe care îi avea cu ea le dorea binele: nu-și amintea ce filosof definise iubirea astfel, dar i se păru o definiție perfectă.

Ce se întâmpla cu pasiunea când nu era împărtășită sau apreciată sau nici măcar recunoscută? În ce ciudățenie se putea transforma? Ce se întâmpla când obiectul dorinței te alunga? Ce se întâmpla când toată ardoarea aceea nu avea cum să se consume?

O bătaie în ușă îl smulse din aceste gânduri și Brunetti lăsă picioarele din față ale scaunului să se lovească de podea.

— *Avanti*! strigă el.

Își ridică privirea și o văzu pe Signorina Elettra, îmbrăcată tot în costumul ei de femeie de afaceri, cu cămașă și vestă, deși în ziua aceea cămașa era neagră, iar vesta croită din brocart auriu cu albine brodate de mână. Rămas fără cuvinte la frumusețea brocartului, Brunetti nu putu decât să dea aprobator din cap.

Observă că aceasta avea niște hârtii în mână.

Ea le ridică:

— Astea tocmai au venit.

— Și ce sunt? întrebă el.

— Informații despre colier.

Lui Brunetti îi luă câteva secunde să-și aducă aminte de colierul lăsat pe masa de toaletă a Flaviei.

— Povestiți-mi, zise el.

— Am trimis fotografii pe la lume.

— Și? întrebă Brunetti.

t

— După câteva ore, am primit un răspuns de la un bijutier din Paris, care mi-a zis că făcuse un astfel de colier în urmă cu treizeci și opt de ani, pentru un anume doctor Lemieux.

Înainte ca Brunetti să poată comenta despre agerimea memoriei, ea adăugă:

— Încă își amintește pietrele.

— Ce v-a mai spus?

— Doctorul voia să fie cadou. Bijutierul crede că era pentru soția lui, deși după atâta vreme nu este sigur. Și-a amintit însă că doctorul i-a spus că adusese pietrele din Columbia cu mult timp în urmă. Nu erau de cea mai mare calitate, dar totuși de una foarte bună. Asta a spus bijutierul.

— V-a zis cât a plătit doctorul pentru colier?

— A mărturisit că meșterul lui cel mai bun avusese nevoie de o lună ca să-l facă. Aurul și manopera ar fi costat cam douăzeci de mii de euro astăzi.

— Ce?

— Douăzeci de mii de euro.

— Și pietrele?

Signorina Elettra traversă camera și puse o fotografie pe biroul din fața lui. Niște pietre verzi presărate pe un fundal bej, catifelat. Calitatea reproducerii culorii era de așa natură că, pentru el, puteau fi și bomboane de un verde-închis. Unele erau pătrate, altele dreptunghiulare, unele mai mari, altele mai mici, dar toate aveau muchiile teșite ale pietrelor din fotografia lui Bocchese.

Ea bătu cu arătătorul în fotografie și spuse:

— Bijutierul a făcut o poză cu pietrele pe care le-a primit.

— Unde este colierul?

— Tot în seiful lui Bocchese.

Înainte ca el să întrebe, ea zise:

— L-am sunat și l-am rugat să-mi spună formele și dimensiunile.

— Sunt aceleași pietre?

Brunetti o știa de destulă vreme cât să-și dea seama că-i ascunde ceva, probabil partea cea mai bună. Se gândi la satisfacția pe care era sigură că o s-o aibă, așa că întrebă:

— Și valoarea lor?

— Bijutierul a spus că, pe piața de azi, ar valora cam patruzeci de mii de euro.

Făcu o pauză, zâmbi și adăugă:

— Fiecare.

24.

— Asta înseamnă că valorează jumătate de milion de euro, zise Brunetti uimit, gândindu-se cum purtase colierul prin oraș într-o pungă de cumpărături și îl lăsase pe masa din bucătărie peste noapte. Jumătate de milion de euro.

Fire mai practică, Signorina Elettra întrebă:

— Ce urmează acum?

Smuls din gândurile lui, Brunetti zise:

— Ar trebui să aflăm pentru cine comandase doctorul Lemieux colierul.

Folosi pluralul cu ea, așa cum făcea întotdeauna, de parcă promitea să plutească în eterul de deasupra umărului ei, în timp ce ea căuta pe computer ce îi cerea el să afle.

— Apoi trebuie să aflăm cui îi aparține acum.

Ea îl privi fără să vorbească, iar el întrebă:

— Unde locuiește?

— În Paris. Cel puțin, acolo locuia când a făcut colierul.

Deși era obișnuit să se joace cu focul în propria țară, Brunetti era scrupulos când avea de-a face cu poliția din alte țări.

— Atunci, nu avem de ales. Va trebui să contactăm poliția de acolo și să le spunem…

După acest început, se opri din vorbit în timp ce se gândea la ce ar presupune asta.

— Le putem spune că o bijuterie găsită în cursul altei investigații ne-a condus la colier și că am vrea…

Nici de data asta nu-și termină fraza, așa că renunță și zise:

— Nu ne vor da informațiile, nu-i așa?

Ea ridică din umeri și întrebă:

— Noi le-am da lor informații?

— Poate, dar abia după câteva săptămâni, răspunse Brunetti, apoi adăugă: Dacă le-am da și atunci.

Fixă cu privirea un perete din biroul său, dar nu văzu nimic altceva decât zidul.

După mult timp, Signorina Elettra spuse:

— Cineva de acolo îmi datorează un serviciu.

Poate pentru a preîntâmpina jena de a fi nevoită să răspundă la întrebări mai detaliate din partea lui, adăugă:

— I-am dat niște informații acum câțiva ani.

Brunetti se rugă să nu-i mai mărturisească nimic. Peste amândoi se lăsă tăcerea, protectoare și liniștită. Limitându-se la strictul necesar, Brunetti spuse:

— Am avea nevoie să știm cui îi aparține colierul acum și, dacă se poate, unde se află persoana respectivă.

Gândindu-se că sunase cam sec, adăugă:

— Nu-i nevoie să menționați la ce lucrăm; chestii de rutină.

Puțini oameni se pricepeau la fel de bine ca ea să facă ceva să pară o simplă rutină.

— Ați putea încerca să aflați dacă a fost vreodată raportat ca furat.

Ca răspuns la privirea ei bruscă, spuse numai:

— Nu se știe niciodată.

Signorina Elettra se întoarse la notițele ei, pe care le scria pe spatele fotografiei cu pietrele. Când termină, se uită la el și, făcând un gest vag spre o altă parte a clădirii, întrebă:

— Ce facem cu el acum? Îl lăsăm în seiful lui Bocchese?

Fiind sigur acum de valoarea colierului, lui Brunetti nu prea îi venea să îl lase la Bocchese. În trecut, din biroul acestuia dispăruseră droguri și arme confiscate, dar, din câte știa Brunetti, seiful nu fusese niciodată spart. Dar jumătate de milion de euro?

Nu-i venea în minte niciun loc sigur unde ar fi putut să-l țină. Acasă nu aveau seif: oamenii obișnuiți nu aveau seifuri pentru că nu aveau ce să pună în ele.

Socrul lui avea unul, știa, unde ținea documentele familiei și bijuteriile soției sale.

— Lăsați-l acolo, spuse el.

Când Signorina Elettra ieși din biroul lui, Brunetti nu prea știu cu ce să-și ocupe timpul până când ea cerea serviciu contra serviciu și obținea informațiile. Ca să mai treacă vremea, hotărî să-l găsească pe Vianello și să-i explice *Tosca*. Părea mai puțin anevoios decât să încerce să înțeleagă ce mecanisme ale minții făceau necesară prezența lor la spectacolul din seara aceea.

Îi explică lui Vianello, subiectul operei la barul de la pod, cu un pahar de vin în față. Bambola, barmanul senegalez, îl asculta împreună cu Vianello pe Brunetti povestind. Șantaj sexual, tortură, crimă, înșelare, trădare, toate ducând la punctul culminant: sinuciderea. Vianello ascultă cu atenție până la sfârșit, apoi întrebă:

— Cum de poliția are puterea de a executa un prizonier?

Bambola șterse tejgheaua cu o mișcare lungă, clăti cârpa, apoi ridică o mână pentru a-i atrage atenția lui Vianello.

— Și la mine în țară e la fel, *Ispettore*. Dacă faci ceva care nu le place lor, te iau și s-a terminat cu tine.

După aceea, poate cu o notă de dezaprobare:

— Dar niciodată așa, în public, cum face poliția aici. Vianello și Brunetti schimbară câteva priviri, dar nu spuseră nimic. Se întoarseră la Questura, însă Brunetti, uitându-se la ceas, hotărî să se ducă acasă la prânz și să-i dea lui Alvise suficient timp să vadă înregistrările din parcare.

***

— Dar ai văzut-o deja o dată, *Papà,* insistă Chiara, lăsându-și furculița jos și dezinteresându-se de porția ei de gnocchi cu *ragù.* De ce vrei să o vezi din nou?

— Pentru că probabil va fi diferită, întrerupse Raffi, spre surprinderea generală a celor de la masă.

— De când ești tu expert? întrebă Chiara.

Brunetti, mirat de aceste cuvinte, le rememoră ca să asculte din nou tonul și constată că erau încărcate mai degrabă de curiozitate decât de sarcasm.

Raffi puse jos furculița, la rândul lui, și luă o gură de apă.

— E de la sine înțeles, nu? Dacă o formație dă două concerte, nu vor fi la fel, nu? Chiar dacă interpretează aceleași cântece. Așa că, de ce n-ar fi la fel și cu opera?

— Dar povestea este mereu aceeași, zise Chiara. Trebuie să se întâmple mereu aceleași lucruri.

Raffi ridică din umeri.

— Nu sunt mașini, nu? Au zile bune, zile proaste. La fel ca alți cântăreți.

Ei, se gândi Brunetti, măcar Raffi nu spusese cântăreți „adevărați". Poate că încă mai exista speranță.

Aparent mulțumită cu această explicație, Chiara se întoarse spre mama ei și întrebă:

— Tu de ce nu te duci?

Paola își afișă zâmbetul cel mai afabil, care adesea era și cel mai periculos.

— Tu te duci la Lucia să învățați împreună, iar Raffi îl ajută pe Franco să-și lase din nou barca la apă în după-amiaza asta, după care rămâne la cină.

Se ridică în picioare, luă farfuriile pe care ei i le dădeau, le puse în chiuvetă și se întoarse cu un platou imens cu legume la grătar.

— Nu sunt sigură că ăsta e un răspuns, *Mamma,* zise Chiara.

— Vei înțelege într-o zi când vei fi căsătorită și vei avea copii, *stella,* îi spuse Brunetti.

Ea își întoarse atenția către el.

— E o ocazie să rămână singură acasă, Chiara, zise Brunetti.

— Și ce e așa grozav în a fi singur acasă? întrebă Chiara.

Paola, care stătea în fața ei la masă, îi aruncă o privire netulburată, adultă. Gustă o felie subțire de zucchini, își aprobă talentul de bucătăreasă și mai luă o îmbucătură, își puse cotul pe masă și își sprijini bărbia în palmă.

— Asta înseamnă că nu trebuie să pregătesc cina sau să o servesc sau să spăl vasele după aceea, Chiara. Înseamnă că pot să mănânc pâine cu brânză și o

salată, sau fără salată, sau nici măcar pâine cu brânză şi să-mi fac orice vreau eu să mănânc. Dar, mai important, înseamnă că pot să mănânc când vreau eu şi pot să citesc în timp ce mănânc şi pe urmă pot să mă duc înapoi în birou şi să mă întind pe canapea şi să citesc toată seara.

Când văzu că Chiara se pregăteşte să vorbească, Paola îşi ridică mâna şi continuă:

— Şi mai înseamnă că pot să vin aici şi să-mi pun un pahar de vin sau unul de grappa sau să-mi fac o cafea sau o ceaşcă de ceai sau doar să beau un pahar cu apă şi nu trebuie să vorbesc cu nimeni sau să fac ceva pentru careva. Şi apoi pot să mă întorc la cartea mea şi, când obosesc, mă duc în pat şi citesc acolo.

— Şi asta vrei să faci? întrebă Chiara atât de încet încât ar fi putut fi o furnică sub o frunză.

Cu un ton mult mai cald, Paola zise:

— Da, Chiara. Din când în când, asta vreau să fac.

Cu dosul furculiţei, Chiara zdrobi o bucată de morcov până când aceasta deveni o pată fără formă pe farfurie. În cele din urmă, cu o voce un pic mai puternică, întrebă:

— Dar nu mereu?

— Nu, nu mereu.

•

Pe drumul de întoarcere, Brunetti se minună cum Paola reuşise atât de bine să-i înveţe pe copii mersul lumii, cu o graţie şi o generozitate care adesea îl lăsau fără cuvinte. Când era copil, nu i-ar fi trecut niciodată prin minte că mama lui avea o viaţă proprie. Prin definiţie, era mama lui. La urma urmei, aceasta era munca şi funcţia ei în cosmos: o planetă care se rotea în jurul centrului gravitaţional al fiilor ei.

Chiara tocmai primise o lecţie despre cosmologie şi înţelesese că planetele îşi urmau propriile orbite şi nu se roteau în jurul ei. Chiar în acea săptămână, Brunetti citise un articol conform căruia douăzeci şi cinci la sută dintre americani nu ştiau că Pământul se roteşte în jurul Soarelui. Se întrebă câţi oameni conştientizaseră vreodată că lumea nu se învârtea în jurul lor. *Mai bine că a învăţat asta acum,* mormăi el ca pentru sine, apoi se uită agitat în jur, sperând să nu-l fi auzit nimeni.

Ajunse la Questura la trei jumătate, chiar când Foa andoca. *Il Vice-Questore* Patta, care urca treptele din cabină, îl văzu pe Brunetti şi ridică o mână să-l oprească. Sprinten şi mlădios ca o antilopă, sări pe riva şi se îndepărtă de barcă fără să se deranjeze să mulţumească barcagiului, care aruncă o parâmă în jurul babalei, iar, când barca fu trasă aproape de riva, luă din spatele cârmei *Gazzetta dello Sport* din ziua respectivă.

Brunetti aşteptă şi ţinu uşa pentru superiorul său. Poate pentru că era *commissario,* Brunetti primi un semn de recunoaştere din cap.

— Vino la mine în birou peste cinci minute, zise Patta și se îndepărtă.

Clar, se gândi Brunetti, el nu era Soarele în jurul căruia orbita planeta Patta.

Hotărî să transforme cele cinci minute în zece și se duse să vadă ce descoperise Alvise pe înregistrările video. Îl găsi pe ofițer într-o cameră de dimensiunea unui dulap, în care fuseseră îngrămădite un scaun, un birou și un laptop. O veioză cu picior curbat lumina zona din jurul computerului; o oarecare lumină naturală venea prin singura fereastră, de formă ovală, aflată în spatele lui Alvise.

Când îl văzu pe Brunetti la ușă, acesta se ridică, dar nu salută, poate neavând încredere că poate face acest lucru într-un spațiu atât de mic.

— Bună ziua, *Commissario,* zise el pe un ton serios. Cred că am găsit ceva.

— Ce? întrebă Brunetti, strecurându-se pe lângă birou pentru a ajunge în spatele lui Alvise, de unde putea să vadă mai bine ecranul.

— O femeie care a intrat în parcare, zise Alvise.

Se uită la niște notițe de pe birou și continuă:

— Pe optsprezece – adică acum zece zile – la trei după-amiaza.

Mută scaunul puțin mai aproape de birou și întrebă:

— Vă deranjează dacă mă așez, *Commissario*? Mi-ar fi mai ușor să folosesc computerul.

— Nu, sigur că nu, Alvise, zise Brunetti și se dădu un pic deoparte ca să-i lase loc ofițerului să alunece în scaun.

Alvise își puse arătătorul pe suportul tactil și mută cursorul pe ecran. Brunetti se aplecă să vadă mai bine și, după o clipă, Freddy apăru pe ușa de la scări, merse direct spre camera de luat vederi și dispăru rapid. Mai trecu o clipă și o altă cameră îl arătă îndepărtându-se de ei, de-a lungul unui șir lung de mașini. Se opri la una, se duse în spatele ei, deschise portbagajul și băgă geanta ce-o ținea pe umăr. Se duse la ușa șoferului, o deschise și intră, trase mașina pe culoar și plecă.

Alvise mută din nou cursorul și, de data aceasta, o femeie ieși pe aceeași ușă și se trase rapid la o parte, fiind pe jumătate ascunsă de un stâlp de ciment. Din când în când, i se vedea o parte din cap ieșind de după stâlp, dar dispărea la fel de repede.

— După câte minute se întâmplă asta? întrebă Brunetti, fiindcă nu reținuse ora din filmul precedent.

— Treizeci și patru de secunde, *Commissario.*

Femeia rămase în spatele stâlpului două minute și șapte secunde, apoi se întoarse, merse ciudat înapoi la ușă și dispăru.

— Ai mai văzut-o pe urmă? întrebă Brunetti.

— Nu, domnule. Camera care dă spre ușă s-a stricat după două zile.

— S-a stricat sau a fost stricată?

— Am sunat la parcare și au zis că se întâmplă mereu.

— Mulțumesc că faci asta, Alvise. Trebuie să fie epuizant, când nu ai ca punct de orientare decât o mașină parcată.

Brunetti folosise vocea cu care demult lăuda desenele copiilor săi.

— Am verificat toate înregistrările de două ori. Ea e singura persoană care a intrat, dar nu s-a dus la mașină să plece.

Brunetti își îndreptă spatele și îl bătu pe Alvise pe braț.

— Ai făcut treabă bună, zise el, dar apoi își dădu seama că Alvise ar putea să-i mulțumească pentru laudă. Ca să evite asta, zise pe un ton aspru: Acum poți să mergi în sala mare. Te întorci la serviciul normal.

Alvise se ridică repede, reușind să răstoarne scaunul. Brunetti profită de această ocazie ca să iasă din cameră.

Se duse la Signorina Elettra și, nevăzând-o la birou, bătu la ușa lui Patta.

— *Avanti,* strigă superiorul său, amintindu-i lui Brunetti că și Tosca folosește același cuvânt după ce-l înjunghie pe Scarpia. *Treci în urma mea, Satan,* mormăi el pentru sine și deschise ușa.

— Ce-i povestea asta cu Alvise, pe care-l folosești ca să găsești un suspect? întrebă Patta de îndată ce Brunetti intră în biroul lui.

Brunetti se apropie de el și, fără să fie invitat, se așeză în fața vicechestorului.

— Nu e prost, zise el. Și a găsit-o.

— Ce?

— A găsit-o, repetă Brunetti.

— E o ea? întrebă Patta.

Brunetti văzu că superiorul său deschise gura să mai zică ceva, dar apoi se răzgândi. Brunetti continuă calm:

— A studiat înregistrările camerelor de supraveghere din parcare și a reușit să identifice persoana care probabil a încercat să-l omoare pe Marchese d'Istria, zise el, gândindu-se că probabil era prima dată în viața lui când folosea titlul lui Freddy.

— Ce înregistrări? De unde au venit? Cum de le-a văzut Alvise?

Brunetti își puse picior peste picior și explică imperturbabil cum ceruseră și primiseră ordinul magistratului de a examina înregistrările, fiind atent, așa cum îi era obiceiul ori de câte ori folosea procedurile oficiale pentru a obține informații, să raporteze cu conștiinciozitate superiorului său detaliile cele mai puțin importante.

— Ai zis „probabil". Asta înseamnă că nu ești sigur? întrebă Patta, de parcă se aștepta ca suspectul să fi semnat deja o mărturisire.

— Odată, când a fost el în parcare, ea a ieșit pe aceeași ușă ca el, s-a ascuns în spatele unei coloane și l-a urmărit până când a intrat în mașină și-a plecat, apoi a dispărut pe aceeași ușă, zise Brunetti.

— N-ar putea fi o altă explicație pentru ce-a făcut?

— Bănuiesc că da, zise Brunetti cu o voce cumpătată, prietenoasă. Putea să caute un loc în care să pună o bombă sau poate voia să vadă cât de ample erau locurile de parcare sau poate era turistă și a confundat parcarea cu Basilica di San Marco.

Apoi, alungând orice urmă de glumă din tonul său, spuse:

— S-a ținut după el, s-a ascuns, l-a urmărit cu privirea și a plecat. Dacă găsiți o explicație mai bună pentru comportamentul ei, *Dottore,* cu siguranță o să o iau în calcul.

— Bine, bine, zise Patta, dând exasperat din mână la toate aceste fapte. Cine e femeia?

— Încă n-am ajuns acolo, *Signore,* răspunse Brunetti. E posibil să fie franțuzoaică. Verificăm.

— Nu întârziați prea mult, să nu înjunghie pe altcineva, zise Patta.

— O să mă străduiesc, *Vice-Questore,* zise Brunetti afabil și se ridică. Acum mă întorc la treabă.

Imitând respectul lui Alvise pentru rangul superior, își ridică mâna la frunte, se întoarse și ieși din cameră.

Signorina Elettra era la biroul ei și vorbea la telefon. Acoperi receptorul cu mâna și ridică bărbia într-un gest interogativ. Brunetti arătă în sus și ea făcu semn din cap că a înțeles. Privi spre biroul lui Patta, apoi își întoarse atenția către telefon.

Abia după mai mult de o jumătate de oră apăru la ușa lui Brunetti. O închise, se așeză în fața lui, la birou, și își puse niște hârtii în poală. Se uită la hârtia de deasupra, la el, apoi iar la hârtie și spuse:

— *Dottor* Maurice Lemieux, care e chimist, deține o companie care furnizează produse farmaceutice sistemului francez de sănătate. Este văduv și tată a două fiice: Chantal, care are treizeci și șase de ani, e căsătorită cu un inginer, care lucrează la Airbus, au trei copii și locuiesc în Toulouse; și Anne-Sophie, care are treizeci și patru de ani, nu este căsătorită și a locuit cu tatăl ei până acum trei ani, nu a lucrat niciodată, dar a studiat la Conservator și a plecat fără să-și termine cursurile.

— Ce-a studiat? întrebă Brunetti, deși, de fapt, știa.

— Canto.

Brunetti își petrecu brațul stâng peste stomac și, sprijinindu-și cotul drept pe el, își frecă fața cu palma. Descoperi un loc mic chiar în colțul gurii, pe care-l ratase când se bărbierise în dimineața aceea, și continuă să-l frece ușor cu primele două degete.

— Mai departe, zise el.

Ea dădu la o parte prima pagină și o așeză atent cu fața în jos pe biroul lui. Coborându-și capul, continuă:

— Acum trei ani, doctorul Maurice Lemieux a obținut un ordin de restricție împotriva fiicei sale Anne-Sophie, care acum nu are voie să se apropie la mai puțin de două sute de metri de el, de sora ei, Chantal, de soțul acesteia și de copii.

— De ce?

— Pentru că Anne-Sophie și-a acuzat tatăl că a încercat să-i fure afecțiunea surorii ei.

Signorina Elettra se uită la el, apoi din nou la hârtii.

— Mai mult, și-a acuzat tatăl că a dat din obiectele lăsate de mama lor în mod egal, obiecte ce se aflau în proprietatea doctorului Lemieux până la sfârșitul vieții acestuia, așadar că le-ar fi dat surorii ei care se presupune că le-a mutat la casa din Toulouse.

Înainte ca Brunetti să întrebe, ea i-a și dat răspunsul:

— Tablouri de mare valoare, porțelan rar, mobilier, bijuteriile mamei și alte obiecte care au fost enumerate în acuzarea formală și care sunt menționate în testamentul răposatei lui soții.

— Deci cine e partea vătămată? întrebă Brunetti pe un ton neutru.

— Nu așa a văzut poliția situația asta. Nici sistemul judiciar.

— Ce s-a întâmplat?

Signorina Elettra puse deoparte și a doua pagină și o consultă pe a treia.

— L-a sunat pe tatăl ei de mai multe ori și l-a acuzat de trădare și necinste. Când doctorul Lemieux nu i-a mai răspuns la telefon, Anne-Sophie a început să-i trimită e-mailuri, care au trecut de la acuzații la amenințări. În cele din urmă, după mai mult de un an, el s-a dus la poliție și a depus o plângere și copii după e-mailurile primite de la ea.

Signorina Elettra vorbea de parcă citea cu voce tare o poveste.

— După ce poliția a autentificat și a studiat e-mailurile, iar doctorul a depus o declarație dată sub jurământ în fața unui avocat desemnat de instanță, prin care confirma că toate articolele enumerate în acuzația reclamantului erau încă în posesia doctorului Lemieux și în casa acestuia, cazul a fost repartizat unui magistrat și s-a deschis un proces.

Signorina Elettra își ridică privirea de pe foaie, apoi o așeză peste ultima de pe birou.

— A durat un an până s-a pronunțat o hotărâre, zise ea, apoi adăugă cu o voce mai energică: Sună a ceva care s-ar putea întâmpla aici, nu?

— Prea repede, se limită Brunetti să zică.

Ea continuă:

— Aceasta este hotărârea în vigoare acum: ea trebuie să păstreze distanța față de ei toți.

— Și a respectat-o?

— Așa se pare, răspunse Signorina Elettra. E posibil să fi plecat din țară. În orice caz, nu a mai luat contact cu ei de peste un an.

— Ei știu unde e?

Signorina Elettra clătină din cap.

— N-am avut contact direct cu ei, am văzut doar dosarele poliției.

Brunetti se gândi la flori și la smaralde și la faptul că Anne-Sophie nu lucrase niciodată și întrebă:

— Familia asta e bogată?

În loc să răspundă direct la întrebare, Signorina Elettra spuse:

— Unul dintre tablourile despre care ea a zis că tatăl i l-a dat surorii ei este un Cezanne, iar celălalt un Manet.

— Ah, răspunse Brunetti. Mama a lăsat și bani fiicelor?

Ea se uită peste hârtii, dar lui Brunetti i se păru că nu era necesar.

— Fiecare a primit peste două milioane de euro, iar persoana din Paris cu care am vorbit eu a menționat și Elveția.

Când venea vorba despre oameni care dețineau tablouri de Cezanne, Brunetti știa, întotdeauna că se menționa și Elveția.

— Avem vreo fotografie cu ea? întrebă el.

Spre mirarea lui, pentru că asta îl făcu să se întrebe dacă nu cumva Signorina Elettra îi introdusese un cip în creier și putea acum să-i citească gândurile, următoarea foaie pe care aceasta o ținu în mână fu o fotografie, pe care i-o înmână, zicându-i:

— Ea treia din stânga pe al doilea rând.

Era o fotografie de grup cu niște fete adolescente, pozate în fața unui dâmb mare de zăpadă, îmbrăcate toate în costume de schi și ținându-și schiurile drept, în stânga lor. A treia din stânga pe al doilea rând era o adolescentă înaltă cu un zâmbet fericit. Putea să fie sora oricăreia dintre fetele din fotografie; de fapt, cele mai multe dintre ele puteau face parte din aceeași familie.

— Când și unde? întrebă el.

— St. Moriz, cam acum douăzeci de ani. Vacanța de schi cu clasa.

— Ce școală? întrebă el, amintindu-și de tablele crăpate și de băncile făcute praf din liceul lui.

— Elvețiană. Particulară. Scumpă.

— Alte fotografii?

— Existau și niște poze de familie, dar le-a luat ea pe toate când a plecat din casa tatălui ei.

— Și în tot timpul acestui proces, pe care presa probabil l-a adorat, nu a reușit nimeni să-i facă o poză? întrebă el.

— Sunt câteva, dar din profil sau de departe, zise Signorina Elettra scuzându-se, de parcă ea ar fi fost responsabilă pentru această lipsă.

Apoi explică:

— Francezii sunt mai reținuți decât noi în aceste privințe. Nu fiecare proces se transformă în circ.

— Norocoșii, zise Brunetti, după care, văzând că ea mai avea ceva important de spus, întrebă: Mai e ceva?

— Acum cinci ani, a fost implicată într-un accident de mașină și-a petrecut mai mult de două luni în spital.

— Ce s-a întâmplat?

— Era cu mașina într-o intersecție, ea conducea, și o altă mașină a trecut pe roșu și s-a lovit de mașina ei.

Își ridică privirea la Brunetti, făcu o pauză, apoi, fără să mai consulte foaia, spuse:

— Mama ei era cu ea și a murit atunci. La fel și celălalt șofer și persoana care era cu el.

Brunetti sări ca un iepure:

— Și atunci cine a văzut semaforul roșu?

Imaginația i-o luă razna: vină, negare, responsabilitate pentru moartea mamei ei, morțile celorlalte două persoane, luni petrecute în spital, timp în care să se gândească la toate acestea, să-și evalueze și să-și accepte vina, apoi să o nege. Cine ar fi putut să iasă neafectat dintr-o astfel de experiență?

— Oamenii din mașina din spatele ei au spus că semaforul era verde, zise Signorina Elettra, oprindu-i scenariul nebun. Piciorul ei drept a fost rupt în trei locuri și a rămas cu un șchiopătat.

Mintea îi zbură mai întâi la felul ciudat în care mergea femeia din înregistrarea video din parcare, când se îndrepta spre ușă, după ce îl urmărise pe Freddy urcând în mașină, apoi la ceva care nu se lăsa definit, încercă să nu se mai gândească la asta, ca atunci când vrei să vezi un obiect în întuneric, dar nu-l privești direct. Degeaba.

Își îndreptă atenția spre Signorina Elettra și văzu că nu mai avea hârtii.

— Nimic altceva?

— Nu. Încerc să-i găsesc fișa medicală, ca să pot să arunc o privire peste ea, dar nu e ușor să lucrezi în Franța.

Părea așa de necăjită, că Brunetti deveni curios.

— De ce?

— Ei își păzesc mai bine evidențele, zise ea.

Apoi, cu o notă de autocritică, adăugă:

— Sau poate nu mă pricep eu prea bine la sistemele lor.

— Poate prietenul dumneavoastră Giorgio, de la Telecom, vă poate ajuta s-o căutați, sugeră Brunetti, amintindu-și numele prietenului care o ajutase atât de mult în câteva căutări.

— Nu mai lucrează la Telecom, spuse ea.

Panica lui Brunetti dură numai o secundă, până când își dădu seama că niciun prieten dintre ai ei nu ar da vreun nume în vileag.

— Și-a schimbat serviciul? întrebă el, rugându-se ca ea să răspundă afirmativ.

Ea încuviință.

— Și-a deschis propria firmă de securitate cibernetică, în Liechtenstein. Sunt mai prietenoși cu firmele acolo, așa mi-a zis.

— E de mult timp acolo? se interesă Brunetti.

Signorina Elettra îi aruncă o privire atât de intensă, încât Brunetti se gândi din nou la cipul de computer și se întrebă dacă nu cumva ea verifica să fie tot acolo.

— Nu, zise ea după o pauză destul de lungă. Nu s-a mutat acolo. Firma e acolo, dar el încă locuiește unde a locuit întotdeauna, în Santa Croce, lângă părinții lui.

— Ah, spuse Brunetti. Am crezut că s-a mutat acolo.

— Nu, doar compania. Și-a făcut un server proxy, ca să poată lucra de-aici și să pară că locuiește acolo.

Brunetti încuviință, de parcă ar fi înțeles și de ce, și cum făcea asta.

— Poate vă dă o mână de ajutor, sugeră el.

— Deja lucrează la asta, spuse ea și se ridică în picioare.

25.

Brunetti hotărî să încerce să contribuie și el, așa că își deschise computerul, intră pe Google și scrise numele doctorului Lemieux. Majoritatea articolelor găsite erau scrise în franceză și, după ce parcurse încet câteva, găsi unul din *Il Sole 24 Ore,* din urmă cu cinci ani, în care se explica fuziunea planificată dintre Lemieux Research și o companie farmaceutică din Monza. Dădu peste o continuare a articolului, care spunea că planurile de fuzionare fuseseră anulate, dar nu mai găsi nimic altceva în italiană.

Frunzări titlurile celorlalte articole în franceză până când găsi unul despre accidentul de automobil în care Anne-Sophie Lemieux fusese rănită, iar mama ei omorâtă, dar nu află nimic în plus față de ce îi spusese Signorina Elettra.

Nu știa numele soțului celeilalte fiice, așa că încercă să caute după Chantal Lemieux, însă nu găsi nimic. Despre Anne-Sophie, în afară de articolul despre accident, mai era doar o scurtă mențiune că apăruse în producția *Orfeo,* la Conservatorul din Paris.

Anevoios, amintindu-și povața domnișoarei Elettra că nu se știe niciodată ce ascunde internetul, verifică data articolului și apoi, încet și greu, citi programele operelor din Paris din săptămânile de dinainte și de după apariția lui Anne-Sophie în producția studențească.

La patru zile după aceasta, Flavia Petrelli cântase în *La Traviata* la Palais Garnier. Simți cum i se scoală părul pe brațul drept, așa că îl frecă până când senzația dispăru. Îi mai rămânea să măcelărească pui pe terasă și să ghicească în măruntaiele lor.

Deschise încă o filă și căută *stalkers;* nu fu deloc surprins să vadă că cea mai mare parte a articolelor afișate erau scrise în engleză. Peste un sfert erau despre celebrități; în cazurile în care urmăritorul căuta dragostea victimei, urmărirea dura mai mult de trei ani, în medie, și majoritatea acestor urmăritori erau femei. În ceea ce privește victimele, acestea sufereau de insomnie, adesea își schimbau locuința încercând să scape de atenții nedorite, uneori încercau să-și schimbe locul de muncă și trăiau cu groaza permanentă că aveau de-a face cu o persoană care nu recunoștea normele vieții umane.

Când o văzuse ultima dată pe Flavia, aceasta nu-și putuse ascunde tensiunea care o copleșea. Se întrebă cum se putea concentra pe cântat cu așa ceva pe cap. Impulsul lui fu să sune, chiar și numai ca s-o întrebe… Dar ce să întrebe? Mai fusese atacată vreo persoană cu care vorbise ea? Încercase cineva s-o omoare? Cel mai bine era să facă ceea ce se oferise să facă: să meargă cu Vianello la spectacolul din seara aceea și la ultimul. Și să vadă ce se întâmplă.

Îl sună pe Vianello și, când acesta răspunse, îl întrebă:

— L-ai văzut pe Alvise?

— Zici că-i cavaler de onoare, spuse Vianello așa vesel de parcă ar fi fost un invitat la nuntă. Numai floarea îi mai lipsea de la reverul uniformei.

— Unde l-ai trimis? întrebă Brunetti, sigur că ofițerul ar fi vrut să-și reia responsabilitățile integral.

— Arăta așa de bine, încât l-am trimis să patruleze între San Marco și Rialto.

— Sunt probleme acolo? întrebă Brunetti.

Vianello râse.

— Nu, dar arată așa bine, că am vrut să-l vadă turiștii. Anul viitor, la Carnavale, probabil vom avea sute de turiști îmbrăcați în polițiști.

Când Vianello se opri din râs, Brunetti îi spuse:

— Chiar a făcut treabă bună cu înregistrările alea.

Spera ca Vianello să menționeze asta și celorlalți ofițeri.

— Mi-a zis că ai spus asta, răspunse Vianello, dar nu dezvoltă subiectul. La ce oră ne vedem diseară?

— Începe la opt. Ne vedem la intrarea în scenă la șapte jumătate.

— Pot să-i cer un autograf? întrebă Vianello.

— Fără glume, Lorenzo, zise Brunetti cu falsă severitate.

— Vorbesc serios. Nepoata Nadiei e înnebunită după operă și, când a auzit că mă duc în seara asta, m-a rugat să-i cer un autograf.

Îngrijorat că Vianello ar fi putut spune mai multe decât era cazul, Brunetti întrebă:

— Nadiei nu i s-a părut ciudat că mergi la operă?

— Nu, i-am spus că am fost desemnat într-o echipă care-l însoțește pe prefect și pe un diplomat rus. Și am zis clar că nu vreau să merg.

— Dar nu e adevărat, nu-i așa? întrebă Brunetti.

— Nu, mărturisi Vianello. Ei, la început nu prea mi-a surâs ideea, dar m-am uitat la câteva fragmente din operă pe Youtube și mi-ar plăcea să văd cum e în realitate.

Brunetti nu știa cât vor putea sau vor avea voie să vadă din culise, dar tot aveau să observe spectacolul așa cum puțini oameni îl vedeau: mai puțin lux, mai mult adevăr.

Îi spuse lui Vianello că se vor întâlni mai târziu și închise. Gândurile i se întoarseră la Flavia și la paradoxul a ceea ce știa și nu știa despre ea. Știa numele ultimilor ei trei iubiți, dar nu-și amintea numele copiilor ei; știa că era speriată de atenția anormală a unui admirator violent, dar nu știa care erau preferințele ei în materie de cărți sau mâncare sau filme sau orice altceva. O salvase de acuzația de crimă și salvase viața iubitului ei cu ani în urmă, dar nu știa de ce era așa de important pentru el să o ajute.

Se uită pe birou și văzu hârtiile care se adunaseră acolo în ultimele câteva zile: abandonate, necitite, neinteresante. Trase primul teanc spre el, își găsi ochelarii în sertarul biroului și se obligă să se ocupe de ele. Plictisit de primele trei, se întoarse să le arunce în coșul de gunoi în care puteau fi aruncate hârtiile neconfidențiale, când împinse teancul mai departe și se ridică. Se mulțumise să audă mesaje despre Freddy în loc să meargă să-l vadă. Acum, se uită la ceas și văzu că încă mai era timp să ajungă la spital înainte să se ducă acasă și să se schimbe pentru operă.

Brunetti sună la spital din mașina de poliție, spunând mai întâi centralistei și apoi asistentei de la Chirurgie că era *Commissario* Guido Brunetti și că se afla în drum spre spital ca să vorbească cu Marchese d'Istria despre tentativa de omor. Deși nici rangul și nici titlul lui Freddy nu părură să aibă vreun efect asupra celor de la telefon, cuvântul „omor" se dovedi extraordinar de stimulant și, de îndată ce ajunse la secția de chirurgie, fu condus într-un salon, fără întrebări sau ezitări.

Marchizul Federico d'Istria părea să se simtă bine. Arăta obosit și era evident că avea dureri, dar Brunetti văzuse mulți oameni care fuseseră atacați și Freddy era bine în comparație cu ei. Stătea sprijinit pe un teanc de perne, cu brațele în lateral, de fiecare fiind atașată o perfuzie. Un singur tub din plastic se întindea de sub cuvertură până într-o pungă de plastic transparentă, umplută pe jumătate cu un lichid roz.

Brunetti se apropie de pat și-și puse mâna pe brațul lui Freddy, cât mai departe posibil de ac, și spuse:

— Îmi pare rău pentru asta, Freddy.

— Nu-i nimic, șopti Freddy și păcăni din buze ca pentru a alunga ideea. Necazuri, ce necazuri?

— Îți amintești ceva? întrebă Brunetti.

— Faci pe polițistul? întrebă Freddy, nereușind să termine ultima silabă a ultimului cuvânt.

— Eu sunt mereu polițist, Freddy, zise el, apoi adăugă: La fel cum tu ești mereu un gentleman.

Brunetti se bucură când Freddy zâmbi. Dar acesta se crispă și închise ochii, apoi inspiră adânc prin dinții încleștați. Își apropie buzele ca pentru un sărut, să scoată aerul afară, o mișcare pe care Brunetti o văzuse la nenumărați oameni care se luptau cu durerea.

Freddy îl privi pe Brunetti și spuse:

— Peste treizeci de copci.

Brunetti se întrebă dacă Freddy, în mod normal cel mai modest dintre oameni, se lăuda.

— Puncții, spuse el pentru a explica numărul.

— Neplăcut lucru, fu de acord Brunetti. Explică toate astea.

Arătă cu degetul la perfuzii și la tubul pe care Freddy nu putea să-l vadă. Începu să se simtă ca un personaj din filmele britanice de război, la care se uita când era copil. Ar trebui să-i spună lui Freddy să fie tare? Orice ar fi însemnat asta, Freddy părea să o facă în mod natural.

— Îți amintești ceva? întrebă el din nou.

— Dacă nu-ți spun, îmi scoți perfuziile?

— Ceva de genul ăsta, zise Brunetti, dând din cap.

Apoi, pe un ton serios, insistă:

— Spune-mi.

Când văzu că Freddy închide ochii, zise:

— Femeia asta o va răni pe Flavia.

Freddy deschise ochii imediat.

— Nu glumesc. Ea e ținta. E persoana care i-a tot trimis flori.

— *Maria Santissima,* șopti Freddy.

Închise ochii din nou și-și mută umerii pe perne, tresărind de durere.

— Am pus geanta în portbagaj. În spatele meu, o femeie. Slabă. Apoi durere în spate. I-am văzut mâna și cuțitul. Am prins-o de umăr, dar am căzut.

Se uită la Brunetti și fața i se lungi.

— Flavia… începu el, dar brusc nu mai era acolo.

Brunetti se aplecă deasupra lui și îi urmări pieptul ridicându-se și coborând. Voia să facă ceva să-l ajute pe Freddy, dar tot ce-i veni în minte fu să-i tragă pătura mai sus, numai că asta putea să deranjeze acele. În loc de asta, își așeză palma pe mâna de lângă el și o ținu acolo vreme îndelungată. Apoi o strânse ușor și ieși din cameră.

26.

Când se întâlniră la teatru, Brunetti îi spuse lui Vianello numai că Freddy îi mărturisise că fusese atacat de o femeie. Prietenul lui avea dureri, dar nu părea să fie în pericol; restul întâlnirii părea prea personal ca să fie povestit, chiar și lui Vianello. Ce voise Freddy să spună despre Flavia sau ce mesaj voia să-i transmită? Freddy și Flavia locuiseră în Milano în timpul aventurii lor, însă Brunetti o cunoscuse abia după câțiva ani. De fapt, acea scurtă întâlnire de pe podul Accademia fusese singura ocazie în care îi văzuse pe cei doi împreună, în afară de fotografii. Vianello îi ținu ușa, iar Brunetti își părăsi gândurile și intră în teatru.

Zona din jurul cabinei portarului părea mai încurcată decât ultima dată când fusese Brunetti acolo, iar volumul conversațiilor mai intens. Lui Brunetti, vocile i se păreau mai degrabă furioase decât entuziasmate, dar le ignoră și, fără să-i mai arate portarului legitimația, urcă să-l caute pe directorul de scenă, care îi dăduse permisiunea să stea în culise la ultimele spectacole, ca răspuns la cererea doamnei Petrelli.

Îi găsiră biroul, nu fără dificultate, și fură întâmpinați la ușă de un tânăr ce arăta chinuit, cu două *telefonini* în mână, unul lipit de urechea stângă, celălalt de piept:

— … câte ori trebuie să-ți spun? Nu pot să le fac eu pe toate! zise el dur și schimbă telefoanele.

Și vocea.

— Sigur că da, sigur că da, facem tot ce se poate, *Signore,* și suntem încrezători că domnul director general va avea un răspuns până la sfârșitul celui de-al doilea act.

Ținu telefonul la distanță câteva secunde, timp în care își făcu o cruce. Când termină, ascultă din nou, după care spuse „Ne vedem acolo” și își îndesă ambele telefoane în buzunarele sacoului. Privindu-i pe cei doi bărbați din fața lui, zise:

— Trăiesc într-un circ. Lucrez într-un circ. Sunt înconjurat de bestii fioroase. Cu ce vă pot ajuta?

— Îl căutăm pe directorul de scenă, zise Brunetti, fără să se prezinte.

— Parcă numai voi, *tesoro*? zise tânărul și plecă.

— Odată i-am zis mamei că trebuie să fie minunat să fii actor de cinema, spuse Vianello serios.

— Și?

— Și ea mi-a răspuns că își dă foc de vie dacă mai zic vreodată așa ceva.

— Ce femeie înțeleaptă, observă Brunetti.

Se uită la ceas. Opt fără un sfert.

— Cred că cel mai bine ar fi să stăm de-o parte și de alta a scenei, îi zise el inspectorului. Flavia mi-a zis că doi oameni de la Pază o duc și o aduc din cabină.

O femeie îmbrăcată în blugi și purtând căști se îndreptă spre ei și Brunetti o întrebă:

— Încotro e scena?

— Veniți după mine, răspunse ea, fără să-i întrebe cine sunt și ce caută acolo.

Se pare că, odată ce o persoană traversa râul Styx, nimeni nu se mai îndoia de dreptul acesteia de a fi în iad. Femeia trecu pe lângă ei, iar ei o urmară pe hol, deschiseră o ușă, urcară niște trepte, apoi merseră din nou pe un hol de-a lungul căruia se aliniau niște uși și apoi coborâră o scară.

— *Avanti,* zise ea, arătând drept în față, după care deschise o ușă și dispăru.

Era mai puțină lumină, dar auziră gălăgie în fața lor. Merseră unul în spatele celuilalt, Brunetti fiind primul. Se gândi să folosească lanterna de la telefon, în schimb se opri câteva momente ca să le permită ochilor să se acomodeze cu întunericul. Porni din nou, găsi o ușă groasă de incendiu, o deschise și păși în sunete înăbușite și fascicule de lumină.

Dură puțin până se dezmetici: cumva, ajunseseră în culise, în cel mai îndepărtat punct față de orchestră, în marginea dreaptă. Brunetti privi spre scenă și recunoscu interiorul bisericii Sant'Andrea della Valle, cu schele care urcau până la o platformă construită în fața portretului neterminat al unei femei. Sub platformă se afla un rând dublu de strane, un altar și un crucifix enorm care atârna pe peretele din spate. Cortina groasă care separa această scenă de public era coborâtă.

Brunetti încercă să-și amintească dacă Tosca sosea pe scenă din stânga sau din dreapta, dar nu reuși. Oricum, mai era până urma ea să apară, așa că aveau timp să-și găsească locurile cele mai avantajoase, numai să știe unde se aflau.

— Tu rămâi aici, eu mă duc în partea cealaltă.

Vianello se uita în jur de parcă i se spusese să memoreze scena și să scrie un raport despre ea.

— O să te pot vedea acolo? întrebă inspectorul.

Brunetti analiză distanța și se gândi la operă. Actul întâi avea loc în acest decor, așa că tot ce trebuiau să facă era să aleagă două puncte din care se puteau vedea unul pe altul și din care să aibă și vizibilitate asupra scenei. Următorul act se desfășura în biroul lui Scarpa, iar al treilea pe acoperișul Castelului Sant'Angelo: trepte, zidul în fața căruia avea să fie împușcat Cavaradossi și parapetul scund peste care Tosca urma să sară, găsindu-și astfel moartea. Brunetti habar n-avea unde ar fi fost mai bine să stea: probabil alături de directorul de scenă, dacă îl găseau vreodată, dat fiind că acesta trebuia să vadă totul pe întreaga durată a spectacolului.

— Ne putem trimite mesaje, zise el simțindu-se jenat, mai ales pentru că nu știa dacă acest lucru era posibil în zona culiselor. Stai aici și eu încerc să mă bag sub schelă.

— Deci căutăm o femeie? întrebă Vianello.

— Freddy a văzut o mână de femeie și tot ce-am aflat indică spre o femeie, răspunse Brunetti.

Înainte ca Vianello să întrebe, adăugă:

— Suspecta este franțuzoaică, are treizeci și patru de ani, e înaltă și șchiopătează. Cam atât.

— Știm ce vrea?

— Numai ea și Dumnezeu știu asta, zise Brunetti.

Îl bătu ușor pe Vianello pe mână de două ori și începu să traverseze scena. În clipa în care făcu primul pas, doi oameni îl sâsâiră, iar o femeie tânără cu căști alergă spre el și-l trase înapoi, lângă Vianello.

— Poliția, spuse Brunetti, fără alte explicații. Trebuie să ajung pe partea cealaltă.

Își smulse brațul din strânsoarea ei.

Fără ceremonie sau întrebări, aceasta îl luă de mânecă și-l conduse către stânga, pășind repede cu tenișii ei. Se strecură în spatele bucății de placaj care forma altarul și zidul din spate al bisericii și traversă până în partea cealaltă a scenei. Îl depuse la un metru de spatele schelei, îi spuse să nu se miște și plecă.

Brunetti se strecură sub schelă, ascuns în spatele treptelor și de public, și de scenă. Printr-o gaură dintre șipci, se uită spre locul în care stătea Vianello. Prietenul lui se uită spre el și ridică o mână.

Vocile celor din sală răzbăteau prin cortină, înăbușite și încete, ca valurile care se spărgeau și se retrăgeau pe plajă. Un bărbat cu microfon și căști traversă grăbit scena și așeză un coș de picnic din răchită la capătul de jos al scărilor ce duceau la portret, se întoarse, alergă ușor pe scenă și dispăru printre gratiile metalice ale capelei familiei Attavanti.

Zgomotul din public se risipi încet, apoi se opri de tot, iar cele câteva aplauze fără prea mare tragere de inimă fură urmate de o pauză lungă. După aceea se auziră cele cinci note pline de gravitate cu care începea opera, zgomotul deschiderii cortinei, urmat imediat de muzica dinamică ce anunța sosirea prizonierilor evadați din beciul lui Scarpia și de venirea acestora.

Brunetti se sprijini mai bine pe picioare, pregătindu-se să stea acolo tot actul întâi. Se sprijini cu spatele, într-o doară, de scândura orizontală care ajuta la susținerea schelei. Se uită în direcția lui Vianello, apoi la cântăreții de pe scenă. Timpul trecu, iar Brunetti se lăsă calmat de muzica familiară, chiar dacă sunetul ajungea stins până la el.

Flavia avea dreptate în privința dirijorului: abia se mișca, până și la prima arie a tenorului. Din când în când, Brunetti făcea un arc complet, cercetând scena și

ce putea să vadă din culise, căutând ceva sau pe cineva care ar fi părut că nu avea ce căuta acolo. Femeia cu căştile apăru brusc lângă Vianello, dar niciunul dintre ei nu reacţionă la prezenţa celuilalt.

Brunetti era aşa de preocupat să privească în jur încât rată crescendoul care anunţa intrarea Flaviei şi atenţia îi fu atrasă din nou de muzică abia când o auzi strigând „Mario, Mario, Mario".

Publicul o întâmpină cu un entuziasm puternic, chiar înainte ca ea să cânte ceva mai consistent, deşi Brunetti îşi aminti că ea nu prea avea ce face în primul act. Stătea la nu mai mult de şase sau şapte metri de el; de la distanţa aceea, putea desluşi machiajul teatral şi unul sau două locuri de pe rochia ei de catifea care se tociseră, însă apropierea mări şi câmpul de forţă care o înconjura în timp ce pe jumătate vorbea, pe jumătate cânta acuzaţiile pline de gelozie la adresa iubitului ei. Tenorul, care la prima arie fusese rigid şi artificial, se trezi la viaţă în prezenţa ei şi îşi cântă scurtele pasaje cu o intensitate care îl copleşi pe Brunetti şi, cu siguranţă, se răspândi şi asupra publicului. Interogase oameni care uciseseră din dragoste şi, în mărturisirile lor, auzise aceeaşi nesiguranţă frenetică.

Actul continuă. Flavia plecă şi, în absenţa ei, totul lâncezi. Brunetti vru să meargă la ea în cabină, dar se hotărî să nu se ducă, şi pentru că nu voia să-i distragă atenţia în timpul spectacolului, şi pentru că-i era teamă c-ar putea fi văzut sau auzit dacă încerca să se mişte din locul acela.

Urmări acţiunea, văzu cum tenorul îşi exagera mişcările faciale pentru a le proiecta dincolo de lumina reflectoarelor. Scarpia părea mult prea rău şi, de aceea, neconvingător, dar, de îndată ce Flavia se întoarse şi el îşi putu îndrepta dorinţa către ea, atmosfera deveni mai tensionată; până şi muzica suna a nelinişte.

Ea rătăci pe scenă în căutarea iubitului ei şi tot corpul îi vibra de gelozie. Scarpia se transformă din şarpe în păianjen şi-şi croi plasa până când Flavia căzu în ea şi, înnebunită de suspiciunea care devenise siguranţă, fugi de pe scenă. Numai maiestuozitatea oferită de numărul mare al oamenilor din procesiune şi imnul *Te Deum* făcură ca totul să nu o ia la vale, odată ce Tosca îşi luase energia de pe scenă. Puccini era un showman şi crease o scenă puternică, ce se încheia cu acea confesiune agonică a lui Scarpia care se căia că-şi pierduse sufletul.

Actul se termină, iar aplauzele năpădiră prin, pe sub şi pe după cortină. Brunetti văzu cum cei trei solişti merseră în centrul scenei şi, ţinându-se de mână, se strecurară prin cortină pentru a-şi primi aplauzele.

Aplauzele se domoliră în timp ce Brunetti cântărea dacă să încerce sau nu să caute cabina Flaviei. Paznicii, care urmăriseră primul act din lateral, o flancară de îndată ce părăsi scena. Alese să nu-i sporească stresul şi, în schimb, se hotărî să dea roată zonei de culise şi, împreună cu Vianello, să caute pe cineva care, la fel ca ei, nu arăta de-al locului.

Douăzeci de minute mai târziu, el și Vianello stăteau chiar lângă ușa de incendiu și-i priveau pe tehnicienii aprinzând și așezând sfeșnicele pe masa lui Scarpia, umflând pernele de pe sofaua unde avea să se petreacă violul Toscăi și așezând cu atenție cuțitul la dreapta unui bol cu fructe. Pe scenă urcă un bărbat care-și tot făcu de lucru cu fructele, împinse cuțitul un centimetru mai la dreapta, făcu un pas înapoi să admire noul aranjament și plecă de pe scenă.

Scarpia, care zâmbea și vorbea la *telefonino,* traversă scena și se așeză la birou. Își îndesă telefonul în buzunarul jachetei de brocart și apucă pana de scris. Aplauzele de dincolo de cortină anunțară sosirea dirijorului. Apoi, primele note.

Brunetti fu surprins de cât de liniștitoare era muzica: n-ai fi bănuit niciodată că urma o tragedie. Lejeritatea dispăru și, curând, Scarpia își începu fanteziile de violator, iar cuvintele îl tulburară profund pe Brunetti, pentru că adesea auzise bărbați arestați spunând cam același lucru. „Prefer mirosul cuceririi brutale unui acord plăcut" sau „Dumnezeu a creat plăceri variate, iar eu vreau să le gust pe toate".

Cuvintele se transformară rapid în fapte și Brunetti se trezi față în față cu sunetul și imaginea violenței. Cavaradossi amenința, Tosca accepta, dar numai în joacă, iubitul ei era torturat în afara scenei și țipa de durere. O oroare peste alta, până când Cavaradossi, însângerat și învins, fu târât înăuntru și apoi, repede, în culise.

Muzica se îmblânzi, deveni chiar jucăușă, un preludiu ciudat pentru adevărata oroare a șantajului sexual. Brunetti își îndreptă din nou atenția spre Tosca, la timp ca să o vadă descoperind cuțitul pe masă, cuțitașul delicat de fructe, cu o lamă mică, dar suficient de lungă pentru ce înțelese pe loc că poate face cu el. Acoperi cuțitul cu palma și Brunetti aproape că-i văzu bicepșii umflându-se de la forța cu care îl apucă. Arma o făcuse cumva să pară mai înaltă? Cu siguranță, stătea mai dreaptă și nu mai avea aerul acela de fragilitate hipnotică.

Scarpia lăsă jos pana, se ridică de pe scaun, ca un om care și-a făcut treaba și acum vine să-și ia răsplata, și merse spre ea, amăgind-o cu scrisoarea de liberă trecere din mână de parcă aceasta ar fi fost o prăjitură, iar ea o fetiță pe care el o ruga să urce în mașină cu el. În timp ce o ademenea, ea îl înjunghie în burtă, despicând cu cuțitul în sus până la stern și apoi trăgându-l afară. Brunetti icnise când o văzuse făcând asta cu o săptămână în urmă, iar acum, fiind mai aproape de ea și chiar mai convins de realitatea acestui gest, icni din nou.

Scarpia se întoarse cu spatele la public, iar Brunetti îl văzu împroșcându-și hainele cu sânge dintr-un tub pe care îl ținea în mână, apoi răsucindu-se spre Tosca și înșfăcând-o. Ea, cu fața transfigurată de furie, țipă la el că avusese parte de sărutul Toscăi și că fusese ucis de o femeie. „Uită-te la mine, eu sunt Tosca!", strigă ea în fața muribundului, iar Brunetti simți oroarea gestului ei, dar, în același timp, se minună că nicio femeie din public nu se ridică să o aplaude.

Tosca îi smulse scrisoarea de liberă trecere din mâna moartă, îi puse o lumânare în cealaltă, lăsă să-i cadă crucifixul pe piept și, în timp ce muzica transmitea pieirea lui Scarpa, ea se strecură afară din cameră ca să-și salveze iubitul.

Căzu cortina; aplauzele pătrunseră de dincolo de ea. Scarpia se ridică în genunchi și apoi în picioare, se scutură și îi întinse mâinile Flaviei, care stătuse în lateral. Cavaradossi, cu fața o idee mai puțin însângerată, veni și se luă de mâini cu ei, iar cei trei trecură prin deschizătura cortinei și se treziră acoperiți cu aplauze.

— Dumnezeule, habar n-aveam, îl auzi pe Vianello de lângă el. E magic, nu-i așa?

Un convertit, se gândi Brunetti, dar spuse:

— Da, este sau poate fi. Când sunt buni, nu prea au asemănare.

— Și când nu sunt? întrebă Vianello, deși părea că nu-și poate imagina așa ceva.

— Nici atunci nu prea au asemănare, zise Brunetti.

Aplauzele scăzură în intensitate. De partea cealaltă a scenei, o văzură pe Flavia flancată de cei doi bărbați de la Pază. Brunetti îi făcu cu mâna, dar ea nu-l văzu și plecă de pe scenă cu cei doi paznici. Obosiți de-atâta stat în picioare, întrebară un tehnician care trecea pe lângă ei unde era barul și urmară instrucțiunile acestuia. Cotiră greșit de două ori, dar în cele din urmă îl găsiră, băură o cafea și ascultară comentariile din jurul lor. Brunetti nu auzi nimic care să i se pară demn a fi reținut, dar Vianello ascultă cu atenție, de parcă ar fi putut învăța ceva din ce spuneau oamenii.

Se întoarseră la locurile lor cu câteva minute înainte de ridicarea cortinei. Schela sub care se ascunsese Brunetti fusese transformată în scările care duceau la acoperișul Castelului Sant'Angelo, așa că nu mai avea unde să se ascundă. Se mișcă încet prin întunericul din lateral până când găsi un loc din care putea observa acoperișul unde aveau să se desfășoare evenimentele din al treilea act.

La scurt timp după aceea, cei doi paznici o însoțiră pe Flavia la treptele care duceau spre metereze și așteptară în timp ce ea le urcă, apoi se retraseră la locurile lor de lângă scenă.

Deși urma numai moarte, scena începu cu un sunet blând de flaute și corni, clopote de biserică și cu seninătatea desăvârșită a trecerii delicate de la noapte la zi. Brunetti lăsă deoparte schimbul de lumini de pe scenă și studie oamenii de pe partea cealaltă, care stăteau nemișcați, cu capetele date pe spate pentru a putea urmări acțiunea de pe metereze, deasupra lor.

Brunetti, aflat în marginea lateralei, vedea cea mai mare parte a zonei în care avea să se desfășoare actul; deasupra acesteia se ridica figura impunătoare a arhanghelului cu sabie, după care era numit castelul. Din locul în care se afla, putea să vadă și prin cadrul din lemn care susținea meterezele, în spatele căruia

era platforma ridicată cu un lift hidraulic la aproximativ un metru sub metereze și acoperită cu panele de polistiren, amortizate, pe care urma să aterizeze Tosca în cădere. Nici mecanismul, nici platforma nu puteau fi văzute din amfiteatru; nici chiar de pe metereze. O scară lega platforma de scenă, permițându-i Toscăi revenite la viață să urce ca să-și primească aplauzele.

Brunetti urmări desfășurarea evenimentelor, îl auzi pe tenor cântându-și aria, o văzu pe Tosca năvălind pe scenă, dar apoi își coborî privirea și și-o trecu peste zona culiselor, căutând orice persoană sau lucru nelalocul lor. De deasupra lui, se auziră focuri de armă: Mario căzuse, dar Tosca încă nu știa. Calm, calm, ea așteptă până când plecară oamenii răi, apoi îi spuse lui Mario să se ridice, dar Mario era mort. Muzica deveni sălbatică, Tosca se panică și țipă. Muzica țipă și mai tare. Când Tosca fugi spre stânga, Brunetti o văzu sus, deasupra, stând în picioare lângă marginea acoperișului, privind în spate, cu o mână ridicată în față și cu cealaltă atârnând în spate. „*O Scarpia, avanti a Dio*“, cântă ea. Apoi sări să-și întâlnească moartea.

Aplauzele de dincolo de cortină pătrunseră până la Brunetti, iar cortina îl ascunse de public în timp ce el se mută în spatele decorurilor pictate către partea de jos a scării ce cobora de pe platformă. Auzi niște bufnituri de sus, apoi văzu un picior apărând la marginea platformei. Piciorul înlătură partea de jos a rochiei și Flavia începu să coboare.

Brunetti se dădu într-o parte și o strigă suficient de tare ca să fie auzit peste aplauzele care încă răsunau din sală.

— Flavia, eu sunt, Guido.

Ea se întoarse și privi în jos, se opri brusc, apucă mai bine scara și-și apăsă fruntea de stinghia din fața ei.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el. Ce e?

Ea-și trase capul înapoi și, foarte încet, începu să coboare din nou. Când ajunse jos, păși pe scenă și se întoarse spre el, cu ochii închiși și cu o mână încă agățată de scară. Deschise ochii și zise:

— Mi-e frică de înălțime.

Își desprinse mâna de pe scară.

— Să sar pe chestia aia e mai rău decât să cânt toată opera. Mă îngrozește.

Înainte ca el să poată răspunde ceva, un tânăr cu o geantă de scule în mână apăru între Flavia și mecanismul care ridica platforma la metereze. Deși era cel puțin cu o generație mai tânăr, îi zâmbi apreciativ și spuse:

— Știu că o urâți, *Signora*. Așa că haideți s-o dăm jos și să scăpăm de ea, ce ziceți?

Ridică un breloc metalic pe care erau câteva chei și își îndreptă atenția spre mașinărie.

Flavia își recăpăta zâmbetul și, îndepărtându-se de tânăr și mergând spre cortină, spuse:

— A, ce drăguț din partea ta.

Brunetti clătină din cap la farmecul brut al situației și spuse:

— Ei, acum ai aterizat și ești întreagă.

Ea uită de zâmbet, iar acesta dispăru, lăsându-i chipul tensionat și obosit.

— A fost minunat, adăugă el și arătă spre cortină, de unde încă se auzea sunetul aplauzelor și al strigătelor. Pe tine te vor, zise el.

— Atunci ar fi mai bine să mă duc, răspunse ea și se întoarse spre sursa zgomotului.

Își puse o mână pe umărul lui și zise:

— Mulțumesc, Guido.

27.

Rămase cu Vianello în stânga scenei, în timp ce soliștii făceau plecăciuni. Bariton, tenor, soprană și, cu cât tonalitatea lor era mai înaltă, cu atât creștea și volumul aplauzelor pe care le primeau când făceau plecăciunile singuri. Flavia primi cele mai multe ovații, ceea ce lui Brunetti i se păru corect și de înțeles. O privi prin deschizătura cortinei făcând prima plecăciune singură. Nu căzură trandafiri și asta îl făcu să respire ușurat.

Aplauzele continuară, reverberând spre scenă, unde se amestecau cu sunetul ciocanelor și al pașilor apăsați. Ciocănitul se opri cu mult înainte de aplauze, iar când acestea începură să scadă în intensitate, directorul de scenă, care se dovedi a fi tânărul cu cele două *telefonini,* pe care îl întâlniseră mai devreme, apăru și le făcu semn soliștilor și dirijorului să nu mai facă reverențe. Îi felicită pentru un spectacol reușit și încheie zicând:

— Ați fost minunați, băieți și fete. Vă mulțumesc tuturor și ne vedem la ultimul spectacol, sper.

Bătu din palme și zise:

— Acum fuguța toți la cină!

Când tânărul îi observă pe Brunetti și Vianello, se opri și spuse:

— Vă rog să mă scuzați că am fost nepoliticos mai devreme, *signori,* dar încercam să opresc un dezastru și nu aveam timp să stau la taclale.

— L-ați oprit? întrebă Brunetti.

Dincolo de ei, aplauzele se rărira și apoi se stinseră de tot.

El făcu o grimasă.

— Așa am crezut, până acum cinci minute, când am primit un mesaj pe telefon care m-a făcut să-mi pierd orice speranță.

— Îmi pare rău, spuse Brunetti, care nu se putea abține să nu-l placă pe acest personaj ciudat.

— Vă mulțumesc, zise el, dar, așa cum v-am spus mai devreme, lucrez într-un circ și sunt înconjurat de bestii fioroase.

Îi salută scurt din cap și trecu mai departe, să vorbească cu tenorul, care încă nu plecase de pe scenă.

Privind în jur, Brunetti văzu că directorul de scenă, tenorul, el și Vianello rămaseseră singuri acolo și nici nu se mai auzea agitația zgomotoasă a dezmembrării decorurilor. Probabil că personalul își începuse greva.

Flavia reapăruse și acum stătea de vorbă cu directorul de scenă. Tânărul arătă din mână spre spatele scenei, își deschise brațele larg, apoi ridică din umeri cu emfază exagerată. Ea îl bătu ușor pe obraz și îi zâmbi, iar el se îndepărtă.

Flavia se întoarse și, când îl văzu pe Brunetti, veni spre el, ocazie de care acesta profită ca să i-l prezinte pe Vianello. Inspectorul se simțea ciudat de stânjenit și nu reuși decât să spună „Mulțumesc!" de câteva ori, apoi să amuțească.

— Te conducem acasă, zise Brunetti.

— Nu prea cred că e… începu ea să zică, dar Brunetti o întrerupse.

— Te conducem acasă, Flavia, și urcăm cu tine până la apartament.

— Îmi dați și ciocolată caldă și fursecuri? întrebă ea, dar cu o voce caldă și un râset firav.

— Nu, dar ne-am putea opri pe drum dacă trecem pe lângă un restaurant încă deschis.

— Nu ați mâncat deja? întrebă ea.

— Bărbații adevărați sunt mereu înfometați, zise Vianello cu vocea groasă a unui bărbat adevărat și, de data aceasta, Flavia râse mai tare.

— Bine. Dar trebuie să-mi sun copiii. Încerc să-i sun după fiecare spectacol. Dacă nu-i sun, se supără.

Se întinse foarte natural și-l prinse pe Brunetti de încheietură, dar căutase numai să-i întoarcă mâna ca să vadă ceasul. Aflând ce oră era, se simți brusc obosită.

— Mai bine aș cânta Lauretta, zise ea.

Când văzu că Brunetti nu înțelegea, adăugă:

— Din *Gianni Schicchi.*

— Pentru că nu trebuie să sară? întrebă Brunetti.

Flavia zâmbi, bucuroasă că el își amintea de fobia ei.

— Și din cauza asta, sigur, dar și pentru că nu are decât o arie.

— Ah, artiștii! spuse Brunetti.

Ea râse din nou, ușurată că spectacolul din seara aceea se încheiase.

— S-ar putea să dureze cam mult. Durează o veșnicie să ies din asta, zise ea, arătând cu mâinile în jos spre poala rochiei.

Privind în jur și nevăzându-i pe paznici, Brunetti o întrebă:

— Unde sunt gorilele tale?

— A, zise ea, le-am spus că la chemarea la rampă vor fi polițiști aici și că mă vor duce ei înapoi în cabină.

La fel ca Ariadna, Flavia știa drumul: o luă la stânga și la dreapta fără ezitare și, în câteva minute, îi conduse la ușa cabinei ei. O femeie care stătea jos în fața ușii se ridică în picioare când se apropie Flavia.

— Eu nu fac grevă, *Signora,* zise ea cu o furie reținută. Numai leneșii ăia de la tehnic.

Brunetti nu făcu nicio remarcă despre solidaritatea clasei muncitoare. În schimb, întrebă:

— Când a început?

— Păi, cam acum douăzeci de minute. Au tot amenințat cu greva în ultimele săptămâni, dar în seara asta, sindicatul a votat în favoarea ei.

— Dar dumneavoastră nu sunteți de acord?

— În miezul crizei financiare, proștii ăștia intră în grevă, zise ea, fără să încerce să-și ascundă iritarea. Sigur că nu suntem de partea lor. Sunt nebuni.

— Și ce se întâmplă mai departe? întrebă Brunetti.

— Toate rămân așa cum sunt, iar oamenii care vin la concert mâine după-amiază se pot uita la acoperișul Castelului Sant'Angelo în timp ce ascultă Brahms.

Deci despre asta fusese vorba în apelul acela, își dădu seama Brunetti. Și acesta era dezastrul care îl făcuse pe directorul de scenă nesigur în privința ultimului spectacol.

Poate că femeia auzise ranchiuna din propria voce, pentru că adăugă:

— Înțeleg că nu au mai avut un contract nou de șase ani, dar nici noi n-am avut. Trebuie să muncim. Avem familii.

Cu ani în urmă, Brunetti jurase să nu intre niciodată în discuții cu străinii despre politică sau comportamentul social, conștient fiind că aceasta era calea cea mai sigură de a evita un conflict armat.

— Și atunci spectacolul nu va… începu el, dar Flavia îl întrerupse.

— Mă duc să mă schimb și să dau telefonul ăla. Veniți peste douăzeci de minute.

Brunetti și Vianello o porniră pe hol, intenționând să facă o mică plimbare pe etajul respectiv.

Când aceștia dispărură, Flavia trase de fusta de la costum și zise:

— O agăț eu și o las. Poți să te duci acasă, Marina. Ai cheie să intri mâine, nu-i așa?

— Da, *Signora*.

Și apoi:

— Eu o să fiu la muncă, zise ea punând accentul pe pronume.

Flavia deschise ușa cabinei, aprinse lumina deasupra măsuței de toaletă, după aceea se întoarse și încuie ușa pe dinăuntru.

— Bună seara, *Signora*, spuse încet o voce feminină din spatele ei.

Flavia tresări, regretându-și graba de a-și suna copiii și dorința de a refuza precauția lui Brunetti.

— Ați cântat magnific în seara asta.

Flavia își impuse să rămână calmă, se obligă să afișeze un zâmbet și se întoarse spre lateralul măsuței, unde văzu o femeie stând în picioare. Într-o mână ținea un buchet de trandafiri galbeni. În cealaltă mână, ținea un cuțit. Era oare cuțitul pe care îl folosise pentru a-l înjunghia pe Freddy? Acesta fu primul gând al Flaviei, dar după aceea văzu că lama era mai lungă decât cea folosită atunci, din câte i se povestise.

Flavia o privi pe femeie, dar aceasta îi apărea când clar, când în ceață sau, cel puțin, Flavia o vedea vălurit și nu reușea s-o deslușească pe de-a-ntregul. Oricât se străduia să-i vadă fața, la început, tot ce văzu fură ochii, apoi nasul și apoi gura, dar indiferent cât se concentra, nu putea să le sincronizeze pentru a-și da seama cum arăta femeia. Același lucru se întâmplă când se uită la corpul ei. Era înaltă? Cu ce era îmbrăcată?

Flavia își îmblânzi expresia și continuă să privească în direcția formei schimbătoare de lângă măsuța ei. Câinii miros frica, i se spusese odată; atacă atunci când simt slăbiciune.

Își aminti o vorbă mai veche pe care o spunea bunica ei: *„Da brigante uno; a brigante, uno e mezzo*". Dacă un tâlhar îți dă una, tu dă-i una și jumătate. Dar mai întâi trebuie să-l calmezi pe *brigante*; trebuie să adormi monstrul.

Cuțitul nu trecu nicio clipă în umbră, dar Flavia îl ignoră atât cât putu, arătă spre flori și spuse:

— Deci dumneavoastră mi-ați trimis trandafirii aceia. Mă bucur că, în sfârșit, pot să vă mulțumesc pentru ei. Nu știu unde ați reușit să-i găsiți în perioada aceasta. Și atât de mulți.

Era o prostuță care sporovăia, complet transparentă, dar incapabilă să scornească niște replici mai bune. Femeia avea să-i simtă teama; în curând, și ea va simți mirosul propriei frici.

Cu toate acestea, femeia se comportă de parcă remarcile Flaviei i se păreau perfect normale, așa cum, într-un fel, erau, și răspunse:

— Nu știam ce culoare v-ar plăcea, dar apoi mi-am amintit că ați purtat o rochie galbenă la cină în Paris, acum câțiva ani, și m-am gândit că s-ar potrivi.

— O, vechitura aia! zise Flavia cu vocea cea mai nepăsătoare și mai „ca între fete" de care fu în stare. Am găsit-o la reduceri și am cumpărat-o din impuls – știți cum e – și niciodată n-am fost convinsă că îmi stătea bine cu ea.

— Mie mi s-a părut splendidă, zise femeia, cu un glas parcă rănit, de parcă ea i-ar fi dat Flaviei rochia și aceasta o refuzase.

— Mulțumesc, spuse Flavia și apoi merse foarte încet și natural la măsuță, își trase scaunul în fața oglinzii și se așeză.

Arătă spre canapea și zise:

— De ce nu luați un loc?

— Nu, o să stau în picioare.

— Vă deranjează dacă mă demachiez? întrebă Flavia, întinzându-se spre cutia cu șervețele.

— Îmi place să vă văd fardată, răspunse femeia cu o voce atât de rece, încât mâna Flaviei îngheță deasupra cutiei și refuză să se miște, fie ca să ia un șervețel, fie ca să se întoarcă în poală, lângă mâna cealaltă.

Flavia o fixă cu privirea, îi porunci să se miște, să se întoarcă la ea. După o clipă, mâna i se retrase rapid în poală, unde își învălui tovarășa și se făcu ghem.

— Mințiți, zise femeia calm.

— În legătură cu ce? întrebă Flavia, reușind să pară curioasă și deloc defensivă.

— Cu florile.

— Dar *sunt* frumoase.

— Dar bărbatul acela cu care ați avut o relație le-a scos afară și le-a aruncat în stradă chiar în seara în care vi le-am adus, spuse ea pătimaș.

După aceea, cu o voce devenită de gheață, adăugă:

— L-am văzut.

— Freddy? întrebă Flavia râzând ușor. Este îngrozit de soția lui și îi era așa de teamă că ea o să creadă că el fusese cel care mi le trimisese, încât, în clipa în care le-a văzut, s-a panicat și a zis că trebuie să le scoată din casă.

— Dar asta nu l-a împiedicat să vă cheme sub același acoperiș cu el, nu? întrebă ea pe un ton insinuant.

— Soția lui a venit cu ideea, spuse Flavia nonșalant. A spus că așa va putea să ne supravegheze mai ușor.

Era să facă o remarcă disprețuitoare la adresa femeilor geloase, dar observând expresia de pe fața femeii se abținu:

— De altfel, în sinea ei știe că nu mai e nimic între noi acum.

După aceea, de parcă abia atunci îi trecu prin minte gândul acela, adăugă:

— De fapt, nici n-a mai fost de douăzeci de ani.

Femeia, a cărei reflexie Flavia o vedea acum în oglinda din fața ei, nu răspunse, iar ea fu tentată să renunțe la încordare și să oprească sceneta aceea nebunească, dar oglinda îi limpezise vederea și imaginea reflectată a cuțitului fu suficientă ca să-i ascută simțurile și să o determine să întrebe:

— De ce-ați venit aici?

Odată o interpretase pe Manon cu un tenor care o scuipase în timpul unei repetiții, iar în această întrebare puse aceeași căldură și se folosi de aceeași abilitate ca în duetele cu el.

— V-am mai văzut înainte, să știți, zise femeia.

Flavia era să spună că, dacă femeia știa că purtase o rochie galbenă în Paris, nu era nicio surpriză, dar în loc de asta spuse:

— Și bănuiesc că m-ați auzit cântând.

— Și v-am scris, zise ea extrem de energic.

— Sper că am răspuns, spuse Flavia și zâmbi la reflexiile lor din oglindă.

— Da. Dar ați refuzat.

— Ce anume? întrebă Flavia cu o curiozitate pe care nu era nevoie să o simuleze.

— Lecțiile de muzică. V-am scris acum trei ani și v-am propus să-mi predați lecții de muzică, dar n-ați vrut.

Flavia o privi pe femeie cum se aplecă pentru a lăsa florile pe jos. Doar florile însă.

— Îmi pare rău, dar nu-mi aduc aminte să fi făcut așa ceva.

— Ați refuzat, insistă ea.

— Îmi pare rău dacă v-am jignit, spuse Flavia, dar nu dau lecții de canto.

Apoi, pentru a sugera că era vorba despre un principiu, adăugă:

— Nu mă pricep la așa ceva.

— Dar ați vorbit cu studenta aceea, zise femeia cu furie crescândă în voce.

— Fata aia? întrebă Flavia cu un dispreț convingător. Tatăl ei este cel mai bun *ripetitore* de aici, cel mai bun la repetiții. Ce altceva aș putea să-i spun? întrebă ea de parcă cerea înțelegerea unei prietene pentru un moment de slăbiciune umană.

— *Ei* i-ați fi dat lecții dacă v-ar fi rugat? întrebă femeia.

Gândindu-se la primul act din *Traviata,* Flavia repetă râsetul disprețuitor pe note descendente, pe care îl folosise când Alfredo îi declarase dragostea lui.

— Vă rog, nu mă faceți să râd. Dacă ar fi să dau lecții de canto, nu le-aș da unei tinerele ca ea; nu știe să deosebească un solfegiu de un pantof.

Pentru prima dată de la începutul acestui coșmar, mâna care ținea cuțitul coborî puțin, până la jumătatea coapsei. Femeia se aplecă și Flavia începu să-i deslușească fața. Părea să aibă treizeci și ceva de ani, dar pielea uscată și ridată din jurul ochilor o făcea să pară mai în vârstă. Avea nasul mic și drept, ochii disproporționat de mari față de celelalte trăsături, de parcă ar fi slăbit brusc în timpul unei boli grave.

Își ținea buzele strânse ca și cum ar fi fost obișnuite să dezaprobe sau să lupte cu durerea, deși, se gândi Flavia, până la urmă, ambele aveau același efect asupra unei persoane. Purta o haină simplă de lână neagră, iar dedesubt o rochie gri-închis, lungă până la genunchi.

— Ați preda vreodată o lecție? întrebă ea.

Flavia văzu o luminiță la capătul tunelului în care o prinsese această femeie. Dacă ar da o lecție?

Se auzi o bătaie în ușă.

— Flavia, ești acolo? îl auzi pe Brunetti întrebând.

— *Ciao,* Guido, spuse ea, forțându-se să Sune nonșalant. Da, sunt aici, dar nu am terminat. Fiica mea vorbește pe Skype cu prietenul ei și mi-a zis să o sun peste cinci minute. Și încă nu l-am sunat pe fiul meu.

Cel puțin asta era adevărat.

— M-am hotărât să renunț la cină, așa că de ce nu te duci acasă cu soția ta și ne vedem mâine?

Când termină de vorbit, privi în jos și văzu că unghiile de la mâna dreaptă rupseseră două fâșii din căptușeala rochiei.

Se auzi din nou vocea lui Brunetti, degajată și veselă.

— Probabil ești epuizată. Înțeleg. Noi ne ducem la Antico Martini. Dacă vrei să te oprești în drum spre casă, vom fi acolo. Dacă nu, ne vedem mâine-dimineață, pe la vreo unsprezece, cam așa. *Ciao* și mersi pentru spectacol.

De parcă vocile nu le-ar fi deranjat deloc, femeia își repetă întrebarea:

— Ați da vreodată o lecție?

Flavia se forță să zâmbească și spuse:

— Nu îmbrăcată așa, asta-i clar. Oamenii habar nu au ce greu e să cânți purtând toate astea.

Arătă cu mâinile obosite spre corsajul și faldurile groase ale rochiei.

— Dacă v-ați putea schimba, ați da o lecție? întrebă femeia cu o insistență maniacală.

Flavia își intensifică zâmbetul și zise:

— Dacă aș putea să mă schimb, aș preda și o lecție de step.

Evită să râdă și o lăsă pe femeie să înțeleagă gluma. Dar aceasta nu părea să fie amuzată. Recapitulând toată conversația lor de până atunci, Flavia își dădu seama că femeia luase tot ce spusese ea la propriu și era surdă la orice altceva decât sensul literal al cuvintelor. Atunci, era mai bine să nu se joace cu ea.

— Păi, dacă m-aș simți confortabil, bănuiesc că m-aș putea gândi la asta, spuse ea.

— Atunci, schimbați-vă, spuse femeia, arătând spre Flavia cu mâna în care ținea cuțitul.

Când îl văzu, cu vârful ațintit spre fața sau pieptul sau abdomenul ei – mai conta încotro era orientat, pentru Dumnezeu? — Flavia îngheță. Nu putea să se miște, nu putea să vorbească, abia dacă putea să respire. Se holbă în oglindă, incapabilă să separe propria persoană de femeia care stătea lângă ușă și, nu pentru prima dată, se gândi la lucrurile pe care le lăsase neterminate în viața ei, la oamenii pe care îi rănise, la prostiile de care îi păsase.

— Am spus că puteți să vă schimbați, zise femeia pe un ton neplăcut, tonul cuiva căruia nu-i place să fie ignorat.

Flavia se forță să se ridice și se întoarse încet spre ușa de la baie.

— Hainele mele sunt acolo, zise ea.

Femeia făcu un pas nesigur spre ea și spuse:

— Puteți să le aduceți aici.

Vocea ei nu lăsa loc de întrebări sau negociere.

Flavia intră în camera micuță și își înșfăcă pantalonii, puloverul și pantofii. Ținând capul în jos, aruncă o privire în oglindă, să vadă dacă ar avea vreo șansă să se răsucească și să trântească ușa, dar femeia era deja în prag și o privea, așa că Flavia abandonă ideea. *Așa îți învinge voința,* se gândi ea. *Nu te lasă să faci mărunțișurile și apoi nu mai ai nicio șansă să faci lucrurile importante.*

Sprijinindu-se pe piciorul drept, femeia se îndepărtă de deschizătura ușii, dar o bloca apoi cu corpul său. Flavia merse prin fața ei și-și lăsă hainele pe spătarul

scaunului, își ridică mâinile la spate și-și căută cu degetele tremurânde cheița fermoarului. O prinse, o scăpă, o apucă din nou și trase fermoarul pe jumătate, apoi schimbă poziția brațelor la spate și-l trase până jos. Lăsă rochia să-i alunece și aruncă din picioare papucii de catifea, prea strâmți, pe care îi purtase.

Stând acolo în lenjeria intimă, evită să se privească în oglindă și apucă pantalonii vechi albaștri, de lână, pe care îi purta adesea la teatru, împotrivindu-se ideii că acest lucru avea vreo legătură cu superstițiile. Își ținu capul în jos cât își trase fermoarul în lateral, dar printre șuvițele perucii care îi cădeau peste față, reuși să arunce o privire la femeie. Expresia ei îi aminti Flaviei de ceea ce văzuse pe chipurile unora dintre călugărițe când era în liceu: un plictis teatral încununat de o privire de o intensitate flămândă, care era în egală măsură tulburătoare și derutantă pentru tinerele școlărițe.

Își scoase peruca, fără să se mai deranjeze să dea jos diadema de pe ea, și o aruncă pe masă, apoi se privi în oglindă ca să-și scoată și casca de cauciuc. Își trase puloverul peste părul transpirat și se simți brusc în siguranță când puloverul îi acoperi sânii. Își strecură picioarele în pantofi și legă șireturile, bucuroasă că erau strâmți și cu tălpi din cauciuc.

Încă aplecată peste pantofi, își exersă zâmbetul și, preț de o clipă, se gândi că fața și inima ei vor exploda într-o mie de bucăți din cauza efortului. Când simți că e pregătită, se îndreptă și întrebă:

— Dumneavoastră doriți lecția?

— Da, vă rog, zise femeia politicoasă.

Părea un copil care se bucură, iar Flavia se temu că nu se va putea abține să nu țipe.

Încercă să-și amintească ce o învățase profesoara ei când luase prima oră particulară. Memoria o ajută.

— Repetați ceva anume în prezent?

Femeia își coborî privirea spre pantofi, își adună mâinile, dar nu le putu încleșta din cauza cuțitului, și spuse ceva nedeslușit.

— Poftim?

— *Tosca*, zise femeia, iar Flavia respiră adânc o dată și încă o dată.

O s-o întreb. O s-o întreb. O să vorbesc normal și o s-o întreb.

— Ce act?

— Trei. Scena finală.

— Da, este dificil, nu-i așa, pentru că este o scenă plină de emoție. Ce credeți că simte? întrebă Flavia cu o voce pe care o spera lipsită de pasiune, pedantă.

— Nu m-am gândit niciodată la asta, zise femeia și pe chip i se citea confuzia. M-am gândit numai la muzică și cum să cânt notele.

— Dar asta depinde de emoțiile ei, care determină totul.

Ultimul act din Tosca și nu s-a gândit niciodată la emoții? Ar înfige cuțitul acela în mine fără ezitare. Flavia afișă o expresie serioasă.

— Tosca urcă pe acoperiș și îl găsește pe Mario. Ține în mână permisul de liberă trecere, pentru care l-a ucis pe Scarpia. Deci e bucuroasă, dar tocmai a omorât un om. Apoi trebuie să-i spună lui Mario să se prefacă mort după ce se trage în el, iar când se întâmplă asta, este convinsă că au câștigat totul și îl laudă că s-a prefăcut atât de bine. Iar când sunt singuri și el e mort, Tosca își dă seama că a pierdut totul. Atunci, poliția vine după ea și ea știe că singura ei scăpare este moartea. E un întreg carusel de emoții, nu credeți?

Chipul femeii era impasibil.

— Știu că e greu de cântat, mai ales duetul de dinainte.

Mai bine să fiu de acord cu ea, mai bine s-o las să creadă că știe tot ce trebuie despre opera asta.

— Da, este adevărat, zise Flavia cu înțelepciune. Cu siguranță aveți dreptate în privința asta.

— Iar pe urmă moare, zise femeia și Flaviei i se opri respirația câteva clipe lungi.

Încercă să se gândească la ce să spună, dar creierul, imaginația, inteligența, toate lucrurile care o caracterizau încetaseră să funcționeze. Privi în jos, își văzu șiretul și se gândi cât era de frumos, de perfect, ce mod minunat de a lega un pantof și cât de eficienți erau pantofii pentru a păstra picioarele în siguranță. În siguranță.

Se îndreptă și întrebă:

— Ați vrea să încercați ultima parte?

— Da.

Aceasta era ocazia de a scăpa din cabină.

— Dar cu siguranță nu putem face asta aici, zise Flavia. Într-un spațiu atât de mic, nu-mi pot face nicio părere despre vocea dumneavoastră.

Trebuia s-o facă să creadă că era ideea ei.

— Chiar este momentul cel mai dramatic din operă, nu credeți? întrebă pe un ton firesc, în timp ce mintea ei de muziciană se gândea la cât de ieftin și vulgar era totul. Poate reușim să găsim una dintre sălile de repetiție?

Se strădui să pară neconvinsă și lăsă fără răspuns chestiunea locului în care ar fi putut să repete.

— Sunt prea mici toate, zise femeia, iar Flavia se întrebă de unde știa ea.

— Atunci nu ne rămâne decât să stăm aici, spuse Flavia, îndreptându-se cu reticență evidentă spre pianul de lângă celălalt perete.

— De ce să nu mergem pe scenă? întrebă femeia, iar Flavia, pregătită pentru ocazia aceasta, sperând la ea, dorind-o cu fiecare părticică de viață rămasă în ea, întrebă: Poftim?

— Pe scenă. De ce nu putem să mergem pe scenă?

— Pentru că… zise Flavia. Dar nu este…

Pe urmă, arătând surprinsă, spuse ca și cum ar fi fost o mare revelație:

— Sigur că da. Sigur că da. Nu este nimeni acolo. Nu văd niciun motiv pentru care să n-o putem folosi.

Se întoarse spre femeie cu un zâmbet pe care încercă să-l ascundă imediat, de parcă nu era dispusă să o trateze prietenește. La urma urmei, cum putea o amatoare să vină cu o idee atât de isteață când ea, așa de familiarizată cu fiecare centimetru din teatru, nu se gândise la așa ceva?

— Știu drumul, zise femeia, făcând doi pași spre ușă.

Se dădu deoparte și își petrecu brațul drept pe după brațul stâng al Flaviei. Aceasta îi simți mușchii tari și-și dădu seama că femeia era cu aproape un cap mai înaltă decât ea. La apropierea acesteia, chiar și prin lâna puloverului, Flavia simți că i se încrețește pielea, o expresie care întotdeauna i se păruse complet ridicolă. Cum putea pielea să se încrețească? Răspunsul era simplu: dând senzația că se îndepărta intenționat la contactul cu o substanță dezgustătoare.

Atingerea femeii nu era ușoară și, deși nu durea deloc, era revoltătoare. Flavia ținea pasul cu ea, conștientă de mersul cam asimetric al acesteia, și se întreba unde erau Brunetti și colegul lui, pe care nu-și amintea cum îl cheamă. Oare se aflau înaintea sau în urma lor? Cum puteau să stea ascunși dacă niciunul dintre ei nu cunoștea teatrul? *Vorbește, prostuțo, vorbește, vorbește, vorbește*!

— Ați studiat „Vissi d'arte"? întrebă ea simulând un interes real.

De fiecare dată când o cântase, încă de prima oară, pe când era studentă, și până mai devreme în seara aceea – Doamne, Dumnezeule, cât de demult fusese? — Flavia urâse aria aceea. Nu-i plăcea lentoarea plângăcioasă a muzicii, lista nesfârșită de văicăreli ale Toscăi, învoiala pe care încerca să o facă cu Dumnezeu: ți-am dat asta, așa că-mi datorezi ailaltă.

— Este una dintre cele mai frumoase arii ale lui.

— Nu prea mi-a reușit tempoul andante, răspunse ea.

— Da, zise Flavia gânditoare, este una dintre problemele des întâlnite, mai ales dacă lucrezi cu un dirijor care încearcă să tragă de el și să-l lungească.

La fel cum și ea încerca să tragă de fiecare cuvânt și să-l facă să dureze mai mult, ca să-l avertizeze pe Brunetti că se îndreaptă spre el sau că se îndepărtează de el.

— Pe scenă, spuse ea mai tare, cred că este mai ușor și, de obicei, funcționează.

Femeia se opri și o răsuci pe Flavia până ajunse cu fața spre ea.

— V-am spus că vreau să lucrez la ultima scenă, nu la „Vissi d'arte".

O privi pe Flavia de aproape și aceasta îi văzu ochii pentru prima dată.

— E prea multă emoție.

Amuțită de uimire la remarca femeii, Flavia încuviință din cap și, fără să se poată controla, făcu jumătate de pas înapoi.

Brațul îi fu prins ca într-o menghină, care îi apăsa un nerv pe os, fie intenționat, fie accidental, dar nu mai conta, nu-i așa? *Vrea să mă vadă că sufăr,* se întrebă ea, *sau sunt mai în siguranță dacă n-o bag în seamă*?

— Al treilea act, întrebă Flavia gânditoare. De unde?

— De când urcă scările, răspunse ea.

— Hmmm, zise Flavia. Se strigă mult și muzica e foarte intensă, așa că trebuie să fiți atentă, să acoperiți cu vocea toate astea.

Se gândi să rișteși să înceapă chiar când soldații urcau în grabă scările către acoperiș.

— Ea nu spune decât „Morto, morto, o Mario, morto tu, cosi".

Era un truc pe care îl folosea adesea la cine sau petreceri, să sară într-un rol și să treacă de la vorbitul cu voce normală la cântatul cu voce plină.

Menghina o cuprinse din nou și femeia o trase mai aproape. Ca un șoarece care urmărește pisica apropiindu-se, Flavia nu putea decât să se holbeze la ea, apoi la propria mână încătușată. Mai văzu cum o altă mână, cu un cuțit în ea, se apropie de mâna ei și cum femeia trecu foarte încet cu lama peste dosul palmei prizonierei, ușor, ca o mângâiere de oțel ce lăsă o urmă roșie când lama fu ridicată de pe piele.

— Nu mai faceți atâta zgomot, zise ea. Nu până când ajungem pe scenă.

Flavia dădu din cap în semn că a înțeles și privi picăturile mici apărute pe piele, care se unir ă ca picăturile de ploaie pe fereastra unui tren. *Care va cădea prima*? se surprinse întrebându-se.

Femeia trase de o ușă roșie ignifugă și ajunseră pe scenă.

28.

Brunetti şi Vianello, care stăteau chiar în afara cortinei de pe scena principală, ascunşi de aceasta, nu puteau fi văzuţi de pe scenă, deşi prin mica deschizătură dintre capetele cortinei reuşeau să zărească zona luminată de becurile de siguranţă. Acum aveau vizibilitate mai bună asupra meterezelor Castelului Sant'Angelo, cu zidul scurtat şi parţial deschis pentru a permite publicului să vadă suprafaţa mai bine decât mai devreme, când stătuseră pe laterale. O văzură pe Flavia dând buzna pe uşa ignifugă către scenă şi oprindu-se brusc când femeia din spatele ei o trase de braţ. Din cauza luminii slabe, nu le putură citi expresiile, dar groaza Flaviei era evidentă din stângăcia ei şi din felul cum tresărea la fiecare mişcare a femeii.

Niciunul dintre bărbaţi nu se mişcă, nu respiră, când femeia mai înaltă o conduse pe Flavia pe scenă, la baza treptelor care duceau către acoperiş şi metereze. Deasupra lor, zbura Arhanghelul Mihail cu sabia în mână; Brunetti îi şopti speranţa sa că îi va ajuta să învingă duşmanul.

O văzu pe femeia cu cuţitul împingând-o pe Flavia, care opunea rezistenţă, spre prima treaptă, unde aceasta se împotrivi şi scutură din cap sfidător. Femeia o trase pe Flavia cu faţa spre ea, îi puse cuţitul în centrul burţii, apoi se aplecă în faţă şi-i şopti ceva ce Brunetti nu putu să audă. Chipul Flaviei îngheţă de groază şi lui i se păru că o aude şoptind: „Nu! Te rog!" Ea-şi lăsă capul în jos şi se înmuie câteva clipe, de parcă ar fi fost înjunghiată, apoi încuviinţă lent de două sau trei ori şi se întoarse la scară, îşi puse un picior pe treapta de jos şi, împingându-se cu mâna stângă, urcă încet până în capăt, însoţită în partea dreaptă de femeia cu cuţitul.

Flavia se opri brusc pe ultima treaptă, pentru că scara era la numai câţiva metri de locul din care sărise spre moarte cu numai o oră în urmă. Nimeni nu încercase să dezasambleze decorul de pe scenă, văzu el, iar cineva uitase să ridice pelerina albastră care fusese aruncată asupra trupului neînsufleţit al lui Mario. O puşcă era proptită neglijent de peretele de lângă capătul de sus al scării. Greva întrerupsese munca tehnicienilor, iar meterezele urmau să rămână acolo până când avea să li se rezolve problema.

O văzu pe Flavia apropiindu-se de pelerină; femeia, care încă se ţinea de braţul ei, o opri şi-i spuse ceva.

Brunetti îl bătu pe Vianello pe umăr şi-i făcu semn cu capul spre scară, apoi spre propriul piept, iar după aceea mimă mersul cu două degete. O porni spre dreapta: dacă pătrundea pe scenă din partea aceea, niciuna dintre femei n-ar fi putut să-l vadă, la fel cum nici el n-ar mai fi putut să le vadă pe ele. Când se

strecură pe lângă marginea cortinei, în lateral, le auzi vocile, dar abia când ajunse la baza scării putu să distingă și cuvintele.

— Aici e locul din care cântați, așa că trebuie să vă asigurați că stați cu fața la public, altfel vocea dumneavoastră nu va ajunge în sală, o auzi pe Flavia explicând cu glasul încordat. Dacă mă întorc, începu ea și vocea îi slăbi, cei din sală nu mă vor auzi la fel de bine ca atunci când stau cu fața spre ei, încheie ea cu voce puternică din nou. Rețineți cât de mare e orchestra: peste șaptezeci de muzicieni. Dacă nu cântați suficient de tare, vă vor acoperi și nu vă veți mai auzi.

— Să mă mut de partea cealaltă a trupului său? întrebă femeia.

— Da. Bine. Așa stați în mod natural cu fața spre public și nici nu pierdeți din ochi scara, pentru că este singura cale de acces spre acoperiș și pe acolo vor veni oamenii lui Scarpa ca să vă prindă.

Brunetti înțelese că acesta era un mesaj trimis ca un bilețel într-o sticlă.

De deasupra lui, auzi pași și se folosi de sunetul acela ca să acopere zgomotul pe care îl făcea când urca treptele. Când sunetul pașilor se opri, îngheță, la jumătatea scării.

— Dați-mi voie să stau între dumneavoastră și trepte, ca să-mi dau seama dacă vocea vi se va auzi peste public.

După o secundă, adăugă:

— *Nu* mă îndepărtez. Vreau doar să am perspectivă când vă privesc și trebuie să-mi fac o idee despre cum se proiectează vocea dumneavoastră.

Epuizată, deloc ironică, Flavia spuse:

— În plus, nici nu am unde să mă duc aici sus, nu-i așa?

Dacă femeia răspunse, Brunetti nu o auzi.

— Bine, începeți de la *„Andiamo. Su“,* o auzi pe Flavia spunând cu tonul autoritar al unei profesoare.

Bravo ei că-și afirmă autoritatea astfel, se gândi Brunetti, deși avea dubii în privința șanselor sale de reușită.

— Nu, mai jos, chiar în fața lui. Trebuie să vă aplecați de parcă ar fi în viață, iar când cântați *„Presto. Su“,* trebuie să păreți fericită și *„su”* chiar trebuie cântat. Tocmai le-ați jucat o farsă teribilă tuturor, iar acum voi doi urmează să fugiți, să vă duceți în Civitavecchia și să plecați departe, unde veți trăi fericiți pentru totdeauna.

Flavia se opri și Brunetti o simți gândindu-se la asta. Oamenii pot să trăiască fericiți, mulți fac asta, și desigur ea trăise fericită ani buni din viața ei, dar nimeni nu trăia fericit pentru totdeauna. Nimeni nu trăia pentru totdeauna.

Brunetti mai urcă două trepte, până când capul îi ajunse la două trepte de vârf, apoi coborî o treaptă și se chirci ca să-și ascundă capul.

Vocea unei femei care nu era Flavia țipă *„Presto! Su, Mario. Andiamo*” – brut, fără vreo urmă de emoție sau frumusețe, dar nici nu termină bine de cântat cuvintele că Flavia îi strigă:

— Nu, nu așa. Trebuie să fiți *fericită*. Îi aduceți vești bune. El trăiește și sunteți amândoi în siguranță. Veți trăi.

Dacă vocea Flaviei nu ar fi cedat la ultimul cuvânt, Brunetti ar fi considerat spectacolul perfect.

Ca să acopere, Flavia spuse mai tare:

— Acum încercați *„Morto, morto”,* dar trebuie să puneți suflet. Ea știe acum că el a murit și este destul de inteligentă să știe că ea urmează, și chiar curând.

— Arătați-mi cum ar trebui să sune, spuse femeia. Nu înțeleg cum ar trebui să sune.

— *„Morto, morto”,* veni răspunsul gâtuit al Flaviei, iar apoi: *„Finire cosi? Povera Flavia”.*

Era înfiorător. Era vocea cuiva care știa că urma să moară, și chiar curând. Vremurile bune erau apuse. Mario era mort, iar ea urma.

Brunetti își luase arma, dar știa că exista riscul să nimerească pe oricare dintre ele. Întotdeauna văzuse antrenamentul ca pe o corvoadă inutilă și acesta era rezultatul: să fii atât de aproape de cineva gata să comită o crimă și să nu-l poți opri. Dacă se ridica brusc, femeia putea să o înjunghie pe Flavia la fel de bine cum putea să îl atace pe el.

— O cheamă Floria, nu Flavia, o corectă femeia.

— Da, sigur, o auzi pe Flavia răspunzând și apoi scoțând un zgomot, pe jumătate suspin, pe jumătate sughiț.

— Și atunci îi vede, nu-i așa? întrebă femeia.

— Da. Urcă pe scară.

Era oare un semnal, o rugăminte sau doar acțiunea din operă? Nu era niciun semn în vocea Flaviei.

— Și atunci se urcă ea pe zid?

— Da. Acolo. Este un zid mic. Mereu îl fac așa ca să te poți urca ușor. În plus, celor din public li se pare mai înalt.

— Dar cum rămâne cu săritura?

— Pe platforma din spate, este o saltea imensă. Cel mai rău lucru care ți se poate întâmpla este să fii aruncat înapoi și oamenii din balcoane să te vadă parțial.

Vocea Flaviei era din nou calmă, degajată, aproape dispusă să stea la povești.

— Mi s-a întâmplat odată la Paris, cu ani în urmă. Câțiva oameni au râs, dar atât. Asta e făcută din vreo zece straturi de saltele din cauciuc și plastic. E o plăcere să aterizezi pe ea.

Dar apoi, Flavia atrase atenția femeii și pe a lui Brunetti spunând:

— Trebuie să fiți atentă când strigați numele lui Scarpia și spuneți că îl veți vedea în fața lui Dumnezeu. Ea se sinucide și va fi judecată pentru asta, dar este sigură că va fi iertată. Și-i amintește lui Scarpia că sufletul lui va fi judecat în același timp cu ea și că pentru el nu va exista iertare.

— Dar el o iubea, zise femeia, evident confuză.

— Dar ea nu îl iubea pe el, spuse Flavia și Brunetti auzi resemnarea din vocea ei, de parcă știa că vorbele acelea puteau să o ucidă, însă ei nu-i mai păsa.

Brunetti nu mai auzi nimic vreme îndelungată și se hotărî să rişte și să arunce o privire. Își săltă capul deasupra nivelului duşumelei și se întoarse spre direcția din care veniseră vocile. O zări pe Flavia privind spre spectatorii absenți, iar pe femeie stând în picioare alături de ea, dar cu spatele spre Brunetti. Flavia, îmbrăcată obișnuit, cu pulover și pantaloni, încă avea machiajul complet al Toscăi, deși fără diademă și perucă. Trăsăturile îi erau exagerate și, de la distanța aceea atât de mică, machiajul întins prin unele locuri și șters de transpirație în altele le făcea să pară grotești.

Flavia păși pe meterez și, privind dincolo de femeie, care se afla încă mai jos decât ea, îl observă pe Brunetti. Expresia nu i se schimbă absolut deloc. Întinse mâna să o ajute pe femeie să urce pe zidul scund, dar aceasta o ignoră, la fel cum ignoră sângele de pe mâna Flaviei, și urcă, nu fără dificultate, lângă ea. Își întinse mâinile în lateral, ca să-și păstreze echilibrul, iar cuțitul se apropie atât de mult de fața Flaviei încât aceasta fu nevoită să-și tragă rapid capul în spate ca să-l evite.

Brunetti se aplecă, să-și ascundă capul, și privi înapoi spre cortină. Prin despărțitura îngustă, se vedea chipul fantomatic al lui Vianello. Brunetti îi făcu semn, iar Vianello ridică un deget, pe care îl mișcă rapid în semn de negare. Brunetti își ținu capul jos și ascultă.

— Da, el a iubit-o, zise Flavia cu înverșunare. Dar Tosca nu l-a iubit pe el și vrea ca el să fie damnat. Asta trebuie să transmiteți dacă vreți ca scena să iasă bine.

Abia înregistră Brunetti furia din vocea ei, că Flavia o domoli și spuse cu o voce caldă, încurajatoare:

— Încercați. Puteți să cântați cu o voce răgușită, dacă vreți, atâta timp cât transmiteți furia ei. Ba chiar s-ar putea să ajute.

— Vocea mea nu e niciodată răgușită, obiectă cealaltă femeie.

— Sigur că nu, spuse repede Flavia, de parcă nu voia să irosească timp comentând ceva ce era evident. Am vrut să spun că o puteți forța să sune răgușit, pentru efect. Așa.

Îi arătă ce să facă și se opri după „O, Scarpia".

— Ce credeți? o întrebă Flavia. Sunetul brut face ca furia ei să pară reală. La urma urmei, are motive să fie furioasă.

Auzind felul în care spusese asta, Brunetti își săltă capul să vadă care putea fi sursa acestei furii. Oare femeia o amenințase cu cuțitul?

Nu, încă stătea acolo, cu fața la Flavia, agățându-se de fiecare cuvânt al ei. Iar Flavia spuse:

— Întindeți brațele, ridicați-le spre cer, unde credeți că Dumnezeu vă așteaptă, și strigați numele lui Scarpia.

Femeia rămase nemișcată, cu fața la Flavia, tăcută.

— Haideți, încercați. Scenele de genul acesta sunt cele care îi eliberează pe soliști, zise Flavia.

Din spatele ei, Brunetti urmări mai întâi brațul stâng al femeii ridicându-se, apoi, încă strângând cuțitul, pe cel drept. Stătu așa, strigă „O, *Scarpia, avanti a Dio"* și se întoarse cu spatele la ce-ar fi trebuit să fie publicul ei, cu brațele în față. Brunetti compătimi urâțenia brută a vocii ei. Trei ani la Conservator și acesta era rezultatul? Dumnezeule, patosul acela și risipa aceea îngrozitoare, îngrozitoare!

Brunetti închise ochii la gândul acela și, când îi deschise din nou, o văzu pe Flavia sărind într-o parte a femeii aflate în mișcare, parcă încercând să evite cuțitul. Panicată, căutându-și echilibrul pe meterezul îngust, Flavia păru a fi pe punctul de a cădea și brațul ei trecu periculos de aproape de fața celeilalte femei. Uimită, aceasta scăpă cuțitul și, când îl văzu căzând, se aplecă în față ca să-l prindă. Forța mișcării ei, combinată cu greutatea, o trimise pe marginea zidului fals. Se împiedică și căzu. Brunetti se ridică și ascultă cu atenție ca să audă zgomotul căzăturii ei pe saltelele pe care Flavia se tot aruncase în ultimele două săptămâni.

În schimb, după ceea ce păru o liniște îndelungată, dar nu putu fi decât o chestiune de câteva secunde, auzi o bufnitură puternică de sub locul în care o vedea pe Flavia.

Flavia stătea în picioare pe zid, privind drept înainte; se lăsă în jos la marginea parapetului și-și coborî capul între genunchi. Brunetti auzi zgomot de pași alergând pe scenă, dar îi ignoră și urcă restul de trepte.

Alergă pe platformă până la ea și se lăsă într-un genunchi.

— Flavia, Flavia, zise el, atent să nu o atingă. Flavia, ești teafără?

Umerii i se ridicară când trase adânc aer în plămâni și-l dădu apoi afară cu putere, cu mâinile încrucișate și apăsate pe piept. Brunetti văzu sângele care i se prelingea pe mâna dreaptă. *Tăietura pare suficient de adâncă să lase o cicatrice,* reflectă el, apoi se miră că se putea gândi la așa ceva în momentul acela.

— Flavia, ești teafără?

Speră că nu mai avea și alte tăieturi.

— Flavia, o să pun mâna pe umărul tău, bine?

I se păru că dăduse afirmativ din cap. O atinse cu o mână ca pentru a o pune în contact cu restul lumii. Ea dădu din nou din cap și, treptat, respirația i se calmă, dar tot nu-și ridică privirea.

Auzindu-l pe Vianello venind spre ei, Brunetti zise:

— Sună-i, apoi du-te jos și vezi ce-i cu ea.

— M-am dus deja, zise inspectorul. E moartă.

Când auzi asta, Flavia se îndreptă și se uită la Brunetti. Abia atunci își aminti el de tânărul cu cheia, care îi zâmbise Flaviei și îi spusese că va coborî platforma cu panelele de polistiren pentru că ea o ura atât de mult.

În spatele lui, îl auzi pe Vianello pregătindu-se să dea un telefon.

Își luă mâna de pe umărul ei și văzu că ea înregistră gestul.

— Mi-a spus că știe unde locuiesc copiii mei, zise Flavia.

El se ridică în picioare și privi în jos la ea. Apoi o luă de subsuori și o ajută să se ridice.

— Vino, te conducem acasă, zise Brunetti.

virtual-project.eu